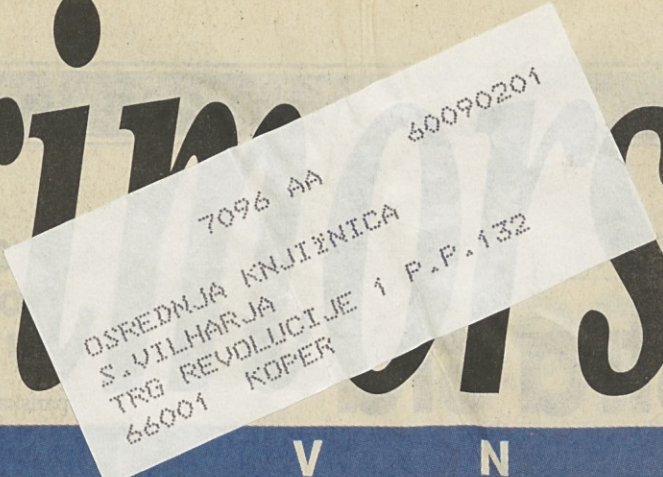

št. 34 (14.430) leto XLIX.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakrit nad Cerkljem, razmnožen na ciklostili. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Doberdob" v Govcu pri Gorenji Trebusi, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšlo zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1200 LIR POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI SPED. IN ABB. POST. GR. 1/70

ČETRTEK, 4. FEBRUARJA 1993

Gradimo skupaj.
BCIKB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

RIM / OCCHETTOVA POBUDA NAJBRŽ NE BO OBRODILA SADOV

Amatova vlada bo verjetno premostila nezaupnico

Razprava bi morala spodbuditi vsaj proces prenavljanja

VOJIMIR TAVCAR

Predsednik vlade Amato med včerajšnjo razpravo

RIM - Razen nepredvidljivih presenečenj bo vlada, ki ji predseduje Giuliano Amato, prebrodila ceri nezaupnice v poslanski zbornici. Toda razprava na osnovi nezaupnice, ki jo je predložila DSL, bi morda lahko bila izhodišče za nekoliko drugačno perspektivo. Marsikaj bo odvisno od replike predsednika vlade, marsikaj pa tudi od izida socialistične nacionalne skupščine, ki je sklicana za prihodnji teden. In morda bi se lahko ob razpravi o nezaupnici v senatu izoblikovali drugačni pogoji, ki niso prišli v postev v razpravi v poslanski zbornici, ker se je vlada zavzela, da bi bila razprava o nezaupnici na dnevnem redu cimprej.

Achille Occhetto, ki je orisal smisel predloga o nezaupnici, je prispeval v poslansko zbornico malo pred 12. uro. Skoraj istocasno je v vladne klopi sedel tudi premier Amato. Novinarske tribune so bile polne in tudi zasedba v zbornici ni bila slaba, čeprav je bilo opaziti tudi praznine. Nekateri politični tajniki so bili prisotni, drugi (socialist Bettino Craxi, demokristijan Mino Martinazzoli, republikanec Giorgio La Malfa, lider Severne lige Umberto Bossi) so zadolžili nacelnike poslanskih skupin.

Occhetto, ki se je zaklepetal ob vhodu v dvorano in katerega je predsednik Napolitano povabil k mikrofonu nekoliko zbadljivo, ces "dvorana vas napeto

pricakuje", je v svoji utemeljitvi nezaupnice obsodil vladno delo, ni pa osebno napadel premiera. Cenil je njegovo odsotnost na zadnji seji socialisticnega tajništva, vendar je zahteval, naj gre se dlje in obsodil Craxijev poskus, da bi pripisal pucisticne naklepe sodnikom, ki razkrinkujejo podkupninsko afero.

Vodja stranke hrasta je postavil v ospredje svojega izvajanja predvsem moralno vprasanje

in gospodarsko politiko. Ob tem vprasanju je Amatu ocalil, da govori o reformizmu, vodi pa v bistvu liberalisticno politiko. Potreben je preokret, je menil Occhetto, in nakazal pogoje, pod katerimi bi njegova stranka sodelovala v vladi: zascita kupne moči pokojnin za vse leto, vrnitev vecjega davcnega odliva odvisnim delavcem, takojšnje naložbe v tehnoloske inovacije in nacrtje za industrializacijo. V bistvu, meni Oc-

chetto, samo klestenje izdatkov ne bo zmanjšalo drzavnega primankljaja, perspektivne bodo naložbe v delo in proizvodnjo.

Potem ko je navedel postopek, po katerem bi lahko nastala nova vlada, je Occhetto koncal s pozivom demokraticnim katolikom, naj se zavzamejo za novo poglavje v italijanski politiki, s pozivom socialistom, naj prenovijo svoje vodstvo, s pozivom "opozicijski levici", naj se ne zadovolji s pozicijsko rento, ki je sad zgolj kritike, republikance pa povabil k dialogu o gospodarskem programu.

Pri dialogu na levi pa se morda nekaj premika. Vzporedno z zacetkom razprave o nezaupnici je imel precejšen odmev poziv "vladne levice" (organizacije, ki združuje predvsem reformiste DSL in Martellijeve somisljenike v PSI) k naporom za enotno nastopanje levice, nacelnik socialisticne poslanske skupine Giusy La Ganga pa je predsedniku te skupine Gerardu Chiaromonteju izrazil zeljo, naj bi ga v prihodnje vabili na seje, "ker se mora pozitivna izkusnja vladne levice razsiriti".

Glasovanje o nezaupnici vladi najbrz ne bi smelo biti nevarno, ceprav lahko racuna v poslanski zbornici samo na 19 glasov vecine. Morda pa razprava ne bo zamen, ce bo spodbudila proces prenavljanja in preseganja sedanjega globoko kriznega stanja.

Še sodna obvestila za Craxija in druge politike

MILAN - Milanški sodniki so včeraj poslali nadaljnja štiri sodna obvestila vidnim italijanskim politikom v okviru preiskav o podkupninah. Naslovili so jih političnemu tajniku PSI Bettinu Craxiju, bivšemu upravnemu tajniku PSI Giorgiu Gangiju, bivšemu milanskemu socialističnemu zupanu Paulu Pilitteriju in upravnemu tajniku KD Severinu Citaristiju. Za Craxija je to že četrto sodno obvestilo, za Pilitterija drugo, za Citaristija celo osmo, za Gangija pa prvo.

Kaze, da je treba nova sodna obvestila povezati z izjavami, ki jih je prejšnjo nedeljo v teku deseturnega zasliševanja dal sodnikom bivši član upravnega sveta elektriske družbe ENEL Valerio Bitteto. Slednji naj bi priznal, da je bil na to mesto imenovan s podporo PSI in da je potem priskrbel več milijard lir za socialistične blaginje.

DEKLARACIJA PROTI ZDA

Skupnost pričakuje sodelovanje

BRUSELJ - Evropska dvanajsterica je včeraj uradno objavila novico o povračilnih ukrepih nove ameriske administracije na področju trgovine, ki bodo prizadejali zlasti evropske jeklarne in telekomunikacije ter njeno kompetitivnost na evropskem trgu. Ministri za trgovino držav Evropske skupnosti so včeraj na zasedanju v Bruslju soglasno sprejeli deklaracijo, ki

jo je predlagal evropski komisar za zunanjo trgovino Leon Brittan. V deklaraciji obsojajo ukrepe ameriske administracije. V ta namen so na zasedanje povabili komisijo, ki naj bi 11. februarja vzpostavila uradne stike z novo amerisko administracijo in jo seznanila z odločnim stališcem skupnosti o nesprejemljivosti ameriskih ukrepov. Dvanajsterica upa, da bo Clintonova administracija bolj kooperativna vsaj glede povračilnih ukrepov na področju jeklarstva, ki nepo-

sredno prizadevajo sedem evropskih držav. Predstavnik Evropske skupnosti, odgovoren za področje gospodarstva, Henning Christophersen je med drugi opozoril, da so vzrok za nastalo krizo znotraj skupnosti razlike med evropskimi in ameriskimi obrestnimi merami. Reševanje nastalih tezav vidi Christophersen prav v postopnem izenacevanju obrestnih mer na obeh straneh Atlantika in v skupnem usklajenem nastopu evropskih vlad proti spekulantom, ki ne zasledujejo političnih ciljev, temveč poskusajo v kar se da kratkem času povečati svoje dobičke. Nemški kancler Kohl pa je izjavil, da so monetarni pretresi znotraj Evropske skupnosti lahko tudi posledica političnega delovanja, ki naj bi nacrtno onemogocalo predvideno evropsko denarno unijo, destabiliziralo sistem evropskih valutnih razmerij in pomagalo dolarju ponovno osvojiti prvo mesto na svetovnih denarnih trgih. Tako Evropejci kakor tudi Američani pa za evropske denarne pretrese obtožujejo predvsem nemško Bundesbank.

Medtem pa strokovnjaki evropske komisije natančno proučujejo amerisko protekcionistično zakonodajo, kar seveda se ne pomeni tihe napovedi evropskih povračilnih ukrepov, pač pa iskanje vzrokov za zadnje odločitve ameriske administracije, ki med drugim omejujejo tudi uvoz jekla. (Ansa)

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Podkupovanja: odstopil rimski občinski svet

Rimski občinski svet je včeraj odstopil pod udarci podkupnin. Župan Carraro je sprejel odločitev z »globokim obžalovanjem«.

V noči na sredo je v bližini Milana poskusil samomor načelnik republikanske svetovalske skupine v deželnem svetu Lombardije Antonio Savoia. Rešili so ga karabinjerji.

..... stran 4

Nova knjiga o istrski ljudski glasbi

V Devinu so predstavili knjigo Daria Marusića o istrski ljudski pesmi. Predstavitel sta priredila Slovenski klub in kulturni krožek Istria.

..... stran 4

Kriminal: Dežela zahteva poseg vlade

Dežela Furlanija-Juljska krajina zahteva naj rimska vlada določno poseže za zaježitev organiziranega kriminala v deželni stvarnosti. O tem je včeraj razpravljala deželna skupščina.

..... stran 5

Tržaški Lloyd: Finmare izročil ustanovi IRI načrt

Družba Finmare je včeraj predstavila ustanovi IRI načrt o preosnovi italijanskega javnega brodarstva. Od tega načrta je v mnogočem odvisna bodočnost Tržaškega Lloydja, ki naj bi ga - po nekaterih vesteh - hoteli združiti s plovno družstvo Italia. V petek bo o tem razpravljala vlada.

..... stran 6

Dolga in trnova pot ženske emancipacije

Velika Britanija se po 75 letih s konferenca-mi in razstavami spominja sprejetja volilne pravice tudi za ženske, ki je bila rezultat dolgega in trpečega boja.

..... stran 16

V Los Angelesu se bojijo novih hujših neredov

Los Angeles zadržuje dih zaradi novega procesa proti štirim belopolnim policistom, ki so obtoženi, da so z neobičajno surovostjo pretepli temnopoltega avtomobilista Rodneyja Kinga. Premila kazen bi lahko sprožila še hujše nered, kot med lanskim aprilskim uporom.

..... stran 16

Spreminjanje zemljevida Evrope

Fundacija Heineken iz Amsterdama ugotavlja, da bodo nacionalne države sčasoma izginile. Slovenija naj bi postala del Norika. Novo Evropo naj bi sestavljalo 75 avtonomnih držav.

..... stran 12

Kršenje embarga na Donavi

Romunske in bolgarske oblasti so nemočne pri nadzorovanju in uresničevanju embarga proti ZRJ.

..... stran 13

NEW YORK / V ČETRTEK MORDA ZASEDANJE

Zadnji poskusi v Združenih narodih za doseg sporazuma

Vodji bosanskih Srbov Karadžiću so Američani dali vizum, da bo lahko sodeloval na razpravi o BiH v New Yorku

NEW YORK, ZAGREB, SARAJEVO - Z velikimi zapleti, predvsem zaradi prihoda predstavnikov bosanskih Srbov Radovana Karadžića, se na sedežu Združenih narodov v New Yorku zbirajo predstavniki sprtnih strani iz nekdanje jugoslavije, da bi v Združenih državah nadaljevali mirovna pogajanja. Danes naj bi se namreč začela posvetovalna seja Varnostnega sveta o mirovnem nacrtu za Bosno in Hercegovino.

Radovanu Karadžiću so ameriske oblasti sicer odobrile vizo, čeprav z omejitvijo gibanja v krogu 40 kilometrov okrog Palace narodov in s pripombo tiskovnega predstavnika Richarda Boucherja, »da viza ne bo vplivala na morebitno privedbo Karadžića pred sodišče za vojne zločine, ko bo takšno sodišče obstajalo.«

Karadžićev prihod v Združene države ni bil vprašljiv zaradi vize, ampak zaradi nepripravlje-

nosti več evropskih držav, da bi letalu z voditeljem bosanskih Srbov dovolile prelet nad svojim ozemljem.

Nova ameriska administracija je pravzaprav povzročila največ zapletov v mirovnih pogajanjih, kot si jih zamisljata posrednika ES in OZN. Vlada Billa Clintona ni soglasala ze s preselitvijo iz Zeneve v New York, ces da »je mirovni nacrt Cyrus Vancea in lorda Owna se najbolj podoben nagradi za etnicno čiščenje«, kot so v minulih dneh ocenjevali številni Clintonovi predstavniki.

Američani se sprašujejo, kako bi lahko kdorkoli sploh uresnil takšno razdelitev Bosne in Hercegovine, s katero ne soglasajo ne bosanski Srbi, predvsem pa ne Muslimani. Medtem ko se stiri stalne članice Varnostnega sveta ZN, Francija, Velika Britanija, Rusija in Kitajska, strinjajo z mirovnim nacrtom Vancea in Ow-

na, deset zacasnih clanic najvisjega telesa OZN caka na amerisko odlocitev. Mirovna posrednika sta zato v sredo predvsem prepricevala tiste, ki se niso na njuni strani, hkrati pa sta veckrat kritizirala administracijo Billa Clintona.

Italijanski zunanji minister Emilio Colombo je v sredo obiskal Zagreb in Sarajevo, kjer se je odločno zavzel za uresnicitev mirovnega nacрта posrednikov ES in OZN.

»Hrvaska svojih zasedenih ozemelj ne bo skusala pridobiti nazaj s silo, temvec s pomočjo mirovnih sil ZN. To tudi pomeni, da bo Zagreb pristal na podaljšanje mandata Unproforju, ki se izteče konec februarja,« je v Zagrebu izjavil skupini italijanskih novinarjev dr. Ivo Sanader, namestnik hrvaskega ministra za zunanje zadeve, ki je tudi menil, da je treba v celoti spostovati Vanceov nacrt.

(Agencije in G. M.)

POŽAR / NA TRŽAŠKEM KRASU

Ognjeni sij zažarel skoraj od Opčin tja do Proseka

TRST - Gasilci na trzaskem območju so bili sinoči zasuti s telefonskimi pozivi: požar, ki je izbruhnil okrog svetišča na Vejni, se je namreč zaradi vetra in dolgega susnega obdobja začel bliskovito širiti tako proti Opčinam kot proti naselju S. Nazario in Furlanski cesti. Najprej so posegli gasilci z Opčin, ki pa sami niso bili kos ognjenim zubljem. Zato so jim priskočili na pomoč kolegi iz Starega pristanišča ter iz osrednje centrale, angažirali so gozdne čuvaje, prišli so prostovoljci.

Prvi klic na pomoč je prišel nekaj po 18. uri, na gasilsko postajo na Opčinah. Takoj jim je bilo jasno, da požara sami ne bodo mogli ukrotiti, saj je zajel ze kilometer široko gozdnato področje. S svojimi vozili so prišli se iz ostalih trzaskih postaj s številnimi cisternami, zaposlenega pa je bila približno polovica osebja, na katerega se v takih primerih lahko racuna (vsega skupaj je v posameznih

turnusih podnevi okrog 50 ljudi).

Kljub vsemu prizadevanju pa se je ogenj nezadržno širil proti Opčinam, navzdol proti Furlanski cesti, ki so jo morali za promet zapreti od svetilnika do Kontovela, proti Proseku, tako da je nebo nad Trstom zarelo v širokem loku.

V poznih večernih urah je se vedno gorelo. Na gasilski postaji na Opčinah so nam povedali, da je pred njimi težavna noc, v kateri ne bodo zatisnili očesa: racunajo, da bodo požar ukrotili se-le danes. Seveda so najprej poskrbeli, da zavarujejo stanovanjska poslopja, proti katerim so se

zubliji širili. Niso jih neposredno ogrozili, vendar je skupaj z gasilci in ostalimi verjetno se marsikdo prebedel vso noc.

Res je sicer, da sta veter in suša opravila svoje, vendar obstaja sum, da je bil požar podtaknjen. Nekateri namreč pravijo, da ni zagorelo na enem samem kraju.

NOVICE

V Južni Afriki
še vedno nemiri

JOHANNESBURG - V Južni Afriki se nadaljujejo spopadi med takisti in policijo. Črnapolti takisti, ki peljejo s svojimi minibusi delavce iz satelitskih naselij v mesto na delo, zahtevajo povračilo visokih glob, ki so jim jih oblasti naprtile v zadnjih casih. Neredi so doslej terjali nekaj mrtvih in večje število ranjenih.

Tečaj lire stabilen
po včerajšem znižanju
eskomptne mere

RIM - Potem ko se je včeraj Banca d'Italia odločila za znižanje uradne eskompne mere za pol točke (z dosedanjih 12 na 11, 5), je položaj lire dejansko ostal nespremenjen: dolar je tako veljal 1536-37 (prej so ga zamenjavali po 1528, 86), nemška marka po 833-934 (prej 930, 25). Po mnenju operaterjev se je lira dobro držala na ameriških valutnih tržiscih, edinih, ki so bila zvečer odprta.

Z včerajšnjo odločitvijo Bance d'Italia se je dejansko obnovilo stanje, ki je veljalo novembra leta 1991, ko je eskomptna mera prav tako znašala 11, 5. Ze mesec kasneje se je povišala na 12, julija lani pa se je povzpela na 13 ter septembra dosegla celo 15. Nizati se je spet začela oktobra lani (14), novembra je znašala 13, decembra pa 12.

Benazir Buto rodila hčerko

LONDON - 39-letna voditeljica pakistanske opozicije, Benazir Buto, je včeraj v Londonu s carskim rezom rodila hčerko. »Mamica in hči se dobro počutita,« so po porodu sporočili iz bolnišnice. Butova ima ze enega sina in dve hčerki. (Ansa)

Zaostrovanje embarga

STRASBOURG - Parlamentarna skupščina Sveta Evrope je včeraj zagrozila, da bo izključila nacionalne delegacije držav članic ali posebnih gostij, ce se bo izkazalo, da te države ne spoštujejo embarga proti Srbiji in Crni gori. parlamentarna skupščina je hkrati zahtevala, naj ministri svet nemudoma ustanovi institucije, ki bi varovale človekove pravice v državah, ki niso članice Sveta Evrope, so pa članice Kevsa. Te prehodne ustanove, ki naj bi delovale dve do pet lezt, bi bile zavezujoce za države, ki želijo uživati status gostij. Obenem pa naj bi bile odprte do drugih držav, ki niso članice, bi pa to zelele postati. (Afp)

Nesreča tovornega letala

MARIETTA - Blizu vojaškega letališča pri Marietti (ZDA) je strmoglavilo transportno letalo C-130. Ko je pristajalo, je zadelo v eno izmed zgradb na letališču. Število morebitnih žrtve ni znano. Letalo C-130 uporablja vojska za prevoz vojakov in opreme. (Afp)

Kompjuterski virus:
prve aretacije
v Veliki Britaniji

LONDON - Prvic v britanski zgodovini je policija aretirala v Manchesteru in v grofijah Staffordshire, Devon in Cornwall skupino ljudi, ki je »za salo« z elektronskimi virusi okuzila številne kompjuterje. Do okuzbe je prišlo po božiču, ko je skupini uspelo viruse razširiti preko kompjuterskih central. Britanska policija se je odločila, da bo ta pojav strla z železno roko, saj povzroca ogromno gmotno škodo.

Pomilostitev
ob državnem prazniku

TEHERAN - Iranski verski voditelj Ajatolah Hamenei je ob 14- obletnici iranske islamske revolucije pomilostil 619 zapornikov, je sporočila iranska televizija. Pomilostitev je iranskemu voditelju predlagal vodja iranskega vrhovnega sodišča Modamad Jazdi. (Reuters)

Francois Mitterrand
za »dan proti antisemitizmu«

PARIZ - Francoski predsednik Francois Motterand je včeraj sklenil, da bo 16. julij, ko poteka obletnica, ko so v Parizu izvedli masovne protisemitske aretacije (leta 1942), postal »vsedravnini dan, v katerem se bodo spominjali rasnega in protisemitskega preganjanja.« Dekret, ki ga je podpisal Miterand, pravi, da bodo v Franciji odslej imeli vsedravnini dan v spomin na žrtve rasnega in protisemitskega preganjanja, do katerega je prišlo pod tako imenovano »vlado francoske države« med leti 1940-1944, torej pod vichysjevskim kolaboracionističnim režimom maresala Petaina. Na dirkališču, kjer je julija 1942 prišlo do aretacij, pa bodo postavili spomenik. Prejšnje dni so v Franciji izbruhnile polemike, potem ko je Mitterand položil venec na grob maresala Petaina, heroja prve svetovne vojne. Aretacije na dirkališču so opravili, da bi se prikupili nacistom: vec kot 13 tisoč Židov, med katerimi je bilo vec kot 4 tisoč otrok, je nekaj dni ostalo zaprtih na dirkališču, predno so jih izročili Nemcem, ki so jih odpeljali v smrt v koncentracijska taborišča.

SOSEDI / SESTANEK PETERLE-ŠKRABALO

Zunanja ministra sta
otopčila odnose

V štirinajstih dneh naj bi se sestali vladi obeh držav

OTOCEC - Zunanja ministra Slovenije in Hrvaške Lojze Peterle in Zdenko Škrabalo sta se sinoci sestala na Otočcu in naddrobno pretehtala celotno paletu medsebojnih odnosov. Razgovor se je razvil v prenovljenem sprosce-nem ozračju: očitno so pri tem svojo vlogo odigrali težaven hrvaški položaj, grožnje z možnim embargom in pritisk mednarodnih krogov. V takem položaju pa je Slovenija logični zaveznik, edino okno v svet.

Obmejni spor o Sveti gori sta že pred dnevi resila obrambna ministra Susak in Jansa. Seznam nerazrešenih vprašanj pa je še vedno zelo dolg: meje, ceste, gospodarski odnosi, vikendi, državljanstva, manjšini, begunci, odnosi s tretjimi državami, ce nastejemo samo nekatere.

Na tiskovni konferenci sta ministra pogovore ocenila kot preobrat pri reševanju medsebojnih odnosov. Izdelala sta presenetljivo operativen nacrt: v roku 14 dni naj bi se sestali obe vladi na plenarnem zasedanju. Se pred tem pa se bodo srečali ministri za gospodarstvo, za notranje zadeve, za obrambo in promet ter ekspertna skupina za mejo.

Ministra sta sporočila, da se bosta obe strani »vzdržali vseh dejanj, ki bi lahko poslabšali odno-

se«. Prenehali naj bi torej z nepotrebnimi incidenti in se lotili hitrega reševanja vseh spornih vprašanj.

Odprta je meja na morju, ceprav je tudi res, da ni vec niti sledu o provokacijah. Predvsem so odprte ceste. Za Hrvaško je življenjskega pomena avtocesta iz Maribora proti Zagrebu; za Slovenijo je

ta cesta kvečjemu obrobna, v resnici pa je ne zanima. Odnos do manjšin je izredno zapleten, saj vključuje odnose z Italijo.

Predvsem pa je povsem odprto polje gospodarskih stikov, ki zanimajo tudi Slovenijo, saj je hrvaški trg izredno pomemben ostanek nekdanjega južnega trga, na katerem je Slo-

venija gradila svoj gospodarski sistem.

Včerajsnji sestanek je bil tudi priprava na bližnji sestanek obeh vlad, ki bo v Sloveniji, do takrat pa bi morali dozoreti tudi nekateri zelo konkretni predlogi glede meja, gospodarskih odnosov in nekaterih drugih vprašanj.

(Bogo Samsa)

POGLE

Kranjski
komedijanti

TONE KRASOVEC

razvojni sklad najbolj svetiti.

Seveda je koristna pomoč v obliki prevzema bremena odvečnih delavcev in placil stroškov njihove prekvalifikacije ali samozaposlovanja. Ampak to je stvar socialne mreže, ne pa sklada. Ta naj kot pooblaščenec države in lastnik vlece predvsem druge poteze, najprej pa naj omogoči odkup teh podjetij, ne pa da le odlasa z njihovo prodajo. Zaposleni, del strokovnjakov in menedžerji - »insiderji«, ki imajo nekaj podjetniške zilice, se s podjetjem močno identificirajo in so pripravljeni tvegati (tudi s

hipoteko na lastnih nepremicninah), so prvi, ki bi jim sklad moral omogočiti potrebna dolgoročna posojila doma ali v tujini (tudi z jamstvom države). Ce to politično »ni dovoljeno«, javnosti to povejmo. Novi lastniki bodo ze sami poskrbeli za lepšo prihodnost svojih podjetij, svojih žepov in za varnost svojega premoženja. Upniki jim bodo lahko pomagali s podaljšanjem in delnim odpisom posojil ali z njihovim preoblikovanjem v delnice, ki jih zagnani podjetneži kasneje imajo lahko tudi odkupijo. Sklad lahko pomaga s financiranjem ustreznih sanacijskih in privatizacij-

Zaplenili 500
kilogramov
kokaina

VALENCIA - Španska policija je priprla dve osebi in zaplenila vec kot 500 kilogramov kokaina. Mamilo je bilo skrito v buldozerju, ki tehta vec kot 60 ton in so ga izkrcali z ladje, ki je plula pod panamsko zastavo. (Afp)

KP spet
lahko deluje

MOSKVA - Beloruski parlament je včeraj razveljavil prepoved, ki je potisnila v ilegalno dejavnost komunistične partije Belorusije. Njeno dejavnost so prepovedali avgusta 1991. Vendar je beloruski parlament znova potrdil odločitev, ki jo je sprejel 10. decembra 1991, da je zaplenjeno partijsko premoženje. (Afp)

Kmalu
bankovec
za milijon
dinarjev

BEOGRAD - Predstavnik narodne banke je sporpčil, da bo država verjetno v kratkem dobila bankovec za milijon jugoslovanskih dinarjev. Država se spopada s hiperinflacijo. Za 5.000 dinarjev si lahko trenutno v ZRJ kupite casopis in zavojček cigaret. 17. decembra je narodna banka dala v obtok bankovec za 10.000 dinarjev, 20. januarja pa bankovec za 50.000 dinarjev. Direktor trezorja narodne banke Vojo Tomić je sporočil, da bodo zaradi inflacije kmali natisnili bankovce za pol milijona in milijon dinarjev. (Reuters)

in pri tem ohrani velik del delovnih mest.

Ob tem skladu manjka materialne možnosti za financiranje odkupa; vsaj javno niso znane in dostopne vsem zainteresiranim. Predvsem pa naj sklad javno pove, katero njegovo podjetje mora po oceni stroke v stečaj; seveda tudi z možnostjo za nadaljevanje poslovanja dela podjetja po stecajnem postopku.

Da sklad ni »napadel« pravih podjetij, je menila tudi skupina članov Ekonomskega sveta vlade. »Drug drugemu smo povedali, kaj mislimo, spremeni pa se ni nič,« pravi član tega sveta prof. J. Prasnkar. Ker je nadaljevanje dogajanj včasih ze kar grozljivo (»navadni« in gladovni strajki, cestne zapo-

re, grožnje za uničenje osnovnih sredstev), kar je za delavce v obupu razumljivo, je preobrat nujen. Sklad naj se trudi s skupino podjetij, ki si jih upa ozdraviti. Nekaj sanacij naj tece prek zagotavljanja ugodnih finančnih pogojev za lastninjenje (bolje s tujimi trdno zavarovanimi posojili našim podjetnežem kot s prodajo podjetij tujcem), najspodbujati novi lastniki pa bodo k sanaciji pritegnili tudi poslovne partnerje. Ta disperzija nalog sklada, ki je zdaj brez zadostne materialne moči, je nujna. Sklad se je - bolj malo po lastni krivdi - znašel v mazohistični vlogi netilca in gasilca požarov obenem. V resnici je strelvod, ki prestreza drugim namenjene strele.

KOMENTAR

Kje so doma
tujci

TONE HOCEVAR

V sredisu britanske prestolnice, ki je bila nekoč prestolnica imperija, komajda srečate Evropejca, ce tem »Evropejcem« (belcem) pozorneje prisluhnete, pa ugotovite, da je med njimi komajda kakšen Anglež. Kolonialna stoletja so očitno opravila svoje, desetletja, ko so Britanci potrebovali ceneno delovno silo, pa svoje dodala.

Velike evropske prestolnice in industrijska sredisca spreminjajo videz, ulice dobivajo drugačen utrip, tradicionalna kultura se umika nekakšni mešanici vseh vetrov in svetov, jezikov in barv. Kar je tradicionalnega, staroselskega, v nacionalnem in kulturnem pomenu konzervativnega, ostaja v rezidencialnih četrtih bogatih ali v predmestnih vrstnih hišicah manj bogatih ali vsaj manj revnih. Iz sredisca, ki so zmeraj dajala podobo in so bila nekakšna izlozba, ogledalo vse dezele, se staro, staroselsko, tradicionalno umika, kot se je svojcas bela Amerika izogibala krajev okrog crnskih getov. Evropa pa ni Amerika, ki je bila sama kolonija, Američani pa priseljenci in v začetku tujci. Evropa se mora ali se bo morala z resničnostjo novih urbanih konglomeratov kultur in barv soočiti, ceprav nam brz-kone ni čisto jasno, kako se bomo, staroselci, tega lotili in kakšni utegnejo biti izidi.

Avstrijski narodnjak Haider se je problema, ki v Avstriji se zdalec ni tako zelo perec kot na evropskem zahodu, lotil z referendumom. Optimisti iz njegovih vrst, tisti, ki zmeraj vidijo kozarec vsaj na pol poln, so prepričani, da je Haider zmagal, trezni ocenjevalci, da je doživel poraz. 400 tisoč podpisov nestrepezev je veliko ljudi, ki bi se radi otesli pri-slekov in pritepencev, ki so pribežali zaradi vojne ali iskali delo, pa se drugorodnih staroselcev povrh. Haider jo je razmeroma slabo odnesel, ker so se avstrijski državljani, vsaj zd se tako, ovedli, da tujcev, ki so jih sami povabili, ko so jih potrebovali za umazana dela, ali pa sami pustili vstopiti, ker se jim je tako tedaj zdelo prikladno, ne mores nagnati, cera-vno marsikateri Avstrijec, ki ni dal podpisa Haiderju, gotovo trezno razmislija o tem, da je treba zaplete s poplavo tujcev nekako urediti.

Drugod po Evropi, tam kjer je veliko vec tujcev kot v Avstriji, in kjer se spreminjajo podobe mest, se niso imeli haiderjevskih referendmov. Tudi v Sloveniji ne, ki se je navzela balkanskih manir in nestrpnosti, in kjer bi Haider morda dobil vec glasov kot na Avstrijskem.

PO VOLITVAH

Civilna družba na stranskem tiru

TONE ŠTEFANEC

prostovoljnimi delom pomagati pri razvoju države Slovenije.

Po eni strani bi morala država v vseh svojih oblikah organiziranosti civilni družbi materialno izdatneje pomagati, po drugi strani pa, kar se zdi se bolj pomembno, svoje strokovne in politične potenciale veliko bolj vključevati v organe oblasti, ki pripravljajo zasnove za reševanje družbenih vprašanj. Ali konkretnije: Normal-

no bi bilo, da bi država povabila k sodelovanju v delovna telesa v organih oblasti tudi »clane« civilne družbe in da bi ustanove civilne družbe tudi pogostejše vabile na pogovore in posvetovanja o vprašanjih, ki so tudi del dejavnosti organizacij civilne družbe. Skratka: država mora omogočiti ustanovam civilne družbe cim-bolj neposreden vpliv na pripravo pomembnih družbenih odločitev.

Gre pa tudi za »legalizacijo« ustanov civilne družbe, ki jim neradi priznavamo njihov družbeni pomen in so zato marsikdaj na stranskem tiru. Seveda pa nima macehovskega odnosa do civilne družbe samo država, ampak tudi javna občila marsikdaj ravnaajo podobno. Kako pogosto pa lahko recimo beremo v tisku, poslusamo po radiu ali gledamo na televiziji prispevke o Rdečem krizu,

gasilcih, društvih inženirjev in tehnikov?

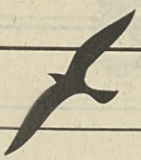
O Rdečem krizu se ta trenutek to dogaja v povezavi s skrbjo za begunce, o gasilcih pa ob večjih požarih. O dejavnosti društev inženirjev in tehnikov v večjih in pomembnejših obcih skoraj ni govora. Seveda je zelo podobno stanje tudi v zvezi z vsemi drugimi društvii, od kulturnih do turističnih.

Družba kot celota se premalo zaveda pomena organizacij civilne družbe, v katerih se dogajajo za celotno družbo zelo pomem-

bne stvari, ki jih ni mogoče zreducirati zgolj na nekakšno konjickarstvo, kot bi radi nekateri prikazovali.

Ljudi, ki delujejo v ustanovah civilne družbe, povezujejo skupni interesi in cilji, pripravljenost na poztvovnost in končno tudi negovanje pristnih medsebojnih odnosov.

O resnični demokraciji pri nas bomo lahko govorili sele takrat, ko bodo vsa družba in njene ustanove vključene v različne oblike soddločanja tudi o sirsih družbenih vprašanjih.

Danes se v Hamburgu začne
novi mednarodni festival
medijskih umetnosti Mediale
Intervju s pobudnikom
Thomasom Wegnerjem

Bogastvo medijske domišljije

JELENA RAJKOVIĆ IN GORAN SERGEJ PRISTAS

Letos februarja bo prvi festival umetnosti in prihodnosti medijev, ki bo potem vsakih pet let. Ob tej priložnosti smo s pomočjo Radia 101 iz Zagreba pripravili intervju s Thomasom Wegnerjem, enim od treh programskih direktorjev MEDIALE.

Kaj je MEDIALE? MEDIALE je umetniški festival, ki temelji na medijih - se pravi na radiu, televiziji, na TV sprejemnikih, na zvoku in svetlobi. Festival o vsem, kar ni materialno, se pravi, kar ni kot slika na platnu z okvirjem. Ukvarjamo se s stvarmi, ki se jih ne morete dotakniti - ko bomo imeli satelitski prenos koncerta, bomo uporabljali valove, in tako ustvarjali umetnost iz nematerialnih snovi. Eden od umetniških objektov je npr. sestavljen samo iz zvokov Niagarskih slapov. To dramatično spreminja vse, kar se je dogajalo v umetnosti v zadnjih tridesetih letih. Imamo razstave s ta hip najboljšimi medijskimi instalacijami na svetu; imeli pa bomo tudi nekaj podobnega elektronskemu komercialnemu

sejmu, nekakšno razstavo. Na njej bodo sodelovale družbe, kot so IBM, Apple,

Phillips, Telecom in ne-

katere druge, ki bodo pokazale svoje inovativne izdelke. Inovativno pa je vse, kar je povezano z domišljijo. Najpovsem primer: v prihodnosti bomo lahko posneli fotografije in jih shranili na CD disk, potem pa bomo te fotografije lahko gledali doma na televiziji. To močnost predstavlja Phillips. IBM se bo ukvarjal s projekti virtualne realnosti. V Dresdnu so neko cerkev med vojno porušili, od nje so ostali samo zidovi, nihce od mladih ljudi pa ne ve, kaksna je bila videti v preteklosti. Na MEDIALE bo imel IBM velik prostor in ko boste vstopili vanj, se vam bo

zdelo, kot da ste stopili v cerkev. To je virtualna realnost, to pomeni, plastično prikazana tridimenzionalna stvarnost. Cerkev boste lahko videli prav takšno, kakršna je bila nekoc. Seveda bomo poslušali tudi III. Bachovo kantato, ki so jo izvajali v tej cerkvi v Dresdnu.

Zamisel o festivalu je vasa. Kako je prišlo do tega? Najprej sem delal z družbo Consumer Electronic in zmeraj so me zanimalo nove oblike umetnosti. Vecina teh stvari je navadnemu človeku nedostopna, saj si ne more privoščiti pet metrov visoke in šest metrov široke instalacije, ki jo sestavlja trideset televizorjev. To zanimalo samo muzeje. Zamisel je prišla iz samega materiala. Če se s tem ukvarjaš, imaš rad te vrste dogajanje, tako, da je to zelo vznemirljivo, ker so dimenzije večje od slike ali kaksne skulpture.

Kdaj se bo začel festival?

Začel se bo 5. februarja v Hamburgu, v Deichtorhalle, ki je nekdanja vrtnarija, zelo lepo preurejena; potem v Operi, v stari tovarni Kamnagel, kjer imamo gledališki projekt *Titanic*, in se v dveh drugih gledališčih,

v Planetariju in v vseh kulturnih institucijah v Hamburgu. To je prvič, da čisto vsi iz vseh kulturnih institucij delamo pri skupnem projektu.

Kaj je *Titanic*?

Naredil ga je Belgijec Frederick Hatlaman, osnova je plesni teater, glasbo je komponiral nemški skladatelj Schnittke in poslušate jo medtem, ko ljudje plesejo. Zvočniki predvajajo glasbo, ki jo prekinja komorni orkester, ki sedi na odru. Plesalci plesejo na instalaciji Italijana Fabrizia Plessia; ta kombinacija je tako fantastična in neverjetna, da česa takega se nisem videl. Seveda je vključen tudi video, na velikem platnu lahko vidite, kako se je potapljal *Titanic*.

Medijski eksperimenti so zelo pogosti tudi na koncertih številnih rockovskih glasbenikov. Kateri od njih bodo nastopili na tem festivalu?

Imeli bomo koncert Briana Enoa, ki bo v Markthalle, seveda z video instalacijo. Koncert in video. Verjetno bosta prisla tudi Lauri Andersson in Chic Corea. Ti trije ljudje bodo predstavljali nove medije po svoje. Zlasti Lauri Andersson, ki se z njimi ukvarja na zelo poseben način. Prav tako bo

sodeloval tudi Phillip Glass, mogoče bo prišel Tom Waits, ki je delal glasbo za predstavo Alica v čudezni deželi z Bobom Wilsonom, tukaj v Thalia Theatru. Bob Wilson je eden najbolj znanih gledališnikov, ki oblikuje tudi naš Art Fair, pravzaprav komercialni del. Najbrž je to nekaj, česar doslej še ni počel, se nikoli ni dizajniral komercialnega showa, ki bi vključeval podjetja Phillips, IBM itn. Edino, kar je podobno temu, je seveda design njegovih lastnih uprizoritev.

In resna glasba?

Glasba ni imela nikoli mej. Japonci berejo note enako kot kdo iz Avstralije ali iz Zagreba oziroma New Yorka. Tudi mediji ne poznajo mej. Imamo satelite, optične kable in nobena politična sila ne more tega preprečiti. Ta medijski festival temelji na demonstraciji treh evropskih orkestro, ki igrajo sočasno. Dva nacija sta, da naredite kaj takega; eden je, da pokličete vse te ljudi npr. v Hamburg, kjer orkestri začnejo hkrati; problem je v tem, da tristo ali stiri glasbenikov ne more igrati hkrati nikjer v Hamburgu, ker nimamo tako velikega odra. Drugi način pa je, da to uresničite s pomočjo medijev. Angleški orkester bo ostal v Angliji, v Saint Johns Church, Orchestre de Paris v Pari-

zu, Gewand Haus orkester pa v Leipzigu. Imamo enega treh najboljših dirigentov v Evropi - Kurta Masura iz Gewand Haus orkestra in newyorske filharmonije - seveda pa bosta tu tudi Neville Martin z Akademijo Saint Martin in the Fields in Semion Bihok, mladi ruski dirigent iz Pariza. Vsak bo igral svoj del, v svoji deželi. Z videoplatna bo Helmut Schmidt govoril publiki. Je eden ustanoviteljev Oziroma umeteliteljev Evropske skupnosti v njenem političnem smislu. Poslušali pa boste lahko tudi njegova prijatelja Edwarta Heatha in Giscarda D'Estaing-a, ki zagovarjata enak pristop k skupnemu tržišču in skupnosti brez meja. Vsi trije bodo zelo kratko spregovorili o najnovejših evropskih dogodkih s svojega osebnega stališča, potem pa tudi o glasbi. Nato bomo slisali novo evropsko skladbo, ki jo bodo izvajali trije pevski zbori iz različnih držav, ki pojejo skupaj.

Kakšen položaj ima radio kot medij na tem festivalu?

Lahko vam povem, kaj bo imel Nord-Deutsche Rundfunk. Iz Amerike prihaja umetnik, ki se imenuje Lou Fontana. Ustvaril je zvočni most med Kölnom in San Franciscu, a zdaj vam o tem ne bom govoril, naj

vas seznanim s tistim, kar bo naredil v Hamburgu. Imamo dve partnerski mesti: eno je Marseille, drugo Sankt Petersburg. Lou Fontana je izbral prav ti dve mesti, ker sta obe pristaniski tako kot Hamburg. Mesti bo ozvočil in posnel tipične zvoke, tukaj pa bo razpostavil zvočnike in ko boste stopili na glavno ulico v Hamburgu, zraven majhnega jezera v centru mesta, boste lahko ob desetih neposredno slisali to povski strel iz Sankt Petersburga. Na nekaterih drugih krajih boste lahko neposredno poslušali Gregorjanske speve iz cerkve Sv. Pavla v Sankt Petersburgu. Odsli boste lahko na arkade in poslušali, kako v Marseille kričijo zenske, ki prodajajo banane. Mikrofon, ki bo do na marseillski tržnici, bodo te zvoke prenesli v Hamburg.

Na žalost lahko pokazemo samo sedanjost, sedanjost umetnosti in inovativnih izdelkov različnih družb. Eno je komercialnost, drugo umetnost.

To dvoje je navadno v nasprotju. Tokrat pa gre hkrati za umetniško in komercialno razstavo, saj niso samo umetniki inovativni; takšni so tudi tehniki, kuharji in otroci, tudi oni so polni domišljije. To si zeli prikazati MEDIALE.

FILM / MEDNARODNI FESTIVAL

Na "festivalu odkritij" tudi slovenski predstavnik

22. mednarodni filmski festival v Rotterdamu še do 7. februarja

UROS PRESTOR

V Rotterdamu je največje pristanišče na svetu. Tako vam bodo vsaj povedali lokalni prebivalci. Poleg pristanišča je v Rotterdamu vsaj se ena pomembna stvar, filmski festival. Rotterdamski festival sicer ni tako velik, kot denimo festivala v Berlinu ali Cannesu. Uradni tuji jezik je zaenkrat samo angleški in festivalski dnevniki izhajajo v nizozemščini s povzetki besedil v angleščini. Toda predstavnik festivala, zadolžen za novinarje, mi je povedal, da dobivajo vedno več zahtev za uvedbo francosčine kot drugega uradnega jezika in za objavo besedil v angleščini v festivalnem dnevniku. To pomeni, da rotterdamski filmski festival prerasca svoje meje in je na nevarni poti v prvo festivalsko ligo.

Moja ugotovitev niti ni zelo nova, saj so poznavalci, denimo lani preminuli francoski filmski publicist Serge Daney, festival že dolgo časa hvalili. In prav Serge Daney se je letos festival oddolžil z uvedbo *Serge Daney Annual Lecture*, predavanj, namenjenih filmskim profesionalcem in poznavalcem.

Festivalni program je zelo obsežen. Temeljna usmeritev festivala je odkrivanje nekonvencionalnih, manj znanih in se neveljavljanih filmskih avtorjev in nacionalnih kinematografij. Organizatorji se reklamirajo kot festival odkritij, in to ne brez razloga. Prav Rotterdam je bil ti-

sti, ki je Evropi prvi odkril tako pomembne avtorje, kot sta denimo Jim Jarmusch ali Spike Lee, ki sta nato svoji zvezdniški karieri nadaljevala v Cannesu. *Lobby* hotela Hilton, ki je središče festivalskega dogajanja, je dobesečno prekrit s podobami režiserjev, ki so se uveljavili prav tu. In kot vse kaže, bosta drugo leto v Hiltonu visela vsaj dva nova portreta, Abela Ferrare in Mishaela Hanekeja, ki jima je festival letos posvetil retrospektivi.

Abel Ferrara je zaslovel lani v Cannesu s filmom *The Bad Lieutenant*. Gre za malo mojstrovino, za zgodbo o Kristusu, postavljeno v New York, ki se dusi v kriminalu in drogah. Pri filmu klapa tako rekoc vse - scenarij, igra in režija. Toda to je samo vrh ledenega gore v Ferrarovem opusu. Njegova retrospektiva - gre za prvo retrospektivo Abela Ferrare sploh - je odkrila avtorja, katerega filmi so sicer polni nasilja, a nasilje ni samo sebi namen. Za vsem streljanjem in trupli se vselej skriva nekaj več - spretno besedilo k njegovim retrospektivi govori celo o rosselinijevski morali. Junaki njegovih filmov - nemo dekle v *Ms. 45*, slikar v *Driller Killer*, gangster v *The King of New York* - se vedno iz različnih razlogov zatečejo k nasilju - dekle zaradi obrambe pred posiljevalcem, slikar zaradi iskanja inspiracije, gang-

ster iz skoraj človekoljubnih nagibov, saj hoče pomesti s poceni kriminalci in s pomočjo denarja od preprodaje droge zgraditi bolnišnico za revne. Toda prvi korak vedno pelje v zacarani krog nasilja, ki se za junake seveda mora končati tragiko.

Direktor festivala Emile Fallaux je dal lani pobudo za nov program *Limits of Liberty*. Meje svobode naj bi prikazale filme, ki so imeli v deželah nastanka težave z oblastmi, bodisi zaradi napadne politične usmeritve ali zaradi cenzure, ki je - pod drugim imenom, seveda - navzoča vsepovsod, od Turcije, kjer so letos posneli prvi kurdski film, prethotapljen iz Turcije in dokončan na Zahodu, pa do Amerike in Nemčije, kjer imajo filmarji težave s cenzuro zaradi domnevne obscenosti. Pomembno mesto v tem programu je letos zal zasleda Jugoslavija, oziroma tisto, kar je od nje ostalo. Ze pred začetkom je festival dvignil precej prahu po nizozemskih časopisih, kjer se je razvila polemika, ali je prikazovanje filma Dezerter Zivojina Pavlovića, ki je nastal v Srbiji in bil deloma posnet v Vukovarju, kršenje embarga ZN ali ne.

Debatata se je nadaljevala tudi na okrogli mizi o Jugoslaviji, ki je za filmski festival zelo ne navaden dogodek. Na okroglo mizo je letos prislo kar nekaj avtorjev

iz ex Jugoslavije, med njimi Dušan Makavejev in Lazar Stojanović, avtor filma *Plastični Jezus*, ki je v Rotterdamu prinesel svež video, posnet v Bosni za BBC. Na okrogli mizi sta bila poleg njiju in Zivojina Pavlovića navzoča tudi dva predstavnika iz Slovenije, producent Danijel Hocevar in režiser Metod Pevec, katerega kratki film Vse je pod kontrolo prikazujejo skupaj z Dezerterjem.

Tema okrogle mize je bilo sicer razmerje med podobo, vojno in propagando, toda po pričakovanju je debata izzvenela zelo politično. Dva prikazana videa, Fasi- zem '92 iz studia TV BiH in ze omenjeni *Serbian Epics* iz BBC sta sicer sprožila zelo živahno razpravo, a namesto diskusije o propagandi je moral Lazar Stojanović dodatno osvetliti razmere v Srbiji, saj je video *Serbian Epics*, pri katerem je Stojanović sodeloval in katerega namen je bila globlja predstavitev srbske psihe, indoktrinirane s srednjeveškimi miti in podzgate z guslarji, pokazal ravno to, česar se je bal moderator okrogle mize - da je video preveč subtilen, da bi povprečni Evropejec lahko povezal srbsko mitologijo Armagedona, kot se je posrečeno izrazil neko med občinstvom, s srbskimi grozodejstvi v Bosni.

Da ne bo pomote - video je izjemem doku-

ment, toda razen nekaterih eksplicitnih prizorov, denimo posveta vodje srbske krajine Karađića in njegovega staba, kjer so gledalci pricali srbski politiki v živo, in sokantnega prizora, kjer ruski pisatelj Limonov iz mitraljeza strelja na Sarajevo, se večina videa zdi kot portret kakega eksotičnega okolja, denimo tibetanskih menihov ali pripadnikov kulta Hare Krisne.

Retrospektiva Abela Ferrare in diskusija o Jugoslaviji sta samo smetana na torti. Glavni festivalski program namrec prinaša približno sto filmov, od katerih jih bo premierno prikazanih skoraj 40. Dodatna filmska sekcija *Galleria* - pregled odmevnejših filmov z lanskega festivala; *Critics Choice* - deset filmov po izboru nizozemskih filmskih kritikov; *Extravaganza* - samo ime pove, za kakšne vrste filme gre (tu je denimo prikazana režiserjeva verzija filma *Blade Runner*) in izbor komedij iz Egipta in Irana prinaša se dodatnih sto filmov. Če omenim se *Dutch Perspective*, enoleten pregled nizozemske filmske in video produkcije, potem si lahko predstavljate, da mora biti vsako festivalsko poročilo omejeno samo na pregled majhnega dela filmske ponudbe. Zato bom v drugem delu poročila iz Rotterdamu predstavil izbor filmov iz glavnega programa, kolikor se mi jih bo pač posrečilo ogledati.

KLOBUK DOL! / PLOŠČA

Cohenova umetnost zapeljevanja

JURE POTOKAR

Naj vas ne zapelje ne navadni naslov *The Future* in se bolj nenavadna naslovnica nove, desete plošče kanadskega pesnika, pisatelja in pevača Leonarda Cohena, na kateri najdemo njegov heraldični znak: srce, kolibrja z razpetimi krili in razklenjene okove oziroma lisice. To je namrec po osemnajstih letih prva plošča, na kateri ni njegovega obraza. Naj vas prav tako ne zapelje izredno uglasjena, učinkovita in popolnoma sintetična produkcija glasbe, ki nam jo ta patriarh popularne glasbene scene ponuja tokrat.

Naj vas raje zapelje misel, da ima Cohen pri osemindesetih se vedno prihodnost, da ima na voljo ves čas tega sveta in da ta čas izrablja tako, da nas pocasi in izredno učinkovito zapeljuje s svojimi zaklinjevalskimi besedami, s prerokbami, ki imajo tako tezo kot nekaj tiste iz Delfov ali katerega koli starodavnega prerocišča, čeprav so obenem tako dvoumne, da si jih je vedno mogoče razlagati po svoje. Naj vas zapeljuje s svojim cutnim glasom, ki sicer nima nikakršnega razpona, zato pa ima mehko in sarm, ki ju ne premorejo najboljši pevci.

Leonard Cohen je mojster zapeljevanja in na novi plošči si privoščil zares razkosno aranžirano, pocasi razvijajočo se in učinkovito uro zapeljevanja. Zapeljuje nas z glasbo, ki je izme-

noma hitra in pocasna, zapeljuje nas z bogato glasbeno teksturo cele vrste elektronskih instrumentov, zapeljuje nas z izrazitimi kontrasti med svojim glasom in prelepimi harmonijami ženskih spremljevalnih glasov, zapeljuje nas z občasnimi solističnimi intervencijami kitar, saksofonov, orglic, predvsem pa nas zapeljuje s svojimi besedami, s pesmimi, ki so tople, nezne, vesele, otožne, ironične, iskrene, apokaliptične in včasih tudi sarkastične. Cohen je seveda mojster nenadnih obratov, ki v hipu spremeni pomen in smisel pesmi. Na primer v naslo-

vni skladbi *The Future*, kjer pravi: *I've seen the future, brother: / it is murder*, nato pa v refrenu napove apokalipso tega sveta, v katerem so vse vrednote ze tako izrabljene, da kmalu »ne bo več ničesar, kar bi se lahko vrednotilo«. A že v naslednji skladbi nam govori o cakanju na cudež, ki ga je sicer mogoče jemati enako ironično, vendar ni zato nič manj iskreno, ko pravi: »Punci, poročiva se, / predlogo sva bila sama. / Bodiva sama skupaj. / Preveriva, ali sva dovolj mocna.« Cohenova ironija in morebiti celo sarkazem doživljata vrhunec v skladbah *Closing Time*

in *Democracy*. Prva pod bleščeco površino sintezatorske country melodije in razposajenega razpoloženja razkriva bolečo rano poraza, pesem pa je mogoče razumeti tudi kot metaforo za smrt, medtem ko druga v ritmu koraknice opeva »največjo pridobitev civilizacije«, ki pa kljub skoraj himnični vznese-nosti glasbe iz trenutka v trenutek bolj izgublja svoj blesk.

A Cohen je se vedno najbolj preprčljiv v pesmih, v katerih govori o sebi in zenski. *Light as the Breeze* je pesem z izrazitim erotičnim nabojem, v kateri zapeljevanje zenske in poslušalca doseže vrhunec, Cohen pa spojkojno konca z besedami: »In kakor do blagoslova, prihajajočega iz nebes, / sem bil za kakšno sekundo / ozdravljen in moje srce je bilo spokoyno.«

Leonard Cohen rad in pogosto govori o spokojnosti, vendar je ta navadno dolga le kakšno »sekundo«, vmes pa se (se) vedno ukvarja s stvarmi, ki ga na tak ali drugačen način prizadevajo. Je, skratka, zlahten pesnik, ki svoj (po) klic jemlje s popolno nestrpnostjo, o cemer prica tudi to, da plošče izdaja s stiri letnimi presledki. Nasa pričakovanja zato včasih ze premaguje nestrpnost, a dokler bo pel o prihodnosti, nam ostaja vsaj upanje - upanje, da se ni povedal vsega, kar bi rad in kar, vsaj nekateri, vselej nestrno pričakujemo.

Levo zgoraj:
Thomas Wegner
Desno spodaj:
motiv z ovitka plošče
L. Cohena Prihodnost
(Vse foto: arhiv)

RIM / ODPSTOP RIMSKEGA OBČINSKEGA ODBORA

Carraro KO: njegov odbor padel pod udarci podkupnin

V Milanu so včeraj izpustili v hišni pripor bivšega podpredsednika deželne vlade Lombardije socialista Finettija in upravitelja podjetja RIET Marro

RIM, MILAN - Rimski občinski odbor je včeraj klonil pod udarci milanskih sodnikov in aferi o podkupovanjih. Zupan Franco Carraro in člani njegovega odbora so včeraj popoldne odstopili. V pismu o odstopu, ki ga je izročil občinskemu tajniku, je Carraro med drugim zapisal, da sprejema odločitev »z globokim obzalovanjem«.

Dogodek, ki je zbil rimsko občinsko upravo, je bila aretacija demokratijskega odbornika za regulacijski nacrt Carmela Molinarija. Sprva je kazalo, da bo odbor »zdrzal« vsaj do 15. februarja, da bi tako lahko sprejel vrsto pomembnih sklepov, ki zadevajo zaposlovanje v italijanskem glavnem mestu. Tako so se tudi odločili na torkovi seji nacelnikov svetovalskih skupin večine. Proti taki rešitvi so se zagnale vse opozicijske sile (DSL, zeleni, SKP, socialisti in alternativna levica, zaradi cesar zupanu ni preostalo drugega, kot da nemudoma podpiše pismo o odstopu.

Po dnevi aretacij je bil včeraj v Milanu dan izpustitev na svobodo ali hišnih priporov.

Milansko sodstvo je dodelilo hišni pripor bivšemu podpredsedniku lombardijskega deželne odbora Ugu

Franco Carraro (AP)

Finettiju. Odločitev je sprejel sodnik za preliminarne preiskave Italo Ghitti po povoljnem mnenju javnega tožilca. Socialistični predstavnik je bil aretiran pretekli teden pod obtožbo izsiljevanja. Dan prej so ga sodniki zasilili do kasne noči ter ga soočili z nekaterimi drugimi vpletenimi v afero o podkupovanjih: s podjetnikom Ottavio Pisanterjem, s komercialistom Rolandom Culterro in s strankarskim tovarisem Mariom Chieso, bivšim predsednikom ustanove Pio Albergo

Trivulzio, ki je dal s svojimi pričevarji zagoni aferi o podkupninah. Finettijeva odvetnika sta novinarjem povedala, da so zasliševanja njunega klienta trajala celih sedem ur. Finetti naj bi priznal, da je prejel 20 milijonov lir od Chiese in 35 milijonov lir od Culterre kot »politično podporo«, a je bil prepričan, da ne gre za »umazan denar«.

Ob Finettiju je včeraj zapustil milanski zapor San Vittore tudi Massimo Marro, upravitelj električnega podjetja RIET, ki so ga aretirali v ponedeljek v Rimu. Marro sta zaslišala sodnik Antonio Di Pietro in sodnik za preliminarne preiskave Italo Ghitti. Po izjavah njegovega odvetnika naj bi Marro izjave služile sodnikom kot elementi za »povezavo« z drugimi dokazi. Upravitelj RIET naj bi osvetlil način podkupovanja: povedal naj bi, kako so lahko zasebna podjetja lahko »prisla« do zakupov javnih del (s podkupninami seveda).

Odvetnik je tudi pojasnil, da je bil govor o nekaterih zakupih, pri katerih naj bi se koristila dva rimska »politična referenta« in sicer iz socialističnih in demokratijskih vrst, ki pa naj bi »skrbela« tudi za druge stranke.

»Nisem prejemal podkupnin!« Predstavnik PRI iz Lombardije Savoia poskusil samomor

MILAN - Nacelnik svetovalske skupine PRI v deželnem svetu Lombardije, 51-letni Antonio Savoia (na sliki AP), je v noči med torkom in sredo poskusil samomor, ker je bila zanj »povsem nevzdržna misel, da bi njegovo ime povezali z imeni kriminalcev, ki sedijo v zaporih zaradi afer o podkupninah«, kot je napisal v enem od poslovnih pismu.

Savoia se je v torek zvečer podal s svojim volvom v okolico Milana, se ustavil na makadamski cesti v bližini kraja Bollate, zauzil dva zavojčka pomirjevalnega sredstva tavor (vsega 40 tablet) in popil steklenico vodke. Malo pred polnočjo je njegov avto zapazila in pregledala izvidnica karabinerjev. Možem postavje je bilo takoj jasno, da je zdravstveno stanje voznika zelo resno: Savoia je bil v globoki nezvesti.

Z rešilcem so ga takoj prepeljali v bolnišnico v Bollate, kjer so ga začeli zdraviti intenzivno, dokler se ni popoldne njegovo zdravstveno stanje bistveno izboljšalo.

V volvo so preiskovali

ci nasli stiri poslovilna pisma: materi, sestri Viviani, dvema voditeljema njegove stranke in nekaterim prijateljem republikancem.

Savoia ni bil med osumljenimi v aferi o podkupovanjih. O njem naj bi spregovoril le bivši predsednik družbe SEA Manzi, ki je sodnikom pojasnil, da so podkupnine »porazdelili« med vse stranke večine, torej tudi PRI. Savoia je bil nekaj let svetovalec družbe SAE.

RAI-TV / PRAVI POTRES V NOVINARSKIH VRSTAH

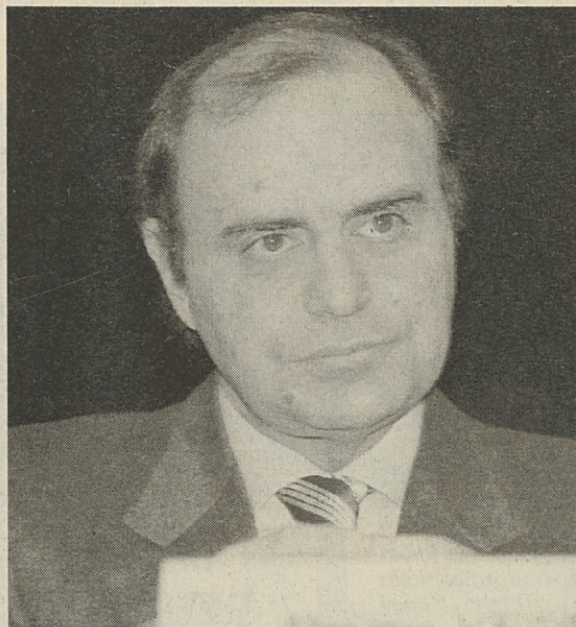
Direktor TG1 Vespa prisiljen k odstopu

Že imenovan njegov naslednik, novinar Albino Longhi

VOJIMIR TAVCAR

RIM - Sindikalnemu odboru televizijskega dnevnika prve mreže Rai TG1 je uspelo: odgovorni urednik Bruno Vespa, proti kateremu je bil velik del novinarjev, je včeraj odstopil. Na njegovo mesto je upravni svet Rai imenoval Albino Longhija, ki je od leta 1982 do leta 1987 že vodil TG1, nato je bil direktor političnih tribun, sedaj pa namestnik generalnega direktorja in zadolžen za podjetniško načrtovanje.

Odstop Bruna Vespe in imenovanje Albina Longhija je epilog večmesne »vojne« med uredništvom in odgovornim urednikom. Spopad se je formalno začel septembra lani, ko je skupščina novinarjev izglasovala Vespi nezaupnico. Spopad se je stopnjeval z volitvijo delegatov na kongres skupnega sindikata novinarjev Rai, na katerega je uredništvo TG1 izvolilo nasprotnike odgovornega urednika, medtem ko so pogoreli njegovi zavzniki, konec januarja je redakcija z veliko večino glasov zavrnila nacrt za novi tednik televizijskega dnevnika, istočasno pa so nekateri vidni novinarji (med njimi člana sindikalnega

Dolgoletni direktor televizijskega dnevnika prve mreže Rai Bruno Vespa (levo) in njegov naslednik Albino Longhi (telefoto AP)

odbora Giuseppe Sicari in Giulio Borelli ter uredniki Piero Badaloni, Lilli Gruber in Maria Luisa Busi) sklenili, da ne bodo več vodili dnevnika in nastopali na ekranu, dokler bo Vespa ostal na svojem mestu.

Sodu dno pa je izbil dogodek izpred dveh dni. Tedaj je Vespa s pismom, ki je bilo razobeseno na oglasni deski, sporočal, da je sporazumno z generalnim direktorjem, s katerim ni stetil s kritiki svojim notranjim nasprotnikom in prosil, da bi mu dali drugacno dolžnost v ok-

Francesca Pionatija. Novinar, ki sicer sodi med nasprotnike Vespe, je zavrnil imenovanje, zvečer pa je tudi generalni direktor demantiral Vespo: res je sicer, je sporočil, da se je o imenovanju Pionatija govorilo, toda on osebno ni nikoli dokončno odobril napredovanja.

Brunu Vespi očitno ni ostal kot odstop. In za tega se je odločil včeraj s pismom generalnemu direktorju, s katerim ni stetil s kritiki svojim notranjim nasprotnikom in prosil, da bi mu dali drugacno dolžnost v ok-

viru podjetja. S tem je tudi demantiral govoriče, po katerih naj bi se preselil k Berlusconi-vevu Fininvestu.

Upravni svet je na včerajšnji seji vzel na znanje odstop Bruna Vespe in imenoval Albino Longhija, novinarja, ki uživa splošen ugled zaradi svoje strokovnosti in ki je to funkcijo, kot receno, v preteklosti že opravljal. Demokratski člani upravnega sveta pa so po tej zamenjavi poudarili, da bi treba sedaj pomisliti tudi na vodstva ostalih dnevnikov.

NOVICE

Segni ponuja roko dvodomni komisiji

RIM - Referendumsko gibanje se ne postavlja več kot alternativa parlamentu. Tako je poudaril včeraj na tiskovni konferenci sardinski parlamentarec Mario Segni med tiskovno konferenco, na kateri je sodeloval tudi predstavnik DSL Augusto Barbera. Segni je skupaj z Barbero ponudil roko dvodomni komisiji za ustavne reforme in izrazil upanje, da bo znala pravočasno sprejeti ustrezen volilni zakon, referendum pa bi moral potrditi izbire parlamenta. Segni je kritiziral osnutek, ki ga je pripravil poročevalec odbora za volilne reforme Sergio Mattarella, ces da je neprimeren in ne ustreza potrebam. Se zlasti je kritiziral zamisel dvojnega glasa: po njegovem bi drugi glas kvejemu moral omogočiti državljanom, da izberejo vladno večino, medtem ko Mattarellon nacrt predvideva drugi glas kot proporcni popravek v nacelu vecinskega volilnemu zakonu.

V Padovi dogovor med DSL in KD

PADOVA - V pokrajini Padova so nekdanji komunisti Demokratične stranke levice in krcanski demokrati dosegli politični sporazum za vodenje krajevne občinske in pokrajinske uprave. Pred dnevi je bil za zupana izvoljen predstavnik Occhettove stranke, za predsednika pokrajinske uprave pa so včeraj izvolili krcanskega demokrata Giuseppeja Barbierija. Socialisti, ki so bili doslej glavni zavezniki KD, so ubrali pot opozicije.

V Turinu prijeli morilca iz Pulja

TURIN - Pred dvema letoma je zbezel iz srbskih zaporov, kjer bi moral prestati 20 let ječe zaradi dvojnega umora, prijeli pa so ga v torek v glavnem mestu Piemonta. 31-letni srbski državljani Milivoj Lukić je junija 1990 v Pulju v milicinski uniformi z brzostrelko »pokosil« gručo mimoidočih, pri čemer je ubil dve osebi, stiri pa hudo ranil. Milicnika so njegovi hrvaški delovni kolegi takoj aretirali, na procesu pa je bil obsojen na 20 let zapore. Iz Pulja so ga premostili v neko srbsko kaznilnico, iz katere pa mu je po nekaj mesecih uspelo zbežati.

Morilec se je zatekel v Italijo in se nastanil v Turinu, kjer se je preživljal z manjšimi obcasnimi deli, imel pa je tudi stike s tamkajšnjim podzemljem. Prav to ga je drugič stalo prostost. Ovadil ga je eden od aretiranih narkomanov, ki je karabinerjem izdal, da Lukić sploh nima pri sebi dokumentov in da ima zatorej zagotovo kaj za bregom. Po krajši preiskavi je karabinerjem uspelo odkriti njegovo bedno zatočišče. Može postavje so ga aretirali na podlagi mednarodnega zapornega naloga. Ob aretaciji je Lukić izjavil karabinerjem, da so ga Hrvati v Pulju večkrat zalili, ker je bil Srb. To je prenasal vse do usodnega dne, ko mu je prekipelo in je s kalasnikovom streljal na množico, ki naj bi ga ze spet izživala. Lukić je sedaj zaprt v zaporu Vallette in caka, da ga italijanske sodne oblasti izročijo srbskim.

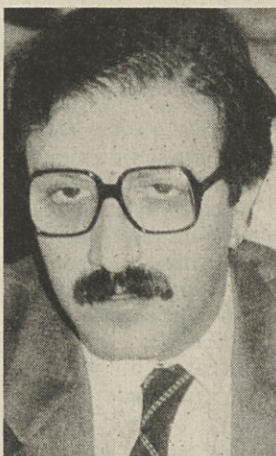
MAFIJA / PREISKAVA

Atentat na Falconeja: pretresljivo uganjanje o vlogi poslanca KD

V afero vpleten sicilski poslanec Maira
Sodniki so vse previdno demantirali

PALERMO - Dnevnik Stampo in Indipendente sta včeraj objavila vest, da so sodniki iz Caltanissette uvedli preiskavo proti poslancu krcanske demokracije Raimondu Mairi (na sliki AP). Slednji naj bi nekaj ur pred atentatom na sodnika Falconeja, na njegovo zeno in tri policiste iz varnostne službe iz Rima telefoniral nekaterim ljudem, ki so jih potem aretirali pod obtožbo mafijske dejavnosti. Maira, namiguje ta članek, bi lahko bil človek, ki je obvestil teroriste, da bo nesrečni Falcone v kratkem z letalom prišel v Palermo.

Sodniki iz Caltanissette, ki vodijo preiskavo o atentatu na znanega sodnika, so demantirali, da

je Maira kakorkoli vpleten v to afero. Tudi Maira je zavrnil vse obtožbe. Sicilski sodniki so vsekakor zaradi drugih kaznivih dejanj ze zahtevali, naj mu poslanska zbornica odvzame parlamentarno imunost.

VIDEM / SENATOR BOSCO

Sevema liga: Italija mora zaščititi etnične manjšine

VIDEM - Italijanska država mora enakopravno zaščititi vse svoje narodne in jezikovne manjšine. To je včeraj izjavil furlanski senator Severne lige Rinaldo Bosco ob vrnitvi iz Strabourga, kjer se je udeležil zasedanj Evropskega sveta in Zahodnoevropske unije. Na teh zasedanjih, je poudaril predstavnika Severne lige, se je veliko govorilo o zaščiti ogroženih in zapostavljenih jezikov in narodnih manjšin sirom po Evropi. Govorilo so tudi o tragedijah na tleh nekdanje Jugoslavije, o Kurdista-

nu, o Baskovskih deželah in o Severni Irski. Iz vseh teh bridkih izkušenj izhaja, da mora tudi Italija cimprej zagotoviti vsem manjšinam popolno svobodo izražanja, jih priznati in istočasno ustrezno zaščititi. Severna liga je na zadnjih političnih volitvah dosegla velik uspeh tudi v Furlaniji, kjer je kasneje zavzela nekatera pozitivna stališča do tamkajšnje furlanske in do slovenske skupnosti. Enako pa ni naredila na Traskem, kjer se očitno boji reakcij trzaskih italijanskih nacionalistov.

KROŽEK ISTRIA IN SLOVENSKI KLUB / PREDSTAVITVENI VEČER V DEVINU

Ljudsko glasbeno izročilo Istre v knjigi Daria Marušića

DAMIANA OTA

TRST - Istra je živ primer srečanja, stika in izmenjave treh različnih, velikih kultur in seveda treh jezikov: se posebej je ta prostor vazen, mikaven in spodbuden za raziskovalce ljudskega izročila: ob tem je Roberto Starec, strokovni poznavalec predvsem ljudskega izročila istrskih Italijanov, na torkovem večeru v devinski Bridarjevi hiši posebej podčrtal dragoceno vlogo tistega raziskovalca, ki razume lahko vse tri jezike. Neposredno je torej ovrednotil delo Daria Marušića, ki je z objavo zbirke ljudskih pesmi severne Istre zapolnil se eno vrzel v tovrstni obravnavi istrskega prostora.

Knjigo, ki je z naslovom Predi predi hci moja' konec decembra izšla pri koprski založbi Lipa, sta na tej strani meje prvič predstavili občinstvu Slovenski klub in krožek Istria, torej dve napredni kulturni društvi, ki se tudi z udejanjajem skupnih zamisli zavzemata za odpiranje in vrednotenje našega veckulturnega okolja. Predstavitveni večer je bil v prostorih Bridarjeve hiše v Devinu, ki jih je ob tej priložnosti dala na razpolago devinsko-nabrezinska občinska uprava.

Ob strokovnem posegu Roberta Starca, ki je izhajal predvsem iz bogastva in raznolikosti istrskega kulturnega

Duo Piščaci in tržaška folklorna skupina Stu ledi na večeru v devinski Bridarjevi hiši (foto Davorin Krizmančić)

prostora, je bila posebnost zanimiva pripoved samega avtorja knjige. Dario Marušić je namreč spregovoril o svojem dolgoletnem raziskovalnem delu. Kot je sam poudaril, se sicer pretežno ukvarja z instrumentalno glasbo, ze v letih, ko je obiskoval visjo solo, pa je začel beležiti tudi pesmi in napeve iz severnih predelov Istre. Pred petimi leti se je odločil, da zbrano gradivo objavi: luc sveta je tako zagledala knjiga, v kateri je z besedili in notnimi zapisi zabeleženih skoraj 60 ljudskih pesmi iz sirse koprskoe okolice, obalnih in notranjih krajev Istre, ki sodi pretežno v slovensko državno območje. S to iz-

dajo se torej izpolnjuje vpogled v istrsko ljudsko glasbeno izročilo, ki je sicer zajeto obravnavano po ostalih in posameznih zemljepisnih območjih.

Iz knjige vejeta navdušenje in resnost velikega ljubitelja etnografskega gradiva, se posebno glasbenega. To je bilo mogoče v torek zvečer »razbrati« tudi iz Marušićevega pripovedovanja: sicer je sam precej skop z besedami in nekoliko zadržan, na pravi vzgib pa se mu tudi ob tovrstnem posredovanju svojega dela kar odpre srce. Gre torej za dodatno »jamstvo« (ce ga je bilo sploh treba) o izvirnosti in doslednosti zabeleženega gradiva. Dodatno

»sredstvo«, s katerim se Dario Marušić naravno zbliza z dušo starejšega vascana - pevca ali godca - je to, da je sam izvrsten ljudski godec, član ansambla Istranova, sedaj pa strokovni svetovalec in priložnostni član dua Piščaci, ki se je občinstvu predstavil tudi v torek zvečer.

Vokalno-instrumentalni duo sta pred tremi leti ustanovila Emil Zonta in Marino Kranjac, ki zbirata, raziskujeta in izvajata istrske ljudske pesmi in plesje, sodelujeta z godci predvsem s področja, ki se razteza od Trzaskega zaliva do Cicarje in doline reke Mirne. Ob tem pa prireja večere ljudske glasbe

(skupine gostujejo vsako prvo soboto v mesecu v Pomjanu, blizu Smariji), pred dobrim letom dni sta posnela kaseto Starinski ples, se posebej Emil Zonta spodbuja letna srečanja godcev v Motovunu in v Rocu. Ne nazadnje je torkovo prireditve Slovenskega kluba in krožka Istria obogatilo petje zenske pevске skupine Stu ledi. Pevke, ki jih vodi Tatjana Blokar, so se popestrile glasbeni prikaz ljudskih viz Istre s pesmimi iz svojega sicer obsirnega repertoarja. Ob tej priložnosti pa so prisceno podale prav nekatere napeve, ki jih je v svoji dragoceni knjigi zabeležil tudi Dario Marušić.

DEŽELNI SVET / AKTUALNO SOOČENJE

Kriminal: deželna uprava zahteva hitro pomoč Rima

Deželna vlada je doslej žal podcenjevala ilegalne dejavnosti

TRST - Deželni odbor bo zahteval od ministrov za notranje zadeve in za provosodje takojšnje konkretne ukrepe za zajezitev naraščajočih pojavov organiziranega kriminala v Furlaniji-Juljski krajini. Včerajšnja razprava v deželnem svetu, ki je bila posvečena temu vprašanju, je dokazala, da so vse stranke zelo zaskrbljene nad naraščanjem kaznivih dejanj, med katerimi prednjači tihotapstvo orožja iz republik nekdanje Jugoslavije. Mnogi diskutanti so se v tem okviru zavzeli za tesnejše sodelovanje s Slovenijo in Hrvaško, ki ga, kot kaže, skoraj ni oziroma je zelo slabo zastavljeno.

Podpredsednik deželne vlade Ferruccio Saro je priznal znano dejstvo, da je Furlanija-Juljska krajina zaradi vojne na Balkanu zelo izpostavljena trgovini orožja in mamil. Predsednik Vinicio Turello je glede tega že posegel pri rimski vladi in zahteval okrepitev varnostnih sil in tudi deželnih sodišč, ki imajo premalo osebja. Njegov poseg očitno ni naletel na ustrezne odgovore, zato je sedaj nujno potreben politični pritisk deželnega odbora. Saro je izrazil zaskrbljenost nad zaostritvijo vojne med Srbijo in Hr-

Skoraj redni prizor zaplembe orožja na tržaški kvesturi (foto Davorin Krizmančič)

vatsko, ki je po njegovem povečala nevarnost morebitnih srbskih vojskaskih reakcij in to posebno v primeru vojskega posega ZDA ali pakta NATO. Nasa dežela - je poudaril Saro - je precej močno izpostavljena tej nevarnosti.

Nacelnik svetovalske skupine Demokracije stranke levice Renzo Travanut, ki je uvedel debato, je bil mnenja, da je Dežela doslej prevec podcenjevala širjenje organiziranega kriminala.

Ne gre samo za tihotapstvo orožja in droge, a tudi za nevarne infiltracije mafije, ki isče svoje mesto v nekaterih gospodarskih sektorjih, posebno v gradbeništvu. Mafija, ki je na jugu pod hudim pritiskom sodnikov in policijskih sil, isče nova "trzišča" za investiranje "umazanega denarja". Treba je prepreciti, da bi ta "trzišča" našla in izkoristila prav v nasi deželni stvarnosti.

Federico Rossi (Ze-

na lista) je rekel, da se organizirani kriminal

utira pot predvsem v Furlaniji, deželna uprava pa je doslej glede teh problemov ubrala pot molka. To je zelo škodljiva taktika noja, ki skrivajo glavo v pesek, zato je nujno, da se v okviru Dezele ustvari neko telo, ki bo skrbelo vsaj za informacije in za statistiko o kriminalnih pojavih. Ta predlog, ki je bil kasneje sprejet, je iznesel tudi Rossijev somišljenik Giorgio Caval-

lo. Rekel je, da deželna vlada nima nobenih pristojnosti v boju proti kriminalu, lahko pa pritiska na Rim in ga opozori, da se s temi problemi ne gre na noben način saliti.

Neofasisti so s Sergiom Giacomellijem podčrtali, da so za te nevarne pojave krivemalokrat krive prevec odprte meje z nekdanjo Jugoslavijo. Trgovina z orožjem po njegovem favorizira le Slovenijo in Hrvaško ter gre v škodo Srbiji. MSI je odgovoril socialist Bruno Lepre, ki je naglasil, da so odprte meje pospešile sodelovanje med tukajšnjimi narodi in pretok blaga med državami. Ne pa orožja in mamil, ki imajo povsem različne poti. Za večjo angaziranost deželne uprave pri teh vprašanjih se je zavzel tudi demokristjan Ivano Strizzolo.

Zeleni so med razpravo opozorili tudi na možnost sodelovanja med nekaterimi frakcijami lozami in organiziranim kriminalom. Podpredsednik Saro je rekel, da morajo sodniki preganjati vse državljane, ki so storili kazniva dejanja, deželna vlada pa nima informacij o morebitni vpletenosti tukajšnjih prostotizidarskih loz v ilegalne dejavnosti.

DEŽELA / POLEMIKA

Budin o Turellu: Za avtonomijo le z besedami

V primeru KGS se predsednik Dežele odreka pristojnostim

TRST - Predsednik Dezele Turello se po eni strani zavzema za sirse pristojnosti Dezele, tudi kar zadeva ureditev krajevnih ustanov, po drugi strani pa se v konkretnih zadevah tej avtonomiji izogiba. To je smisel polemične izjave, ki jo je objavil včeraj slovenski deželni svetovalec Demokracije stranke levice Milos Budin, ki je izrazil začudenje zaradi očitne kontradikcije Turella glede vprašanja zascite in valorizacije posebnosti dezele Furlanije - Juljske krajine, se pravi njenih zakonodajnih kompetenc.

Budin v izjavi opominja, da je Turello javno izrazil svoje zadovoljstvo, ko je poslanska zbornica prvič odobrila predlog ustavnega zakona, ki je pripisoval dezelam primarno pristojnost glede urejanja krajevnih ustanov na njihovem ozemlju. Samo dva dni kasneje pa je v intervjuju za Primorski dnevnik glede preureditve gorskih skupnosti v FJK trdil, da je treba striktno aplicirati zakon 142 o krajevnih upravah.

Kontradikcija je očitna, poudarja Budin: Turello po eni strani povsem utemeljeno zahteva sirse pristojno-

sti za samostojno odločanje glede na specifične deželne stvarnosti, po drugi pa se ob prvi konkretni priložnosti vnaprej odpoveduje tej možnosti ter pasivno sprejema vse-drzavno zakonodajo.

Očitno so razlogi za to kontradikcijo političnega značaja, meni Budin, prva zrtev pa bi v tem primeru bila Kraska gorska skupnost, ki jo Dežela namerava revidirati v okviru preustroja deželnih gorskih skupnosti. Toda s tem bi bila KGS praktično izničena, saj bi zajemala samo tri občine, medtem ko zdaj krije z enajstimi občinami ves kraski teritorij. Takšen bi namreč bil rezultat slepega apliciranja vse-drzavne zakonodaje. S tem pa deželni odbor sprejema trzasko nacionalistične pritisk, ne pa potreb specifične realnosti, ki bi terjale avtonomne zakonodajne pristojnosti Dezele. In to pristojnost bi Dežela imela, samo da bi počakala nekaj mesecev, do dokončne odločitve ustavnega zakona. Toda blizajo se deželne volitve in zato se mudi; naglaja pa, kot znano, ni dobra svetovalka, zaključuje svojo izjavo deželni svetovalec DSL Milos Budin.

NOVICE

Upočasnitev inflacije tudi zaradi nove »košarice«

RIM - Inflacija je v Italiji upočasnila svoj korak. Neuradne podatke prejšnjega tedna, ki so bili preračunani na osnovi naraščanja cen v osmih glavnih italijanskih mestih, je včeraj potrdil državni statistični zavod Istat. Po teh podatkih so cene v januarju v primerjavi z decembrom 1992 narasle za 0,4 odstotka, kar ustreza 4,3-odstotni stopnji letnega prirastka. Januarja lani je inflacijska stopnja dosegla 6,1 odstotka, medtem ko je decembra lani pristala na 4,8-odstotni stopnji.

K znižanju inflacijske stopnje je znatno prispevala tudi nova »košarica« dobrin, ki jo je izoblikoval državni statistični zavod na osnovi izsledkov o različni potrošnji italijanskih državljanov. V tej »košarici« je za razliko od prejšnje, ki je bila »napolnjen« leta 1989, več krompirja in povrtin in manj mesa ter delikates, več pohistva in manj mila ter pralnih praskov, več knjig in casopisov, manj pa prireditvev. Skupno nova »košarica« vsebuje 361 proizvodov (prejšnja 332), vendar z različno »specifično težo« kot leta 1989. Med novostmi velja omeniti tudi nekatere nove dobrine, kot so plošče CD, telovadne copate in kreditne kartice, ni pa več tradicionalnih vinilskih plošč, ki gre do vse manj v promet. Iz »košarice« so tudi izključeni tobacni proizvodi. Če bi bil statistični zavod upošteval tudi tobak, bi bila januarja inflacijska stopnja nekoliko višja in bi dosegla 4,5 odstotka.

V splošnem so na januarske poviske administrirane cene dobrin in storitev vplivale z 2 odstotka, ostale cene pa za 4,6 odstotka. Največ so cene narasle na področju prevoza in komunikacije, na področju praskov in mila ter na stanovanjskih najemnin. (VT)

»Tržaška hitra cesta je precej vama«

TRST - Deželna vlada je mnenja, da je trzaska hitra cesta precej vama za avtomobiliste. To je na včerajšnji seji dezelne skupščine izjavil odbornik za prevoze Giancarlo Cruder, ki je rekel, da se je v preteklem letu na tej cesti pripetilo manj nesrec, kot na drugih avtocestnih odsekih v Furlaniji-Juljski krajini. Za veliko večino nesrec pa je o njegovem mnenju kriva visoka hitrost.

Cruder je odgovoril na vprašanje svetovalca Zeleni liste Andrea Wehrenfenniga, ki je preprican, da so pristojna telesa - prvi vrsti Občina Trst - doslej prevec zanemarjala problem varnosti na tej hitri cesti. Zeleni namreč vztrajajo pri ugotovitvi, da je bila ta cesta slabo nacrtovana, dela pa kasneje slabo izvedena. To naj bi dokazovalo tudi dejstvo, da je na celotni trasi hitrost omejena na 50 kilometrov na uro. Deželni odbor pa ni tega mnenja in zavrača trditve Wehrenfenniga. Slednji pa je mnenja, da se je Cruder pri svojem odgovoru naslonil izključno na podatke, ki mu jih je posredovala trzaska občinska uprava, »ki seveda sciti in zagovarja vse svoje izbire«.

Danes odprje Agriesta '93

VIDEM - Senator Paolo Micolini, predsednik senatne komisije za kmetijstvo, bo danes odr 28. Agriesta, to je najvaznejšo videmsko kmetijsko prireditev in eno najvaznejših specializiranih razstav v Furlaniji-Juljski krajini in Venetu. Prireditve se bo zaključila 8. februarja, na njej pa bo sodelovalo skoraj 300 podjetij, ki delujejo v tem primarnem sektorju. Obsežen bo tudi program vzporednih prireditvev, to je zasedenja, srečanja in razprav, ki jih bodo priredile gospodarske organizacije in kmečki kreditni instituti. Dne 7. februarja se bo govorilo o bodočnosti celbelarstva; posegli bodo tehniki in strokovnjaki tega sektorja. Zasedenja bo v veliki dvorani instituta Malignani, zaključil pa ga bo deželni odbornik za industrijo Ferruccio Saro. Dne 8. februarja pa bo v okviru Agriesta tekla razprava o bodočnosti kmetijstva; na zasedenju bo sodeloval tudi predsednik dezelne vlade Vinicio Turello.

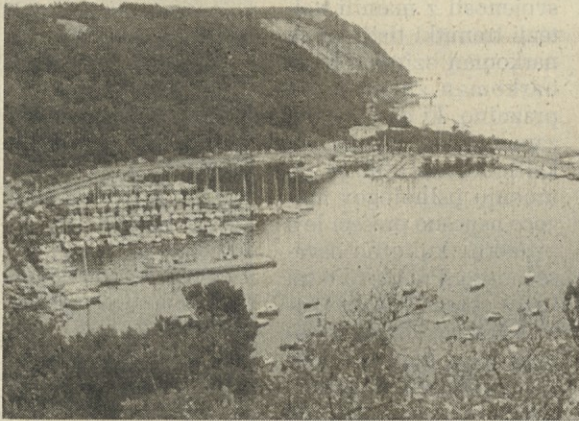
Poslovilni obisk prefekta Vitiella

TRST - Predsednik dezelne vlade FJK Vinicio Turello je včeraj sprejel na poslovilnem obisku vladnega komisarja dezele in trzaskega prefekta Sergia Vitiella. Kot je znano, je bil dr. Vitiello imenoval za novega prefekta v Rimu. Predsednik Dezele mu je podaril uradno kolajno FJK v znak hvaležnosti za koristno delo, ki ga je kot zastopnik vlade opravil v deželi.

SESLJANSKI ZALIV / STEČAJ

Projekt družbe Fintour: deželna vlada dobila nazaj pet milijard lir

Zelena lista zahteva zelo jasne izbire za sanacijo tamkajšnjega kamnoloma

Pogled na Sesljanski zaliv (foto Davorin Krizmančič)

TRST - Dežela je dobila nazaj denar (pet milijard lir), ki ga je svojcas namenila družbi Fintour za turistični razvoj Sesljanskega zaliva. Omenjena družba je, kot znano, zasla v stečaj in dejansko ne obstaja več, deželna uprava bo dobila denar na osnovi pogodbe, ki jo je v zvezi s tem financiranjem podpisala z neko zavarovalnico. Deželna uprava je družbi Fintour takrat obljubila deset milijard lir, konkretno pa ji je dodelila polovico vsoto.

Vrnitev denarja je na včerajšnji seji dezelne sveta uradno potrdil deželni odbornik za turizem Gioacchino Francescutto v odgovoru na vprašanje Zelene liste. Njen predstavnik Andrea Wehrenfennig je izrazil zadovoljstvo nad odborikovim odgovorom, manj zadovoljni pa so naravovarstveniki z usodo sesljanskega kamnoloma, ki bi ga morale po njihovem mnenju resanirati javne uprave in ne zasebniki.

Na kocki pa ni samo usoda kamnoloma, ki je last (nekdanje) Fintour, ampak celotnega Sesljanskega zaliva. Stečaj družbe Quirina Cardarelija je seveda popolnoma ustavil vsa gradbena dela v zalivu, tako da je danes se nejasno, kaj bo sploh s projektom, ki ga je svojcas izdelal znani genovski arhitekt Renzo Piano. Slednji je med upniki Fintoura (dolžni so mu skoraj milijardo lir), njegov razvojni plan pa je danes kot danes dokončno prezevil.

Stečajni postopek za Sesljanski zaliv je v polnem teku in se bo najbrz zaključil cez nekaj tednov. Stečajni upravitelj odv. Guglielmucci ne daje izjav, zaliv je tako znova prepusten milosti in nemilosti dogajanj. Zeleni so vsekakor v deželnem svetu predlagali, naj bi javne uprave (morda Dežela) na lastno pest resanirale področja, ki so ostala javna oziroma državna last.

SOLA / DA BI ZADOSTIL POTREBAM DANASNJE TEHNOLOŠKE DOBE

Tržaški zavod Stefan posodablja svoje učne programe in strukture

Letos nova oblika mature na oddelku za kemijske in biološke tehnike

ROMANA GULIC, BORIS ARTAC

TRST - Letos bo na oddelku za kemijsko-biološke tehnike Zavoda J. Stefan prvič nova oblika zrelostnega izpita, ki ga predvideva ministrska okrožnica št. 346 z dne 28.11.1992. Matura se bo odvijala v znamenju eksperimentalnega Projekta '92, katerega je nasa sola vpeljala že v solskem letu 1988/89.

Učni program in metode dela so se posodobili, saj sodobni tehnološki napredek zahteva kvalitativne tehnike, ki mora imeti primerno strokovno izobrazbo, a hkrati tudi obsirno splošno kulturo. Pomembna pa je tudi njegova vrascenost v delovno okolje, to pa je eden izmed glavnih ciljev novega, sodobnega izobraževanja. Nasi dijaki so že v cetrtm letniku enkrat tedensko zapustili solsko poslopje in se preselili v laboratorije in tovarne trzasko pokrajino, kjer so se skozi vse solsko leto poklicno usposabljali pod vodstvom strokovnjakov-mentorjev. Tudi v letošnjem solskem letu redno obiskujejo ure poklicnega usposabljanja, ki se odvijajo v raznih laboratorijih v Trstu.

V solskem letu 1991/92 so se dijaki biološko-kemijskega oddelka usposabljali v tovarni farmacevtskih proizvodov FARCO LAB in v pokrajinskem laboratoriju za varstvo okolja v Trstu ter v klinično-raziskovalnem laboratoriju katarinske bolnišnice. V letošnjem solskem letu pa se bodo poklicno usposabljali tudi v carin-

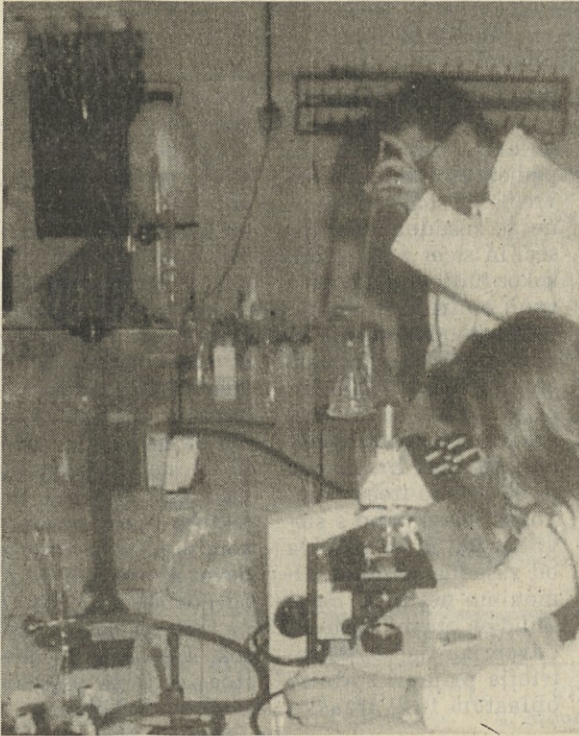
skem kemicnem laboratoriju v Trstu.

Poklicno usposabljanje v cetrtm in petem letniku zajema preko 700 učnih ur, za reden potek in vodstvo te nove oblike izobraževanja in zavarovanja dijakov pa skrbi sola s primernim finančnim prispevkom ministrstva za solstvo.

Letošnji zrelostni izpit na biološko-kemijskem oddelku bo torej prilagojen vsem omenjenim novostim. Ob koncu solskega leta bodo dijaki iz splošnoizobraževalnih in strokovnih predmetov pisali niz testov, na podlagi katerih bo razredni profesorski zbor temeljito pregledal in o dijaku oblikoval končno mnenje, v katerem bo upošteval dijakov celoten potek solanja, njegov uspeh in vestnost obiskovanja učnih ur, namenjenim poklicnemu usposabljanju.

Po opravljenem zrelostnem izpitu bodo dijaki prejeli zrelostno spricevalo in naziv kemijsko-biološkega oddelka potrdilo o opravljenem poklicnem usposabljanju. Potrdilo bo izdala nasa sola, kasneje pa bo za to dokazilo poskrbela Dežela FJK.

Letošnji zrelostni izpit na biološko-kemijskem oddelku bo torej uspešen rezultat učinkovitega in prepotrebne sodelo-

Delo v enem od laboratorijev trzaskega zavoda Stefan

vanja sole in delovnega okolja, na podlagi katerega se dijaki neposredno vključujejo v proizvodne procese in industrijsko stvarnost.

V letošnjem solskem letu pa smo na Zavodu J. Stefan poskrbeli se za drugo pomembno novost. Dosedanja RTV sekcija se v skladu z zahtevami sodobnega izobraževanja počasi spreminja. Ministrstvo za solstvo je namreč dalo pobudo za prenovu celotnega poklicnega izobraževanja. Tako se tudi poklicni profil elektronskega delavca zaradi naglega razvoja v elektronski stroki in novih industrijskih zahtev ustrezno spreminja. Do nedavnega je moral elektronski delavec ročno opravljati razne tehnološke postopke, avto-

matizacija industrijske proizvodnje, ki je podprta z mikroracunalniškimi sistemi, pa mu danes nalaga poznavanje novih tehnologij in uporabo racunalnika. Spremembam celotnega poklicnega izobraževanja sledijo tudi novi pedagoški in didaktični pristopi, ki se uokvirjajo v že znano reformo italijanske srednje sole.

Novi oddelek za elektronske operaterje na zavodu Stefan omogoča studij v dveh stopnjah. Po treh letih poklicnega izobraževanja dijak opravi kvalifikacijski izpit in prejme naziv elektronskega operaterja. Po tretjem letniku pa skoraj vsi dijaki uspešno nadaljujejo dvoletni postkvalifikacijski studij, ki jim nudi poglobitev pridobljenega znanja

in se večjo poklicno usposobljenost. Po opravljenem zrelostnem izpitu prejmejo naziv elektronskega tehnika, lahko pa studij nadaljujejo na vseh fakultetah, tako znanstveno-tehnične kot humanistične usmeritve.

Poudariti velja se prenovljeni predmetnik oddelka za elektronske operaterje: poleg dosedanjih splošno izobraževalnih predmetov, predstavljata pomembno novost predmeta vede o zemlji in biologiji ter pravo in ekonomija. Pri strokovnih predmetih so poleg elektronike, električnih instalacij, osnov elektronike, tehničnega risanja, praktičnih vaj in elektronskih meritev, pomembni tudi avtomatizacija in sistemi. Bodoci elektronski operater mora morebitne okvare ali napake na napravah ugotoviti in odpraviti s pomočjo ustreznih instrumentov ter avtomatiziranih sistemov.

Poleg rednih učnih ur pa se v prvih treh letnikih vključujejo v predmetnik tudi ure poglabljanja, pri katerih ob profesorjih lahko predavajo tudi zunanji strokovnjaki različnih strok, ki so v neposrednem stiku z delovnih okoljem.

V cetrtm in petem letniku je tako kot na biološko-kemijskem oddelku ob učnih predmetih med solskim letom obveznih tudi 400 ur poklicnega usposabljanja v podjetjih in laboratorijih. Ob koncu postkvalifikacijskega studija prejmejo dijaki poleg diplome zrelostnega izpita tudi ustrezno potrdilo o opravljenem poklicnem usposabljanju.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzasko tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniško pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-779699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristoni 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročniška služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-779611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (sšina 1 stolpec-visina 42 mm) 80.000 LIT.
financi in legalni 120.000 LIT. ob praznikih povisek 20%; malv oglasi
850 LIT beseda; osmritne, zalvane in sozajla po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Narocnina za Italijo: letna 300.000 LIT placiljiva do 31.1.93.
za Slovenijo: mesecna 1.200 SIT
Registriran na sodiscu v Trstu št. 14 z dne 6.12.1948
Clan italijanske zvezce casopisnih založnikov FIEG

NOVICE

Prometne težave
openskega tramvaja

Torkova prometna nesreča v Ul. Martiri della Libertà, v kateri sta bila vpletena avtomobil in openski tramvaj, je izzvala poseg predsednika Konzorcijalnega podjetja za prevoze ACT Massima Gobessija, ki upravlja progo openskega tramvaja. Predsednik ACT v tiskovnem sporočilu omenja, da je nesreča spet postavila v ospredje vprašanje odseka tramvajske proge v Ul. Martiri della Libertà, ki je poln ovir in zaprek. Ta ulica je za tramvaj kar peklenska; na tem odseku nakopici tramvaj vso zamudo, in to predvsem zaradi nepravilno parkiranih avtomobilov, zaradi katerih morajo tramvaj večkrat ustaviti svojo vožnjo, pa tudi zato, ker je tu promet prepusten samemu sebi.

Gobessi spominja, da je Združenje za razvoj in zaščito openskega tramvaja pred leti že pripravilo obsežno studijo in načrt za izboljšanje prometnih zvez na tem odseku, tega predloga pa tako prejšnji kot tudi sedanji občinski odbor niso nikoli vzeli v postev. Prav zaradi tega je predsednik ACT najavil, da ga bo sam orisal na srečanju z občinskim odbornikom za urbanistiko in s poveljnikom mestnih redarjev.

V Padričah, Gropadi
in Bazovici
jutri brez vode

Podjetje ACEGA obvesca prebivalce Padric, Gropade in Bazovice, da bo zaradi izrednih vzdrževalnih del na vodovodnem omrežju jutri, 5. februarja, od 8. do 18. ure ukinila dobavo vode v te tri vzhodnokraške vasi.

ACEGA obenem opozarja občane, naj po obnovitvi dobave vode za kakih 10 minut prevrejo vodo. Iz zdravstveno-varnostnih razlogov morajo to storiti tudi v naslednjih dveh dneh po obnovitvi dobave, kajti voda dotle ne bo pitna. ACEGA in Krajevna zdravstvena enota bosta vsekakor nemudoma obvestili prizadete, kdaj bodo lahko vodo spet normalno uporabljali.

Neofašisti napadli
in pretepli anarhista

Pretekli torek, malo pred 19. uro, je v kriziscu ulic Timeus in Crispi skupina mladih neofašistov napadla in ranila mladenčica, pripadnika Koordinacijskega odbora za družbene prostore. Mladenec se je moral zateci v bolnišnico, kjer so mu rano na glavi zasili. Zdravit se bo moral deset dni. Trzaska anarhična skupina Germinal je včeraj v tiskovnem sporočilu ostro obsodila napad. Neofašisti naj bi se znesli nad mladenčico, ker je sodeloval pri manifestacijah proti razizmu. Po pisanju Germinala je ta dogodek le zadnji v vrsti nasilnih akcij, ki so jih neofašisti izvedli v zadnjih mesecih proti anarhistom.

Težave z novo
telefonsko številko KZE

Telefonska centrala Krajevne zdravstvene enote ima od predvčerajšnjim novo telefonsko številko, in sicer 39911. Toda kdor je včeraj poklical KZE, mu je avtomatska služba posredovala drugačno številko. To je povzročilo nekaj zmesnjave. Zaradi napake podjetja SIP, ki je seveda takoj poskrbelo za ureditev zadeve, je KZE izdala tiskovno sporočilo, s katerim se enkrat seznanja javnost s pravilno številko.

Poseg za podporo
Miljskemu pustu

Odbornik miljske Občine za kulturne dejavnosti Galliano Donadel se je skupaj s tremi predstavniki Miljskega pustnega odbora in v spremstvu deželne svetovalke Perle Luse sestal z deželnim odbornikom za turizem Gioacchinom Francescuttom, da bi zagotovil finančno podporo miljski pustni manifestaciji, ki proslavlja letos 40-letnico svojega obstoja in bo zaradi tega tudi obsežnejša ter bo trajala več dni. Francescutto je s svoje strani zagotovil, da se bo v okviru deželne uprave zavzel, da bi čimprej zagotovila tej turistično pomembni manifestaciji ustrezno podporo.

Na Trgu Cavana ustavili
razpečevalca mamili

V okviru prizadevanj trzaska letечеkega oddelka v boju proti razpečevalcem mamili, so na Trgu Cavana ustavili nekega 29-letnega Trzacan (objavili so le začetici njegovega imena, S.J.), pri katerem so našli dvanajst doz heroina. Preiskali so tudi njegov dom, kjer je imel lekarniško tehtnico in drugo orodje ter dva noza.

S.J. je star znanec policije, saj je dalj časa oskrboval številne uživalce mamili, med katerimi so nekateri izredno mladi, ki so zahajali na Trg Cavana.

Samotna smrt
v Ulici Piccardi

Na zahtevo socialne delavke so včeraj v Ul. Piccardi 27 najprej prisli agenti za hitre posege, zatem pa se gasilci, ki so odprli vrata. Ker se 56-letna Laura Abrami ni oglasila socialni delavki, ki se je z njo ukvarjala, je bilo takoj jasno, da je nekaj narobe. Res so Abramijevo našli brez življenja, domnevajo pa, da je umrla že pred kakšnim dnevom.

Andrea Pittana vztraja:
»Nisem umoril babice«

Na trzaskem porotnem sodišču se je včeraj nadaljeval proces proti 26-letnemu Andreu Pittani, ki je obtožen, da je pred šestimi leti umoril babico Wilmo Jaksetich Coia, čes da mu ni hotela izročiti 15 tisoč lir. Sprva je kazalo, da bo mladenič spregevoril sele ob koncu obravnave, včeraj pa se je predstavljal pred sodiščem (predsednik Mario Trampus, javni tožilec Filippo Gulotta) in vztrajal pri svoji nedolžnosti (sprva je preiskovalcem sicer umor priznal, zatem je vse zanikal). Kaze pa, da se je precej omajal položaj bolničarja Guida Zianija, ki je Jaksetichevo večkrat obiskal in ji meril pritisk. Gulotta ga je včeraj odkrito vprašal, če se zaveda, da je med osmuljenici. Proces se bo nadaljeval jutri.

KRAS / RAZPRAVA ŽE TA MESEC

Konferenca
o teritoriju

Sklical jo je odbornik Tersar

ALEKSANDER SIKR

Deželni odbornik Dario Tersar je sklical konferenco za storitve, ki bo v četrtek 25. t.m. Na njej naj bi sklenili programski sporazum za uresničevanje izrednih posegov v korist trzaska Krasa, ki so predvideni po 1. členu dezelnega zakona st. 16, z dne 4. maja 1992.

Potem ko je stopil v veljavo omenjeni zakon, je deželna uprava poskrbela za široko posvetovanje med zainteresiranimi ustanovami in z vsemi tistimi subjekti, ki so soudeleženi pri izvajanju programskih postopkov in uresničevanju posegov; povabila jih je obenem, da pripravijo predloge, ki bi jih nato vključili v izvršilni načrt (predviden je po določilih 1. člena omenjenega zakona).

Po mnenju odbornika Tersarja se je preliminarno proučevanje o pripravi predvidenega izvršilnega načrta zaključilo; raziskava vsebuje prispevke in navodila, ki so jih formulirali zainteresirani subjekti, to je Pokrajina, Trzaska občina, Kraska gorska skupnost, Združenje kraskih vasi ter kulturna in gospodarska združenja.

Zaradi tega bodo na

konferenci o storitvah formalno predstavili osnutek izvršilnega načrta, ki naj bi predstavljal osnovo za podpis programskega sporazuma.

Odbornik Tersar s tem v zvezi poudarja važnost konference, ki omogoča, da bodo na njej določili kriterije in način za razdelitev 15 milijard lir, ki jih 1. člen omenjenega zakona st. 16 predvideva za zaščito in izkoriščanje tega ambientalnega zaklada. Gre za investicije, s katerimi bodo se povisali dotacije, ki so namenjene za rekreativne in športne strukture. Slednje bodo uresničene kot dopolnilo ostalim krajevnim gospodarskim dejavnostim.

S tem v zvezi je tajnik Kmečke zveze Edi Bukavec dejal, da gre za zasedanje, na katerem je treba jasno opredeliti posamezne pobude, ki jih zahteva krajevno prebivalstvo. Pri tem pa je potrebno, da pride do izoblikovanja enotnega stališča, in sicer v sodelovanju z Obcino, Pokrajino in Krasko gorsko skupnostjo. Tako K.Z., kot tudi SKGZ in SDGZ so v prejšnjih dneh stopile v stik z odbornikom Tersarjem in mu

predočile dva problema: upoštevati je treba zahteve prebivalstva in pooblastiti Krasko gorsko skupnost, da poskrbi za izvajanje tega programa.

Zadovoljstvo nad sklicanjem zasedanja je izrazil tudi predsednik pokrajinskega odbora SKGZ Suadam Kapic, ki poudarja važnost odločitve dezelnega odbornika Tersarja. Pri tem dodaja, da se je odbornik osebnostno posvetil temu vprašanju, ker so se krajevne organizacije cutile zelo izigrane zaradi odnosa, ki ga je do tega vprašanja imela Dežela, saj je celotno zadevo dolgo zavlačevala in medtem sprejela nekatere negativne ukrepe. Predsednik pokrajinskega odbora SKGZ obenem izraza željo, da bi to zasedanje res odgovorilo na pričakovanja omenjenih organizacij.

SKGZ vsekakor izraza pripravljenost za sodelovanje in upa, da bo na zasedanju prišlo do koristnih zaključkov; ob vsem tem pa se ugotavlja, da deželna uprava vendarle dela za reševanje teh problemov, medtem ko tega ni mogoče trditi o trzaski občinski upravi.

TRST / IACP

Nujna
dela v
Ul. Don
Bosco

Avtonomni institut za ljudske hiše je nakazal 260 milijonov lir za nujna dela na poslopju v Ul. Don Bosco 1. Uredili bodo termo-akustično izolacijo obokanega vmesnega stropa, namestili ključavnice na vratih, razmejili prostor za stopnišče in namestili mehanizem za olajšanje dvigovanja okrepljenih ovojnic v pritličnih prostorih.

Upravni svet IACP bo tudi zagotovil čiščenje in vzdrževanje odkritih podroci instituta; to delo bo opravljal tedensko in ne več, kot doslej, vsakih petnajst dni. Ta sprememba ne bo vplivala na stroške v okviru dveletja.

Poleg tega so se začele preliminarne operacije, na osnovi katerih bo institut oddal v zakup dela za obnovu 12 stanovanj v Ul. San Giorgio 7, medtem ko se nadaljuje birokratska dejavnost za oddajo stanovanj.

Trzaski institut je dal tudi natisniti obrazce, ki jih je treba priložiti formularjem, ki jih ACEGA in ENEL pošiljata stanovalcem, da bi zbrala podatke o električnem kataru.

Vsi ti sklepi so bili sprejeti na prvi letošnji seji ustanove, ki jo je sklical predsednik Emilio Terpin in katere se je udeležil tudi novi svetovalec Giuseppe Rizzi iz Milja.

TRŽAŠKI LLOYD / VČERAJ V RIMU

Finmare izročil
načrt ustanovi IRI

Na stotine delovnih mest na prepihu

V palaci IRI v rimski Ul. Veneto, ki je v šestdesetih letih zaslovela s Fellinijevim Sladkim življenjem, se je včeraj kasno dopoldne zacelo srečanje, od katerega je v mnogem odvisno nadaljnje življenje Trzaska Lloyd. Predsednik finančne družbe Finmare je predložil predsedniku IRI, večinskemu delničarju družbe, Tedeschiu, načrt o prenosu italijanskega javnega brodarstva.

Plan naj bi predvideval poenotenje nekaterih sektorjev, ki jih »upravlja« družba Finmare, med temi tudi združitve Trzaska Lloyd s plovno družbo Italia. Prav to pa je tisto, česar se 190 zaposlenih v upravnih telesih trzaska brodarja in kakih 550 mornarjev najbolj boji. Po nepotrjenih vesteh naj bi bil nov sedež »združenje« plovne družbe v Genovi. Če bi ta varianta obveljala, bi bil to nov hud udarec za trzasko gospodarstvo.

Včeraj do večera ni bilo mogoče izvedeti podrobnosti o načrtu, kar daje slutiti, da gre za zelo delikatno zadevo. Konec tedna naj bi se vodstvo IRI sestalo z vlado; takrat bo verjetno znano, kaj se bo iz prenosne Finmare izcimilo.

Doslej je jasno le eno: združevanje bo pomeni-

Kakšna bo usoda Trzaska Lloyd? (foto Ferrari)

lo klenjenje delovnih mest. Sindikalne organizacije se tega zavedajo in zahtevajo, naj vlada pri tem izkoristi vse razpoložljive instrumente, da bi vsaj ublažila učinke klenjenja. Zahtevajo tako predčasne upokojitve tistih, ki imajo za to že delovne pogoje, obenem pa tudi »raztegnitev« dopolnilne blagajne tudi na pomorski sektor (dosedanja zakonodaja ne predvideva vpisa v dopolnilno blagajno za pomorske in delavce v tem sektorju, kot tudi ne predvideva vpisa v sezname mobilnosti).

Po mnenju člana tovarniškega sveta Roberto Manfredi pa se je vprašal, kaj sploh dela podtajnik ministrstva za trgovinsko mornarico, melonar Camber. »Večkrat smo ga vprašali po načrtih Finmare, doslej pa nam ni o tem vprašanju še nič povedal...«

ZARADI NEZAKONITE ZASEDBE TERENOV ZA AVTOCESTO

Jusarji tožijo podjetji
ANAS in Trieste Tre

Še danes ni bila izvršena razlastitev

MARTIN BRECELI

Predsednik jurskega odbora za Opcine Pavel Milic je 22. januarja letos prijavil sodnim oblastem državno cestno podjetje ANAS in podjetje Trieste Tre pod obtožbo, da sta nezakonito zasedli openska jurska zemljišča za gradnjo avtoceste oziroma da nista izplačali dolžnih odškodnin. Dejstvo namrec je, da je avtocesta že v dobri meri zgrajena, jurska zemljišča, ki so bila v ta namen zasedena, pa ostajajo jurska last, saj jih se danes ni nihče razlastil. Trzasko sodišče je medtem že določilo datum za začetek procesa. Prva obravnava je predvidena 26. aprila 1993.

Zgodba, ki je zdaj doživela ta sodni zaplet, je precej stara. Pričela se je 21. maja 1982, ko je ministrstvo za javna dela odobrilo načrt za gradnjo avtoceste Sesljan-Opcine-Padric. Tedaj je ministrstvo tudi določilo rok 6 mesecev za začetek del s potrebnimi razlastitvami vred, kakor tudi rok 5 let za dovršitev zadnjih postopkov. Nalogo za izvedbo razlastitev je najprej imelo podjetje CISA iz Vidma, potem pa ga je prejel podjetje Trieste Tre. Ker razlastitve niso bile izvedene v predvidenem času, je ministrstvo potem podaljšalo rok za 500 dni, se pravi do 10. oktobra 1990. A tudi ta rok je potekel, ne da bi bil razlastitveni postopek dovršen.

Na osnovi vseh teh dejstev predsednik o-

penskega jurskega odbora zahteva od sodnih oblasti, naj obsodijo podjetji ANAS in Trieste Tre na plačanje odškodnine za zasedena zemljišča, in sicer z obrestmi, kakor tudi na poravnavo vseh sodnih stroškov. Prvotna odškodnina bi po oceni tožilec morala znašati 219.127.000 lir, ce je res, da je prvotna cena za kvadratni meter znašala tisoč lir, seveda pa bi jo bilo treba pomnožiti sorazmerno s številom let, ki so potekla od zasedbe zemljišč. Omenimo naj tudi, da je Milic ob pravni asistenci odvetnika Gabriela Abeatricija prijavil sodnim oblastem tudi trzasko

občinsko upravo, v kolikor je pristojna za jursko imovino.

»Za sodno pot smo se odločili, potem ko smo brez uspeha poskusili vse ostale možnosti,« nam je povedal predsednik openskega jurskega odbora. »Veliko raje bi videli, da bi prišlo do izvensodne poravnave. V ta namen smo se večkrat obrnili na podjetji ANAS in Trieste Tre, kakor tudi na trzasko občino, prefekturo in na dezelnega komisarja za jurske zadeve. A pošiljali so nas od Poncija do Pilata, mi pa smo ostajali praznih rok. Tega smo se navešali,« je se pristavil predsednik Milic.

SAMOMOR / NA TRBIŠKI CESTI

Nesrečni Olivotto je bil doma iz Gradeža

Morda bi neka ženska znala pojasniti, kaj je Olivotta pripeljalo do usodnega koraka

Emanuele Olivotto: tako je bilo ime nesrečnega, ki se je predvčerajšnjim vrgel s katarinskega mostu na Trbiško cesto, kjer je obelazil brez življenja. Kot so ugotovili karabinjerji iz Rocola, ki vodijo preiskavo, ni nobenega dvoma o tem, da je moski hotel narediti samomor, brez odgovora pa ostaja več vprašanj, v prvi vrsti, kaj ga je privedlo do tragicne odločitve.

Ko se je 42-letni Olivotto pognal na cesto, ni imel pri sebi nobenega dokumenta. Se istega večera pa so karabinjerji

nedaleč stran, na cesti, ki vodi proti Rimanjem, opazili avtomobil z goriskim evidenčnim tablico. Bil je odprt, v njem so bili dokumenti in s pomočjo fotografije na vozniškem dovoljenju so ugotovili, da gre za osebo, katere istovetnost so skušali ugotoviti. Obvestili so karabinjerje v Gradežu, kjer je Olivotto živel z materjo: imel je ustajene navade in ko ga ni bilo domov, je mater in starejšega brata, ki prebiva v isti ulici, takoj zaskrbelo.

Olivotto ni bil poročen, zaposlen pa je bil

kot knjigovodja v veleblagovnici Europa in kaže, da ni imel finančnih ali drugih težav, bil je uredno vesten, natančen, skrbel je za svojo zunanost: svojci sprva sploh niso mogli verjeti, da se je odločil za tak usoden korak. Njegovo življenje je teklo po ustaljenih tirnicah do 12.30 predvčerajšnjim, ko je zapustil urad, sedel v svoj golf in se odpeljal v Trst, kjer se je ob 13.40 končala njegova pot.

Zakaj je krenil prav v Trst? Je bil njegov korak premišljen ali je šlo za trenutek nerazsodnosti,

konfinacijo najprej sinov komunističnih partizanov, potem pa raznovrstnih nasprotnikov zloglasnega režima polkovnikov. V tem času je na otoku nastala tudi velika umobolnica, ki je bila pravi koncentracijski grozot in ki jo zdaj preurejajo v okviru programa Evropske skupnosti, pri katerem sodelujejo grški, nizozemski in italijanski strokovnjaki, med temi tudi več Trzacanov.

Tecaj Leros si zastavlja ambiciozen cilj vzgajati k svobodi. Njegovi oblikovalci, med temi odgovornost za službo proti narkomaniji pri trzaski KZE Maria Grazia Cogliati Dezza in vodja Dezelnega študijskega centra za umsko zdravje Giuseppe Dell'Acqua, izhajajo iz u-

gotovitve, da so v procesu osvoboditve od zasvojenosti z mamili največji trenutni tisti, ko se narkoman oziroma bivši narkoman znajde pred praznino, ki so jo dotlej zapolnjevala mamila. Ta kritičen trenutek je po mnenju psihologov mogoče uspešno preseči le s primerno kulturno osveščenostjo. Prav zato tecaj Leros obsega vrsto tematskih srečanj, vselej ob sodelovanju kulturno razgledanih in življenjsko izkusenih osebnosti, in sicer v okviru starih tematskih sklopov. Prvi je namenjen kulturi skupine, drugi politiki, tretji istovetnosti, četrti pa etiki.

Tematska srečanja se odvijajo na sedežu Studijskega centra za umsko zdravje pri Sv. Ivanu praviloma ob torkih z začetkom ob 18. uri. Prvi dve sta bili na sporedu 19. in 26. januarja, na njih pa je govoril psihiater Giuseppe Dell'Acqua, ki bo vodil tudi srečanje v torek, 9. februarja. V torek, 16. t. m., bo tecajnikom govoril glavni urednik dnevnika Il Manifesto Luigi Pintor. Med poznejšimi gosti naj omenimo sociologa Claudia Calvarusa, dezelnega svetovalca Maria Tomasinija, pisatelja Fulvia Tomizzo, zgodovinarja Teodora Salo, filozofa Giorgia Nardoneja, trzaska škofa Lovrenca Bellomija in duhovnika Maria Vatto. Na sporedu je tudi več filmskih večerov, na katerih bodo predvajali dela, ki osvetljujejo problematiko sodobnega človeka.

Danes o
napadu
na prof.
Pahorja

Danes ob 9. uri bo prof. Samo Pahor znova pred sodniki, a tokrat ne kot obtoženec: zagovarjati se bodo morali mislovci, ki so ga 6. oktobra lani napadli v blizini Trga Unità. Tako je Piero Tonon obtožen, da je Pahorja, ki ga zagovarja odvetnik Bogdan Berdon, udaril. Roberto Menia in Alessia Rosolen pa naj bi ga bila zalila.

Proces se je začel 17. decembra lani, ko so zaslišali nekaj prič, in bi se bil moral nadaljevati 18. januarja. Tedaj pa je prof. Pahor zaman čakal na obravnavo na trzaski preturi: odv. Giacomelli, ki brani obtoženca, je namrec prosil za odločitev.

Misovski predstavniki tistega dne niso dajali vtisa, da si procesa močno želijo. V sodnih krogi si namrec utira pot spoznanje, kam lahko privede narodnostna mrznja. Tako so decembra lani prvič uveljavili zakon iz leta 1965 o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije, a kasacijsko sodišče je odredilo, da trzasko sodstvo uvede preiskavo o razpoloženju do pripadnikov slovenske narodnostne skupnosti in zlasti do prof. Pahorja. Vse to pa misovcem gotovo ne gre v račun.

SKLAD MITJA ČUK

Kako doseči pri otroku poleg telesne tudi duševno trdnost

JELKA ČVELBAR

Slehernemu izmed drustev postane kaj kmalu jasno, da morajo skrbeti za to, da bodo njihovi otroci okrepili svoje telo. Na to jih, ce drugi ne, navajajo obcasni obiski v otroški ambulanti, kjer ze novorojencka periodicno skrbno premerijo in stehajajo. Telesna kepčnost pomeni hkrati zdravje in je dobro izhodišče za prihodnji otrokov razvoj. Toda ali lahko utrjujemo svoje otroke tudi po duševni plati, da bi bili kasneje bolj uravnovešeni?

Vprašanje ni novo, zastavili so si ga že naši predniki. Če poznamo kolkaj zgodovine, se bomo spomnili, da so že v Sparti urili svojo mladost s skromnostjo pri jedi, s krepitvijo telesa in v vsakovrstnimi drugimi zahtevami, da bi postali ne le hrabri v bitkah, marveč tudi sposobni potrpeti in prenasati težave.

Nič drugače ni bilo skozi leta srednjega veka pa vse do začetkov nasega stoletja - od takrat ko so se verski redovi mučili, da bi dosegli duševno trdnost, do vzgoje v strogih internatih, ko so morali fantje spati v nesegevanih sobah in se morali ob jutrih oprhati z ledeno hladno vodo, da bi okrepili svojo sposobnost biti vzorniki navadnim ljudem. Včasih je

taka vzgoja zahtevala tudi krute in brutalne posege, ki smo jih pa medtem na srečo opustili.

Sedaj vemo, da take metode resnično lahko pomagajo razviti otroku neobčutljivo in debelo kožo, z njo pa si navadno ne pomagajo kaj bolje živeti, prej bi lahko dejali, da jo skupijo.

Vzgoja, ki je namreč vseskozi zazrta v negativno stran otrokovega početja, slabi njegovo samozavest in prepričanje, da bi postali ne le hrabri v bitkah, marveč tudi sposobni potrpeti in prenasati težave.

Casi so se pač preduragacili. Danes nas ne dela trdnost, temur se nismo uklonili, marveč sposobnost spoznavanja in priznavanja porazov ter sposobnost premagovanja težkih življenjskih obdobij. Psihologija ima seveda za to svojo besedo, ki pomeni sposobnost prenasanja frustracij; za utrjevanje take sposobnosti pa pozna ta veda tudi niz nasvetov za starše. Največ se jih je

navzela iz peucevanja tistih »neunicljivih« otrok, ki jih ne strejo dolga leta odrascanja v neugodnih razmerah. Denimo otroci po sirotišnicah, ki ostanejo kljub vsem neugodnim doživljanjem samozavestni, sposobni kontaktiranja z drugimi in pripravljeni za delo.

Pri teh otrocih nikakor ne gre za nekakšne cudne malčke, ki jih bogatijo ne-vmakalni naravni duhovni ali duševni talenti. Njihova najbolj očitna značilnost je: trden občutek o lastni veljavi. Poleg tega pa pričakujejo največ od sebe, ne pa rešitev problemov od nekdaj zunaj - zaradi tega svoje probleme vedno jemljejo v svoje roke. Predvsem zaradi tega, ker niso navajeni pasivno čakati na intervencijo drugih, marveč vselej aktivno posegajo v dogodka. Zato se ne počutijo nemočne.

Navajeni so, da s problemi ne odlašajo, ker jih v to silo samo življenje.

Tako se hkrati naučijo brez vsakršne posebne ovire stopiti, ko imajo potrebo, do sočloveka in dovoliti, da jim pomaga.

Od tod lahko crpamo nasvete za vsakdanje delo z otroki. Občutek otroka o lastni sposobnosti, ki jim pomaga, da se ne počutijo nemočne, je pravzaprav tista pozitivna usmerjenost v življenje, ki naj bi jo zasledovali vzgojitelji. Tako pozitivno usmerjenost pa lahko začnemo gojiti se pri dojenčku tako, da mu dovolimo biti aktiven. Otrok, ki je lahko aktiven, bo veliko izkusil in doživel situacije, iz katerih se bo sam učil zmotati.

S tem se mu bo krepil občutek o lastni vrednosti, znal bo ceniti svoje delo, pa tudi delo drugih. Spoznaval bo, da lahko probleme rešuje sam ali s pomočjo drugih.

Vse to mu bo pomagalo pri obnašanju - navadno ga vzgojitelji označujejo s komplicirano besedo socializacija - do soljudi. Njegova privzgojena sposobnost hitrega odkrivanja problemov in njihovega reševanja (sam ali s pomočjo drugih) mu bo namreč nudila dovolj trdne zavesti o lastni veljavi, tako da se tudi v skupini ne bo počutil osamljenega in izločenega.

GLASBENA MATICA TRST
Koncertna abonmajska sezona 92/93
danes, 4. februarja, ob 20.30 v gledališču Miela v Trstu, Trig Duca degli Abruzzi 3
SKLADBE ZA DVA KLAVIRJA
OD CLEMENTIJA DO GELMETTIJA
Duo: Beatrice Zonta, Vesna Zuppin
Clementi, Schumann, Kogoj (stirično), Gelmetti, Martinu, Lutoslawski.
Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom koncerta v Mieli.

TK Galerija
Ul. Sv. Franciska 20
Vas vabi danes, 4. februarja, ob 17. uri na odprtje

slikarske razstave

GIAN BATTISTA ROSI**KD VALENTIN VODNIK**

vabi na

PROSLAVO OB DNEVU SLOVENSKE KULTURE

Ob priložnostnem razmišljanju **Marija ČUKA** bo nastopil **MoPZ VESNA** iz Kriza pod vodstvom Iva Lesnika.

Jutri, 5. t.m., ob 20.30 v društvenih prostorih.

KD SLAVKO ŠKAMPERLE

vabi vse clane in prijatelje na

Praznik slovenske kulture

ki bo v soboto, 6. februarja, ob 17. uri v društvenih prostorih (Vrdeška cesta 7)

z otvoritvijo razstave **Iva Petkovska** in recitalom **Prešernovih poezij Staneta Raztresena**.

VČERAJ-DANES

Danes, ČETRTEK, 4. februarja 1993**ANDREJ**

Sonce vzhaja ob 7.23 in zatone ob 17.15 - Dolžina dneva 9.52 - Luna vzhaja ob 14.26 in zatone ob 5.12.

Jutri, PETEK, 5. februarja 1993**AGATA**

VREME VČERAJ: temperatura zraka 13,4 stopinje, zračni tlak 1037,7 mb ustaljen, veter 10 km na uro severovzhodnik, vlaga 16-odstotna, nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 8,6 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Luca Davanzo, Alfredo Mucci, Luca Sacher, Marcello Floridia, Matilde Padoan, Valentina Urru.
UMRLI SO: 71-letna carmela Markovic, 87-letni Mario Viola, 97-letni Paolo Melandri, 89-letna Silvia Scoda, 88-letna Irma Mitis, 79-letni Ernest Paris, 79-letni Gaspare Buccellato, 78-letni Alfredo Galic, 84-letna Maria Cerkenic, 86-letni Italo Santi, 83-letna Alice Zeriali, 64-letni Edoardo Jelussich, 60-letni Gino Stibili, 89-letna Maria Kotzmann, 94-letna Anna Taccari in 52-letni Romano Segolin.

LEKARNE

Od ponedeljka, 1. do nedelje, 7. februarja 1993
Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Ul. Combi 17 (tel. 302800), Naselje sv. Sergija - Trg 25. Aprila 6 (tel. 281256), Zavljje - Ul. Flavija 89 (tel. 232253).
FERNETICI (tel. 416212) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Ul. Combi 17, Naselje sv. Sergija - Trg 25. Aprila 6, Ul. Mazzini 43, Zavljje - Ul. Flavija 89.

FERNETICI (tel. 416212) - samo po telefonu za najnujnejše primere.
NOČNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Mazzini 43 (tel. 631785).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA
Urad za informacije KZE-USL
Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka ob 8. do 13. ure - tel. 39911. Telefonska številka centrale KZE-USL: 39911.

Zdravstvena dežurna služba
Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpriznčna od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

KINO

ARISTON - Danes je dvorana rezervirana italol-

Sernio 27 - prireja ob dnevu slovenske kulture FILMSKI VEČER v soboto, 6. februarja, ob 20. uri.
SKD BARKOVJE - Ul. Cerreto 12 - vabi v nedeljo, 7. februarja, na DAN SLOVENSKE KULTURE.

Gost večera bo Boris Pangerc, ki bo predstavil svojo knjigo MAJENCA. Peli bodo Fantje izpod Grmade, ki jih vodi Ivo Kralj. Napovedovalka Sandra Poljsak. Zacetek ob 17. uri.

SLOVENSKE KULTURNI KLUB, Ul. Donizetti 3, vabi v soboto, 6. februarja, na PRAZNIK SLOVENSKE KULTURE. Ob zaključku LITERARNEGA, LIKOVNEGA in FOTOGRAFSKEGA NATECAJA bo na ogled razstava likovnih in fotografskih del, clani gledališkega krožka SKK pa bodo izoblikovali recital literarnih prispevkov. Komisiji bosta razglasili zmagovalce natečaja. Nagrade bo podarila Draguljarna Malalan z Opcin. Zacetek ob 18.30.

KD KRASKI DOM vabi v soboto, 6. februarja, ob 20.30 v Kulturni domu na Colu na počastitev DNEVA SLOVENSKE KULTURE. Gostoval o amaterski oder Jaka Stoka s Proseka - Kontovela s humoresko v narreču »Naši graju na radios, rezija Drago Gorup. Vabljeni!

STRANKA KOMUNISTICNE PRENOVE - Krožek Kras vabi jutri, 5. t.m., v Ljudski dom v Krizu na praznik vclanjenja.

STRANKA KOMUNISTICNE PRENOVE - Krožek Kras, obvešča vse clane in simpatizere, da bo kongres v nedeljo, 7. t.m., ob 9. uri v Prosvetnem domu na Opcinah.

DRUŠTVO SLOVENSKEGA UPKOJENCEV - Trst prireja 10. t.m. Prešernovo proslavo v Gregorčičevih dvorani v TRSTU, Ul. sv. Franciska 20. Program: priložnostne besede prof. Kosute, recitacije Mire Sardo. Vabljeni.

OBVESTILA

SKD IGO GRUDEN in **SD SOKOL NABEZINI** sklicujeta REDNI OBČNI ZBOR clanov, ki bo v društvenih prostorih jutri, 5. februarja, ob 19.30 v prvem ter ob 20. uri v drugem sklicanju. Vabljeni!

SLOVENSKI KULTURNI KLUB razpisuje ob dnevu slovenske kulture LITERARNI, LIKOVNI in FOTOGRAFSKI NATECAJ. Tema in tehnika sta prosti. Prispevke lahko oddate na sedežu (Ul. Donizetti 3) vsak delavnik jutraj ali poverjenikom SKK na visjih solah se danes, 4. februarja vključno. Komisije bodo razglasile zmagovalce na Prešernovi proslavi v soboto, 6. februarja, ob 18.30.

V DOMU NA BRDINI na Opcinah bo 7. februarja ob 11. uri predavanje »Kako si z bioenergetskimi masazami (shiatsu, reiki) pomagamo pri revmatičnih in drugih obolenjih. Sledijo praktični prikazi. Priporočamo, da pijete zeliščni čaj in si ga tudi prinesete s seboj. Vabljeni.

PASNIŠKA ZADRUGA V BAZOVICI obvešča clane in neclane, ki so položili kavgijo za sečnjo drv in ki se ni izvršila iz znanih razlogov, da bomo vrnili kavgijo jdanas, 4. t.m., ob 20.30 v prostorih Bazoviskega doma. Isti večer bo tudi vpisovanje za sekanje crnega bora za domaco uporabo. Ze vnaprej se vam zahvaljujemo za vas odziv. Odbor.

PRIREDBITVE

KD ROVTE - KOLONKOVEC - Ul. Monte

IZLETI

SKD CEROVILJE-MAVHINJE priredi v ne-

deljo, 7. februarja, smučarski izlet na Monte Elmo (Sesto Val Pusteria). Cena izleta je 23.000 lir, odhod je predviden ob 6. uri iz Sestljana - center. Vabljeni vsi smučarji in ljubitelji snega. (Za informacije tel. na št. 299798 ob 20. do 22. ure.)

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - tajništvo Trst - vabi na 34. OBČNI ZBOR v ponedeljek, 15. februarja, ob 8. uri v prvem in ob 8.30 v drugem sklicanju.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE sporoča, da je novi urnik poslovanja: ob torkih od 11.30 do 13.00, ob sredo od 17.00 do 18.30, ob četrtkih od 9.30 do 11.00 in ob petkih od 15.30 do 16.30. Tajnik je na razpolago clanom ob sredo od 16. do 17. ure.

ČESTITKE

Danes praznuje PAMELA PREDONZANI svoj 12. rojstni dan. Mnogo zdravja in sreče ji želijo mami, oči, nona in vsi, ki jo imajo radi.

MALI OGLASI

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini. Toci belo in crno vino.

OSMICO ima Lupinc v Praprotnu.

OSMICO je odprl v Ricmanjih 118 Berto Pregarc. Toci belo in crno vino.

OSMICA je odprta do 23. t.m. na Zajci farmi v Repnici.

17-LETNO dekle z veliko volje do dela isce kakrsnokoli zaposlitev. Tel. na št. 417937 ob uri obodov.

ISCERMO vajenca elektricarja. Tel. na št. 229100.

PRODAM stanovanje v Boljuncu: 3 sobe, kuhinja, kopalnica, balkon, taverna, klet in osebni vrt. Tel. na št. 228778.

ODDAJAM v najem zoben ambulantno ali dvosobno ali trisobno stanovanje za urad v središču mesta. Tel. na št. 948080.

PRODAM avto fiat regata 100 weekend 1600, letnik 1986, po ugodni ceni. Tel. na št. (0481) 21771.

PRODAM avto lancia prisma 1600 IE, letnik 1989 po ugodni ceni. Tel. na št. 229332.

PRODAM alfo 164 twin spark, letnik 88 z ABS in klimatizatorjem po 18.500.000 lir. Tel. na št. (0481) 532038.

PRODAM čistilno napravo za dimnik. Informacije po tel. na št. (0481) 21771.

PRODAM stojnico z dovoljenjem za prodajo roz in loncnic na Rdečem mostu. Tel. na št. 225365.

LJUBITELJU zivali podarimo cudovitega psicka mesanih starsev, starega 60 dni. Tel. na št. 571236.

VOJILNO PODJETJE Domovip Italia potrebuje osebe z lastnim avtomobilom. Podjetje nudi placo sorazmerno z uspehom pri prodaji in po veljavnih normativih. Interesenti se lahko zglasijo v torek, 9. februarja, ob 16.30 v Ronkah, Ul. Roma 76.

24 -LETNI FANT z visjesolsko izobrazbo in dolgoletnimi izkusnjami v risanju autocad isce delo kot risar, tudi z lastnimi pripomočki. Tel. 212164 ob jutranjih urah.

PRISPEVKI

Ob obletnici smrti dragega očeta daruje N.N. 20.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

V spomin na moza Ernesta Znidarsica daruje žena Marija 30.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev.

V spomin na Viktorja Grgica darujeta Miljo in Lidija Grbic (Padrice 10) 30.000 lir za vzdrževanje spomenika NOB na Padricah.

Namesto cvetja na grob pok. Marije Strajn vd. Furlan darujejo družine Sossi in Tretjak od Banov 50.000 lir za MoPZ Valentin Vodnik.

V spomin na pok. Marijo Strajn vd. Furlan darujeta Ljuba in Ivan Strajn 200.000 lir za MoPZ Valentin Vodnik.

Namesto cvetja na grob Marije Kocman daruje družina Stubelj 50.000 lir za namiznoteniški odsek SK Kras.

Namesto cvetja na grob gospe Marjuce Agostini daruje družina Zlobec 50.000 lir za Dijasko matico.

Ob 1. obletnici smrti moza in očeta Ivana Breclja daruje družina Breclj 100.000 lir za Zbor Fantje izpod Grmade.

Namesto cvetja na grob

pok. Marije Kocman darujejo Marija, Darka in Danica Semec 50.000 lir za sempojski cerkveni pevski zbor.

V spomin na Rozalijo Pecar in na Zoro Milic daruje Stanka Hrovatin 50.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

V spomin na Ivanko Wilhelm Hrovatin in na Stanka Hrovatina daruje Ida Biteznik 30.000 lir za knjižnico Pinko Tomazič in tovariši in 30.000 lir za ZePZ Tabor.

V spomin na Valerijine starše in na Stankino mamo daruje Ivanka Andolšek 30.000 lir za vzdrževanje spomenika NOB na Opcinah.

Nepricakovano nas je zapustil nas dragi

Bruno Sardo

Pogreb bo danes, 4. t.m., ob 12.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v zgonisko cerkev.

Zalostno vest sporočajo žena Lidija, hči Valentina, sinova Ivan in Mirko z družinami ter drugo sorodstvo

Brisicki, 4. februarja 1993

Dijaki V.b razreda DITZ Ziga Zois

izrekajo iskreno sozalne solskli Valentini Sardo ob smrti očeta Brunana.

Ob nenadni izgubi dragega očeta izrekamo iskreno sozalne Mirkotu in družini

Rosana, Franko, Alenka in Jozko

Ob prerani izgubi dragega očeta sočustvujejo z Valentino in svoji

bivsi solosci s proseške srednje sole »F. Levstik«.

Ob boleci izgubi dragega očeta izreka sinu Mirku in družini občutno sozalne

Sportni krožek Kras

Ob izgubi dragega očeta sočustvujejo z Mirkom prijatelji

Alenka, Giancarlo, Mauro, Moreno, Sandra in Sergio

Družina Santoni

sočustvuje z Mirkom in družino, ob boleci izgubi dragega očeta Brunana.

Ob težki izgubi očeta Bruna izreka iskreno sozalne sinu Mirku in sozalcem

sekcija DSL Just Pegan iz zgoniske občine

RAZSTAVA / POBUDA SKD TABOR

Na Opcinah razstavlja umetnica Tatjana Jenko

Odprtje v torek ob nastopu ŽPZ Tabor

NEVA LUKES

Z odprtja razstave v openskem Prosvetnem domu. Prva z leve Tatjana Jenko (f. Ferrari)

V torek zvečer so v Prosvetnem domu na Opcinah v prireditbi društva Tabor odprli razstavo ljubljanske slikarke Tatjane Jenko. Razstavo so povezali se z nastopom domačega zenskega pevskega zbora, kar je prispevalo, da je občinstvo prisostvovalo prijetnemu in doživljajemu večeru, na katerem se je umetniško ustvarjanje slikarke skladno spojilo s petjem domacih pevcev. Zbor je namreč pod vodstvom prof. Sveta Grgica uglaseno in z lepimi interpretacijami petih dokaj zahtevnih skladb (med temi je bila ena furlanska, druga angleška) pokazal, kaj zmore.

Gostjo in program je

najprej predstavila v imenu društva Tabor Stanka Hrovatin, nato pa je o slikarski ustvarjalnosti Tanje Jenko, ki je bila tu pri nas sicer prvic, ki pa ima za seboj že vrsto razstav doma in po svetu ter je dobitnica tudi nagrade žirije Ex tempore »Podobe Ljubljane« leta 1991, spregovorila Mojca Ursic. Opisala je tematsko in slikarsko delo Jenkove, ki se je na začetku omejevala na tihožitja, tu na Opcinah, pa tudi ze na drugih razstavah, pa se je predstavila s krajinskimi in vedutami, posvečenimi predvsem ljubljanskemu Barju, goriskim Brdom, Gorenjski, Koroski, Krasu, stari Ljubljani, pa celo

Alziriji.

Njene slike posredujejo tako vzdusja, je govornica se poudarila, kakor jih je umetnica doživljala in jih po subjektivni interpretaciji prenasala na platno.

Z njenimi besedami in izvajanjem smo se strinjali vsi, ki smo si razstavo ogledali, saj je vsaka njena slika likovno preciscena ter vzbuja v gledalcu občutke necesa spokojnega, necesa, kar cloveka pomirja in ga priblizuje naravi, njenim lepotam in vsemu, kar nam današnji vedno bolj plitek nacin življenja vedno bolj odtuje. Razstava bo odprta do 12. februarja, vsak dan, od 16. do 19. ure.

V teh dneh vrsta proslav

V dneh, ko se nadalje bolj približuje dan slovenskega kulturnega praznika, se tudi naše kulturno-prireditveno prizorišče predstavlja z mnogotero ponudbo proslav 8. februarja. Osrednja prireditve, ki jo po navadi prireja tri velike organizacije našega zamejskega prostora - na deželni ravni Zveza slovenskih kulturnih drustev, v Trstu Slovenska prosveta, v Gorici Zveza slovenske katoliške prosvete - bo zazivel v Kulturnem domu v Trstu že v soboto, 6. t.m. Dva dni kasneje, torej v ponedeljek, 9. t.m., bo na vrsti v Gorici, v Katoliškem domu, teden dni za trzasko pa se bodo ob dnevu slovenske kulture zbrali se v Spletu Slovenov. Ob osrednjih proslavah se bodo že v teh dneh zvrstile prireditve se po posameznih kulturnih društvih malodane po vsem prostoru, v katerem živimo Slovenci v Italiji. Med prvimi je dolinsko KD V. Vodnik, ki se ob dnevu slovenske kulture "poklonilo" v petek, 5. t.m., ob 20.30 v društvenih prostorih. Gostje domačega zbora in društva bodo pevci MoPZ Vesna iz Kriza, ki bodo nastopili s koncertnim programom pod vodstvom Iva Lesnika. Priloznostno misel pa bo podal dolinski književnik M. Čuk. (dam)

NOVICE

TAR o referendumu glede financerske šole najbrž že 12. februarja

Deželno upravno sodišče naj bi o prizivu Odbora za varstvo in razvoj goriskega letališča zoper zavrnitev zahteve po razpisu občinskega referenduma o gradnji financerske šole na letališču razpravljalo že prihodnji petek, 12. februarja. Vest je sicer se neuradna. Zdi se, da bodo sodniki tokrat obravnavali samo zahtevo po suspenziji sklepa, medtem ko naj bi naknadno obravnavali vsebino priziva. Člani odbora za letališče upajo, da bodo sodniki ugodili zahtevi po suspenziji in s tem omogočili redno nadaljevanje postopka za razpis referenduma. Odlok odbora garantov pri gorški občini je namreč s pretvezo nerazičnega vprašanja vojaške tajnosti v bistvu zamrznil postopek za referendum, suspenzija tega odloka pa bi po vsej verjetnosti tudi v pričakovanju dokončne razsodbe upravnega sodišča spet sprostila pot postopku za referendum.

Svetovalci DSL zahtevajo sklic občinskega sveta

Dolgotrajno razreševanje krize v odnosih v večinski koaliciji na celu goriske občine je prizadelo tudi upravno delovanje, saj se občinski svet letos se ni sestal. Občinski svetovalci DSL Ivan Bratina, Igor Komel, Roberto Busolini in Marzio Lamberti so zaradi tega pisali zupanu Tuzziju in zahtevali takojšen sklic občinskega sveta v smislu 1. točke 18. člena občinskega statuta za nadaljevanje razprave o točkah, ki so izostale na zadnji seji 28. decembra lani.

DSL o lastnem obračunu in sporu med člani v Zagraju

V ponedeljek sta zasedala pokrajinski odbor DSL in pokrajinska garancijska komisija. Po krajši razpravi so odobrili obračun, ki ga je prikazal Alessandro Maran. Prihodek ima stranka izključno od članarine, prispevkov posameznikov, deleža, ki ga placujejo od sejin na listi stranke izvoljeni predstavniki v raznih organih, od praznikov Unità. Na seji so razpravljali tudi o težavnih odnosih med člani sekcije v Zagraju. Na skupščini so člani tamkajšnje sekcije sklenili podpreti izvolitev sedanjega občinskega odbora, nekateri pa so taki odločitvi nasprotovali. Pokrajinski odbor in garancijska komisija vabita te člane, naj se vzdržijo oblik javnega nasprotovanja sprejeti odločitvi. Sprejet je bil tudi sklep, da se v Zagraju skliče skupščina prav za namenom zgleditve spora.

Nocoj v Gorica kinema film Pot v Floristello

Pot v Floristello (La discesa di Aclà a Floristella) je naslov filma Aurelia Grimaldija, ki je sodeloval tudi na Festivalu v Benetkah 1992 in ki ga Kinoatleje predstavlja nocoj ob 20.45 v kinu Vittoria v okviru sporeda Gorica kinema. Aclà je star enajst let, oče ga je prodal "kramparjem" iz rudnika zvepla. Pet dolgih let bi moral Aclà biti lestnina kramparja Caramazze in živeti v rudniku od ponedeljka do sobote. Zbeži, vendar ga ujamejo, pretepejo in vrnejo v rudnik... Grimaldi je učitelj in pisatelj. Med drugim je avtor romana »Mery per sempre«, po katerem je režiser Marco Risi posnel znani istoimenski film.

Ciklus predavanj o nemški kulturi pri nas

Stevilno občinstvo je v dvorani pokrajinskega sveta sledilo predavanju prof. Angela Are z Univerze v Pavii (foto Studio Reportage) o nekdanjih prizadevanjih za odprtje italijanske univerze v Avstriji. Predavanje je odprlo novo akademsko leto Instituta za družbeno in versko zgodovino v Gorici in obenem drugi seminar o nemški kulturi na Goriskem, ki ga prirejajo v sodelovanju z Institutoma za mitolevroska kulturna srečanja. Naslednje predavanje napovedujejo jutri ob 16.30 v dvorani pokrajinskega sveta. Tokrat bosta govorila prof. Grete Walter Klingenstein in Alberto Luchitta.

Prireditve ob dnevu kulture v dijaškem domu S. Gregorčič

V dijaškem domu Simon Gregorčič pripravljajo ob slovenskem kulturnem prazniku kulturni večer jutri ob 18. uri. Večer bodo pričeli z uvodno mislijo, ki jo bodo oblikovali gojenci, sledil bo nastop dramskega krožka osnovne šole iz Branika, ki bodo predstavili igrice Marthe Swintz "Kraljevi smetanovi kolacki".

V kamnolomu pri Foljanu ne bodo odprli odlagališča

Občinski svet v Foljanu je po daljši in vroči seji zavrnil načrt, da bi v opuščnem kamnolomu Vríz v Polacah uredili odlagališče za odpadke. S tem se bodo verjetno utisale polemike, ki so se v zadnjih nekaj mesecih pletle okrog tega vprašanja. Sklep o zavrnitvi načrta so v občinskem svetu sprejeli soglasno.

GORICA / KONFLIKT MED DVEMA JAVNIMA USTANOVAMA

INPS terja od KZE 8 milijard zaostalih socialnih dajatev

Spor zadeva prispevke na štipendije tečajnic šole za bolničarke

MARKO MARINCIC

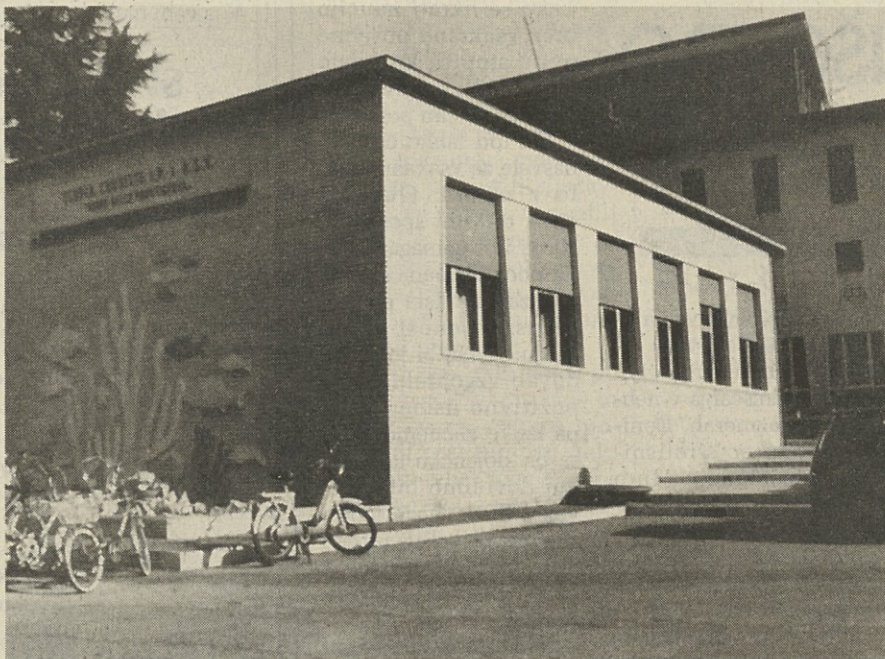
Pokrajinski sedež zavoda za socialno skrbstvo INPS terja od Goriske krajevene zdravstvene enote št. 2 plačilo približno 7 milijard 800 milijonov lir zaradi domnevne kršitve predpisov o obveznem socialnem zavarovanju tečajnikov, ki obiskujejo soli za poklicne bolničarje v Gorici in Trzinu. Do terjatve je prišlo po obisku inspektorjev INPS v omenjenih solah oz. v bolnišnicah, pri čemer so ugotovili, da KZE vrsto let ni plačevala socialnih dajatev na študijske štipendije (ali delovne dohodke?) tečajnikov oz. tečajnic, saj gre pretežno za dekleta.

Vest o terjatvi je včeraj sporočil javnosti sam izredni upravitelj KZE dr. Vittorio Pisa, ki navaja tudi osnove izračuna, po katerem je prišlo do terjatve tako velike vsote. Mesečne štipendije, ki jih prejemale tečajnice, znašajo 350 tisoč lir in na to vsoto naj bi KZE - tako vsaj trdijo inspektorji INPS - morala plačati obvezne socialne dajatve za več let nazaj: za trziško solo, ki jo upravlja neposredno KZE in jo obiskuje 134 tečajnikov, terja INPS prispevke za obdobje od leta 1988 do 1991, kar

na deset let v obdobju 1982-1991 pa se nanaša terjatev v zvezi z gorisko solo, ki jo obiskuje 161 tečajnic, upravlja pa jo posebna verska ustanova v pogodbenem režimu s KZE. Pomnožimo stevilo tečajnic z leti in dobimo ogromen znesek: milijardo 800 milijonov lir za solo v Trzinu in več kot 6 milijard lir za solo v Gorici.

Toliksna terjatev, ugotavlja dr. Pisa, je povzročila močno zaskrbljenost ne samo pri vodstvu goriske KZE, temveč tudi na Deželi. Ne gre namreč samo za vprašanje Gorice, ampak za splošnejši problem: kje bi Dežela crpala sredstva v primeru, da bi podružnice INPS postavile enake terjatve za vse sole za bolničarke pri drugih KZE? Pisa nadalje obtožuje INPS, da skuša svoj deficitarni proračun reševati z neustreznim tolmačenjem predpisov. V zvezi s terjatvijo se namreč postavlja problem, ali so tečajnice v delovnem razmerju ali ne. INPS trdi, da gre za delovno delovno razmerje in da je torej mesečna štipendija podvržena socialnim odteglajem.

Za pojasnilo smo včeraj zaposlili direktorja goriske podružnice INPS De Simoneja, ki nam je povedal, da so pač njihovi inspektorji ukrepali strogo po predpisih. Ob pregledu v oddelkih v bolnišnicah v Gorici in Trzinu so namreč ugotovili, da tečajnice delajo tako kot vse drugo bolničarsko osebje. Ne gre torej le za študijsko prakso, temveč za dejansko delovno razmerje, četudi je morada formalno označeno kot študijska praksa. Odtod zahteva po plačilu socialnih dajatev tako kot za vse drugo

Sola za bolničarke zraven goriske splošne bolnišnice (foto Studio Reportage)

osebje v rednem delovnem razmerju. Drugačnega mnenja sta seveda KZE in Dežela, ki ze pripravljata priprave po upravni poti in morebitne sodne prizive za primer, da bi zavod INPS vztrajal pri zahtevi. Res je, da so tečajnice sole za bolničarke na delovni praksi v raznih oddelkih bolnišnic, pravi dr. Pisa, toda ta dejavnost ni nič drugega kot del študijskega izpopolnjevanja, ki predvideva poleg teoretičnega študija tudi prakso takorekoč "na koži bolnikov", kot z najbrz nehoteno ironijo

osebje v rednem delovnem razmerju.

Drugačnega mnenja sta seveda KZE in Dežela, ki ze pripravljata priprave po upravni poti in morebitne sodne prizive za primer, da bi zavod INPS vztrajal pri zahtevi. Res je, da so tečajnice sole za bolničarke na delovni praksi v raznih oddelkih bolnišnic, pravi dr. Pisa, toda ta dejavnost ni nič drugega kot del študijskega izpopolnjevanja, ki predvideva poleg teoretičnega študija tudi prakso takorekoč "na koži bolnikov", kot z najbrz nehoteno ironijo

sam ugotavlja upravitelj KZE.

V obrambo svojih interesov KZE in Dežela nadalje navajata, da je cilj in smisel plačevanja štipendij spodbujanje k izbiri te študijske smeri in rednega obiskovanja tečajev. V dokaz tega navajata dejstvo, da tečajnica izgubi pravico do štipendije, če ne obiskuje lekcij. Kakorkoli že, gre za zapleteno zadevo, s katero se bo moral soočiti novi upravitelj KZE dr. Claudio Bevilacqua, ki bo v prihodnjih dneh nasledil dr. Piso.

MEJA / IMENUJE SE PROSPEST

Združenje za spodbujanje sodelovanja

V Novi Gorici bodo jutri predstavili združenje Prospet. Ustanovili so ga pred tremi meseci na pobudo skupine zasebnih gospodarskih operaterjev in družbenih delavcev iz nase dežele, Veneta in sosednje Slovenije. Kakor izhaja ze iz kratice Prospet (= Prospettive ad Est) je osnovni cilj združenja krepitev gospodarskega sodelovanja med območjem severovzhodne Italije, Slovenije inzhodnoevropskimi državami.

Združenje so formalno ustanovili 4. novembra lani v kraju Caorle, kjer so odobrili tudi statut, določili začasni sedež v Gorici, pri družbi Consulenze e servizi, Korzo Italia 123) ter ime-

novali upravni odbor, ki ga sestavljajo Crtomir Spacapan, Roberto Brazzale, Lionello Comin, Gabriel Devetak, Luigi Muraro. Tajnik je Giovanni Londero. Nekdanji gorški zupan Antonio Scarano je bil imenovan za častnega člana in člana razsodišča. Združenje si bo prizadevalo za pospeševanje gospodarskega in splošnega sodelovanja med območjem treh Benicij in Slovenijo ter širšim zaledjem. Ta cilj naj bi dosegli predvsem z ustanavljanjem mešanih podjetij.

K pobudi so doslej pristopila številna podjetja iz Veneta in nase dežele. Predstavitev pa bo jutri, ob 18. uri v prostorih skupščine v Novi Gorici.

Deželni odbornik Tersar pride v Sovodnje

Deželni odbornik za prostorsko načrtovanje Dario Tersar bo jutri popoldne na obisku v Sovodnjah, kjer se bo srečal z občinsko upravo. Do srečanja prihaja na povabilo Sovodenske občine, ki zeli dobiti z dežele zagotovila glede realizacije kraškega in soškega parka. Govor bo se o drugih zadevah, med temi o zaskrbljenosti zaradi načrta za financersko solo na letališču. Tersar se bo predvidoma jutri popoldne o tem pogovorjal tudi s predstavniki goriskega odbora za varstvo letališča.

TRGOVINA / KLJUB POMANJKANJU DOVOLJENJA

Simbolično odprli blagovnico Coop

Za kupce bo odprta šele čez nekaj dni

Novo prodajalno potrošniške zadrage Coop v ulici Lungo Insozo Argentina so včeraj popoldne, kljub številnim polemikam zadnjih tednov in kljub temu, da zupan se ni podpisal dovoljenja za obratovanje, simbolično odprli. Simbolično, kajti kupcem naj bi sodobno urejeno prodajalno, kjer sta pod isto streho tudi formalno loceni dve trgovini, odprli prihodnji teden "cim bo urejena vsa dokumentacija". Za torek je zupan Tuzzi sklical pristojno komisijo, ki bo o zadevi ponovno razpravljala ter pojasnila morebitne se obstoječe dvome v zadevi, ki v zadnjem času ubira nekoliko čudno in neobčajno pot. Tako čudno, da bi bili objekt lahko odprli že jeseni.

Pred včerajšnjo slovesnostjo je bilo v novih prostorih, kjer se bo odvijala dejavnost, ki so jo prenesli iz Strazice, tudi srečanje z novinarji, kjer je deželni predsednik potrošniške zadrage Coop, Lucio Tolloi obrazložil celoten potek prizadevanj za realizacijo pobude in zelo ostro ožigosal ravnanje pristojnih uradov Dežele, ki niso bili sposobni, skupaj z občino, poiskati primerno rešitev in ki po mnenju zadrage iščejo vedno nove in nove izgovore.

Zadruga, ki ima v državnem merilu okrog dva milijona članov, na Goriskem okrog 25 tisoč, je v Gorici prisotna že od leta 1946. V gradnjo nove prodajalne, kamor so zdaj premestili dejav-

Blago čaka na kupce. Do kdaj? (foto S. Reportage)

nosti dveh trgovin, so investirali okrog pet milijard lir lastnih sredstev, kar ni malo, ob upoštevanju težavnega obdobja, ki ga preživlja celotno gospodarstvo na Goriskem.

V novi strukturi bo delalo 25 uslužbencev, kar ni malo, ce upoštevamo stanje na področju zaposlovanja. Res je, da ne gre za nova delovna mesta, vendar v vodstvu za druge resno računajo na ugoden razvoj in torej sirjenje dejavnosti in možnost nadaljnega zaposlovanja.

Nove prostore je blagoslovil župnik Battista Tomasin, trak pa prerazdel eden od najstarejših članov zadrage. Slovesnosti se je udeležilo veliko članov zadrage in bodocih kupcev, za nakupe pa bo treba počakati.

ŠOLSKI CENTER / DEL BEN

Telovadnica kmalu nared

Pokrajinska odbornica A. Devetak je posegla na občini

Se vedno nereseni problemi v slovenskem šolskem centru v Ul. Puccini so bili ponovno v ospredju na srečanju, ki ga je pokrajinska odbornica za solstvo Aleksandra Devetaka imela z občinskim odbornikom za javna dela v Gorici Mariom Del Benom. Slednji je povedal, da za dokončno ureditev in opremo vseh prostorov ni denarja in da gre pripisati vse težave v zvezi z nedokoncanimi deli stecaju podjetja Venturini. To so sicer ze znane zadeve, ki jih na občini ponavljajo ze od lanskega poletja. Odbornik Del Ben je vsekakor dal Devetaku vsaj eno konkretno zagotovilo: kar se telovadnice tice, je povedal - prisoten je bil tudi vodja občinskega oddelka za javna dela inz. Spanò - da je ze pripravljena in jo bodo izročili ravnateljem najkasneje v nekaj dneh.

V zvezi s težavami in neizpolnjenimi obvezami občine glede ureditve šolskega centra gre omeniti tudi tiskovno konferenco, ki jo jutri sklicuje konzulta za vprašanja mestne etnične manjšine skupaj z ravnatelji slovenskih višjih srednjih sol v Gorici.

Odbornica Devetak je na Pokrajini pristojna tudi za mladinsko problematiko, zato se je na obli-

sku na goriski občini pogovorila se z odbornikom Colello, ki ravno tako vodi resor za mladino, o pobudah, ki jih ustanovi namenjata mladim tako v šolskem kot v izvenskolem okolju. Med dejavnostmi, ki jih organizira Pokrajina, gre omeniti festival glasbe "All Frontiers", natečaj violine in cela za dijaške glasbenih sol iz dežel skupnosti Alpe Jadran, gledališki laboratorij, srečanje dijaških gledališč "Palio Teatrale" pa se vrsto srečanj na teme okolja, kulture miru oz. o raznih interesnih dejavnostih, ki najbolj zanimajo mlade.

O teh vprašanjih je bil te dni govor tudi na seji pokrajinske Konzulte za mladinsko problematiko, v kateri sodelujejo vse občinske uprave, poleg Šolskega skrbništva ter KZE. Naloga tega organa je usklajevati pobude, ki zadevajo mladino naše pokrajine in spodbujati občinske uprave, naj kljub finančnim težavam namenijo vsaj del sredstev iz svojega proračuna mladinskim dejavnostim izziroma potrebam mladih, kajti zavedati se moramo, je na zasedanju konzulte naglasila odbornica Devetak, da so mladi bogastvo in da je bodočnost v njihovih rokah.

OBVESTILA

SLOVENSKE DEŽELNE ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE prireja v mesecu marcu tečaj osnovne informatike MS DOS in urejanja besedil Word 5 (60 ur). Vpisovanje in podrobnejše informacije na sedežu zavoda v Gorici, Ul. della Croce 3, tel. 81826, vsak dan razen sobote od 8. do 13. ure.

KINO

GORICA
VITTORIA Gorica kinema: 20.45 »La discesa di Aclà a Floristella«. Režija Aurelio Grimaldi.
CORSO 17.15 -22.00 »Dracula«. Rez. F. Ford Coppola.
VERDI 17.30-22.00 »Mamma, ho riperso l'aereo«. I. Joe Pesci.
TRZIC
COMUNALE Zaprtlo.
EXCELSIOR 17.30-22.00 »Analita proibite«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
OBCINSKA LEKARNA ST. 1 (COMUNALE n. 1) - Standrez - ul. sv. Mihaela - tel. 21074.
DEZURNA LEKARNA V TRZICU
CENTRALE - Trg Republike, 26 - tel. 410341.
DEZURNA LEKARNA V DOBERDOBU
PRI JEZERU (AL LAGO) - Vrtna ulica 2 - tel. 78300.

POGREBI

Danes v Gorici ob 11.30 Francesca Makuc iz Trsta na glavno pokopališče, ob 12. uri Mario Tercuz iz splosne bolnišnice na glavno pokopališče, ob 13.15 Alice Stabile iz splosne bolnišnice v Villo Vicentino.

OBČINSKE OBVEZNICE

Država je udarila kar počez

ARTUR LIPOVZ

AJDOVSCINA - V ponedeljek, 1. februarja, so dospeli na občno kuponi za vnovčenje 9-odstotnih obresti za nakupljene občinske obveznice. Zahtevke je visok okoli 6 milijonov tolarjev, s čimer bi bile pokrite letošnje obveznosti. V občini se ne poznajo čistopisa zakona o spremembah v financiranju javne porabe, za zdaj pa je jasno, da so Ajdovci do konca lanskega leta tako z emisijo kot s prodajo obveznic (ta je znasala čez 60 milijonov tolarjev) že presegli limit za zadolževanje. Ta naj bi letno znašal do 10 odstotkov višine občinskega proračuna. V ajdovski občini ta znaša 408 milijona tolarjev tako imenovane dogovorjene porabe. Ajdovska je bila poleg Postojne edina v notranjsko-primorskem območju, ki se je odločila za takšno zadolžitev, da bi lahko hitreje uredila vrsto težav predvsem v komunalni infrastrukturi. Na seji občinske vlade so rekli, da je bila izdaja obveznic v skladu z zakonom, se posebej po namenskih porabe. Amortizacijski načrt ne predvideva

neobvladljivih anuitet. Zakon je zato "udaril" kar počez zaradi pretiranih zadolževanj nekaterih drugih občin in onemogočil vsakršno pobudo. Povedali so, da je pred njimi vrsta finančno zahtevnih nalog, ki jih bodo težko zmogle brez zadolževanja. Občinski program je zajemal sofinanciranje cest, vodovodov in kanalizacije, torej v skladu z zakonom in ne pomeni prelivanja. Poraba denarja in občin tudi ni bila anticipirana na neprodane obveznice, temveč na prodane (lani je bilo prodanih za okoli 1,1 milijona nemških mark od načrtovanih 3,3 milijone). Če financiranje komunalne infrastrukture po dosedanjih dinamiki ne bo mogoče, se bo morala občina odpovedati nekaterim načrtom. Doslej je bila proračunska poraba v občini racionalna. Izračuni kažejo, da zaradi obveznosti tudi porabniki proračuna ne bodo trpeli. Zato izvršni svet racuna na soglasje ministrstva za finance za zadolžitev nad zakonskimi omejitvami. Takšno soglasje zakon namreč predvideva.

ZELENA ZIMA / ŠE ENA - PETA PO VRSTI

Tudi snežni topovi niso pomagali

V dveh mesecih ob skoraj 600 tisoč mark dohodka

CERKNO - Slovenski žicnicarji so letosnjo zimo spet brez dela. In seveda zasluzka. Da niso ravno dobre volje, ni treba posebej zapisati. Posebno ne tam, kjer so v preteklosti v naprave vložili veliko denarja in truda, nakupili potrebno opremo za umetno zasneževanje smučišč, skratka "hoteli ujeti vlak s takšno ponudbo, kakšno poznajo v Evropi. Slika je

ROMAN BRIC

bolj ali manj zalostna v teh dneh povsod pri nas, razen na Pohorju. Ne samo da ni snega, tudi umetnega se ni dalo pripraviti, ker so bile temperature previsoke.

Poletne počitnice so že skoraj mimo in z njimi največji promet na žicnicah. Zamujenega se ne bo dalo ujeti. Zelena zima je

za zimski turizem pač nesreča.

V Smučarskem centru Cerkno so kljub pomankanju naravnega snega v letošnji zimski sezoni pričakovali uspešnejšo zimsko sezono, saj so s šestimi snežnimi topovi dovolj zgodaj zasnežili precejšen del prog. Zaradi visokih temperatur se

je sredi januarja snežna odeja močno stanjšala, v teh dneh pa poleg proge Grič poskušajo usposobiti še progi Pocivalo in Brdo.

Zaradi neugodnih vremenskih razmer decembra lani so od načrtovanih 20.000 prodali le 12.000 smučarskih vozovnic. Januarski iztržek je bil po njihovih izračunih se slabši, komaj 34-odstoten: prodali so le 5.000 smučarskih kart in s tem v obeh mesecih zabeležili 583.000 mark izpada dohodka. V smučarskem centru Cerkno so se jeseni računali, da bodo v letošnji zimski sezoni s prodajo 70.000 smučarskih vozovnic, hotelske in izvenpenzijske ponudbe ustvarili približno 2,3 milijona mark prihodka. Račun brez krčmarja. Po ocenah direktorja hotela Mirana Gligica, sedanjega izpad s tega vidika ze meji na naravno katastrofo.

Zaradi zelene zime je v Smučarskem centru Cerkno, kjer so v minulemu letu izvedli več milijonov mark vredno investicijo v umetni zasneževalni sistem, ogrozeno tudi 13 redno delavcev, predvsem domačinov iz Novakova in Davce ter celotno poslovanje Smučarskega centra, ki deluje v sklopu hotela Cerkno, katerega ustanovitelj je podjetje ETA.

Snežni topovi delajo v glavnem ponoči - če je dovolj mrz. (Foto: M. Mihelič)

FURLANSKI ZBOR NAVDUŠIL

Pesem zbližuje

EVGEN PRINCIC

SEZANA - H koncu januarja (je bilo v sklopu vokalnega abonmaja Kulturnega centra Srečko Kosovel koncert mešanega pevskega zbora "Gruppo Corale" iz Vidma (Udine). Zbor ima dolgo tradicijo, saj deluje že skoraj pet desetletij in je eden izmed redkih furlanskih zborov, ki goji pretežno furlansko ljudsko pesem.

Osemindvajset članski pevski zbor vodi zborovodja Claudio Francescuti. V Sezani je izvajal več venčkov starih furlanskih in karnijskih ljudskih pesmi. V tem delu koncerta je bil zbor uglasen in zvokovno uravnotežen. Tekoče in najprijetnejše so pevcu zapeli pesem "Zet Il Cuc" Luigia Garzona. Tudi pesem Alpejske zvezde (Stelutis Alpinis) Artura Zardinija je pritegnila poslušalce, ki jo poznajo bolj po priredbah Rada Simonitija za moški ali mešani zbor. V koncertni spored so pevcu iz Vidma uvrstili nekaj nabožnih in slovenskih narodnih pesmi - med njimi "O srečna duša" M. Budne in nam zelo poznano "Pa se slis".

Zborovodja dobro pozna zmožnosti zbora, zato v program ni uvrstil zahtevnejših pesmi. Vse skozi se je držal tihega in srednjeglanskega petja. Solistka je prispevala svoj delež k uspelemu koncertu se posebno v pesmi "Na nebu je zvezda" (In cil e je une Stela), kjer sta se z zborom ujela v glasovnem ravno-

vesju z malimi dinamičnimi vzponi in umirjeno živahnostjo. Pevci iz Vidma so zaključili prijeten koncert s pesmijo "Je lepa luna", kjer so v zadnjih taktih voscili poslušalcem lahko noč v slovenskem jeziku.

Po koncertu sta predsednik zbora g. Cipolla in programski vodja Kulturnega centra Srečko Kosovel Aleksander Persolja izrazila željo po se tesnejšem sodelovanju med furlansko in slovensko kulturo, oziroma med Sezano in Vidmom. Slovenci in Furlani, oboji imajo bogato in pisano zgodovino, kljub majhnosti, zato jo kaže nadaljevati.

Vabilo in opozorilo: pust se bliža (Foto: R. Bric)

IZDAJANJE DOKUMENTOV / POMOČ RAČUNALNIKOV

Potni list vam novogoriška občina izda v petih minutah

Niso zaposlovali novih ljudi kljub velikemu obsegu dela

VALTER PREGELJ

NOVA GORICA - Na občinskem sekretariatu za notranje zadeve in občo upravo so pripravili "stevilčno" poročilo o delu v lanskem letu. Z novo zakonodajo se je bistveno povečal obseg izdajanja dokumentov in potrdil slovenskim državljanom in tujcem. Do konca decembra ugodili prošnjam 1549 tujcev, ki imajo veljavne delovne vize in dovoljenja za začasno bivanje. Slednjih so izdali 319, medtem ko je bilo tujcem izdanih skupno 2738 delovnih viz.

V zadnjem času opazajo povečane zahteve po novih potnih listih, predvsem zaradi bojaz-

ni, da se bo cena 2.245 tolarjev povisala. Lani so državljani dobili 15680 novih potnih listov, podaljšani pa so bili 403 stari "jugoslovanski" (veljajo do 25. junija). Maloobmejnim prebivalcem so "v prvo" izdali 951 prepustnic, obnovili 1054, podaljšali pa 1569. K temu je treba pristeti se poldrugi tisoč dvolastnikov. Zamenjanih ali na novo izdanih je bilo tudi 6143 osebnih izkaznic. V okviru prometnih pristojnosti pa so na sekretariatu dosedaj zamenjali približno tretjino vozniških dovoljenj in prav toliko registrskih tablic (stare veljajo do 25. junija 1994).

OBIČAJI

Pust

CERKNO - Te dni se je na glavnem cerkljanskem trgu pojavila podoba pusta. Mimoidocim "pripoveduje", da se blizu pustovanje in da je z njim zime že konec, ceprav se letosnja se začela ni. Cerkljanom pa ta mozakar na sliki pomeni se nekaj drugega: da se začnajo priprave na "cerkljansko lafarijo", znano etnološko prireditve. V največji tajnosti se izdelujejo maske in oblačila, beležijo "grehi", za katere bo pust obsojen in na pustni torek (23. februarja) pogubljen.

Kdaj z novimi dokumenti čez mednarodni mejni prehod Nebl? (Foto: O' Hara)

CARINSKA CONA / ŽELJE- RESNIČNOST

Tolminci hočejo imeti besedo pri prenavljanju osimskih sporazumov

TOLMIN - Potem, ko je tolminski občinski izvršni svet potrdil pobudo občine Speter in še nekaterih občin iz videmske pokrajine v sosednji Italiji, da ustanovijo skupno brezcarinsko cono, ki bi segala tako v Nediske doline kot na našo stran, so v občinski skupščini poleg odobravanja o smiselnosti taksnega skupnega početja opozorili tudi na vrsto vprašanj in zahtev tako vsebinskega, kot tehničnega značaja. Seveda vidijo možnost za uspeh le z vključitvijo tega "paketa" v pogovore o prenovljenih osimskih sporazumih.

Predvsem so menili, da mora naše zunanje ministrstvo vključiti v posvetovalna telesa teh pogajanj z Italijo tudi predstavnike tolminske občine, kar se v času razgovorov osnovnega osimskega sporazuma ni

zgodilo. Zarko Mlekuz iz Bovca meni, da bi morali biti zastopani predstavniki bodočih občin lokalne samouprave. Dalje: prostocarinske cone je treba opredeliti bolj natančno, saj jih obstaja več vrst. Če bo prostocarinska cona samo v Benečiji, bodo Slovenci v terskih dolinah, Reziji in Kanalski dolini prikrajšani. Tako se bo tudi tukaj vsiljevala nekakšna primerjava različnosti. Zato je bilo izraženo mnenje naj bi cona segala ob vsej meji do mejnega prehoda pri Ratecah. »Če je res, da naša država zanemarljivo Slovence v Benečiji znotraj slovenske skupnosti«, je menil sekretar za občo upravo v tolminski upravi Zdravko Likar, »potem tolminska občina zanemarljivo stike s Slovenci v Kanalski dolini in delno tudi v Reziji.« (MM)

NOVICE

Tečaj za radio amaterje

PORTOROŽ - Izjemno delaven Radioklub Piran prireja konec februarja v prostorih Srednje pomorske sole v Portorožu tečaj za radioamaterje. V 70 urah, bodo tečajniki skušali pridobiti znanje iz morsejeve abecede ter delovanja radijskih naprav; seznanili se bodo tudi s postopki v mednarodnem telegrafskem in telefonskem prometu. Po zaključku predavanj bodo opravljali izpit za uporabo amaterske radijske postaje določenih frekvenčnih območij (AN)

Zmagali so Ribničani

BOVEC - Radio Ljubljana je v nedeljo 31. januarja, pripravil javno oddajo, pod naslovom Quo vadis, nagradni kviz. Tokrat so bili v Bovcu gostje mladi tehnološki iz Ribnice, ki so tudi zmagali in se uvrstili v nadaljnje tekmovalce. Kot je povedala domaća tehnološka Dana Ivancic so bili v Bovcu veseli predvsem kulturnega zbližanja, predstavitev Bovca širšemu krogu poslušalcev in spoznavanja med oddaljenimi in različnimi ljudmi. Da bi se gostje zares počutili kot gostje pa je Hotel Alp vse nastopajoče povabil, da poiskujejo na kratek čas tudi njihovo gostoljubnost. (MM)

Preimenovanje ulic in trgov

PORTOROŽ - Občinski komisiji za spremembo imen ulic in trgov je vse prej kot lahko. Potem, ko so že pred meseci poslali predloge v krajevne skupnosti v javno razpravo, se je konajda kaj premaknilo. Morda so se najdlje prisli v Portorožu, a predvsem zato, ker je tu najmanj spornih imen. Na nedavni javni tribuni, ki je bila resda skromno obiskana, je kljub temu padlo nekaj zanimivih predlogov. Tako naj bi Cesta rabskih žrtv postala Rabska cesta za zdajšnji Trg prekomorskih brigad pa je bilo nastetih nič manj kot sedem predlogov. Portorožani so menili tudi, da bi se cesti Obala in Senčna pot morali zaključiti v Portorožu, medtem ko bi njeni nadaljevanji v Luciji preimenovali. Ker stanje v KS ni nič boljše, bo najbrž v vsakem predlogu morala odločiti piranska skupščina. (AN)

Trgovina z malimi živalmi

SEZANA - Ljubitelji malih živali se lahko razveselijo nove trgovine, ki jo je pred kratkim v mestu odprla Zdenka Oblak. Trgovina Zomark deluje v poslovnih zgradbi, kjer je se A banka, Peko, Magic home in druge trgovine na Partizanski cesti. V njej lahko kupite svoje ljubljence, imajo tudi nekaj atraktivnih živali kot denimo: kece, pajke in kuscjarje, prodajajo tudi ribe, ptice in kunce, po naročilu pa je mogoče dobiti tudi pse in mačke. Poleg živali pa nudijo tudi hrano in opremo zanje. Ker pa je tudi pri živalih pomembno zdravje, imajo vedno na zalogi vitaminske in zascitna sredstva proti bolham, klopom in parazitom. Navezali so tudi stike z občinskim Društvom gojiteljev mladih živali. V kratkem bodo nudili se opremo za lovcve in ribice, odprli pa naj bi tudi turistično agencijo. (OKS)

Povpraševanje po lokalih

LUCIJA - Ko je Komercialna banka Triglav tu odprla svojo agencijo, je povečala bancniško ponudbo. Sicer se v nastajajočem trgovsko-poslovnem centru v Seči, kjer so agencijo odprli, skoraj vsak dan zgodi kaj novega. Lani je koprski GP Stavbenik, ki center gradi, prodal več kot 50 lokalov, letos jih namerava se toliko. Povpraševanje je tudi po poslovnih prostorih v okviru se nedograjenega poslopja sportske dvorane ob osnovni soli. (AN)

Novo o "Rdeči hiši"

SKOFIJE - O pravdi za lokal - Rdeča hiša - na Skofijah smo že obsirno poročali. Firma Jackpot, ki se pravi da za lokal, je poslala predsedniku slovenske vlade dr. Janezu Drnovsku poročilo, naj čimprej določi dan, ko bo lahko sprejel njenega predstavnika na pogovor. Drnovski v vednost so poslali dopis Hanoverske Allbank. V njem banka zahteva od firme Jackpot poročilo o stanju investicije na Skofijah, v katero je do sedaj vloženo 2 milijona nemških mark za dokončanje prve gradbene faze pa bi bilo potrebno se 800 tisoč. Banko posebej zanima pravna varnost njihovih investitiranih sredstev in zahteva točno poročilo o tem, kakšen odnos ima slovenska vlada do firme Jackpot. V pismu Allbank se poudarja, da je glede na načrtovani plasma 200 milijonov nemških mark za investicije v Sloveniji nujen točen vpogled v to, kako slovenske oblasti izdajajo investitorju ustrezna dovoljenja in kako zagotavljajo varstvo njegovih pravic. Medtem pa nameravajo odprte lokala na Skofijah buri duhove v sosednjem Trstu in okolici. Danasnji Trieste oggi pise o rdeči hiši, kjer bo 40 avstrijskih lepotic zadovoljevalo goste v posebej za te vrste dejavnosti prirejenih petih apartmajih. Kolegi so stvar dovolj nekritično zagrabili z obema rokama in jo tudi primerno začinili s pikanterijami, kar ima seveda za posledico da so se naši sosedje začeli zanimati za Skofije oziroma za tisto, kar tam nastaja.

Popravek

Pri podpisu k sliki v prispevku "Sodelovanje ETA-EGO" v torkovi Republiki (2. februarja 1993) se nam je zapisalo, da je g. Heinz Treffinger lastnik firme EGO. To ne drži. Gospod Treffinger je predsednik upravnega odbora družbe EGO. Za napako se opravičujemo

Zagorela je (le) trava...

BANJSICE - Včeraj popoldne (okoli 14. ure) je začelo goreti na Banjski planoti med krajema Kravci in Podlaka. Veter in suha trava sta "pomagala", da je ogenj kmalu zajel okoli 400 hektarjev veliko območje. Na srečo so gasilci iz Nove Gorice in Dobrovega ter domačini (vsega okrog 150 ljudi) požar toliko ugnali, da ni ogrozil hiš in gospodarskih poslopij. Do požara je prišlo, kot tolikokrat doslej - iz malomarnosti. Domačin (zaenkrat od odgovornih se nismo dobili imena) je požigal suho travo in grmičevje, pa ga je ogenj presenetil, tako da ga ni mogel več obvladati. Pristojni opozarjajo, da je nevarnost požarov v naravi sedaj zelo velika in zato naj ljudje nikar ne kurijo. (VC)

NOVICE

Avstralija kot trgovinski center

Sydney - Avstralska vlada naj bi v kratkem predstavlila parlamentu predlog za izdajo zakona, ki naj bi Avstraliji omogočil postati sedež mednarodnega trgovskega centra (regional headquarters for international business - RHQ) za pacifiško področje in Azijo. Cilj je pritegniti v Avstralijo mednarodne trgovske aktivnosti, in sicer tako, da bi veliki trgovci odpirali v Avstraliji svoja predstavništva. Podoben primer takega centra je Singapur: 88 predstavnikov je v letu 1992 ustvarilo za 7.000 milijard lir prometa in odprlo 3.000 novih delovnih mest. Predstavnistva so imela v najemu kar 90 tisoč kvadratnih metrov predstavniških prostorov. (ANSA)

Finski blagajniški zapisi

KOPENHAGEN - V sredo je danska centralna banka ponudila stirinajstredne blagajniške zapise s fiksnno obrestno mero 13 odstotkov, kar je 1,5 odstotka več od 11,5 odstotnega donosa, na katerega so se glasile prejšnje obveznice. Banka ni posebej sporočila vzrokov za to odločitev, katere namen je očitno zaščititi dansko krono zoper spekulacije znotraj Sistema evropskih medvalutnih razmerij, ki utegnejo slediti nedavni desetodstotni devalvaciji irskega funta.

Centralna banka usmerja tržne obresti denarja in svojo likvidnost tudi skozi potrdila o depozitih deležih in tako imenovanih obveznicah T. Ključna obrestna mera za depozite ostaja nespremenjena pri 9,50 odstotka. (Reuter)

Nemčiji se obeta dolgotrajna recesija

BONN - Nemski minister za gospodarstvo Günther Rexrodt meni, da bi se letošnja gospodarska proizvodnja Nemčije utegnila zmanjšati za cel odstotek; to je v sredo izjavil za Dnevnik Bild. »Zahodni Nemčiji grozi dolgotrajno obdobje recesije. Na vzhodu je videti nekaj opogumljajocih znamenj, vendar smo še daleč od ponovnega vzpona. V takšnem položaju pričakujem, da bodo gospodarska gibanja manj živahna, utegnejo celo za odstotek nazadovati, vseeno pa bi bilo neupravičeno govoriti o katastrofalnem položaju. (AFP)

Manjši ruski izvoz

MOSKVA - Ruski izvoz se je zmanjšal kar za četrtino v letu 1992, kot pričajo podatki statističnega urada Goskomstat, ki so jih objavili v sredo. Izvoz iz nekdanje Sovjetske zveze je dosegel 38,1 milijarde ameriških dolarjev, kar je za 25 odstotkov manj kot v letu 1991. Energetski izvoz je predstavljal več kot polovico izvoza, medtem ko se je izvoz železove rude, cementa, koksa, papirja, hladilnikov in televizijskih aparatov zmanjšal skoraj za tretjino. Tudi uvoz je bil manjši za 21 odstotkov in je dosegel vrednost 35 milijard ameriških dolarjev. Pri tem je bilo samo za 3,1 milijarde ameriških dolarjev trgovskega presežka, v primerjavi s 6,4 milijarde presežka se v letu 1991. Porocilo ne navaja podatkov o zmanjšanju trgovine s posameznimi državami. (Reuter)

Japonske obrestne mere nizje?

TOKIO - Znižanje japonskih uradnih obrestnih mer, ki so ga pričakovali v četrtek, naj bi zajezilo upadanje gospodarstva, hkrati pa ne bi takoj prispevalo k njegovi ozdravitvi, so zagotovili gospodarstveniki v sredo. Starejši vladni predstavnik je v sredo potrdil medijska poročila o tem, da je bila japonska banka pripravljena znižati obrestno mero za 0,75-odstotne točke na 2,5 odstotka. »Formalno bodo o tem odločali v okviruasedanja o denarni politiki, Japonska banka pa je pripravljena znižati obrestne mere že jutri,« je izjavil vladni predstavnik. Japonska banka je zadnjic znižala splošno obrestno mero julija lani. »V sedanjem položaju, ko se negativni trend se poglablja, bi znižanje obrestnih mer drsenje se zaustavilo,« je povedal vodilni ekonomist banke Sumitomo Toshio Ito. »Vendar pa denarna politika za svoj učinek zahteva tudi čas, zato nikakor ne moremo pričakovati ozdravitve gospodarstva zgolj od denarne politike.« (Reuter)

Gospodarsko sodelovanje med Iranom in Francijo

PARIZ - Iran vidi v Franciji privilegirane trgovinske partnerja, saj so bili spori, ki so zameglili odnose, nepomembni, je vodja iranske poslovne delegacije v sredo zagotovil francoskim podjetnikom. »Sodelovanju s Francijo pripisujemo velik pomen, Francozom pa smo pripravili zagotoviti prioriteto,« je povedal Ali Naqi Khamusi, predsednik iranske trgovinske zbornice. Francija je bila dolgoleten gospodarski partner Irana, te poslovne povezave pa niso bile nikoli zasencene s kolonialističnimi nameni ali političnimi nesoglasji, je zagotovil, in dodal, da so bili spori »zanemarljivi, brez globljih korenin«. Eden resnih sporov med Francijo in Iranom je nastal v zvezi z iranskim posojilom Franciji iz obdobja se pred revolucijo, posojilom, ki ni bilo vrnjeno, ker je Iran prekinil pogodbe s francoskimi podjetji. Ta spor so rešili decembra 1991. (Reuter)

Angleži se otepajo z inflacijo

LONDON - Inflacijski pritisk na britansko gospodarstvo je se naprej sibe, k temu pa prispeva tudi sorazmerno stabilna cena nafte. Čeprav se je ta na svetovnem trgu rahlo podražila, to ni bistveno vplivalo na britansko inflacijo, ugotavlja zadnje mesečno poročilo, ki ga je v sredo objavil predstavnik angleškega državnega trezorja. V mesečnem poročilu, ki je zaradi nove vladne politike o večji odprtosti postalo dostopno javnosti, so povedali tudi, da padec vrednosti britanskega funta sterlinga, odkar je ta zapustil sistem evropskih medvalutnih razmerij, ni povzročil povišanja cen. »Vsaj zaenkrat je malo znamenj o devalvaciji funta, ki bi zadevala cene končnih izdelkov oziroma drobnoprodajne cene, izjema je le cena nafte,« je se rečeno v poročilu. Odkar je britanski funt zapustil sistem evropskih medvalutnih razmerij, so zmanjšali obrestno mero z desetih na šest odstotkov. Vendar je se vedno le malo znamenj, ki bi govorila o koncu dveletnega obdobja recesije. Čeprav nekateri podatki zadnjih mesecev o povpraševanju in gospodarskih gibanjih niso vzbujali navdušenja, je treba upoštevati, da jih velja primerjati s prejšnjimi obdobji, piše v poročilu. (Reuter)

DIVJE LASTNINJENJE / REVIZIJA

Zbiranje dokazov bo veliko težje

Merila za ocenjevanje povzročene družbene škode bo pripravila posebna skupina

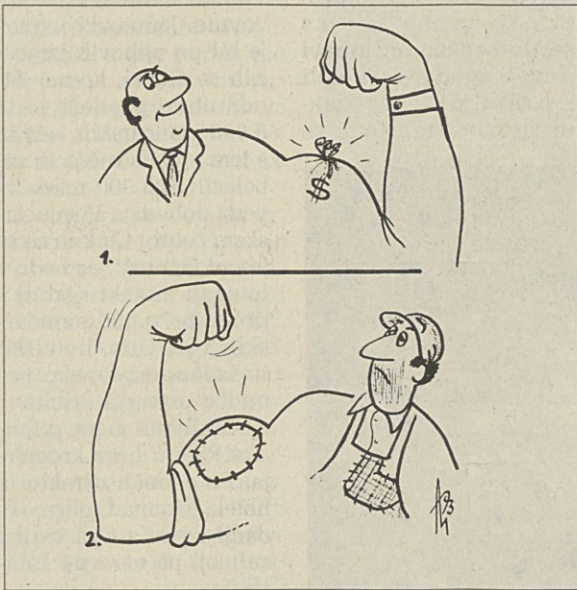
ALENKA L. JAKOMIN

LJUBLJANA - Zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij v svojem zadnjem delu med drugim predvideva tudi možnost za vložitev zahteve po reviziji v tistih podjetjih, ki so se (kakor temu radi rečemo) divje privatizirali. Državni zbor je prejšnji teden za dva meseca podaljšal rok, do katerega je mogoče tako pobudo vložiti pri Službi družbenega knjigovodstva. O tem, kaj se bo s podaljšanjem tega roka spremenilo, smo govorili z enim od oblikovalcev zakona, Tonetom Ropom, ki pravi, da bodo določila (tista, ki naj bi poskrbela za preverjanje pravilnosti lastninskega preoblikovanja prijavljenih podjetij) najverjetneje pršla v postev za večino podjetij, ki so se divje privatizirali. Tako naj bi tudi tisti, ki doslej niso imeli casa ali s to možnostjo niso bili seznanjeni, lahko vložili pobudo za revizijski postopek. Služba družbenega knjigovodstva pa je dolžna - najkasneje v petih mesecih po uveljavitvi zakona - zaceti postopek revizije s sklepom, na podlagi katerega obvesti agencijo za privatizacijo in podjetje samo, da mora s privatizacijo počakati, dokler revizija ni opravljena. Revizijski postopek

nje v roku, ki ga zakon predvideva tudi za druga podjetja. Tezje bo v tistih podjetjih, kjer bo revizijski postopek sum o kršenju zakona potrdil. V takih podjetjih

drugo vprašanje pa je, koliko ljudi bo zaradi kršitev dejansko kaznovanih.

Tu pa je še vprašanje meril, s katerimi bi lahko ocenjevali škodo, ki jo je pov-

bodo seveda sproženi kazenski postopki in lastninsko preoblikovanje bo težje izvajati. Ocene o tem, koliko casa naj bi posamezen revizijski postopek trajal, so zelo različne. »Po trditvah Službe družbenega knjigovodstva je ta čas odvisen od konkretnega procesa, ki je potekal v podjetju,« pravi

zročilo divje lastninsko preoblikovanje. Eno takih meril bi lahko bila obrestna mera za kredite - na primer dajanje kreditov po zelo nizki obrestni meri z namenom prilascanja družbenega kapitala. Ta merila naj bi pripravila oziroma priporočila posebna delovna skupina, v kateri bodo sodelovali predstavniki vlade, SDK in neodvisni strokovnjaki. V njej naj bi sodelovala tudi posebna skupščinska komisija za spremljanje zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij, ki naj bi jo imenoval državni zbor. In tudi če bi bila taka merila sprejeta, jih nikoli ne bi mogli predvideti oziroma sprejeti vseh, ker je bilo divje lastninjenje različno od primera do primera. Priporočila take komisije bi revizorji oziroma sodišča lahko upoštevali, ali pa tudi ne, meni Rop.

»Prav gotovo bi odgovorne ustanove lahko se mnogo prej storile več pri pregledanju divjega lastninjenja,« zagotavlja Rop in razmišlja,

da je slo pri tem za precejšnjo pravno nespretnost. Razlog, da so bili v zakonu o lastninskem preoblikovanju sprejeti dodatni členi, ki naj bi obracunali z divjim lastninjenjem, pa ni le strokovno v smislu pravne države, temveč tudi politično. Na vprašanje, kako učinkovite bodo revizije, Tone Rop odgovarja: »Izjemno težko je dati oceno, dejstvo pa je, da se je tega posla treba lotiti. Ni smiselno, da se nekatere odgovorne ustanove že vnaprej sprasujejo, ali so ti postopki smiselni, in vanje dvomijo. To je treba izpeljati in hkrati sproti dopolnjevanje, ne pa sedeti v kotu kot kaksna uzaljena nevesta in tarnati, kako je vse skupaj neresljivo.«

Zimska nostalgija

JESENICE

Dogovor o novem delovnem času

JESENICE - Včeraj so v jeseniški železarni le našli skupno rešitev za ureditev novega delovnega casa. Pogajanj so se udeležili predstavniki vodstev Slovenskih železarn, sindikata SKEL Železarn in sindikata Neodvisnost Železarn Jesenice. Dogovorili so se, da bodo v prihodnjih mesecih nacelno in konkretno določili in uredili delovni čas s kolektivno pogodbo. S predlogom rešitve teh težav na Jesenicah pa ne bodo spreminjali stanja, doseženega v železarnah na Ravnar in v Stora. Na Jesenicah so na včerajšnjih pogajanjih sklenili, da bodo ustanovili trilateralne komisije, ki jih bodo sestavljali po en predstavnik vsake pogajalske skupine. Komisije bodo pregledale seznane za nov delovni čas in določile morebitne izjeme glede na nujnost in možnost prisotnosti. Svoje delo naj bi končale do 12. februarja. Za sklic komisij so odgovorne družbe na Jesenicah. Dokler komisije ne bodo opravile svojega dela, bodo na Jesenicah uvedli premerljiv delovnik, ki se bo pričel med 7. in 7.30 uro, zaključil pa med 15.30 in 16. uro. Pri tem ne bo možen dneveni primanjkljaj ali presek ur, delavci pa se bodo morali ob prihodu in odhodu obvezno identitirati. Po končanem delu komisij, to je najkasneje 15. februarja, pa bo tudi v podjetjih jeseniške železarn veljal samo en delovni čas. (M. F.)

ŽELEZNICE / VLADA, SINDIKAT, UPRAVA

Začetek pogovorov

Najnujnejše ukrepe naj bi pripravili že v treh mesecih

MILE ČUK

LJUBLJANA - Ob zadnjem izplačilu plac, ki so jih izsilili z grožnjami splošne stavke, so slovenski železnice zahtevali tudi izčrpane pogovore z vladnimi predstavniki, na katerih naj bi celovito razrešili nakoplene probleme in sprejeli dokončno odločitev o usodi SZ. Skladno s tem so z novim ministrom za promet in zveze, Igorjem Umekom, zadnje dni potekali ločeni razgovori na treh različnih ravneh - s sindikati, z UO in s poslovnim odborom SZ. Kot je povedal Boris Mikos, predsednik upravnega odbora, so z novim ministrom, ki se je zelo dejavno vključil v reševanje te problematike, vzpostavili konstruktivno sodelovanje. Seznani so ga z informacijo o delu upravnega odbora in se dogovorili, da le-ta pripravi nacrt najnujnejših ukrepov, ki bi jih bilo treba sprejeti in izvajati že v prvem trimesečju. UO naj bi tudi pripravil predlog, kaj bi bilo treba storiti v celem letu. Ker je predsednik poslovnega odbora napovedal odstop, naj bi po Mikosovih besedah v kratkem prišlo do imenovanja novega predsednika. V ospredju je tudi osnutek zakona o železniceh - pripravilo ga je ministrstvo za promet in zveze - ki naj bi ga zaceli obravnavati cimprej. Mikos je tudi

poudaril, da ministrstvu za promet in finance skupaj rešujeta vprašanje, kako bodo SZ premostile se dva meseca financiranja iz začasnega proračuna. Na zastavljeno vprašanje, ali bodo v tem prehodnem času ukiniteli 64 potniških vlakov, o čemer se je veliko govorilo in pisalo, Mikos ni mogel odgovoriti. »Popolnoma jasno je, da so potrebe SZ tako velike, da jih proračun ne bo zmogel. Problem bota torej treba reševati z reorganizacijo, delno pa tudi z restrikcijo prometa,« je dejal Mikos in poudaril, da o tem ne odloča upravni odbor. Vlada se bo morala odločiti, katere proge naj bi ukinitili takoj in katere pozneje. UO je vlado seznanil, da v nacrtu za letos ni upošteval omenjenih 64 vlakov. Iz tega nacra bo tudi razvidno, kaj lahko na SZ obstane ob različnih višinah subvencij in kaj bo treba ukiniti. V takem velikem sistemu, kot so železnice, racionalizacija pac ne more hitro dati pomembnejših rezultatov, ki bi odločilno vplivali na to, da ne bi imele izgub. Mikos je ob koncu ocenil, da trenutno ni dosti možnosti, da bi lahko bistveno povečali promet, predvsem tovarni, na ta način povečali dohodka in znatneje prispevali k temu, da se železnice same izvelejo iz nezavidljivega položaja.

TURIZEM / ŠE ENA SEZONA BREZ SNEGA

Na večini smučišč ni snega, ne naravnega ne umetnega

Med tujimi gosti na Rogli prevladujejo Hrvati in Angleži

NATASA PEROVIC

Med najpomembnejšimi razvojnimi usmeritvami gorskega turizma, ki jih narakuje nova strategija razvoja slovenskega turizma, so dvig kakovosti in razširitev ponudbe, ohranjanje narave in preusmeritev od alpskega k širše pojmovanemu gorskemu turizmu. Zanimivo je, da usmeritve ne predvidevajo naložb v naprave za umetno zasneževanje, ki so po mnenju številnih turističnih delavcev bistvene za rešitev prihodnjih zimskih sezon. Strategija nacrtuje le umetno zasnežene proge v dolinah za rekreacijski tek.

Kljub temu, da je imela v obdobju zadnjih petnajstih let Slovenija največji obisk v poletnih mesecih,

so bili gorski kraji med vsemi turističnimi območji na drugem mestu po številu nočitev tujih turistov, takoj za obmorskimi kraji. Letošnja zimska sezona pa bo, kot kaže danes, se ena izmed katastrofalnih. Na Odboru za žicnice, ki deluje v okviru GZS, so nam povedali, da jih stanje žicnic, razen redkih na stajerskem območju, zelo skrbi. Tako na primer smučišči Krvavec in Velika planina nista imeli v letošnji sezoni niti enega obratovnega dneva, mirujejo tudi žicnice na Voglu, Kaninju in obratuje le z 20 odstotki svojih zmogljivosti, gre pa za tiste površine, ki jih umetno zasnežujejo. Podobno je tudi na Golteh, kjer deluje le 15 odstotkov zmogljivosti. »Italijanska vlada 50-odstotno sofinancira naprave za umetni sneg, saj dobro vedo, da je zaradi globalnega segrevanja zemlje umetni sneg edini način za razvoj zimskega turizma v zelenih zimah,« pravijo na Odboru za žicnice.

Precej slabše pa jim gre na Bledu in v Bohinju, kjer je bilo v zimskih mesecih do 90 odstotkov tujih gostov, ki pa jih letos tako rekoč ni. Tudi hotelskih gostov ni, saj so blejski hoteli zasedeni le 16-odstotno, kar je za 58 odstotkov manj kot

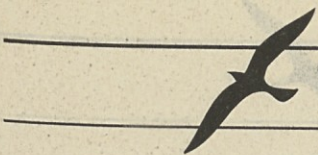
leta 1991, ko je bila »normalna sezona«. V Turističnem društvu Bled pravijo, da sta glavna razloga za takšno stanje vojna na območju nekdanje Jugoslavije in pomanjkanje naprav za umetno zasneževanje. Podobno je tudi v Bohinju, kjer je v hotelih od 10 do 30 gostov dnevno, pa se ti so večinoma domaci.

Da so potovanja tujcev v Slovenijo v zimskih mesecih redkost, so povedali tudi na neuradnem turističnem predstavništvu Slovenije Studio Marketing Vision v Frankfurtu. Nemci sicer kažejo zanimanje za Slovenijo, vendar se za počitnice ne odločijo, saj ni snega. Josko Nadj s predstavništva Kompas Turistic International v Nemčiji, ki sodeluje z gigantskim turoparatorjem Neckermannom, je povedal, da prihaja do številnih odpovedi potovanj v Slovenijo. Razlog pa ni le pomanjkanje snega, ampak tudi visoke cene, saj stane teden smučanja v Pianu Cavallu ali teden dni v toplejših krajih približno toliko kot teden smučanja v Kranjski gori. Kljub temu pa so predstavniki v Nemčiji mnenja, da bo v poletnih mesecih bolje, saj pripravlja Neckermann poseben program samo za Slovenijo, s pomočjo katerega naj bi v Slovenijo privabili nekaj tisoč gostov. Na predstavništvu Kompas Turistic International, ki ima prodajno mrežo po vsej Evropi, ugotavljajo, da je veliko zanimanje za Slovenijo tudi v Angliji in Holandiji, vendar je prišlo do velikega izpada »evrop-

SODELOVANJE

Avstrijski bankirji obiskali zbornico

LJUBLJANA - Včeraj so predsednika GZS Dagmarja Susterja in sodelavce obiskali generalni direktor Bank Austria z Dunaja, dr. Rene Alfons Haiden, direktor sektorja za mednarodno poslovanje, dr. Helmut Schwap in predsednik Bank Austria v Ljubljani, dr. Peter Setzer. Potem ko so avstrijski bankirji predstavili položaj in delovanje Bank Austria v Sloveniji in izrazili zanimanje za sodelovanje s slovenskim gospodarstvom - tako pri infrastrukturnih projektih, kot tudi pri podpori malim in srednjim podjetjem - je g. Haiden opozoril na določene probleme, povezane s spremljenimi pogoji poslovanja tujih bank v Sloveniji. Da bi Bank Austria lahko povečala kreditiranje slovenskega gospodarstva, kar je v razgovoru g. Haiden posebej poudaril, pa meni, da morajo biti odstranjene se nekatere druge ovire - ureditev vprašanji hipotek, garancije, ocenjevanja bilanc slovenskih podjetij in podobno. Predsednik Suster je avstrijskim gostom orisal trenutno gospodarsko situacijo v Sloveniji ter stalisc zbornice in pričakovanja v zvezi z letošnjo ekonomsko politiko. Kar se tiče bančnega sektorja in omenjenih problemov, pa je izpostavil, da zbornica podpira rešitve, ki veljajo v zahodni Evropi. (L. P.)

MENJALNIŠKI TEČAJI

3. februar 1993

	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
menjalnica						
A Banka	61,40	62,30	8,73	8,85	6,45	6,66
Avtohisa Ljubljana*	61,90	62,30	8,70	8,83	6,50	6,75
Azur*	61,80	62,50	8,72	8,89	6,58	6,75
Banka Vipra	61,69	62,39	8,72	8,81	6,35	6,63
Bela vrtnica	61,90	62,70	8,75	8,90	6,60	6,90
Bobr Fužine	62,05	62,40	8,75	8,88	6,55	6,80
Bobr Trzin	62,05	62,30	8,75	8,88	6,55	6,80
Brdar Koper*	61,85	62,35	8,66	8,80	6,50	6,65
BTC terminal Sezana	61,70	62,50	8,72	8,85	6,40	6,65
BTC d.d. Ljubljana	61,60	62,60	8,70	8,95	6,50	7,00
Burin Center*	62,00	62,49	8,65	8,85	6,55	6,75
Burin Moste*	61,95	62,55	8,60	8,85	6,55	6,75
Come 2 Us*	62,00	62,60	8,75	8,85	6,50	6,80
Dom na trgu	62,00	62,29	8,78	8,84	6,56	6,75
Dom Kaffe Domžale*	62,00	62,25	8,78	8,87	6,55	6,75
Dom Kaffe Kranjska gora*	61,80	62,35	8,73	8,88	6,52	6,80
Emona Globtour	61,50	62,50	8,70	8,90	6,30	6,75
Eros Ljubljana*	62,00	62,25	8,75	8,85	6,50	6,65
Eros Kranj*	62,00	62,30	8,75	8,85	6,50	6,65
Eurofours International*	61,70	62,30	8,75	8,85	6,60	6,80
Euroservis Sezana	61,95	62,35	8,70	8,80	6,56	6,66
Feniks Portoroz*	61,78	62,32	8,71	8,86	6,47	6,69
Feniks Koper*	61,78	62,35	8,65	8,86	6,47	6,69
Feniks Markovec Koper*	61,85	62,32	8,68	8,86	6,48	6,69
Fiba d.o.o. Koper	61,83	62,33	8,66	8,79	6,50	6,65
Firadas Idrija	61,80	62,55	8,80	8,95	6,50	6,70
Golfturist Ljubljana	61,95	62,65	8,73	8,88	6,40	6,80
Golfturist Domžale	61,90	62,30	8,70	8,90	6,60	6,90
Hida	62,05	62,25	8,77	8,83	6,55	6,75
Hipotekarna banka Koper*	61,80	62,50	8,65	8,85	6,45	6,80
Hranilno kreditna služba	61,65	62,30	8,72	8,88	6,40	6,83
Hram Rozice Menges	61,95	62,20	8,70	8,90	6,30	6,80
Ilirika Ilirska Bistrica	61,65	62,50	8,59	8,78	6,36	6,65
Ilirika Slovenj Gradec	61,82	62,29	8,74	8,82	6,46	6,65
Ilirika Postojna	61,82	62,50	8,67	8,77	6,49	6,64
Ilirika Sezana	61,96	62,29	8,71	8,79	6,56	6,65
Invest	61,70	62,70	8,75	8,90	6,50	6,85
Italdesign Nova Gorica*	61,70	62,30	8,71	8,82	6,54	6,65
Klub Slovenijales*	61,80	62,40	8,75	8,90	6,60	6,75
Komercialna banka Triglav	61,61	62,61	8,70	8,90	6,40	6,80
Kompas Hertz Celje*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,45	6,80
Kompas Hertz Velenje*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,45	6,80
Kompas Hertz Idrija*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,45	6,80
Kompas Hertz Tolmin*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,45	6,80
Kompas Hertz Novo Mesto*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,45	6,80
Kompas Hertz Krško*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,45	6,80
Kompas Hertz Bled*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,45	6,80
Kompas Finttrade	61,70	62,59	8,60	8,79	6,40	6,85
Kompas Holidays	62,00	62,40	8,70	8,85	6,50	6,90
Ljubljanska banka d.d. LJ.	61,50	62,70	8,69	8,91	6,53	6,75
LB Banka Zasavje Trbovlje	61,50	62,65	8,74	8,90	6,50	6,90
LB Dolenjska banka N.M.	61,70	62,70	8,75	8,90	6,54	6,77
LB Komercialna banka N.G.	61,51	62,70	8,62	8,93	6,36	6,65
LB Kreditna banka Maribor d.d.	61,45	62,85	8,70	8,90	6,30	6,85
LB Splošna banka Koper d.d.*	61,34	62,57	8,58	8,79	6,32	6,67
LB Splošna banka Celje	61,88	62,50	8,76	8,85	6,40	6,80
Libertas Koper*	61,80	62,30	8,67	8,88	6,50	6,70
MA Vir	61,90	62,40	8,70	8,88	6,60	6,85
Madai Nova Gorica*	61,70	62,30	8,72	8,82	6,54	6,62
Media*	62,00	62,30	8,75	8,85	6,60	6,80
Mercator Turist	61,90	62,60	8,70	8,86	6,46	7,00
Otok Bled	61,91	62,67	8,74	8,84	6,57	6,79
Panna	61,90	62,30	8,70	8,88	6,50	6,80
Pigai Nova Gorica*	61,80	62,40	8,71	8,82	6,55	6,63
Positna banka Slovenije	61,40	62,50	8,44	8,79	6,00	6,64
Probanka	61,34	62,80	8,68	8,86	6,50	6,85
Publikum Ljubljana	62,00	62,13	8,72	8,83	6,56	6,79
Publikum Celje	61,95	62,29	8,76	8,84	6,50	6,75
Publikum Dobova	61,90	62,50	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Kostanjevica	61,90	62,50	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Krško	61,90	62,50	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Maribor	62,12	62,30	8,78	8,82	6,29	6,69
Publikum Metlika	62,00	62,50	8,70	8,85	6,30	6,70
Publikum Mozirje	61,90	62,35	8,76	8,84	6,28	6,70
Publikum Novo Mesto	62,00	62,70	8,70	8,90	6,45	6,75
Publikum Piran	61,65	62,50	8,60	8,76	6,45	6,65
Publikum Ptuj	61,80	62,50	8,73	8,82	6,30	6,70
Publikum Sevnica	62,00	62,70	8,65	8,85	6,45	6,79
Publikum Sentilj	62,12	62,30	8,78	8,82	6,29	6,69
Publikum Sentjur pri Celju	62,06	62,40	8,76	8,84	6,58	6,79
Publikum Trebnje	61,80	62,60	8,69	8,84	6,40	6,75
Publikum Zagorje	62,00	62,39	8,78	8,88	6,60	6,85
Publikum Zalec	61,95	62,33	8,76	8,84	6,58	6,79
Roja	61,80	62,30	8,75	8,84	6,30	6,75
Simotisk	62,00	62,50	8,70	8,85	6,40	6,80
SKB banka d.d. Ljubljana**	62,16	62,19	8,83	8,83	6,55	6,68
Slovenijaturist	62,00	62,35	8,75	8,83	6,57	6,73
Slovenska investicijska banka*	61,75	62,35	8,70	8,83	6,35	6,80
Slovenska hran. in pos. Kranj	62,00	62,35	8,70	8,88	6,40	6,80
Sonce	61,80	62,40	8,70	8,88	6,50	6,77
SKB d.d. Ljubljana	61,65	62,30	8,72	8,88	6,40	6,83
Tartarus Postojna	61,61	62,57	8,63	8,77	6,42	6,65
Tentours Domžale	61,90	62,40	8,70	8,90	6,60	6,90
Tori*	62,00	62,40	8,75	8,88	6,62	6,90
Tourist service	62,05	62,20	8,70	8,85	6,50	6,70
Trias	62,00	62,30	8,70	8,90	6,50	6,80
Upimo	62,00	62,10	8,77	8,85	6,60	6,69
Wolf	62,00	62,30	8,75	8,85	6,50	6,75

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA

Pokrita tržnica Ljubljana

MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKE, KRONE, FUNTE, IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVASKI DINARJI

Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 24 z dne 3. februarja — Tečaji veljajo od 4. 2. 1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	68,4873	68,6934	68,8995
Avstrija	040	šiling	100	872,2143	874,8388	877,4633
Belgija	056	frank	100	297,5494	298,4447	299,3400
Kanada	124	dolar	1	79,6799	79,9197	80,1595
Danska	208	krona	100	1575,4961	1580,2368	1584,9775
Finska	246	marka	100	1770,3237	1775,6507	1780,9777
Francija	250	frank	100	1812,0507	1817,5032	1822,9557
Nemčija	280	marka	100	6136,3043	6154,7686	6173,2329
Grčija	300	drahma	100	—	46,0007	46,1387
Irsko	372	funt	1	—	148,6992	149,1453
Italija	380	lira	100	6,5904	6,6102	6,6300
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	10,0000	—
Japonska	392	jen	100	81,1219	81,3660	81,6101
Nizozemska	528	gulden	100	5451,4927	5467,8964	5484,3001
Norveška	578	krona	100	1441,4178	1445,7551	1450,0924
Portugalska	620	escudo	100	67,7448	67,9486	68,1524
Švedska	752	krona	100	1350,2937	1354,3568	1358,4199
Švica	756	frank	100	6604,5043	6624,3774	6644,2505
Velika Britanija	826	funt sterling	1	144,3872	144,8217	145,2562
ZDA	840	dolar	1	100,8318	101,1352	101,4386
Evropska Skupnost	955	ECU	1	119,3205	119,6795	120,0385
Španija	995	peseta	100	86,2151	86,4754	86,7339

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 4. FEBRUARJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15.MARCA 1993:					1.000.000	600.299	610.436	1.210.735
39		120,0598%	122,0873%	121,0735%	100.000	60,030	61,044	121,074

Od 31.12. 1992 Banka Slovenije ne bo več objavljala podatkov za blagajniške zapise z dospelostjo 10.12.1992.
Znesek za izplačilo teh zapisov je do 10.12.1995 enak znesku na dan 31.12.1992

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

3. FEBRUAR 1993	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Azur*	8,00	10,00
Fiba	8,50	12,50
Hida	7,00	10,50
Hipotekarna banka Koper	7,00	11,00
Kompas Finttrade	7,00	9,99
LB Banka Zasavje Trbovlje	8,00	14,00
Otok Bled	6,10	11,10
Slovenijaturist	7,00	10,00
Sonce	8,00	11,00
Tentours Domžale	7,00	12,00
Tori*	8,00	12,00

Tečaj velja danes: *, Zračunavajo provizijo: **,

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

3. FEBRUAR 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1490,00	1540,00
nemška marka	915,00	935,00
francoski frank	270,00	279,00
holandski gulden	815,00	840,50
belgijski frank	44,50	45,90
funt sterling	2170,00	2240,00
irski šiling	2220,00	2295,00
danska krona	237,00	244,00
grška drachma	6,30	7,25
kanadski dolar	1185,00	1225,00
japonski jen	11,55	12,50
švicarski frank	985,00	1020,00
avstrijski šiling	130,00	134,50
norveška krona	215,00	222,00
švedska krona	200,00	208,00
portugalski escudo	9,30	10,75
španska pezeta	12,25	13,25
avstralski dolar	1015,00	1050,00
madžarski forint	11,00	15,00
slovenski tolar	14,50	15,00
hrvaški dinar	1,00	1,75

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

3. FEBRUAR 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pilberk	10,00	11,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,70	11,70
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,25	11,50
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	10,70	11,70
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,00	11,80
Italija	Kmečka banka Gorica	14,80	15,30
Italija	Tržaska kreditna banka	14,50	15,00

DEVIZNI TRG BEOGRAD

2. FEBRUAR 1993	ZA DEVIZE			
država	valuta	enota	nakupni	prodajni

NOVICE

Pogovori o prihodnosti Severne Irske

LONDON - Irski zunanji minister Dick Spring in britanski minister za Severno Irsko Patrick Mayhew sta v Londonu začela pogovore o prihodnosti Severne Irske. Gre za prvo srečanje na tej ravni, odkar ima Irsko novo koalicijsko vlado. Irsko ima namreč po sporazumu med državama iz leta 1985 posvetovalno vlogo pri vprašanjih, ki zadevajo vprašanja Severne Irske. Pogovori naj bi nakazali pot k miru, saj je državljanska vojna na Severnem Irskem od leta 1969 zahtevala že več kot 3000 žlviženj. (Reuter)

Papež na obisku v Afriki

RIM - Poglavar rimskokatoliške cerkve papež Janez Pavel II. je odpotoval na svoj 57. pastoralni obisk po svetu. Tokrat bo obiskal zahodnoafriške države, v petek pa bo odpotoval se v Ugando. Ko se bo čez teden dni vračal domov, se bo na poti sestal z državnim vodstvom. V pogovorih bodo obravnavali nakopičene probleme, saj so se odnosi med Vatikanom in Sudanom v zadnjem času zelo zaostriili predvsem zaradi politike islamizacije države in vojne med muslimansko vlado in krščanskim jugom. (Reuter, STA)

OZN odtegnil pomoč Afganistanu

ISLAMABAD - OZN so se odločili, da bodo začasno zaustavili človekoljubno pomoč, ki prihaja na jug in vzhod Afganistana. Prav tako bodo umaknili tudi osebe, ki nadzoruje razdeljevanje pomoči. OZN je to odločitev sprejela potem, ko so predvčerajšnjim trije neznanci v zasedi pri mestu Jalalabad ubili štiri pripadnike OZN. Pakistansko zunanje ministrstvo pa se je odločilo, da bo preselilo osebe svojega veleposlanstva v Kabul. (Reuter, STA)

Izrael vabi na mirovne pogovore

JERUZALEM - Izraelski zunanji minister Simon Peres je povabil vse strani, vpletene v bližnjehodni spor, naj podprejo mirovna pogajanja o Palestini v Washingtonu. Hkrati je poudaril, da je udeležba Palestincev usodnega pomena za uspeh pogajanj. Gre za reakcijo na izjavo člana palestinske delegacije Saeba Erekata, čes da bi Palestinci sodelovali na mirovnih pogajanjih, dokler Izraelci ne bodo dovolili vrnitve 400 izgnanim Palestincem. Izjavil pa je tudi, da je Izrael pripravljen dovoliti vrnitev 100 Palestincem in omiliti pogoje za vrnitev preostalih. Britanska vlada pa je pozvala Izraelce, naj dovolijo vrnitev vseh izgnanih Palestincev. (Reuter)

Novi funkcionarji v OZN

NEW YORK - Boutros Gali je za svojega namestnika za ohranjanje miru imenoval Kofija Anana, diplomata iz Gane, Marrack Goulding, ki je doslej opravljal to funkcijo, pa je premeščen na mesto namestnika generalnega sekretarja OZN za politična vprašanja. Goulding bo na tem mestu zamenjal ruskega diplomata Vladimirja Petrovskega, ki bo postal glavni ravnatelj urada OZN v Ženevi. Vse spremembe začnejo veljati s 1. marcem letos. (STA)

Visoki japonski funkcionar se zavzema za večjo vlogo vojske

TOKIO - Hiroši Micuzuka, član izvršnega komiteja vladajoče Liberalnodemokratske stranke, je izjavil, da mora Japonska nujno okrepiti svoje oborožene sile, če hoče dejavno sodelovati v Varnostnem svetu OZN, kjer bo verjetno dobila položaj stalne članice. Prav tako mora Japonska spremeniti ustavo, saj sedanja ustava japonskim oboroženim silam ne dovoljuje udeležbe v mirovnih operacijah OZN. S posebnim ustavnim amandmajem so lansko leto sicer dovolili japonskim četam udeležbo v mirovni operaciji v Kambodji, vendar je potrebno po njegovem mnenju najti celovitejšo rešitev. (Reuter)

EVROPA / ŠTUDIJA HEINEKENOVEGA INŠTITUTA

Ko bo Slovenija samo sestavni del Norika ...

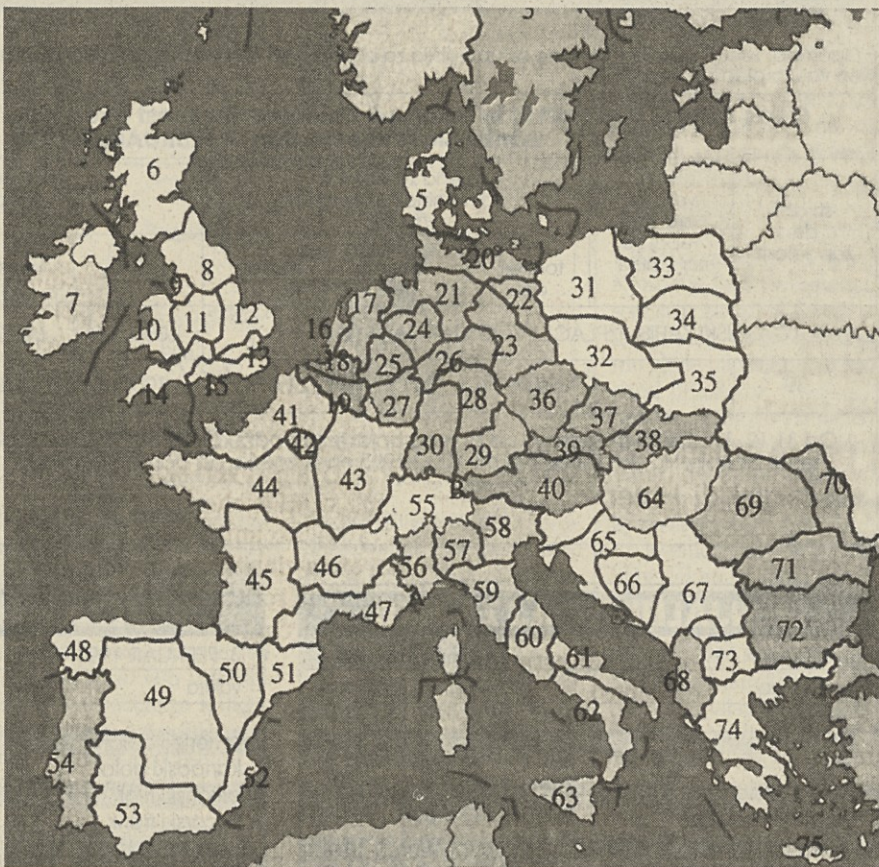
Evropo naj bi sestavljalo 75 avtonomnih provinc

JANEZ J. NOVAK

AMSTERDAM - Nekdanje Jugoslavije ni več, nekdanja Českoslovaška je že razdeljena, Vzhodna Nemčija je samo se zgodovinski pojem. Skratka, zemljevid Evrope se spreminja. Se postopek spreminjanja končuje ali so dogodki zadnjih let sele začetek?

To vprašanje si je zastavila fundacija Heineken iz Amsterdama in odgovor je presenetljiv: velike nacionalne države bodo izginile, namesto njih se bo pojavila Evropa dezelic, v kateri ohranjajo svoje sedanje ozemlje samo Islandija, Švedska, Norveška, Finska, Danska, Švica in Grčija, poleg teh pa se Hrvaška, Madžarska in Bosna in Hercegovina. Vse druge meje se bodo spremenile, države se bodo razdelile na vrsto držav, nekatere pa bodo povsem izginile. Med njimi je Slovenija, ki bo z »anschlusom« postala del Norika, nove države, ki bo obsegala ozemlje Avstrije razen Dunaja in Gradiscanske (ki bosta sestavljali novo Avstrijo) in seveda Slovenije.

Novi zemljevid, ki ga pri fundaciji Heineken imenujejo »Eurotopia«, izhaja iz načela, da bo novo Evropo sestavljalo 75 bolj ali manj avtonomnih dezel. Gre v bistvu za veliko geopolitično studijo, ki ji je priložen zemljevid nove Evrope. Nekaterih

Tako naj bi po Heinekenovi študiji izgledal novi zemljevid Evrope

držav po tej študiji ni več in tu se seveda zastavlja vprašanje, ali bo Belgija pripravljena izginiti (kar si očitno nizozemski inštitut, narodnostno vezan na flamski del Belgije, iskreno želi) in ali bo Slovenija res hotela postati del Norika. Po drugi stra-

ni pa je seveda vprašljivo, ali bosta Bosna in Hrvaška res ohranili ozemlje, ki sta ga imeli v socialistični Jugoslaviji in ali bodo Srbi pripravljeni prepustiti Kosovo Albaniji. Ta vprašanja ne zadevajo samo Balkana, ampak večji del evropskih držav, vse

do Severne Irske, ki naj bi postala sestavi del irske republike, pardon, evropske province Irske. Skratka, Eurotopia je lahko osnova za razmisljanje geografov in politologov, je tudi seznam nerazrešenih problemov na stari celini, vendar pa je taka, kot so jo predstavili v Amsterdamu, bolj utopija kot Evropa.

PISMO IZ NEW YORKA

»Billary« Clinton in diskretni šarm protiženskega razpoloženja

TINA TIC / NEW YORK

dobila nalogo, ki je za državo poglavitnega pomena.

Mediji, ki se razglasajo za liberalne, gromko ploskajo. Menijo, da je dovolj pretvarjanja, da soproge ameriških predsednikov nimajo vpliva na svojo moč in s tem na ameriško politiko. Bolje je tako, uradno, kot pa s klepetanjem za mizo ali v postelji.

Ce pogledamo v zgodovino, lahko najdemo kar precej dokazov za tovrstni vpliv. Eden od takih primerov je bil celo povod za reševanje dotlej neobravnavane ustavne dileme: kaj se zgodi, če je predsednik zaradi bolezni zacasno ali trajno nesposoben opravljati svojo funkcijo. »Kriva« je bila soproga Woodrowa Wilsona, ki je v času, ko je bil predsednik Wilson jeseni leta 1919 delno paraliziran zaradi srčnega napada, problem rešila na način, ki so ga pozneje poimenovali »regentstvo gospe Wilson«. Tudi druge prve dame so na poseben način stopile v ameriško politično zgodovino. Eleanor Roosevelt je se po smrti svojega moža zastopala državo v ZN. Prav tako ni skrivnost, da je imela Nancy Reagan pomembno vlogo pri izbiranju osebnosti za visoke položaje, saj si njen mož s tem ni želel razbijati glave. Skri-

vnostnejsi pa ostaja njen prispevek pri koncu hladne vojne. Po nasvetih astrologinje je poleg številnih svetovalcev »spreobnila« mnenje Ronalda Reagana o Rusih, navzoča pa je bila tudi na srečanjih v Ženevi in Reykjaviku, kjer je rivalstvo iz hladne vojne začelo popuscati.

Seveda nihče ne obtožuje visoko izobražene Hillary Clinton, da bo vodenje ameriške politike vpregla astrologe. Iz tega se poraja tudi vprašanje, odkod tolikšni izbruhovi sovražnosti do te zenske, ce je znano, da ameriške prve dame, odkar obstajajo (prvič jih je tako imenoval britanski novinar leta 1863) vplivajo na ameriško politiko?

Nekateri vidijo začetek te kampanje v lanski konvenciji republikanske stranke, ki ji je dajala ton skrajna desnica. Barbara Bush je dobila veliko pohval kot model za tradicionalne vrednote. Gospa Bush je svoje življenje opisala kot poslanstvo, posvečeno uspehom moških članov družine: od moža do sina in vnuka. Sebe je »varno parkirala« na tradicionalni prostor v amerškem domu. Liderji republikanske stranke so le težko prikrivali pravi namen te politične strategije. Poudarjali so podrobnosti, kot je odlična peka

domacih piskotov prve dame. Televizijski napovedovalec Pat Robertson je bil na konvenciji vzhicen: »Ali sploh lahko dovolimo, da Barbaro Bush zamenja kakšna druga prva dama?« Komaj prikrito sporočilo je volicem govorilo, da Hilary in Bill Clinton nista take vrste družina. Seveda nista. Neki analitik ugotovil, da Hilary Clinton sploh ne moti, ker je diplomirala na kolidžu Welles, znani zenski soli. Po mnenju tega lucidnega opisovalca je ameriški solski sistem usmerjen tako, da ohranja zenskost, to pa vključuje tudi igranje predvidene družinske vloge. Solanje je samo prefinjen način, da zenska doseže ta cilj. Javno mnenje izobraženki ne zameri prostovoljnega delovanja za splošne cilje, lokalne ali nacionalne, posebej ne brezplacnega. Tezave Hillary Clinton pa naj bi se začele z diplomom. Ni bila dovolj diploma zenskega kolidža, temveč ji je bila potrebna se prava diploma s slavne univerze Yale, nato pa se uspešna odvetniška kariera.

Analitiki kampanje, v kateri je bila nova prva dama Amerike tako demonizirana (v nekaterih casopisnih člankih so jo imenovali celo »Lady Macbeth iz Little Rocka«), so ugotovili, da glavni povod napadov ni bila samo zavist zaradi diplome in kariere. Kampanja je razkrila, da je viktorijanski pogled na zensko in družino v Ameriki razširjen veliko bolj, kot lahko sklepa površni opazovalec. Vzrok za tak pogled je ameriško dojemanje idealnega moskega. Idealen moski je glava družine in popoln državljani. Popoln državljani pa je človek, ki je z industrializacijo postal ekonomsko neodvisen, je premožen in nadzoruje svojo zeno in otroke, s tem pa tudi zvišuje proizvodno učinkovitost. V skladu s teorijami Adama Smitha idealni državljani skrbijo tudi za interese države. Tudi idealna zenska ima v tej proizvodni enoti natančno določeno vlogo. S stalnica tradicionalnih vrednot je lahko izobražena samostojna zenska z lastno kariero samo v službi moža. Če je močna, je njen mož najbrž slabši.

S tem lahko pojasnimo tisto, kar smo o Hillary poslušali od lanskega poletja naprej, in razložimo, zakaj so na strankarski konvenciji in pozneje republikanske dame opisovali kot žene strankarskih prvakov. Napadan je bil Bill Clinton. Kot se je pokazalo, so bili napadi neuspešni. Kampanja pa je pustila grenak priokus, saj je spet porodila dvome o možnostih spreminjanja globoko zakoreninjenih predsodkov. Spremembe so veliko počasnejše, kot se opazovalcu zdi na prvi pogled, in ni potrebno biti feminist, da bi to spoznali.

RUSIJA / TEŽAVE REFORME

Nacionalisti pred vrati Kremlja

Konservativni Jelcinovi nasprotniki bi radi zamenjali vlado s politiki »novega kova«

ANATOLI VERBIN / REUTER

MOSKVA - Konservativni nasprotniki Borisa Jelcina stopnjujejo svoje pritiske pred 11. aprilom, ko naj bi z referendumom odločili predsednikovo usodo in politično prihodnost države.

Tradicionalni Jelcinov nasprotnik, predsednik parlamenta Ruslan Hasbulatov govori o predcašnih predsedniških in parlamentarnih volitvah že v letu 1994. Veliko strank, ki so blizu desnosredinsko usmerjeni Državljanški uniji, so ga pri tem podprle. »Če bo prišlo do volitev, se bodo pojavili novi politiki, takšni, ki jim v prsih zares bije srce, namesto klobčica volne,« je izjavil Hasbulatov ta teden. Hasbulatov Jelcina obtožuje, da načrtuje udar, s katerim bi onemogočili novo zakonodajo. »Pri prvem poskusu države udara smo izgubili Sovjetsko zvezo, pri drugem poskusu pa utegnemo izgubiti Rusijo,« je izjavil v Volgogradu.

Ni se jasno, ali bo Jelcin zmagoval ali porazen referendumu. Uporniske ruske etnične regije, ki ji vodi močni Tatarstan, zahtevajo več neodvisnosti in bi utegnile odpovedati svojo udeležbo na referendumu, kar bi vrglo neprijetno senco na legitimnost taksnega odločanja. Mo-

goče je tudi, da državljani, ki so povsem zakopani v vsakdanjih skrbih, sploh ne bodo glasovali.

Zdi se, da Jelcin skrbno izbira strategijo, s katero bi se izognil se enemu ponižujočemu porazu. Lanskega decembra je bil Jelcin slabo pripravljen na zasedanje Kongresa ljudskih poslancev, najvišjega zakonodajnega telesa v državi. Moral se je vdati in zrtvovati ključnega človega reformistične vlade Jegorja Gajdarja.

Zdaj je na kocki njegova lastna politična usoda.

Jelcin je bil izvoljen z veliko večino na prvih ruskih svobodnih volitvah leta 1991, mandat mu poteče leta 1996, sam pa je izjavil, da ne bo vnovic kandidiral. Deputati, med katerimi je veliko število nekdanjih komunistov, so bili izvoljeni se po sovjetskem zakonu leta 1990, marsikdo pa upa tudi naizvolitev leta 1995.

Jelcin je se zmerom najpularnejša politična osebnost v Rusiji, čeprav so narasajoče gospodarske težave že močno prizadele njegov ugled.

BELGIJA / USTAVNE SPREMEMBE

Kmalu nova federacija?

Valonci nasprotujejo federaciji

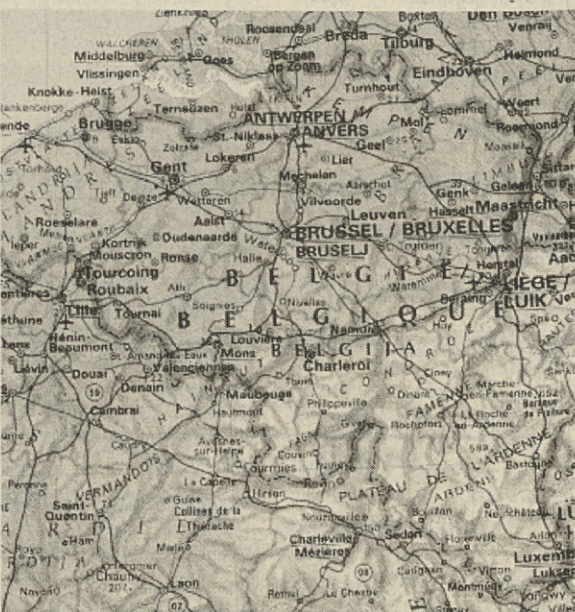
BRUSELJ - Belgijski parlament bo v petek glasoval o ustavnih spremembah, ki bodo Belgijo pravzaprav spremenile v federacijo, saj bodo zagotavljale široko avtonomijo obeh jezikovnih regijama v državi - francosko govoreči Valoniji in nizozemsko govoreči Flandriji.

Belgijski ministrski predsednik Jean-Luc Dehaene je ob tem izjavil, da upa, da bodo te ustavne spremembe zagotovile stabilnejšo vladno strukturo v državi in končale neprestane konflikte med obeh jezikovnimi skupinami.

Nasprotniki nove ureditve države pa menijo, da bo večja avtonomija obeh regij samo okrepila separatistične težnje in dokončno omajala državno enotnost. Pristojnosti centralne vlade bodo bistveno skrcene, regiji pa bosta prevzeli nadzor tako nad kulturo in sol-

skim sistemom, kot tudi nad gospodarskim razvojem in zunanjo trgovino. Pristojnosti centralne vlade bodo tako omejene na zunanjo politiko, obrambo in na skupni monetarni sistem.

Analitiki opozarjajo, da je možno, da bo Belgija naslednja država v Evropi po Českoslovaški, ki bo razpadla, vendar upajo, da ne po jugoslovanskem receptu. Jean Ruttan, predstavnik frankofonskih liberalcev, meni da nova ureditev odpira vrata razpadu države, saj je federalna ureditev države le krinka pod katero se skriva separatizem. Po njegovem mnenju, bodo imeli koristi od tega izključno Flamci, ki so se tako okoristili z obstojem skupne države in se gospodarsko razvili na valonski račun, zdaj pa jim je skupna država odveč. (Reuter, M.O.)

INDIJA - SLOVENIJA

V ospredju gospodarski stiki

Kmalu sporazum o gospodarskem
in verjetno tudi bančnem sodelovanju

MILOŠ EKAR

LJUBLJANA - V sredo dopoldan je indijski veleposlanik v Avstriji in ZN Kamal Naina Bakshija predal slovenskemu predsedniku Milanu Kučanu akreditivna pisma in tako postal indijski veleposlanik za Slovenijo s sedežem na Dunaju. »Do predaje akreditivov bi sicer moralo priti že pred meseci,« je med kratkim odmorom pred ogledom mesta za Republiko povedal K. M. Bakshija, »vendar smo morali počakati, ker se je najprej pri nas zamenjal predsednik, potem pa ste imeli vi volitve

in ste čakali na novo vlado«. Indijskega veleposlanika je sprejel tudi slovenski zunanji minister Lojze Peterle.

Slovenija in Indija sta dobro sodelovali še v casih, ko je bila Slovenija del nekdanje Jugoslavije. Stiki, ki sta jih navezali takrat, so dober temelj za nadaljevanje in izboljšanje odnosov, je menil indijski veleposlanik. »Zeres, da sta državi v mnogočem različni, Slovenija je majhna država, Indija pa velika, tudi razdalja med njima ni zanemarljiva, toda Slovenija ima ve-

liko tehnolosko zahtevnejših proizvodov za široko potrošnjo, ki bi jih lahko prodajali pri nas, saj ima Indija obsežen srednji razred s 150 do 200 milijoni ljudi, kar za slovensko gospodarstvo lahko postane pomembno tržišče. Gospodarstvo je torej eno od področij sodelovanja, kjer bomo najprej in najhitreje vzpostavili nove odnose.« Indija se zanima tudi za vzpostavitve trdnjših medbančnih vezi, zato je novi veleposlanik ze pozval sodelavce v indijski banki v Frankfurtu, da obiščejo Slovenijo in da cim hitreje sklenejo dogovore o medbančnem sodelovanju. Povečati bi morali tudi obseg ladijskega prometa, je menil Bakshija, vendar pa doslej o tem se ni konkretnostnih načrtov. Za indijsko stran je zanimiv tudi prenos tehnologije, saj Slovenija se ni tako visoko razvila država, kot je na primer Nemčija, ima pa dobro izbrano delovno silo in tehnoloska znanja, ki bi bila v Indiji dobrodošla. Tudi Indija se zanima za povečanje izvoza v Slovenijo. Tako bosta sporazum o trgovinskem in z njim tesno povezanim bančnim sodelovanju verjetno prva meddržavna sporazuma med Indijo in Slovenijo.

SKOPJE - Gluhi za vsa opozorila, so se kapitani srbskih ladij prebijali po Donavi od ukrajinskega pristanišča Remi do srbskega na Donavi Praho-vo, in to z nič več in nič manj kot 40.000 tonami nafte. Kljub opozorilom, naj se ustavijo, se je kapitanom srbskih ladij z velikimi tveganji, a tudi z grožnjami, da bodo nafta zazgali, posrečilo uresničiti tisto, kar so hoteli. Čeprav je večina srbskih ladij na poti v Ukrajino, se bojijo, da je bilo to »prebijanje ledu« tudi začetek novega prebijanja naftnega embarga, ki ga zoper Srbijo in Crno goro skuša uveljaviti mednarodna skupnost. Ta nova metoda pa med drugim dokazuje tudi to, da so dosedanji tihotapski kanali, po katerih se je Srbija doslej oskrbovala z nafto, zaprti, kar gre pripisati poostrenemu nadzoru na mejah.

Romunija in Bolgarija, skozi teritorialne vode katerih je bil prepeljan ta tovor, sta se izkazali kot tisti dve nesposobni državi, ki ne moreta ustrezno odgovoriti na nasilno kršenje sankcij mednarodne skupnosti. Ni pričakovati, da bi bili v prihodnje kaj bolj učinkoviti. Zdi se, da ne samo zaradi nemoci pred »ekoloskim orožjem«, s katerim so zagrozili srbski kapitani. Seveda je bolgarski

EMBARGO

Romunija in Bolgarija kritizirata VS OZN

Nezadovoljni zaradi pritiskov svetovne javnosti

MARJAN KOS / SKOPJE

predsednik Zeljo Zelev v Davosu napovedal, da bi Bolgarija tudi s silo postavila podobne akcije v prihodnosti, kot pogoj za to pa je postavil sklep VS. Romunski dnevnik Adevarul meni, da se Romunija nikakor ne bi smela zapletati »v drugo dejanje revidiranega in razširjenega scenarija, ki je napisan za Vzhodno Evropo« in ki je name-

njen novopečeni Jugoslaviji. Kurierul Nacional piše, da njena severna sosedica zoper Srbijo ne more »sprejeti vloge krvavega zandarija na Donavi«, saj gre »za sosedo, s katero ze stoletja živi brez sporov«. A zdi se, da je bolj odločilno, da si gospodarsko obubožana Romunija, kot meni ta časopis, ne more privoščiti razkosja, da bi se

pustila zapeljati v vojno.

Podobne tone je cutiti tudi v bolgarskih medijih. Najbolj nazoren je komentar v sofijski Demokratiji, v katerem je receno, da Evropa, svet, se najbolj pa VS »mimo gledajo v klavnico in ne storijo nič, od nas pa zahtevajo, naj streljamo za vsako ceno. Bolgarija noce začeti nikakršnih vojaških izzivanj, saj bi bilo to nes pametno za Bolgarijo kakor tudi za Balkan«, zaključuje Demokratija.

Romunski obmejni organi so bili doslej neuspešni (Telefoto: AP)

HRVAŠKA / PREDVOLILNA ODLOČNOST

Podpredsednik Šeks kritizira razraščanje kriminala

Službo je izgubilo triinosemdeset carinikov

GOJKO MARINKOVIĆ / ZAGREB

ZAGREB - V svojem nedavnem nastopu na zagrebški Mladinski televiziji je podpredsednik hrvaške vlade Vladimir Šeks ostro napadel pojav kriminala na Hrvaškem, za katerega meni, da je ta hip sovražnik države stevilka ena. Manj obveščeni bi utegnili slap ogorčenih besedi pripisati kakemu predstavniku opozicije, nikakor pa ne enemu izmed vodilnih predstavnikov vladajoče HDZ.

Seks je upravičeno govoril o odkritem ropanju, ki se dogaja ob preobrazbi podjetij, o tem, da se skoraj vsi nekdani menedžerji zdaj spreminjajo v lastnike, največkrat s pomočjo t.i. menedžerskih kreditov, domaćih bank, tako da se je moglo do položaja lastnika tovarne dokopati brez enega samega centa svežega kapitala. Opozoril je na anomijo, ki vlada v trgovini, na tihotapljenje tobaka, alkohola,

drog, tudi orožja, na številne nepojasnjene umore, na vrsto hiš, ki so zletele v zrak, automobile, bifeje in restavracije, ki grozijo, da se bo na Hrvaškem razpala prava anarhija, ki bo ogrozila normalno življenje. V teh dneh je o isti temi spregovoril tudi predsednik Tudman in napovedal sklic posebne seje vlade, ki ji bo sam predsedoval, saj je položaj zelo resen. Težko je verjeti, da bo vlada ali kdo drug resno zagrizel v ta oreh, saj je javna skrivnost, da ima jo pri velikem kriminalu, podobno kot po vseh državah na svetu, glavno besedo ljudje, ki so na oblasti ali so vsaj blizu oblasti. Nekaj pa je vendarle storjeno: ker je tehtnejša razprava preložena na povolični cas, je tudi ta poteza tesno povezana z volitvami, saj z njo zelijo dokaza-

ti, da HDZ ne bo prenaslala nezakonitega početja. In kot je že navada, so jo skupile majhne ribe: 86 carinikov je dobilo odpoved.

Direktor carinske uprave Josip Knežić omenja primere, pri katerih so bili cariniki neposredno vpleteni v kraje in prevare. Pojasnjuje, da je carinsko nadzorovanje zelo ovirano tudi zaradi cele vrste nenadzorovanih, vzporednih mednarodnih poti, ki potekajo skozi gozdove, močvirja, skalnate predele in hribe in vodijo v BiH ter Slovenijo, tihotapci pa jih dobro poznajo in spretno uporabljajo. Nekateri tihotapci so si celo z buldožerji utrli »svoje« poti med državama. Veliko je tudi težav s tihotapljenjem blaga na področjih UNPA, pri katerem sodelujejo tudi nekateri vojniki Unproforja. Zlorabljen je tudi plemenita akcija clovekoljubne pomoči, saj mrgoli lažnih potrdil o clovekoljubnem uvozu blaga, ki konca na trgovskih policah, namesto pri beguncih. Obstajajo tudi poskusi, da bi v tovarnjake s clovekoljubnim tovorom na skritih krajih naložili tudi tisto blago, ki gre pozneje v prodajo. Največji problem pa je vendarle tako imenovani fantomski izvoz v Bosno in Hercegovino in v Slovenijo. Takšno blago namreč ni zavezano carini, prav tako pa je oproščeno davka na promet. Tako izvažajo iz Hrvaške velikanske količine cigaret, zganja, piva... Praviloma si tega blaga seveda ne more nihče ogledati, saj celotna operacija

poteka zgolj na papirju. Tako je že pri dveh tovarnjakih tega navideznega izvoza cigaret moglo v enem samem dnevu zaslužiti več, kot lahko zasluži delavec s povprečno plačo v dvajsetih letih dela.

Pri neki preiskavi se je pokazalo, da je tihotapec namesto registrske številke tovarnjaka, s katerim je »izvažal« cigarete, prijavil številko svojega osebnega avtomobila; takšno zamenjavo pa lahko spregleda samo carinik, močno povezan s tihotapcem.

Za tihotapce je zelo zanimiva tudi kava, saj je z njo zaradi visokih cen na tržišču moglo odlično zaslužiti. Tako je pred kratkim v koprsko pristanišče priplula ladja s kavo, ki je deklarirana kot izvoz v BiH, preiskava pa je ugotovila, da je en tovarnjak pristal v Sesvetah, drugi pa v Zaprešiću. Posebna oblika tihotapljenja je tudi izvoz živine, ki so si jo izmislili tihotapci na mejah v Slovenijo in v BiH; ti živino pripeljejo na obmejno nivo, menda na pašo, potem pa se pripetijo, da živina »sama zabloudi« in ne najde več poti nazaj na Hrvaško. V nekem primeru je tihotapec povsem resno pojasnjeval, da živini ni moglo soditi, ker krava pač ne ve, kjer je meja.

Tihotapska domiselnost je brezmejna. Kljub temu pa se ni moglo ubraniti vtisu, da se je s to akcijo prikazal komajda vrh gore sodelovanja carinikov pri kriminalu, a tudi to je samo vršicek tistega vrha dogajanja, ki ta hip na Hrvaškem grozi, da bo državo pahnilo v popolno anarhijo.

VOJVODINA / POMANJKANJE

Žitnica nekdanje Jugoslavije brez kruha

S podcenjenim delom vojvodinskih kmetov Miloševićev režim plačuje socialni mir v vsej Srbiji

MILENA PUTNIK / NOVI SAD

NOVI SAD - V Vojvodini ni kruha! Novice o pravi gonji za osnovnimi živili prihajajo skoraj iz vseh mest - iz Subotice, Zrenjanina, Novega Sada in od drugod. Zasebniki s ceno kruha niso zadovoljni, državni mlini in pekarnice tudi ne, posledice pa so logične: kruha ni. Cena kruha je pod državnim nadzorom, in to je ena od ključnih postavk programa preživetja pod sankcijami, ki ga sestavlja srbska vlada. Poblaznela inflacija (januarja več kot stoostrina), nenadzorovano tiskanje denarja in vsakdanje podrazitve prav vsega blaga so pripeljali v položaj, kjer je kruh eno od redkih živil, ki stane manj kot

1.000 jugoslovanskih dinarjev. Ker cena marke na crnem deviznem tržišču odloca o drugih cenah (v teh dneh pa je treba za eno nemško marko odšteti 4.500 dinarjev), sploh ni čudno, da proizvajalci zeli-jo podraziti tudi kruh.

Pri tem je osupljivo, da v najbolj plodni žitnici sedanje Jugoslavije po dvanajst leti zmanjka kruha. v Nisu pa je moglo kupiti samo dve struci. Peki v teh dneh opozarjajo, da si z vsako struco nakopljejo novo izgubo in da ne prejemajo plač, čeprav delajo 365 dni na leto, hkrati pa je država hitro nasla način, da delavcem na prisilnih letnih dopustih redno izplačuje dohodke. Te pri-

pombe samo potrjujejo težo o kmetijstvu, ki je zrtev socialnega mira. Sprozata se srhljivi vprašanji: do kdaj bo država sploh se imela denar za plačevanje dopustov in v katerem trenutku jih bo spremenila v klasične odpovedi.

V prodajalnah ne primanjkuje samo kruha. Redko je moglo kupiti kak detergent. Sladkorja običajno ni, (»Kako naj bi bil, če pa je cenejši od krompirja,« se sprašujejo trgovci), zelo redek gost na policah pa je tudi jedilno olje.

Navadni ljudje so se že zdavnaj navadili na raznovrstne sporte; kadar blago pride v trgovine, je pač treba tisto, kar se dobi, kupiti v kar največjih količinah

Foto: Srđan Živulović / TRIO

NOVICE

Na obisku predsednik Socialistične internacionale

LJUBLJANA - V sredo je v našo državo dopotoval predsednik Socialistične internacionale Pierre Mauroy. V četrtek se bo sestal s predstavniki SDSS, Demokratske stranke, LDS, SDP in Združene liste. Sprejel ga bo tudi predsednik Milan Kučan. Po obisku Ljubljane bo Mauroy odpotoval v Skopje. (STA)

Stavka voznikov mestnega prometa še traja

BEOGRAD - Torkova pogajanja med vodstvom podjetja beograjskega mestnega prometa in stavkovnih odborov so bila neuspešna, zato so vozniki stavko v sredo nadaljevali. Predstavnik mestne vlade je v torek izjavil, da bo za pomoč pri prevozu vlada zaprosila tudi vojsko, ki je že obljubila, da bo odstopila 30 svojih avtobusov. V sredo je bilo na cestah poleg 300 avtobusov še 130 vozil javnega prevoza manj. Stavkajoče obtožujejo vsa beograjska sredstva javnega obveščanja, ki z nenehnim ponavljanjem podatkov o nadpovprečnih plačah stavkajočih voznikov se podžigajo nezadovoljstvo Beograjčanov. Vendar pa stavka mestnim oblastem le ustreza, saj v Srbiji močno primanjkuje naftnih derivatov, benčinske crpalke, kjer je se mogoče dobiti bencin, pa so vse redkejšje. (STA)

Islamske države proti ženevskemu načrtu

DUBAI - Organizacija Islamske konference je Varnostni svet OZN pozvala, naj se sestane na izrednem zasedanju, zavrne mirovni sporazum o BiH in umakne embargo na uvoz orožja, so povedali predstavniki OIK. V pismu VS OZN so po besedah generalnega sekretarja konference opozorili na etnično čiščenje in sistematično srbsko posiljevanje Muslimank. (Reuter)

Romunski apel OZN

BUKARESTA - Romunska vlada je pozvala OZN, naj ji pomaga pri nadzorovanju spoštovanja embarga proti samozvani ZRJ. Vendar pa je zavrnila pošiljanje vojnih ladij na Donavo. Kot je izjavil romunski zunanji minister Mircea Giona, Romunija od svetovne organizacije se vedno ni dobila patrolnih colnov, ki jih je zahtevala. V preteklih tednih so zato jugoslovanski tankerji z nafto brez teza v pobegnili romunskim varnostnim silam. Trenutno je v romunskih rečnih lukah Braila in Giurgiu še vedno deset jugoslovanskih ladij z 11 tisoč tonami nafte. Romunski predstavniki naj bi se že v četrtek pogovarjali z ukrajinskimi kolegi v cnomorskem pristanišču Odesa. (Reuter)

Opozicija zapustila zasedanje

BEOGRAD - Odnos sil se niti v novi jugoslovanski skupščini ni spremenil. Močnim Miloševićim socialistom so se pridružili se Sesljevi radikali. Samo po uri zasedanja ustanovne skupščine ZRJ, kjer imajo od 138 mest v Svetu državljanov radikali in socialisti kar 81 poslanskih sedežev, v Svetu republike pa od 40 kar 22, so predstavniki srbske opozicije (Depos) zasedanje zapustili. Predstavnik opozicije Mihajlo Marković je na seji izjavil, da v imenu resnice od pripadnikov Miloševića in Seslja zahteval, naj ne govorijo v imenu Srbije, ker lažejo. Na lažnih volitvah je za njih glasovala tretjina volivcev, zato niti vladajoče stranke nimajo pravice govoriti v imenu Srbije. Na oblast so s pomočjo prevar in kraj ponovno prisli vojni dobičkarji, srbski izdajalci in vojni zločinci, je poudaril Marković. V razpravo se poslanci Crne gore niso vključili, saj pri tem razmerju sil njihov glas praktično ne zaleže. Čeprav so opazovci pričakovali, da bo Seselj na zasedanju ponovno zahteval Cosićev odstop, tega ni storil. O zahtevi radikalcev je razpravljalo tudi ustavno sodišče, ki pa je ugotovilo, da za ta vprašanja ni pristojno. (Z. R.)

Zaustavljena pomoč osrednji Bosni

ZENEVA - Predstavniki Visokega komisariata za begunce pri OZN so sporočili, da so začasno zaustavili konvoje s pomočjo osrednji Bosni zaradi torkovega napada, v katerem je granata zadela sodelavca te clovekoljubne organizacije. Ukinjeni si vsi prevozi po poti od Metkovičev proti osrednji Bosni. Napad je v sredo ostro obsodila visoka komisarka za begunce Ogatova, ki je ogorčeno pripomnila, da je do incidenta prišlo kljub temu, da so ji pred petimi dnevi predstavniki sprtnih strani zagotovili varnost konvojev. (STA)

Grčija obsodila napad na konvoj s pomočjo

ATENE - Grska vlada je v sredo obsodila madeonske oblasti zaradi torkovega napada na konvoj clovekoljubne pomoči, ki ga je Grčija poslala za begunce v begunskih središčih v Makedoniji, Bosni in Srbiji. Kot so povedali predstavniki grškega zunanjega ministrstva, je v torek skupina ljudi 50 kilometrov od Skopja s kamenjem napadla konvoj petih tovarnjakov s pomočjo. Zrtev ni bilo. (Reuter)

NOVICE

Okrogla miza Nacionalizem: Kriza neodvisnega novinarstva

LJUBLJANA - Danes in jutri bo v slovenski prestolnici okrogla miza Nacionalizem: Kriza neodvisnega novinarstva, ki jo pripravlja Društvo novinarjev Slovenije skupaj z Mednarodno federacijo casnikarjev in Federacijo časopisnih založnikov. Sodelovalci bodo tudi predstavniki evropskih ustanov (Svet Evrope, Evropska komisija) in casnikarji iz nekdanje Jugoslavije, Madžarske, Avstrije in Italije. (B. L.)

Minister Bohinc na mariborski univerzi

LJUBLJANA - Minister za znanost in tehnologijo dr. Rado Bohinc bo jutri z delegacijo ministrstva obiskal mariborsko univerzo, kjer se bo seznanil s stališči in ocenami o položaju in vlogi mariborske univerze v slovenski raziskovalni politiki. Delegacija ministrstva, v kateri bosta tudi dr. Milos Komac in Alenka Kocjan, se bo sestala z rektorjem dr. Alojzom Krizmanom in dekani fakultet. Pogovarjali se bodo o izhodiščih in usmeritvah nacionalnega raziskovalnega programa in mestu visokega solstva, o vpeljevanju novih temeljnih raziskovalnih projektov ter razpisu in izvajanju projektov za inovacijski sklad. Govorili bodo tudi o uresničevanju sklepa o pokrivanju materialnih stroškov visokosolskih učiteljev za individualno raziskovalno delo, spremembah v sistemu financiranja nabave raziskovalne opreme, pogodbah o sofinanciranju zamenjave univerzitetnega računalnika, nadaljevanju gradnje doma podiplomskih studentov in mednarodnem znanstvenem sodelovanju univerze. Delegacija bo obiskala tudi institut za informacijske znanosti Izum in tehnološki razvojni center. Obisk bo zaključila v klubu univerzitetnih učiteljev, kjer se bo sestala se s predstavniki vodstva mariborske občine. (STA)

Zdravniki dali ultimatum

SEMPETER PRI GORICI - Včeraj so zdravniki sempetrske bolnišnice dr. Franca Derganca uresnili grozno iz stavke sredi prejšnjega meseca, da bodo vodstvu bolnišnice dali nezaupnico. Včeraj popoldne so v. d. direktorju bolnišnice dr. Vasji Klavori izročili pisno nezaupnico, ki jo je podpisalo 57 zdravnikov od 70 zaposlenih v tej zdravstveni ustanovi. Nezaupnico so izročili, ker vodstvo ni izpolnilo nobene od njihovih zahtev, ki jih je stavkovni odbor oziroma eden od starih sindikatov, ki so organizirani v bolnišnici, postavil že lani spomladi. Najpomembnejša med temi zahtevami je spoštovanje kolektivne pogodbe, ki je vodstvo ni moglo ali hotelo uresničiti. Z zahtevami sempetrskih zdravnikov bo danes posebna delegacija obiskala tudi slovenskega ministra za zdravstvo dr. Bozidarja Voljca. (V. C.)

ŠOLSTVO / MATURA

Ne inteligenčni test, ampak preizkus znanja

Velika prizadevanja, da bi nadoknadili zamujeno - Z matura do bolj kakovostnega šolstva

BOSTJAN LAJOVIC

Uvedba mature, ki jo bodo leta 1995 prvi opravljali sedanji drugosolci, je pomembna novost v našem solstvu, hkrati pa terja veliko priprav solskih oblasti, učiteljev in učencev ter staršev. Ze zdaj je jasno, da bo od leta 1995 matura pogoj za vključevanje v univerzitetne študije, storjenega premalo. To seveda ne pomeni, da matura leta 1995 ne bo kakovostna in v skladu z zakonskimi zahtevami, saj bo usklajena z ravni znanja, kakršna je trenutno v naših srednjih solah. Eden od temeljnih ciljev uvedbe mature je spodbujanje kako-

vostnega razvoja našega srednjega in visokega solstva, kar bi olajšalo prehod in zmanjšalo osip na univerzah. Učinkovitost našega solstva je namreč slaba: v prvi letnik je vpisanih približno 12.000 studentov (sem sodijo tudi ponavljalci), diplomira pa približno 4000 absolventov. Programske vsebine srednjih sol se bodo z matura spreminjale in sledile potrebam študija. Pripravljenost maturantov bo večja, zato je utemeljeno pričakovanje, da bo osip na fakultetah vendarle manjši.

Obe univerzi sta se aktivno vključili v priprave na matura, najpomembnejše pa je gotovo dejstvo, da sta privolili v matura kot edini pogoj za

vpis. Prvi roki že pritiskajo, saj morajo fakultete do 2. aprila sporočiti vpisne pogoje v primeru omejitve vpisa, srednje sole pa morajo objaviti, iz katerih predmetov bodo pripravljale dijake na matura.

Prej ali slej pa ostaja ena prvih nalog solskih oblasti temeljito obveščanje strokovne javnosti, dijakov in njihovih staršev, saj so dobro znane polemike, ki so nastale kot posledica premalo informacij. Ministrstvo za solstvo zato razmišlja o priložnostni knjižici, v kateri bodo zapisali vse potrebne podatke, pripravljajo pa tudi delovne posvete, med drugim z novinarji, ki spremljajo solstvo, zato bomo o maturi še velikokrat pisali.

Z matura do boljše univerze (Foto: Srđan Živulović/TRIO)

Ministrski stolčki so sicer razdeljeni, medstrankarska pogajanja o tem, kdo bodo državni sekretarji, pa se sele začenejo. Tudi delitev teh mest je namreč določena v koalicijskih pogodbah. Čeprav je v svetu običajno, da so namestniki člani drugih strank kot ministri, so se koalicijske partnerice v Drnovskovi vladi sporazumele drugače. Preprosto povedano: če je minist-

ster član LDS, bo ta stranka predlagala tudi državnega sekretarja, če je krščanski demokrat, potem bo sekretar »blizu« SKD. . . Pogodba določa, da morajo s kandidati soglasati tudi druge koalicijske partnerice. In prav tu so nastale težave. Kot navajajo naši viri, vse vladne stranke niso pretrpano navdušene nad imeni, ki so jih predlagali ministri (seveda drugih strank).

Volka Ravbar, namestnica zunanjega ministra, in Janez Pezelj, tiskovni predstavnik vlade (FOTO: Srđan Živulović/TRIO)

VLADA / KADROVANJE

Tudi mesta državnih sekretarjev se bodo delila po strankarskem ključu

Odprto je še vedno mesto predstojnika Varnostno-informativne službe - Drnovšek bo predlagal najmanj enega ministra brez listnice, ki se bo ukvarjal z družbenimi dejavnostmi - Omenjajo Mileta Šetinca

MAJDA VUKELIČ, TANJA STARIC

Nekateri ministri predlagajo tudi več kandidatov. Lahko se zgodi, da bodo poleg tistih, ki bodo v vlado prišli s strankarskim trgovanjem, ministri zeleli obdržati tudi dose-

ljitvi, zakaj potrebujemo državne sekretarje, zapisali, da mora upravni aparat v večstrankarskem sistemu delovati izključno strokovno in kontinuirano, ne glede na menjave vlade, zato tudi ne poznamo več namestnikov ministrov, ki so v prejšnji ureditvi delovali kot »politični funkcionarji«.

Kdo bodo novi državni sekretarji, bo morda bolj znano danes po seji vlade. Zagotovo pa ne bodo znana se vsa imena, nam je dejal Miroslav Bandelj, sedanji (in novi) generalni sekretar vlade, ki naj bi po novem vodil tudi urad predsednika vlade.

Na današnji seji vlade naj bi se pogovarjali tudi o predstojnikih vladnih služb, ki jih je po novem dvanajst. Po besedah Miroslava Bandlja bodo na osmih mestih ostali isti ljudje kot doslej, za tri mesta pa so zadeve se odprte. Ta tri mesta so: predstojnik službe vlade za zakonodajo (to ministrstvo je doslej vodil Lojze Janko), predstojnik urada vlade za informiranje (minister je bil doslej Jelko Kacin) in predstojnik varnostno-informativne službe (dosedanji direktor VIS je bil Miha Brejč). Novo ime naj bi bilo tudi pri uradu za zensko politiko, ki naj bi

ga vodila Vera Kozmik, saj je Vika Potocnik odslej lahko samo poslanka.

Predstojniki drugih vladnih služb pa bodo torej isti kot doslej. Tako bo republikanski zavod za statistiko se vedno vodil Tomaz Banovec, urad za priseljevanje in begunce Renato Krajnc, urad za narodnosti Peter Winkler, kadrovska služba vlade Marko Kromar, servis skupnih služb vlade Valentin Gerkman,

center vlade za informatiko Niko Schlamberger, službi za protokol pa Ivanov in Potocnik.

Kot smo izvedeli, bo Drnovšek zelo kmalu predlagal vsaj enega ministra brez listnice. Ta se bo verjetno ukvarjal s koordinacijo družbenih dejavnosti. Kandidat se ni znan, po naših informacijah pa sta bila »v kombinacijah« za to mesto Joze Pucnik in Mile Šetinc.

Malo denarja v vladni palači

V vladi je po januarskih podatkih zaposlenih 6598 delavcev (brez vojske in policije). Med zaposlenimi je le en odstotek (63) doktorjev znanosti. 1240 zaposlenih ima visoko izobrazbo, 1153 visjo, 2518 pa srednjo. Najnižjo, prvo stopnjo izobrazbo ima 344 vladnih uslužbencev. Place tistih z najnižjo izobrazbo so na ravni zajamčenih osebnih dohodkov (okrog 15.000 tolarjev). Tudi sicer se vladni uslužbenci doslej niso mogli pohvaliti z dobrimi placami. Najvisji strokovni sodelavec (svetovalec vlade) je prejšnji mesec dobil od 80.000 do 90.000 tolarjev. Tudi slovenski ministri niso mogli obogateti s placjo. V povprečju so januarja dobili po 110.000 tolarjev, predsednik vlade Janez Drnovšek pa na primer 130.000 tolarjev. V vladi zatrjujejo, da k tej placi ministri ne dobijo nikakršnih dodatkov. Seveda pa jim pripadajo druge »ugodnosti« (stanovanje, službeno vozilo. . .) Odslej bodo place vladnih uslužbencev sicer usklajene s poslanskimi, parlamentarci pa so, kot je znano, znali poskrbeti za svoj »gmotni položaj«. Na ta način naj bi se preprečila korupcija. Tuje izkušnje pa kažejo, da so potrebni predvsem zelo strogi nadzorni mehanizmi. Tudi v tem primeru je seveda mogoče najti »stranske poti«, na primer v Italiji, kjer se je za zapahi že znanlo precej pomembnih ljudi s političnega vrha.

POSLO / DENAR ZA BIH

Bosanci bodo dolg gotovo poravnali

Del bankovcev še vedno v skladišču

BRANE PIANO

Drago Vračun, direktor celjskega Cetisa, je včeraj pojasnil, da so po naročilu vlade BiH v Celju res tiskali del bankovcev za Bosno in Hercegovino. Del natiskanega denarja je kasneje osebno prevzel guverner banke BiH. Ker Cetisu opravljenega dela niso plačali, so del naklade zadržali v skladišču, kjer je se danes.

Vračun je zanimal, da bi v celjskem Cetisu tiskali tudi apoene po 5000 in 10.000 dinarjev. Seveda pa ni mogel pojasniti, kam so naročniki po prehodu slovensko-hrvaske meje odpeljali prevzete bankovce.

Direktor Cetisa sicer ni zelel potrditi neuradnega podatka, da naj

bi jim bila bosansko-hercegovska vlada dolžna 1.190.000 nemških mark, dodal pa je, da je znesek celo nekoliko višji, vendar se ne boji, da ga BiH ne bi poravnala.

Drago Vračun je povedal, da je Cetis ves čas v dobrih odnosih z bosansko-hercegovsko državno banko in da ta priznava svoj dolg do Cetisa.

Tezava je le v tem, da so imeli v času Pelivanove vlade v BiH nekaj težav z načinom, kako se je Pelivan dogovarjal za nekatere posledice, zdaj pa na ozemlju BiH se vedno divja vojna in država seveda ne more takoj poravnati računa za naročeni denar.

SINDIKATI / NOVE ORGANIZACIJE

Ustanovljen sindikat Elektro distribucije pri Konfederaciji sindikatov 90

DRAGO PAPLER

delavcev specifičnih podjetij, ki na različnih območjih Slovenije opravljajo enako strokovno in tehnološko dejavnost. Vodstvo pričakuje, da se bodo vanj postopno vključile se druge sindikalne organizacije slovenskih distribucijskih podjetij.

Sindikat elektrodistribucije Slovenije je polnopravni član konfederacije sindikatov 90, ki je za zdaj tretja sindikalna centrala in soprodpisnica splošne kolektivne pogo-

dbe ter sodeluje pri pogajanjih za novo splošno kolektivno pogodbo. S povezovanjem na panožni ravni so tako izpolnjeni predvideni pogoji za reprezentativnost v panogi (po predlogu zakona o reprezentativnosti sindikatov) in ovreni se zadnji ocitki, da delujoca gorenjski in ljubljanski sindikat nimata prave panožne povezave na republiški ravni.

Prvi nalogi sta dejavna vključitev v pogajanja za novo panožno pogodbo in izboljšanje nekaterih vprašanj elektrodistribucije.

DRŽAVNI SVET / PO SEJI

Odložni veto kot izhod v sili?

MAJDA VUKELIČ

Vodstvo državnega zbora včeraj se ni hotelo komentirati torkove odločitve državnega sveta, nekakšnega »drugega doma slovenskega parlamenta«, ki je kar v petih primerih prvič uporabil ustavno pravico do odločnega veta. To pomeni, da mora državni zbor o zakonih, ki jih je sprejel prejšnji teden, na prvi prihodnji seji (ta bo predvidoma

23. februarja) ponovno odločiti in jih sprejeti vsaj s 46 glasovi za (to je večina glasov vseh poslancev). To ne bi smel biti prevelik problem, saj so jih poslanci takoj sprejeli s prepričljivo večino glasov.

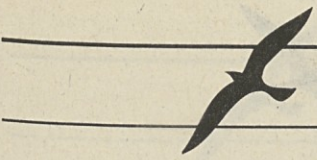
Tako so svetniki uporabili svoje najmočnejše »orožje« zoper parlamentarno odločanje, saj ima sicer državni svet predvsem iniciativno in

svetovno funkcijo. Čeprav je predsednik sveta dr. Ivan Kristan po seji sveta izjavil, da je »slo za izjemno situacijo«, saj svetniki niso imeli možnosti, da bi se prej vključili v zakonodajno proceduro (glede na to, da so poslanci zakone sprejeli po hitrem postopku), je v bistvu bolj pomembno, zakaj so se svetniki odločili, da za določen zakon ne dajejo zelene luči, kar je seveda brez dvoma njihova legitimna pravica. Gre namreč za vprašanje, ali so bili pomisleki državnega sveta res tako utemeljeni, da so terjali veto, ali bi se jih dalo na drugačen način »sporciti« državnemu zboru. Ali, kot je včeraj vprašal Peter Čeferin: »Kaj narediti z zakonom, ki je v načelu dober in koristen, manjka pa mu izpeljava določenih rešitev?«

Odgovor na to bodo morali dati natančni poslovniki predpisi, saj iz ustave ni mogoče razbrati podrobnostih razmerij med državnim zborom in državnim svetom oziroma na kakšen način naj svetniki bdijo nad delom poslancev. In dokler teh ni in dokler se bo državni zbor odločal za hitri postopek sprejemanja zakonov, bo razlogov za veto več kot v »normalnih razmerah«. Jasno je tudi, da bodo imeli poslanci glede na to, kdo zaseda svetniške položaje, več kot budnega spremljevalca svojih odločitev.

Nejasna razmerja med zborom in svetom (Foto:TRIO)

NIZJA AVSTRIJA / PO REFERENDUMU

ÖVP razpisala predčasne volitve

Ker ima stranka v deželnem zboru absolutno večino, je sklep sprejela sama

ST. PÖLTEN - Vec kot milijon volilnih upravičencev bo že 16. maja in ne sele oktobra letos izvolilo nov deželni zbor v zvezni deželi Nizja Avstrija. Sklep za predcasne volitve je sprejelo predsedstvo deželne Ljudske stranke. ÖVP ima v deželnem zboru absolutno večino, kar ji tudi omogoča razpis predcasnih volitev, ne da bi morala za to odločitev imeti pristanek drugih strank.

Deželni glavar Pröll je sklep svoje stranke utemeljil s tem, da v deželi že vlada vzdusje volilnega boja ter da je tako ovirano vsako stvarno delovanje deželnega parlamenta. Očitno se je ÖVP odlocila za predcasne volitve iz volilno takticnih razlogov, po vsej verjetnosti pa je sklepu botroval predvsem porazen rezultat svobodnjaskе stranke pri referendumu o tujcih. Haiderjeve zahteve je v Nizji Av-

striji podprlo samo 4, 75 odstotka. Ko bi svobodnjaska stranka dosegla tak rezultat tudi na dezelnozborskih volitvah, bi ljudska stranka z lahkoto ohranila absolutno vecino v dezelnem zboru.

Vse ostale stranke, od socialdemokratov do Zelenih, so v prvih reakcijah pristale na nov termin. Zeleni, ki niso zastopani v dezelnem zboru, tokrat racunajo na uspesno kandidaturo.

SEMMEERING /

Koroška zbomica za predor

CELOVEC - Koroška trgovska zbomica se je izrekla za hitro gradnjo železniskega predora skozi goro Sommering med Nizjo Avrtijo in Stajersko. Hkrati se je direktor zbomice, Jausz, izrekel tudi za gradnjo tako imenovane »južne železnice«, ki naj bi po sedaj znanih načrtih močno obremenila južno Koroško. Kot smo pred nekaj dnevi poročali, se je za hitro gradnjo železniskega predora skozi Sommering izrekel minister za promet, Klima. Gradnja predora bo stala približno 5, 5 milijarde silingov.

KOROŠKA / SLOVENSKA GLASBENA ŠOLA

Delna integracija edina rešitev?

To naj bi bila edina možnost, da šola reši svoje težke finančne probleme

IVAN LUKAN

CELOVEC - Slovenska glasbena šola na Koroškem na pedagosko-strokovnem področju krepko napreduje; - to je kljub dosedanjemu »finančnemu bojkotu« dezele Koroške, ki v zadnjih 15 letih obstoja šole ni prispevala niti silinga. Zdaj se obeta pozitivna sprememba odnosa deželnih oblasti do slovenske glasbene šole: v razpravi je rešitev v obliki delne integracije šole.

Predsednik društva Glasbena šola na Koroškem, Urh Kassl, je navzlic najnovejšega razvoja poudaril, da je odbor društva »Glasbena šola« prisel do prepričanja, da je edina realistična pot ohranitve in hkrati nadaljnega razvoja slovenske Glasbene šole njena delna integracija. Hkrati pa »Glasbena šola« kot privatna ustanova zahteva, da bi se morala društvu zagotoviti čimvečja stopnja avtonomnosti.

Pomembno besedo ima tu predvsem finančni minister, saj le-ta lahko racuna z letnim prispevkom kadilcev v državno blagajno v obsegu 10 do 12 milijard avstrijskih silingov.

roske oz. s pristojnimi uradniki so pokazali, da je dežela Koroška - po letih zavlačevanja - končno pripravljena finančno razbremeniti društvo »Glasbena šola«, ki je nositelj in upravitelj šole.

V prvem koraku bi dežela Koroška prevzela tri učitelje glasbene šole, v naslednjih letih pa se ostale učitelje.

Delna integracija šole pa je zamišljena v takšni obliki, da bi v okviru obstoječe koroške glasbene šole ustanovili tako imenovani »9. okraj«, ki ga bi izpolnila slovenska glasbena šola.

Po mnenju predsednika Kassla ter celotnega odbora bi moralo društvo za primer delne integracije obstajati naprej. Nujno pa bi bilo tesno sodelovanje med obema oddelkoma, torej integriranega in ne integriranega. Organizacijsko pa naj bi oba oddelka tudi v bodoče vodilo društvo »Glasbena šola«.

To predvsem iz vidov

dika, da bi učni kot tudi komunikacijski jezik med posameznimi oddelki glasbene šole ter s starsi ostal slovenski. Kassl se zaradi tega zavzema tudi za ohranitev sedanje pisarne slovenske glasbene šole, čeprav bi to bilo na stroške društva. S strani dezele Koroške namreč ni pričakovati, da bi poleg učiteljev prevzela še stroške, povezane z administracijo in koordinacijo slovenske glasbene šole.

Solo, ki deluje tudi na celotnem dvojezičnem ozemlju, v tekočem solskem letu obiskuje skoraj 400 učenec in učenec.

Glavnopoklicno namesčeni so trije učitelji ter administratorka. Ostali, med njimi visoko kvalificirani učitelji iz Slovenije, pa so zaradi finančnih težav zaposleni samo na honorarni bazi.

Ucenke in ucenci že več let uspešno nastopajo tudi na dezelnih mednarodnih tekmovanjih.

NOVICE

Vozniki za 0, 5 promila

DUNAJ - Vec kot polovica avstrijskih voznikov meni, da je sedaj veljavna dovoljena meja vinjenosti za volanom (0, 8 promila) previsoka. 60 odstotkov od 2000 povprašanih oseb se je izreklo za mero 0, 5 promila, 40 odstotkov pa je mnenja, da bi morala veljati popolna prepoved alkohola v cestnem prometu. To je rezultat ankete, ki jo je naročil avstrijski kuratorij za varnost v prometu.

Alkoholizem - Avstrijci na tretjem mestu...

DUNAJ - Avstrijci ga kar radi pijejo! Po sedaj na Dunaju objavljeni statistiki letne porabe alkohola na osebo zaseda Avstrija z desetimi litri alkohola 3. mesto na mednarodni lestvici. Felix Fischer, predsednik Zveze anonimnih alkoholikov v Avstriji, je dejal, da v Avstriji ni nikakršnih preventivnih ukrepov proti alkoholizmu in s tem v zvezi tudi poudaril, da od 70-tih let dalje ni bila napravljena nobena znanstvena studija o alkoholizmu. Fischer pogreša tudi obsežno informacijo pebivalstva o negativnih posledicah alkohola, nadalje ni dovolj mest za efektivno oskrbo alkoholikov.

Po žadnjih uradnih podatkih naj bi v Avstriji bilo nad 300.000 oseb odvisnih od alkohola, več kot 650.000 pa so v nevarnosti, da se vdajo alkoholu.

Manj mrtvih na avstrijskih cestah

DUNAJ - Avstrijski kuratorij za varnost v prometu je včeraj objavil bilanco prometnih nesrec v letu 1992. Bilanca je napram 1991 ugodnejša, saj se je tako stevilo mrtvih kot tudi stevilo nesrec znižalo. Leta 1992 je na avstrijskih cestah umrlo 1256 oseb ali za 8, 8 odstotka manj kot leto prej, stevilo prometnih nesrec pa se je zmanjšalo za 3, 5 odstotka na 40.000. Edinole vinjenost za volanom je v preteklem letu narasla. Iz statistke je tudi razbrati, da je stevilo smrtnih nesrec nazadovalo predvsem v krajih oz. mestih, kjer je hitrost omejena.

Občinski vodovod za Radiše

ZRELEC - Obcinski svet je na svoji zadnji seji sklenil, da bodo za območje bivše občine Radiše gradili občinski vodovod. Gradili bodo tako imenovani transportni vodovod, investicija, pa bo znašala blizu 10 milijonov silingov. Na Radišah samih pa se bodo posamezne vasi lahko združile v vodovodne zadruge in s tem imele možnost, da z lastnim delom znižajo ceno in s tem tudi prispevek za hišni prikljucek, ki ga bodo morali placati posamezniki.

AVSTRIJA / POBUDA MINISTRA AUSSENWINKLERJA

Predlog za prepoved kajenja v javnosti dostopnih prostorih

DUNAJ - To je pa zares močan tobak! Tako se v Avstriji komentira najnovejši zakonski osnutek o prepovedi kajenja v javnosti oz. v javnosti dostopnih prostorih, ki ga je te dni razposlal avstrijski minister za zdravstvo, Michael Ausserwinkler.

Celovski zdravnik, katerega je kancler Vranitzky pred letom dni poklical kot ministra za zdravstvo v koalicijsko vlado na Dunaj, je v preteklih mesecih že večkrat napovedal oster boj proti kadilcem. Stevilke so namreč

alarmantne: v Avstriji je približno dva milijona kadilcev, povprečno 13.000 pa jih letno umre na posledicah kajenja.

Zakonski osnutek ministra Ausserwinklerja med drugim predvideva prepoved kajenja v vseh prostorih, v katerih se poučuje in predava, v katerih se razstavlja, pogaja, izvaja športno dejavnost ali kaj podobnega. Absolutna prepoved kajenja pa bi - po vzorcu ukaza Hillary Clintonove za Belo hišo - v vseh poslopih, ki so v lasti republike Avstrije. Boj proti

kajenju pa naj bi po predstavah ministra za zdravstvo zajel tudi super-markete, trgovine ter vse prostore, kjer se giblje mladina. Lastniki restavracij pa bi morali po zakonskem osnutku poskrbeti za enako velike cone za nekadilce kot za kadilce.

Ausserwinkler je osnutek zagovarjal ne le iz medicinskih razlogov, marvec tudi iz pravnega vidika. Poudaril je, da je v ZDA prav zaradi nesigurnosti v tozadevnih zakonih prišlo do prave poplave procesov, ki so državo stali ogromno denarja. »Tu-

di to zelim tu v Avstriji od vsega zacetka preprečiti«, je dejal minister, ki bo v naslednjih mesecih brez dvoma potreboval močno podporo kanclerja in drugih članov vlade, saj ta gremij konec koncev odloca, ali bo osnutek v sedanjih obliki posredovan avstrijskemu parlamentu ali ne.

Pomembno besedo ima tu predvsem finančni minister, saj le-ta lahko racuna z letnim prispevkom kadilcev v državno blagajno v obsegu 10 do 12 milijard avstrijskih silingov.

AVSTRIJA / EVROPSKA INTEGRACIJA

Količina nitrata v pitni vodi daleč od evropskih standardov

Že dolgo pred začetkom pogovorov za vstop v ES je Avstrija osvojila evropske norme o kvaliteti vode, kaže pa, da jih ne more uresničiti

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Vzrok za preglavice avstrijskih vodnih gospodarstvenikov se imenuje 'nitrati'. V področjih z agrarnim gospodarstvom se v talni (oz. pitni) vodi pojavlja v previsokih koncentracijah predvsem zaradi umetnega gnojenja na poljih. Nitrat prištevajo k snovem, ki lahko povzročajo raka, razen tega pa povzročajo motnje v prebavnem sistemu in je zlasti nevaren za male otroke. V mnogih raziskavah so bile nakazane povezave med gostejšim pojavom želodcnega raka in visoko koncentracijo nitrata v pitni vodi.

Trenutno je v Avstriji se dovoljena koncentracija 100 miligramov nitrata na liter vode. Vendar to zdogla ne ustreza več sodobnim standardom, nekatere zdravstvene institucije pa so celo mnenja, da ima lahko taka količina že negativne posledice za zdravje. V Nemčiji in v prostoru Evropske skupnosti so zato predpisane za polovico nižje maksimalne koncentracije nitrata (50 mg/l).

Tudi Avstrija je pred leti prevzela te smernice ter zakonsko določila, da od julija 1994. leta dalje pitna voda ne sme vsebovati več kot 50 mg/l nitrata. Leto navrh naj bi bila znižana v pitni vodi tudi koncentracija pesticidov na eno petino sedaj dopustne količine.

Avstrijsko vodno gospodarstvo pa novih predpisov po vseh verjetnostih ne bo moglo

izpolniti. Strokovnjaki kot na primer dr. Heinz Frischherz z dunajske agronomske univerze pravijo, da strogih mejnih vrednosti ne bo mogoče uresničiti, pa čeprav bi ponekod deloma za dalj časa ukiniteli poljedelstvo. Obremenjenost tal zaradi intenzivnega poljskega gospodarstva je prevelika, obremenjena voda pa pod zemljo zelo dolgo potuje do svojih izvirov. Torej ne bo preostalo kaj drugega, kot pa čiščenje vode? - Tudi to zna biti težavno, je konec januarja na posebnem zasedanju strokovnjakov in vodnih gospodarstvenikov

razlagal Fritz Baldt, predstavnik avstrijskega Združenja za plinsko in vodno stroko (ÖVGW). Kajti cistilne naprave v Avstriji sele preizkušajo, pri njihovem obratovanju pa se lahko pojavijo spet novi problemi za pitno vodo: okužbe s klicami in virusi. Tudi to se kajpada da preprečiti (nadaljnjo čiščenje vode z osporanim klorom ali oclonom), vendar bi se pripravljanje pitne vode zelo podražilo.

Zaradi neizglednosti pri uresničevanju predpisov o novih mejnih vrednostih za nitrat bo neizbežno prišlo do političnih razprav in kon-

frontacij, zlasti s predstavniki agrarnega gospodarstva. Minister za zdravstvo je na primer že izpostavil, da gotovo ne bo prišlo do odloga novih mejnih vrednosti, saj so predpisi bili sklenjeni že 1989. leta. Tako Michael Außerwinkler kritizira, da so deželni politiki imeli dovolj časa za ukrepanje in za pripravljanje na nove norme. Po ministrovih besedah bi bile močne samo nekatere izjemne ureditve. Leta 1999, tako predvideva zakonska ureditev (v sklopu z istovetnimi ureditvami v ES), naj bi bila maksimalno dopustna koncentracija nitrata v pitni vodi ponovno znižana - na 30 miligramov na liter.

KOROŠKA / POBUDA

Plošča na hiši J. Stefana tudi v slovenskem jeziku

CELOVEC - Društvo slovenskih pisateljev, publicistov in prevajalcev v Avstriji (DSPPPA) ter Strokovno združenje dvojezičnih učiteljev sta se domenila, da bodo svetovno znanemu fiziku slovenskega porekla Jožefu Stefanu postavili tudi slovensko spominsko ploščo. Ali jo bodo namestili v rojstni hiši Stefana v Zrelski cesti 88 v Celovcu ali pa v avli neke slovenske izobraževalne ustanove v Celovcu, se ni določeno.

Kot smo poročali, so slovenski kulturni delavci in dijaki Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu 7. januarja letos v Celovcu s kulturno-umetniškim sporedom pocaliti 100. oblentico Stefanove smrti. Ob tej priliki je pisatelj Janko Messner predlagal, da se poleg nemške spominske plošče postavi tudi slovenska.

PRIREDITVE

Danes, četrtek,
4. februarja 1993

CELOVEC
Modestov dom: ob 19.00 - Evropska skupnost in mladina, predava dr. Wolf Burian (Trgovska zbornica).

VRBA OB VRBSKEM JEZERU
Casineum: ob 20.00 - Johnny Griffin Quartet.

Jutri, petek,
5. februarja 1993

CELOVEC
Modestov dom: ob 9.00 - Seminar Kneckoizobrazevalne skupnosti (KIS) o kakovostnem južnokoroškem zganju.

GLOBASNICA
Gostilna pri Steklnu: ob 19.30 - Večer pesmi in popevk.

Republika

Prvi slovenski dnevnik s koroško stranjo

Časopis lahko kupite v naslednjih krajih na Koroškem:

* Celovec	* Grabštanj	* Rožek	* Šmihelj/Pliberk
* Beljak	* Hodiše	* Selo pri Škocijanu	* Št. Ilj
* Bekštanj	* Kotmara vas	* Svatne	* Št. Primož
* Bilčovs	* Labot	* Šteben	* Štruga
* Bistrica ob Zilji	* Loče	* Šentilj	* Tinje
* Brnca	* Ločilo	* Šentjakob	* Velikovec
* Borovlje	* Miklavčevo	* Škocijan	* Vernberk
* Čajna	* Področca	* Šmarjeta v Rožu	* Vrba
* Galicija	* Podgorje	* Šmohor	* Železna Kapla
* Globasnica	* Psinja vas		* Žrelec
* Goselna vas	* Podklošter		

NOVICE

Pri Londonu eksplozija na vlaku

LONDON - Včeraj zjutraj je v železniškem vagonu, ki je bil ustavljen na postaji v Kent Housu, južno od Londona, eksplodirala bomba. Neznanci so policijo obvestili o prisotnosti peklenskega zbora uro preden je eksplodiral in policaji so izpraznili celotno postajo, tako da ni bilo ranjenih. Ker je bila za nekaj ur prekinjena proga, so imeli potniki, ki so se peljali v London na delo, velike težave, ves železniški promet okoli Londona pa je bil v kaosu. Atentat je najbrž delo irskih teroristov, vendar pa neznane, ki je obvestil policijo, ni pripisal odgovornosti nobeni organizaciji.

Estonija: podarjeno švedsko nafto prodali Nemčiji

TALLIN - Estonski preiskovalci raziskujejo ozadje velike goljufije, katere žrtev je postala estonska vlada in ki zadeva preko 4.000 ton nafte, ki jih je Švedska podarila Estoniji, od tam pa jih je nekdo prodal Nemčiji. Na estonskih crpalkah so namesto prvovrstne nafte za dizle prodajali podobno gorivo, ki je prihajalo iz Rusije, bilo pa je odločno nižje kvalitete. Preiskava zadeva tri podjetja, ki so najbrž sklenila donosno kupčijo z nekaterimi nemškimi firmami.

Nemci ne znajo več računati

BERLIN - Nemci ne znajo več računati, pravi skrb vzbujajoča anketa nekega bavarskega javnomnenjskega instituta. 4.492 Nemcem nad 18. letom starosti so postavili vprašanje: koliko je 1, 76 DEM-plus 2, 11 DEM. Samo 35 odst. žensk in 29 odst. moških je takoj pravilno odgovorilo, 17 odst. je odgovorilo pravilno vendar po daljšem oklevanju, 20 odst. je dogovorilo pravilno po večkratnih poskusih, 31 odst. pa sploh ni znalo odgovoriti.

Zanimivo je, da je podobna anketa v nekdanji Vzhodni Nemčiji dala odločno boljše rezultate. Pred desetimi leti, pred združitvijo obeh Nemcij, pa je podobna anketa pokazala, da je kar 47 odst. Nemcev z dokajšnjo lahkoto odgovorilo na zastavljeno vprašanje, pred dvajsetimi leti pa je bil odstotek še višji: 57 odst. Blagostanje nemski umski prožnosti očitno ne koristi.

Zažgal hišo: umrlo 6 otrok

SANAA - Iz Jemena poročajo, da je razjarjeni moški po hudem prepiru z ženo, zažgal lastno hišo, v kateri je umrlo 6 njegovih otrok med drugim in 13 letom starosti. Žena se je resila, ker je po prepiru odšla na dom svojih staršev, otroke pa pustila v mozevi hiši. Moskega so seveda aretirali.

INDIJA

Kašmir: upor muslimanov terjal v treh letih več kot 5.000 življenj

NEW DELHI - Vec kot 5.000 ljudi je izgubilo življenje v upor, ki že tri leta pretresa indijsko zvezno državo Džamu-Kasmir. V intervjuju za agencijo UNI je šef policije B.S.Bedi navedel, da je bilo od teh žrtev 2.000 upornikov, 500 policijskih agentov, ostali pa so bili civilisti. Med temi so jih uporniki ubili več kot tisoč, ker so jih obtožili, da sodelujejo z indijskimi oblastmi. Te izjave šefa policije soupadajo s pripravami na parlamentarno razpravo o podaljšanju izrednega stanja v Džamu-Kasmirju. Republiško vlado so zvezne oblasti razpustile v začetku leta 1990, ker ni bila sposobna zautstaviti muslimanskega upora.

BLIŽNJI VZHOD / NEOBIČAJNI POJAV

Sneženje ohromilo Jordanijo v Amanu kar 15 cm snega

Pred tem je sneženje povzročilo precejšnje težave v Izraelu

V Ramalahu so se kepali tudi odrasli Palestinci (AP)

AMAN - Nepojmljivi val slabega vremena z izredno nizkimi temperaturami in obilnim sneženjem, ki pesti Bliznji vzhod, je v noči na sredo dosegel tudi Jordanijo. Glavno mesto Aman se je včeraj zbudilo pod 15-centimetrsko snežno odejo, kar ne pomni niti najstarejši prebivalci. Oblasti so na veliko veselje otrok in mladine prekinile do nadaljnega pouk na so lah vseh stopenj. Sneg je namreč ohromil cestni promet, tako da tudi številni trgovci včeraj niso dvignili navojnic. Težave so tudi v letalskih povezavah, ker na letališčih nimajo plugov, da bi odstranili sneg. Taksisti računajo dvojno tarifo, a strank skoraj ni.

majo, saj je večina ljudi ostala doma in se razposajeno igrala s snegom, ki je v teh krajih prava redkost. Odgovorni pri jordansem hidrometeorološkem zavodu Ali Abanda, je povedal, da kaj takega niso v njegovem uradu se zabeležili.

Podoben val slabega vremena je predtem v terek zajel Izrael. Tu se življenje ni ustavilo kot v Jordaniji, tako da je bilo zaradi snega ogromno prometnih nesreč z enim mrtvim in na desetine ranjenih. Sneženje je bilo najhujše v Ramalahu in v Hebronu na zasedenem zahodnem bregu Jordana, tako da so Palestinci vsaj nekaj ur pozabili na intifado in se obdelali s kepami.

Vodoravno: 1. avstrijska poročevalska agencija, 4. italijansko mesto v Piemontu, znano po penecih se vinih, 8. ameriški letalec, ki je leta 1927 prvi sam in brez vmesnega postanka preletel Atlantik, rojen na današnji dan leta 1902 (Charles), 11. slovenski nogometaš (Jani), 12. oblečena dekliska figura v grški arhaični umetnosti (iz crk ROKA), 13. ameriški skladatelj, prvi mojster avantgardne glasbe 20. stoletja (Charles), 14. filmska zvezda v ZDA, 15. nekdanji izraelski politik (Mose), 17. ilovica, 18. del stola ali klopi, namenjen za naslanjanje hrbta, 20. dateljnu podobna skolkja, ki si vrta rove v kamen, 23. vzdevek Goethejeve matere, 24. dlakava rast na obrazu, 28. spostljiv naziv za judovskega verskega učitelja, 30. ud kake organizacije, 31. koscek lesa, trska, 32. nemski kritičisti filozof (Immanuel), 33. prebivalka bosanskega mesta, središča crne metalurgije, 35. avstralski teniški igralec (Pat), 36. nemška filmska igralka (Karin).

Resitev krizanke z dne 3.2.: Vodoravno: vidra, iva, odresitev, Dean, talk, nat, Nalis, IL, puc, KI, Kiro, Alan, zel, NEP, Gian, kork, or, Ida, AA, kasta, Ito, Ante, Emil, rjavi maki, ten, Osman.

Navpico: 1. pripadnik alpske rase, 2. reka v severni Italiji, znana iz prve svetovne vojne, 3. velikan v grški mitologiji, nepremagljiv, dokler se je dotikal Zemlje, 4. zacetnič mlajšega slovenskega pisatelja Blatnika, 5. spolnost, 6. eksplozivna snov, trinitrotoluol, 7. priprava, namenjena za igranje, 9. prevoz vojaštva na sovražnikovo ozemlje z namenom, da opravi določeno nalogo, 10. brodnik v grški mitologiji, 16. reka na Bavarskem, pritok Donave pri Regensburgu, 19. seskok s telovadnega orodja s sonožno skrcenimi nogami, 20. glavno mesto Francije, cilj poleta čez Atlantik letalca pod 8. vodoravno, 21. rjava žival, 22. belgijska letalska družba, 25. očeje v Baltskem morju med Finsko in Švedsko, 26. ime hrvaškega košarkarja Cvjetčinana, 27. suita Rimskega-Korsakova (iz crk RANTA), 29. okrasna cvetica, perunika, 34. soglasnika v besedi Čeh.

Simon Bizjak

ZDA / PRED PROCESOM PROTI ČETVERICI POLICISTOV

V Los Angelesu se bojijo izbruha novega hujšega upora

Začel se je tudi proces proti štirim nasilnim črncem, ki so pretepli šoferja Korejska skupnost se je v pričakovanju najhujšega do zob oborožila

LOS ANGELES - Los Angeles zadržuje dih v pričakovanju začetka novega procesa proti štirim belopoltnim policistom, ki so obtoženi, da so z neobičajno surovostjo pretepli temnopoltega avtomobilista Rodneyja Kinga. Oprostitev četverice na aprilskem procesu pred sodiščem zvezne države Kalifornija je aprila sprožila tridnevni upor temnopoltega prebivalstva, ki je Los Angelesu zadal ogromno gmotno in moralno škodo.

Strah pred novimi neredi, ce bi četverica prejela premilo kazen, ali bi jo celo ponovno oprostili, ne pusti spati javnega tožilca, ki ga je imenovalo pravosodno ministrstvo. Po aprilskem uporu in polemikah o pristranosti sodstva, ki naj bi po mnenju številnih z oprostitvijo starih policistov dokazalo svojo nepravilnost in celo rasizem, je ameriška zvezna vlada sklenila obnoviti proces na novih temeljih.

Odvetniki pravosodnega ministrstva ne bodo skušali samo dokazati, da so policisti z nasiljem prekoracili dana pooblastila, temveč tudi, da so namerno kršili ustavno nacelo, ki narekuje fizično nedotakljivost aretiranca, kar pa bo izredno težko dokazati. Prav tako bo izredno težko dokazati, da je bilo njihovo nasilje plod rasizma. Ozračje je v Los Angelesu se bolj naelektreno, ker se je skoraj istočasno začel proces proti štirim

temnopoltnim fantom, ki so skoraj do smrti pretepli belopoltega šoferja tovornjaka, ki je imel smolo, da je s svojim vozilom peljal skozi temnopolto cett South Central, ko so izbruhnili aprilski nemiri. V tem primeru bo javnemu tožilcu precej lažje dokazati krivdo četverice. Obstaja torej resna nevarnost, da bi ob istocasnem kaznovanju starih temnopoltnih, sodstvo oprostilo stiri policiste. V tem primeru je skoraj

gotovo, da bi to imelo srhljive posledice.

Losangeleske oblasti se dobro zavedajo, da bi imel novi upor se bolj tragicne posledice kot aprilski. Kot prvo je treba omeniti, da so se številni meščani Los Angelesa oborožili. Korejska skupnost, ki je aprila pretpela največjo škodo, si je priskrbela celo polavtomatsko orožje in za aktivno oboroženo obrambo usposobila mlade Korejce, ki sedaj patrolirajo svojo mestno cett. Preiskava o zadržanju losangeleske policije med aprilskim uporom je medtem razgalila številne pomanjkljivosti, obenem so ugotovili grobe napake bivšega šefa policije Darrylla Gatesa. Mescane skrbi, da bi se podobno kot aprila nasilje iz temnopoltnih razširilo na rezidenčne cett, kjer bi ponovno prislo do plenjenja in vandalizma. Sum, da policiji tudi tokrat ne bo uspelo zajeziiti nasilja, je več kot upravičen. Bolj kot to pa je nevarno, da bi novo nasilje dokončno izpodkopalo sožitje med različnimi etničnimi skupinami v Los Angelesu, kar bi imelo nepredvidljive posledice tudi s političnega vidika, tako da bi bilo mesto »neupravljalno«.

Crtez starih policistov, ki jim sodijo v Los Angelesu, ker so pretepli temnopoltega voznika Rodneyja Kinga (Telefoto AP)

Policist Stacey Koon naj bi bil najbolj nasilen (Telefoto AP)

VELIKA BRITANIJA / PRED 75 LETI ŽENSKJE PRVIČ VOLILE

Dolga in trnova pot ženske emancipacije

LONDON - Bela, violična in zelena barva prednjacijo v dvorani londonskega mestnega muzeja, ki je posvečena 75-letnici volilne pravice za ženske v Veliki Britaniji. To so bile navsezadnje barve oblek in dragocenosti, s katerimi so se borke za ženske pravice razlikovale od drugih »bogabojecih in pokornih žensk«. Njihov boj pa ni bil lahek, saj so imele proti sebi vse, od posvetne do cerkvene oblasti. Policija je z njimi ravnala kot z najhujšimi zločinci, saj jim je lomila roke in prste, niso pa bili redki niti primeri, da so te revolucionarne ženske v zaporih jecarji posiljevali.

Velika Britanija se torej po 75 letih s konferencami spominja tega trpljenja žensk, ki so se borile, da bi »sebi enakim zagotovile božje pravice, ki je pripadala le moskemu spolu«.

Poleg konferenc in razstav pa je bolj malo ostalo od tistega borbenega duha, ki je bil značilen za britanske ženske v začetku tega stoletja. Navsezadnje današnje Britanke živijo v državi, ki ima najnižji odstotek parlamentark, ki se vedno bolje plačuje moske uslužbenke, ki ji primanjkuje osnovnih družbenih struktur (jasi in otroški vrtci), brez katerih je prava ženska emancipacija skoraj neuresničljiva. Ustanoviteljica »skupine 300« Lesley Abdela, ki se bori za povečano prisotnost žensk v politiki in v javnem življenju, je poudarila, da je napočil čas večje ženske angaziranosti, tako da se po dolgem premoru za casa vlade Margaret Thatcher, ki je bila škodljiva za

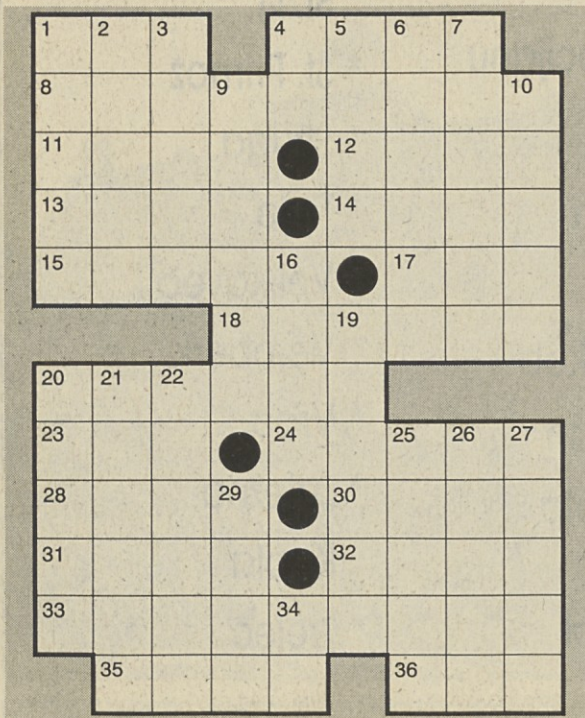
žensko emancipacijo, obnovi boj za žensko družbeno uveljavitev.

Zgodovina ženskega boja za družbeno emancipacijo je zelo dolga. Zamilsel, da bi tudi ženskam dali volilno pravico, je prva v 16. stoletju navedla Anglezinja Mary Wollstonecraft, ki jo vsi smatrajo za predhodnico feminističnega gibanja. Sredi 17. stoletja se je za volilno pravico žensk zavzel filozof John Stuart Mill, ki je celo predložil peticijo britanskemu parlamentu. Prvo žensko organizacijo, ki se je borila za volilno pravico žensk, so ustanovili leta 1865 v Manchesteru, a se leta 1903 so se ženske združile v »Žensko družbeno

in politično unijo«, ki je koordinirano začela svoj boj za družbeno in politično uveljavitev žensk z glavnimi stankami in protesti.

Prva država, ki je ženskam priznala volilno pravico, je bila Nova Zelandija leta 1883. V prvih letih 18. stoletja so njenemu zgledu sledile Avstralija, Finska, Norveška in Danska. Tehtnico v korist ženskega boja za emancipacijo pa je nedvomno odločno premaknila oktobrska revolucija, pred njo pa prva svetovna vojna, ki je jasno dokazala gospodarsko in družbeno vlogo žensk, saj je bil dobršen del moske populacije v strelskih jarkih na fronti. Leta 1918 so ženske dosegle volilno pravico v Veliki Britaniji, v Nemčiji in v Kanadi, leta 1919 v Avstriji in leta 1920 v ZDA in v Belgiji. Francija in Italija sta morali počakati na konec druge svetovne vojne, da sta priznali

volilno pravico svojim ženskam. V Franciji so ženske prvič volile oktobra 1945, v Italiji pa junija 1946 na institucionalnem referendumu in na volitvah za ustavodajno skupščino. Trenutno vse evropske države priznavajo volilno pravico ženskam, med zadnjimi, ki so se otnesli moske naddade, sta bila Lichtenstein in Svica. To pa se ne pomeni, da so ženske tudi stvarno uresničile svoje pravice. V Bahreinu in Kuwaitu se vedno ne smejo voliti. V parlamentih Finske, Švedske, Guajane, Norveške, Kube in Danske je njihova prisotnost 33%, druge pa precej bolj zanemarljiva. (voc)

VOJAŠKA TEHNOLOGIJA / VIZIJE BITK MED ROBOTI OSTAJAJO DOMENA ZNANSTVENE FANTASTIKE

Tudi z najbolj zapletenimi sistemi bodo vselej upravljali vojščaki

Izboljšano zdravljenje ranjencev, boljše proteze, morda celo umetna koža in kri

MARIJAN ERJAVEC

Več kot sto inženirjev in znanstvenikov dokončuje studijo, ki jo je naročil Pentagon in ki naj bi predvidevala novo vojaško tehnologijo za prihodnjih trideset let. Na vrhu seznama devetih področij razvoja so elektronske in računalniške naprave ter razni senzori, med njimi pa sta tudi genski inženiring in električni pogon za vozila. Studija bo stala več kot 2 milijona dolarjev in bo končana v prihodnjem letu; povzetek, imenovan Star 21, ima Pentagon že v rokah, ocenjuje pa ga tudi revija Science.

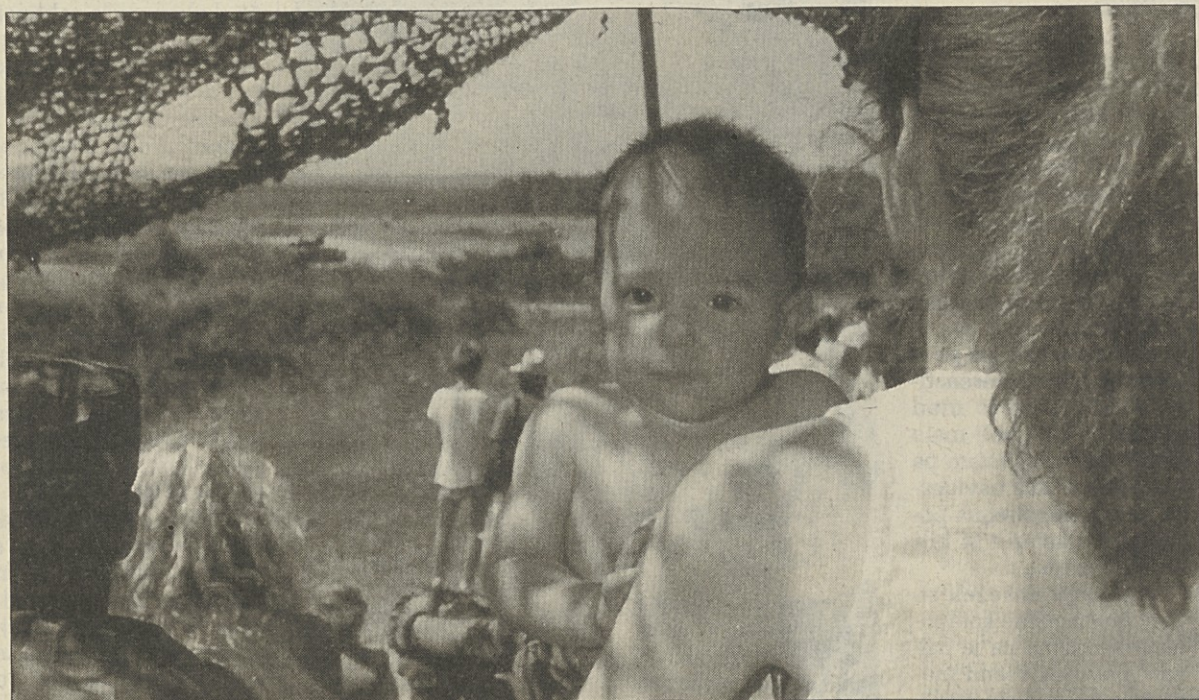
Poročilo poudarja pomen zmogljivosti vojaka na bojišču in predvideva izboljšave njegovega orožja, gibljivosti, zascite in obveščenosti, sorazmerno malo prostora pa je namenjena orodju za ubijanje. Vojaka je s poročilom zelo zadovoljna in ga že izrablja v svojem dolgoročnem načrtovanju.

Vizije bitk med avtomatiziranimi roboti ostajajo domena znanstvene fantastike. Kakršenkoli naj bi že bil tehnični napredek, pravi poročilo, bo vojskovanje vedno v rokah vojakov. Tudi najbolj zapletene tehnične sisteme bo moral vselej voditi človek, ki ravnava po presoji podatkov, ki so mu na voljo. Glede na konec hladne vojne bo

vojakov vedno manj, upravljali pa bodo s kompleksnimi orožji in množico obrambne opreme. Na voljo jim bodo razni senzori, komunikacijska oprema in zepni računalniki z zmogljivostjo današnjih največjih. Specializirani roboti bodo prevzali večjo opremo, manjši pa bodo pomagali tovoriti po bojišču vojakovo, ki je bo vedno več. Stroji in orožja z daljinskimi krmiljenjem prek tankih optičnih niti ali z mikrovalovno povezavo bodo le patrolirali in pomagali pri merjenju ciljev.

Nova tehnologija bo morda povečala telesno zmogljivost vojaka ob pomoči »eksooskeleta«, naprave velike moči, ki jo bodo vojaki »oblekli« in vodili s svojimi gibi. Razmišljajo celo o neposredni priključitvi takega silaka na vojakov živčni sistem; na voljo naj bi bil okrog leta 2030. Ker bolezní se vedno pobežejo med vojskovanjem, bo potreba po zdravstvenem nadzoru, ki so iz leta v leto bogatejši, in z njimi obdelati vojakove bele krvničke, tako da se bodo lažje ubranili boleznim pa tudi kemičnega in biološkega orožja.

Vojakov bo vse manj, bodo pa toliko dragocenej-

si, zato je treba obdržati z njimi stik in jih zascititi. Studija je predvidela za vsakega »pameten slem«, ki ga ne bo varoval samo pred orožjem, ampak tudi pred slepečimi tujimi laserskimi žarki, ki bo nosil razne senzore, omogočil gledanje v temi in ga z mikrovalovi povezoval z okolico. Oddajal bo signale o položaju vojaka, ki jih bo poveljstvo vklapljalo v natančno, morda celo holografsko podobo položaja cele enote. Morda bodo senzori nekoč sledili premikom očesa, tako da bo vojak usmerjal svoje orožje kar s pogledom.

Tako kot srednjeveški vitezi bodo tudi bodoči vojaki nosili oklepe, le da jih bo ukrojila visoka tehnologija. Bodo lahki in udobni, po potrebi bodo hlajeni ali ogrevani. Varovali bodo ne samo pred krogami, ampak tudi pred strupi in biološkimi orožjem, ker bodo prepojeni s primernimi katalizatorji in encimi. Izdelani bodo iz bioloških kompozitnih snovi, podobnih pajkovi svili, ki jih izdelujejo in preskušajo njihovo trdnost. Za varovanje pred strupi in klicami bodo razvili »prestressne molekule«, ki bodo vgrajene v obleko, v kreme za

kožo ali pa jih bo vojak dobil z injekcijo.

Kakšnih ubijalskih posebnosti poročilo ne naveda, omenja pa različne izdelke, namenjene uničevanju sovražnikovih bojnih in drugih sredstev. Ne da bi podrobno opisovali te »soft-kill« metode znanstveniki trdijo, da bo močnejše z biotehniko uničiti sovražnikovo pogonsko gorivo, orožje, zaloge hrane, pa tudi zemljišče in vegetacijo. Ta sredstva bodo na voljo že čez 20 let.

Poseben poudarek je na laserjih, ki naj bi onemogočili senzore na sovražnikovih izstrelkih, med vrsti-

cam ali pa je nakazana tudi možnost oslepitve tujih vojakov. Tej nenavadni možnosti je posvečena cela monografija, ki je pred kratkim izšla v ZDA.

Armada potrebuje nove mine in nova sredstva proti njim. Mine morajo biti manjše, a močnejše in opremljene s senzori. Omenjene so take, ki bi ob naletu tujih helikopterjev ali nizkoletnih letal samodejno skocile v zrak in jih unicile. Druga možnost so programirane samohodne mine, ki bi se same odpeljele na kritična področja ali pa se umaknile čistilcem min. Izkušnje iz Kam-

pučije kažejo, kako zelo so pozabljeni mine tudi kasneje nevarne civilnemu prebivalstvu. Zato razvijajo take, ki bi se jim po določenem času baterija izpraznila, in ne bi bile več nevarne. Sorazmerno preprosto bi jih bilo opremiti tudi z radijskimi sprejemniki, tako da bi cela minka polja po želji aktivirali ali deaktivirali. S posebnimi senzori bi mine podobno kot zdaj letala - lahko razlikovale med prijateljskimi in sovražnimi vozili. Povečati je treba tudi varnost tistih, ki mine polagajo. Sedanje vrste min je treba bolje obvladovati. Predlagajo nove senzore in sisteme za obdelavo podatkov, ki bi minka polja bolj zanesljivo odkrivali kar iz letal ali vozil z daljinskimi krmiljenjem. Močni snopi mikrovalov bi mine lahko odkrivali in hkrati uničevali. Roboti za enkratno rabo bi lahko posnemali vibracijske ali magnetne signale in tako odstranjevali prezečo nevarnost.

Poročilo ni pozabilo na medicino in na pomoč poskodovanim vojakom. Računalniški ekspertni sistemi, ki bi jih bolničarji nosili s seboj v zepu, bi svetovali najboljši način prve pomoči. Nova zdravila bi izboljšala zdravljenje, biotehnologija pa bi morala poskrbeti za boljše proteze, morda tudi za umetno kožo in umetno kri.

PSIHOTERAPIJA / USPEH PRAKSE JE ODVIŠEN OD PRIMERNOSTI TEORIJE

Kakšna je relacija med psihičnim in fizičnim?

BOJAN RAUTER KOSIC

Psihoterapevtske smeri se razlikujejo po mnogocem: po teoretski osnovi, s katero razlagajo problematiko, po praktični metodi, s katero jo rešujejo, po postavljenih ciljih, kriterijih za določanje psihicne bolezni, napredovanja, zdravljenja... A vse so si (vsaj implicitno) enotne v spoznanju, da resničnih pozitivnih sprememb ni mogoče neko poljubno forsirati, »ustvariti« ali preprosto zaigrati, ampak da so lahko le posledica primarnejših, globljih sprememb v jedru psihicne strukture - bodisi da to jedro imenujemo možgani, duša, podzavest ali kako drugače. Večina psihoterapevtskih smeri nadalje verjame - bodisi eksplicitno ali implicitno -, da v človeški psihi obstaja naravno dan »zdravilni« mehanizem, ki ga je mogoče od zunaj (torej s stališča zavestne namere) kvečjemu obuditi, sprostiti in vzpostavljati zunanje pogoje za njegovo delovanje. Tak domnevni mehanizem različne sole imenujejo različno: težnja po zdravju oziroma psihicnem ravnesju, povezovalni, pogojni refleksi, dekonkondicioniranje, ekstinkcija... - pač odvisno od tega, kakšen pojmovni aparat uporabljajo in kako globoko sega njihovo teoretsko oko. Nesporno je potemtakem, da je dejanski uspeh psihoterapevtske prakse v največji meri odvisen od tega, v kolikšni meri terapevtska metoda omogoča delovanje tega mehanizma oziroma kakšne in kolikšne so celovite spremembe, ki jih delovanje tega me-

hanizma posledično povzroci v celoti posameznikovega psihicnega in psihosocialnega bivanja. Psihoterapevtska praksa (kakor vsaka druga praksa), je realizacija metodne zamisli, zgrajene v procesu mišljenja na osnovi razpoložljivih teoretičnih postavk. Uspeh tovrstne prakse je potemtakem v bistveni meri odvisen od stopnje spoznavne aдекватnosti uporabljene teorije. Adekvatnejše, preciznejše in celovitejše je znanje o dejanskih vzrokih človeških psihicnih tegob ter o dejanskih, naravnih danih mehanizmih pozitivnih sprememb in možnostih za zavestno pogojevanje njihovega delovanja, toliko uspešnejša je terapevtska metoda in praksa. Idealna psihoterapevtska metoda bi bila potemtakem tista, ki bi temeljila na povsem pravilnem (oziroma maksimalno moznem) znanju oz. preciznem poznavanju in optimalni izbiri naravnih danih zdravilnih možnosti.

Zdi se, da najboljšo teoretično osnovo za tako »idealno« psihoterapevtsko metodo trenutno vsebuje znanost, imenovana fiziologija oziroma njuni veji nevrofiziologija in nevrofiziologija. Prednost fiziološke slike so številne: za razliko od dokaj nejasnih, »neoprijemljivih« empirično nedolocenih, metaforičnih in v komunikacijskem smislu nekonkistentnih konceptov, ki jih uporablja večina psiholoških teorij (-

npr. id, ego in super-ego v psihoanalizi, ego stanje, skript, zastoj v transakcijski analizi, potreba, nagon, energija, želja, konflikt v večini psihodinamskih teorij), je fiziološka slika konvencionalno in percipitvno enoznačna, jasna, z razvidno vizualno (predstavno) komponento, in kar je najpomembnejše: ima empirični temelj in objektivno veljavo.

Kljub temu, da so navedena filozofska vprašanja o tem, kakšna je pravzaprav relacija med psihicnim in fizičnim (body-mind problem) se zmeraj odprta, pa so korelacije med spremembami v nevrofiziološki strukturi človeškega bitja in spremembami na njegovi psihicni (emocionalni, osebnostni, vedenjski) ravni že »splošno« priznane. Sicer pa: ali je telesna sprememba primarna, psihicna pa zgolj njena posledica ali obratno, ali pa sta obe vrsti sprememb zgolj kvalitativno (ali celo samo percipitvno) različna aspekta enega istega celovitega procesa - to je iz praktičnega aspekta, kakršna zanima psihoterapijo, pravzaprav povsem nepomembno. V vsakem primeru namreč velja, da je človeškemu razumu (ki je pravzaprav edini, ki zmoro voditi smotno, k cilju usmerjeno psihoterapevtsko in vsako drugo prakso), jezik telesa najbolj dojemljiv in razumljiv. In če se zavestno prakso, ki temelji na razumevanju principov telesnosti, na

osnovi delovanja »skritih kavzalnih korelacij« more povzročiti celovita psihicna sprememba (ki je pravzaprav cilj terapije), je namen več kot dosežen. Če praksa rezultira v resnično kvalitetni, celoviti, trajni pozitivni spremembi, je torej povsem nevažno, ali smo jo dosegli z delovanjem na zgolj en majhen del celote; je pa iz teoretskih in praktičnih razlogov zelo pomembno, da je to tisti del, ki je človeškemu percipitvemu aparatu najdostopnejši, katerega jezik je razumu najbolj doumljiv, in ki skriva v sebi dojemljivost za zavestno sprozanje ključnih vzvodov za celovite pozitivne bivanjske spremembe.

Prvi je znanstveno povezal fiziološka dognanja s problemom človeškega (zivalskega) vedenja in občutenja ruski fiziolog Pavlov. Njegova odkritja so na psihoterapevtsko področje s pridom aplicirali behavioristi. Telesne mehanizme, ki jih je odkril Pavlov, (vzpostavljajo pogojnih zvez, generalizacija, diferenciacija, ekstinkcija...) so priznali in sprejeli kot naravno inherentne, svojo psihoterapevtsko metodo pa karseda prilagodili principom njihovega delovanja. Znanja srž behavioristične psihoterapevtske metode je potemtakem zgolj »uslužnostna«: pripravljajo delnih, zunanjih pogojev za delovanje inherentnih mehanizmov v smeri ustrezne spremembe pogojnih zvez (torej soočanje pacienta s pro-

blematicnim stimulusom ob hkratnem izvajanju določenih reakcij, ki naj bi sprožile globinske procese različnih oblik dekonkondicioniranja).

Vendar pa se - kljub vsej znanstveni utemeljenosti - uspehi behavioristične metode po vsem sodec ne razlikujejo kaj dosti od uspehov konkurentskih, manj »znanstvenih« metod. Odgovor na vprašanje, zakaj je tako, je treba iskati v sklopu naslednjih domnev:

1) Naravno inherentni zdravilni mehanizmi, kakršne si je iz nevrofiziologije izposodil behaviorizem, niso dovolj precizno dognani; praksa, izpeljana iz zgolj približnega oziroma delnega poznavanja teh mehanizmov zatorej ne more biti občno uspešnejša od drugih praks, ki na osnovi svojih manj znanstvenih teoretskih konceptov zadevajo taisti mehanizem v enaki - če že ne (po slepi sreči) - celo v večji meri.

2) Prav vse pozitivne psihicne spremembe, dosežene po katerikoli terapevtski metodi, so posledica delovanja nekega ključnega, v človeškem bitju dejansko obstoječega in naravno inherentnega »zdravilnega« mehanizma; behavioristična psihoterapija ga ne zadeva povsem zavestno, se mu pa je teoretično in praktično najbolj približala.

3) Moderna nevrofiziologija je ta mehanizem že razkrila, vendar pa ga psihoterapevtsko naravnani psihologi zaradi različnih paradigmatičnih okvirov fiziologije in psihologije še niso »preverili« in aplicirali na področje psihoterapije.

FANTASTIKA

Metamorfoze digitalnega osebka

RUSSELL BAKER

Vsak dan je več ljudi, ki želijo biti stroji. Sociologi, ki so pred leti preučevali vpliv strojev na družbo, tega niso predvideli. Mislili so, da bodo stroji postajali podobni ljudem, nihče pa ni pričakoval, da bodo ljudje postajali vse bolj podobni strojem. Toda vse več ljudi si zeli prav to. Srečujemo se s povsem novo in nepricakovano obliko zavisti - ljudje zavidejajo strojem.

Tipičen primer opisuje gospod iz Arizone, ki piše, da ga je računalnik državne finančne uprave obvestil, da se že ni poravnal svojih davnih obveznosti. Vendar je tisti gospod svoje obveznosti poravnal in ima tudi potrdilo. Nekoliko domisljiv, ker je zalotil stroj pri napaki, je v pismu poslal fotokopijo potrdila in predlagal, naj se računalnik izstrelji na luno. Nekaj tednov zatem je računalnik spet poslal opozorilo, da davek se ni plačal, in se obvestilo v tipičnem odljudnem računalniškem jeziku, da je treba poravnati tudi globo ali pa odsedeti večletno zaporno kazen v državnem zaporu Leavenworth. Mozakar je računalniku poslal še eno fotokopijo, dobil pa je le še bolj zloben odgovor. Zdaj je mož iz Arizone spoznal, da je v butastem položaju, ker se prepira s strojem, ki ni programiran, da bi ga poslušal.

»Najprej me je oblihl bes do te bedaste skatle, polne vezij in cipov,« piše. »Toda ko se mi je jeza ohladila, sam si zaželel, da bi bil tudi jaz stroj in bi mu lahko odgovoril na prav tako trapast način in morda s tem povzročil kratek stik v njegovem tiskanem vezju.«

Mož iz Arizone trpi za eno od oblik zavisti strojem. Drugo obliko opisuje primer bančnega uslužbenca, ki ga bomo imenovali Bob. Računalniki, zaradi katerih Bobova banka slovi po ustrežljivosti do strank in po bančni učinkovitosti, zahtevajo, da je pri vseh vplačilih tudi strankin kodirni listič, ki ga računalniki kasneje pošljejo nazaj stranki. Bob pravi, da je pred nedavnim k njegovemu okencu prišel človek, ki je želel na račun položiti nekaj denarja. Ni imel svojega kodirnega lističa. Bob je pojasnil, da računalnik ne upošteva vplačil brez kodirnega lističa. V interesu povečevanja bančnih uslug in večje učinkovitosti je Bob predlagal, naj se mož vrne domov, poišče svoj kodirni listič in se vrne. Strankin odgovor je bil, kot pravi Bob, »nedvomno največji plaz zmerjanja, kar sem jih kdaj slisal.« Bob je trdno prepričan, da ga v primeru, če bi bil le stroj s posnetim magnetofonskim sporočilom, ne bi tako grdo zalila. Če bi lahko s kovinskim glasom rekel: »Oprostite, vendar zaradi ciljev boljših uslug in večje učinkovitosti ne morem sprejeti vašega vplačila brez kodirnega lističa,« bi ga potem, ko bi se nanj vsul plaz obtožb, ne bilo prav nič sram.

Večina uradnikov se je sicer doslej že tako zmehanizirala, da njihove razbesnjene zrtve že redko pokazejo željo, da bi jih zbile na tla.

»Pri mehaniziranosti je pomembno, da se ne nasmeheš,« pojasnjuje Harry z Zveznega urada za izdajo dovoljenj. »Razlog, da ljudje nikoli ne udarijo stroja, je v tem, da namesto nasmeska stroji ljudi zaposlijo.« Harryjev urad deluje takole. Prosilci dovoljenj pridejo k okencu 1 in prosijo za dovoljenje. Povedo jim, da morajo najprej izpolniti obrazec A pri okencu 2. Pri okencu 2 jih seznanijo, da ne morejo dobiti obrazca A, če ne prinesejo obrazca B, ki ga dobijo na okencu 3. Harry dela na okencu 3. Njegovo delo je, da prosilec sporoči, da ne morejo dobiti obrazca B, če nimajo izpolnjenega obrazca A. Ponavadi prosilci takrat izbruhnejo: »Če ne more dobiti obrazca B brez izpolnjenega obrazca A, kako naj potem pridem do dovoljenja?« Harry se na tej točki nikoli ne nasmehe. »Oprostite,« pravi, »toda takšna so pravila.« In pokaže na zavihek ovratnika srajce, kjer je opozorilo: »Ne stiskati ali zvijati.« Če prosilci vztrajajo, jih Harry napoti k svoji nadrejeni gospe Berger. Gospa Berger jih pošlje h gospodu Clottu, ki je njen nadrejeni, ta pa jim svetuje, naj se obrnejo na sefa oddelka gospoda Whipnsadea. Gospod Whipnsade je službeno odsoten in se vrne čez 52 tednov.

Vsi uslužbenci v Harryjevem uradu so okuženi z zavistjo strojem. To je klasičen primer pogovora strojev, ko posedajo naokrog in tuhtajo o nevarnosti, da bi jih nadomestili z ljudmi. Prevedel: N. Neubauer

novice

Promocijsko prvenstvo: domovci drevi v Ronkah

Domovi kosarkarji bodo drevi v nadaljevanju promocijske kosarkarske lige na Goriskem igrali v Ronkah proti ekipi Basket Ronchi. Varovanci trenerja Mianija so v prvem delu premagali tega nasprotnika. Tekma Basket Ronchi - Dom Simek bo drevi ob 20.30 v Ronkah, v telovadnici Filiput, v Ul. D' Annunzio.

Domovi mladinci uspešni v Krminu

Alba - Dom Simek 67:73 (39:36)
DOM SIMEK. Silic 8, Skok, Pecanac 25, Primožic 9, Spacal 25, Covi 5, trener Miani.
TRI TOČKE: Pecanac 1.

Po lepi zmagi v Palmanovi so Domovi mladinci v deželnem prvenstvu osvojili še eno zmago, tokrat v Krminu proti Albi.

V prvem polcasu, ki je bil dokaj izenačen, so domovci bolj slabo igrali, predvsem v obrambi, saj so jim gostitelji na voljo uhajali proti kosu, poleg tega so jim tudi pobirali veliko število odbitih zog. V drugem polcasu so se naši kosarkarji le zdržali in kljub temu da so zaostajali za 10 točk, so domačine tri minute pred koncem dohiteli in v zadnjih dveh minutah z delnim izidom 10:0 ga prehiteli in tudi zmagali. Za igro v drugem polcasu si vsi domovci zaslužijo pohvalo, boljši od ostalih pa je vendarle bil Spacal.

Deželni kadeti

IZIDA 12. KOLA: Libertas - Breg 82:65, Intermuggia - Don Bosco 85:89.
VRSTNI RED: SGT 18, Libertas 12, Santos in Ferroviario 8, Breg 6, Intermuggia 4.
PRIHODNJE KOLO: Breg - Santos (6.2. ob 15.30 v Dolini), SGT - Don Bosco, Ferroviario - Libertas, Intermuggia prosta.

Nogomet: disciplinski ukrepi

Disciplinska komisija deželne nogometne zveze je v promocijski ligi med drugim izključila do 12. t.m. odbornika Juventine Luciana Maurija.
V 2. amaterski ligi je izključila za eno kolo Andreo Sirotiča (Kras).
V deželnem mladinskem prvenstvu pa so dobili prepoved igranja za eno kolo kar trije Juventinini igralci: Alessandro Florenin, Marco Peteani in Mitja Kobal.

Macchiutova prvakinja v Veroni

Trzaska atletinja Margaret Macchiut, ki brani barve turiskega društva Sispot Fiat Snia, je na državnem dvoranskem prvenstvu v Veroni dosegla izjeme uspeh: osvojila je namreč naslov državne mladinske prvakinja na 60 m z ovirami v času 8,64.

ODBOJKARSKA C-1 LIGA / OBRAČUN BORA TOMBOLINI

Manjka le nekaj več samozavesti

ALEKSANDER KOREN

Pred startom ste za cilj imeli obstanke, zdaj ste na tretjem mestu, nekaj casa ste bili celo prav pri vrhu. Kaj to pomeni. Ste v napovedih taktizirali, ste se usteli pri ocenjevanju sposobnosti ekipe ali kaj?

Igor Moze (sportni direktor ženskega odseka pri OD Bor): »Letos je bila ekipa povsem prenovljena, zato nismo imeli jasne predstave, kaj lahko doseže. Vedeli smo, da lahko računamo na dve prekaljeni veteranki in na kopico izvrstnih mladink, ni nam pa bilo jasno, kaj lahko ta "mesanica" prinese. Sedaj vidimo, da nam je kljub razlikam v letih in v izkušenosti, uspelo sestaviti homogeno in kvalitetno ekipo, ki se enakovredno kosa tudi z najboljšimi. Pripomniti pa moram, da je raven igre v ligi precej nižja, kot je bila pred dvema letoma, ko smo dosegli napredovanje iz C1 v B2 ligo.«

Na gostovanjih ste se nepremagani, doma pa ste izgubili strikkrat. Je to slučaj ali pa obstaja kakšen poseben razlog?
»Na gostovanjih igramo povsem neobremenjeni, dodatno pa nas motivira tudi vzdusje v tujih telovadnicah, ki je prav povsod bolj živo kot v naši "gledališki dvorani". Res pa je tudi, da smo se doma pomerili izključno z ekipami z gornjega dela lestvice, gostovali pa smo večinoma pri sibkejših nasprotnikih. Če nam resnično bolj leži igranje v gosteh, pa bomo videli v povratnem delu, ko se bodo stvari obrnile.«

Odbojcarske kroge v Trstu je precej presenetljivo dejstvo, da je med prazniki ekipa bolj malo trenirala. Takoj zatem pa ste doživeli dva navidezno precej nepotrebna poraza, brez katerih bi bili čisto pri vrhu...

»Za vsak doseg so potrebne različne komponente, verjetno pa je najvažnejša med vsemi motivacija in ambicija igralcev. Za uspehe treba garati in tudi veliko žrtvovati, v amaterskem sportu pa je to svobodna izbira vsakega posameznika. Kompromisov tu ne more biti. Verjetno so se naše igralke že zadovoljile s skoraj zagotovljenim ob- stankom v ligi, za kaj več pa nimajo zadostne zrelosti in volje. Morda pa gre v bistvu tudi za pomanjkanje zaupanja v lastne sposobnosti, ki so po mnenju našega strokovnega vodstva precejšnje.«

Kaj pričakujete od povratnega dela?

»Tekme, ki so pred na-

mi, naj bi potrdile to, kar se je v prvem delu pokazalo in sicer, da razpolaga društvo z zelo perspektivno generacijo mladink, ki lahko v prihodnjih letih veliko dosežejo, obenem pa tudi, da "starejše" se niso za staro saro. Pričakujemo pa tudi določene signale s strani igralk samih, kako one gledajo na svojo bodočo odbojcarsko pot, od teh znakov pa bo odvisno, kako se bomo orientirali v prihodnjih sezonah, ali v agonizem z iskanjem cimbojških dosežkov, ali pa v »tekmovalno reakcijo«, ki je sicer v našem sportu tako priljubljena...«

mi, naj bi potrdile to, kar se je v prvem delu pokazalo in sicer, da razpolaga društvo z zelo perspektivno generacijo mladink, ki lahko v prihodnjih letih veliko dosežejo, obenem pa tudi, da "starejše" se niso za staro saro. Pričakujemo pa tudi določene signale s strani igralk samih, kako one gledajo na svojo bodočo odbojcarsko pot, od teh znakov pa bo odvisno, kako se bomo orientirali v prihodnjih sezonah, ali v agonizem z iskanjem cimbojških dosežkov, ali pa v »tekmovalno reakcijo«, ki je sicer v našem sportu tako priljubljena...«

mi, naj bi potrdile to, kar se je v prvem delu pokazalo in sicer, da razpolaga društvo z zelo perspektivno generacijo mladink, ki lahko v prihodnjih letih veliko dosežejo, obenem pa tudi, da "starejše" se niso za staro saro. Pričakujemo pa tudi določene signale s strani igralk samih, kako one gledajo na svojo bodočo odbojcarsko pot, od teh znakov pa bo odvisno, kako se bomo orientirali v prihodnjih sezonah, ali v agonizem z iskanjem cimbojških dosežkov, ali pa v »tekmovalno reakcijo«, ki je sicer v našem sportu tako priljubljena...«

NOGOMET / NAJMALJŠI

Po prvem delu Mladost odlična Za naslov boj štirih enajsteric

S sobotnim rednim 15. kolom, se je zaključil prvi del nogometnega prvenstva najmlajših, ki je medpokrajinskega značaja. Zaradi stiske s časom, bo 1. kolo povratnega dela na sporedu že v soboto 6.2.93. Mostva torej ne bodo imela niti ene proste sobote. Ob tem se upravičeno postavlja v ospredje problem predolgih in preutrujajočih mladinskih prvenstev, saj morajo 12-13 letni fantje odigrati skoraj enako število tekem, kot profesionalci v A ligi!

Močnejša društva tak ritem se vzdržijo, tista s slabšim zalednjem in omejenim številom igralcev, pa se sčasoma znajdejo v hudi godlji, saj le z veliko težavo uspejo od sobote do sobote postaviti kompletno ekipo na igrisce. Na začetku prvenstva, ko je navdušenje na višku, se nekoliko gre. Ko pa se začne vrstiti porazi, večkrat tudi zelo hudi, nastanejo težave zlasti z osipom.

Kakorkoli že, če bo slo vse po sreči, bi se moralo prvenstvo zaključiti konec maja, upostevajoč verjetno prekinitev za velikonocne in prvomajske praznike. Če pa bodo zaradi slabega vremena odpad- le tekme in bo potrebno le-te nadoknaditi ka-

sneje, pa se bo vse skupaj zavleklo tja do konca junija, kar je za igralce, njihove starše in tudi za društva, zdalec preveč.

Tudi po zadnjem kolu ni prišlo na lestevico do bistvenih sprememb. Vsa štiri vodilna mostva so zmagala in vodijo z veliko prednostjo pred ostalimi.

Povsem na dlani je, da bo prvenstvo osvojilo eno od štirih mostev, o prvaku pa bodo nedvomno odločala medsebojna srečanja, oz. razlika v golih, kjer je trenutno Mladost v najslabšem položaju - 65:14 (Mossa 81:5, Isontina 66:4 in Opicina 76:4). Prvenstvo pa je še dolgo, in bo pri teh razlikah brzkone prislo do večjih sprememb.

Rezultati 15. kola: Staranzano - Gradese 1:11; Pieris - Aris 2:4; Mossa - Monfalcone 3:0; Sanrocchese - S. Marco 1:11; Mladost - Romana 11:0; Pro Romans - Opicina 0:4; Lucinico - S. Sergio 2:0; Corno - Isontina 1:6.

Zacasna lestvica: Mossa 28, Mladost 27, Isontina 26, Opicina 25, Monfalcone 17, Corno 16, Pieris 14, Gradese 14, Aris 14, Lucinico 13, S. Sergio in Pro Romans 12, S. Marco 10, Staranzano 5, Sanrocchese 4, Romana 1.

Vili Princic

KROS

Odličen nastop Borovih atletov

Tekmovalca Atletskega društva Bor Gabriele Testi in Marco Sestan sta v nedeljo na ekipnem deželnem prvenstvu v krosu v kraju Azzano Decimo dosegla resnično prodoren uspeh. Testi se je namreč v konkurenci 48 atletov uvrstil na odlično 2. mesto, pri tem pa je zanimivo to, da je na 4.000 metrov dolgi progi dosegel isti čas (14 minut 50 sekund) kot zmagovalac Claudio Cissilino (Libertas Videm), saj sta na cilj tekmovalca prispela z ramo ob ramo in Cissilino je bil le za spoznanje hitrejši.

Marco Sestan pa se je uvrstil na prav tako odlično četrto mesto s časom 15:16, to je z dvajsetimi sekundami zaostanka za tretjevršnim Davidom Rossijem iz Speta.

Res škoda, da se zaradi boleznih deželnega prvenstva nista mogla udeležiti tudi David Bogatec in Federico Gelfi, tako da Bor ni imel dovolj tekmovalcev, da bi se lahko potevalo za ekipni naslov, ki je pripadel društvu Sanviteese, cigar najboljši tekmovalce pa je zasedel sele 6. mesto.

Priloznost za oddolžitve bodo Borovi atletiki meli že v nedeljo 21. tega meseca, ko bo na vrsti deželno prvenstvo v krosu za posameznike.

JADRANJE / OBČNI ZBOR 11. CONE

Potrditev vloge naših klubov

V soboto se je na se- dezu Yachting Cluba Adriaco v Trstu vršil občni zbor 11. cone italijanske jadrane zveze. V slavnostni dvorani najstarejšega in uglednega jadranskega kluba so se zbrali predsedniki 43 pomorskih klubov 11. cone, ki zaobjema področje od Chioggia do Milj. Castni gost letne skupščine najštevilnejše cone v Italiji je bil v- državni predsednik italijanske jadrane federacije Gaibisso, ki je dal srečanju se posebno pomembnost. V prej omenjenih klubih 11. cone je namreč vpisanih skoro 10 tisoč članov, od katerih je 22 procentov najmlajših.

Nasi jadralni društvi zasedata med 43 klubi castno 10. mesto, Yachting Club Cupa s 304 člani in 11. mesto Trzaski pomorski klub Sirena s 300 člani.

Pred začetkom skupščine so bili n- grajeni vsi najboljši atleti 11. cone, med katerimi v prvi vrsti olimpijka Arianna Bogatec in con- ski prvak v razredu evrop- pa Miran Guštin, člana Sirene iz Barkovelj ter mlada in perspektivna jadralka Johana Kriznič, članica Cupe iz Sessjana, kot conska prvakinja in vsedrjavna zmagovalka pokala Prvo jadro v razredu optimist. Uveljavite- tev slovenskih jadrancev in njih klubov je nadvse pomembna in markantna.

V nadaljevanju letne skupščine je v razclenje- no razpravo posegel tudi predsednik Jadranskega kluba Cupa Marino

Med nagrajenimi tekmovalci so bili tudi Arianna Bogatec (na sliki), Miran Guštin in Johana Kriznič

Kosuta, ki je visoke predstavnike opozoril na veliko odgovornost, ki jo se posebej v tem času nosi 11. cone federacije in vsa včlanjena društva pri razvijanju sodelovanja in povezovanja s klubi in ljudmi ob istrsko-kvarnerski obali.

»V tem pogledu«, je poudaril Kosuta, »imajo trzaska društva kot pomembni nosilci pomorske kulture v severnem Jadranu se posebno nalogo razvijanja vsestranskih in civilnih odnosov s sosednjim področjem.«

To je v nadaljevanju potrdil tudi sam vsedrjavni predsednik Gaibisso in navedel, da je medna- rodna jadrana zveza

pred kratkim v Budim- pesti zadolžila italijan- sko federacijo za razvoj odnosov z vzhodnimi deželami. Kosuta je tudi predlagal kandidaturu zasluznega in dolgolet- nega predsednika Sirene Edija Filipčica za člana izvršnega odbora 11. cone FIV. Filipčic ni bil iz- voljen, vendar je prejel lepo število glasov. Novi odbor je sestavljen iz de- vetih članov in ga bo vo- dil dosedanj predsednik inž. Franko Moletta.

Tudi ob tej priložnosti so slovenski športniki in slovenska društva imela pomemben delež pri soustvarjanju sportno- rekreacijske dejavnosti v našem prostoru.

Za noben del obale med Trstom in Tržicem ne moremo reci, da je zanj prevladala logika betona, denarja in razosebljenja narave v taki meri, kot je to grozilo prelepemu Sesslanske- mu zalivu. Nacrtovalci turističnega giganta so - kljub drugačnim trditvam in dokazovanjem - povsem spregledali pravo vrednost tega malega bisera nase obale in tistega, ki je v njem, po svoji cloveski meri, iskal stik z morjem v tako ali drugačni obliki. Spregledali so tiste, ki jim morje zanesljivo pred- stavlja mnogo več kot beton in denar, ki so mu zapisali svoje srce in svojo dušo ter mu poklonili svojo ljubezen.

Med te gotovo sodijo člani slovenskega pomorskega kluba Cupa, kot nadaljevalci starozitne slovenske pomorske tradicije, ki se je porodila in živela samo ob tej obali, med Barkovljami in Sesslanom. O tem se ni bilo težko prepričati v pogovoru z Marinom Kosuto, znanim slovenskim poslovnem in predsednikom sesslanske Cupe. Navezanost na morje je bilo čutiti iz vsake njegove misli in besede.

Bi nam lahko za nase bralce, v nekaj skopih besedah predstavili svoje društvo? Koliko članov steje?

»Članov je okrog 32. V to število je vstetih približno 40 tekmovalcev, 6 trenerjev in 8 odbornikov.«

Kakšno vlogo igrajo ostali člani?

»To so večinoma zasebni lastniki plovil, njihovi sorodniki, itd. Nasi člani imajo namreč približno 70 kajutnih jadrnic, katerim nudimo društvene priveze v zalivu.«

Imate tudi "društveno floto", svoje colne?

»Da, imamo približno 40 plovil, ki služijo za razne dejavnosti, tekmovalne, organizacijske in druge.«

OBISK PRI JK ČUPA

M. Košuta: Že ustanovitelji Čupe so izhajali iz ribiških družin, zato je naravno, da to izvorno sled še čutimo

BOJAN PAVLETIC

Omenili ste priveze...

»Nase društvo ima, skupno s sosednjo Pietas Julio, ob obali dva pomola. Ob njiju imamo več kot 90 privezov, verjetno pa jih bomo dobili v kratkem še nekaj.«

Očividno je zanimanje za te priveze veliko?

»Tako bi rekel: zanimanje je rahlo večje od razpoložljivosti teh privezov.«

Dotakniva se vprašanja, ki je za vas gotovo najbolj boleča. Poglejte: Sirena deluje v Slovincem zelo nenaklonjeni tržaški občini, začela je delovati kasneje kot Čupa pa ima vendarle svoj stalni sedež ob morju, društveno stavbo, pomožne prostore, urejeno pristajališče (čeprav majhno). Čupa deluje več časa in to v slovenski občini, pa ste še vedno "na prepihu". Zakaj?

»Da, vprašanje društvenega se- deža je za nas najtežje vprašanje. Zemljišče, na katerem trenutno izvajamo svojo dejavnost, nam je bilo dano le na razpolago. Nismo njegovi lastniki. Na njem imamo poleg lesene montažne zgradbe za skromen društveni sedež, se štiri zabojnike za spravilo raznih jadrarnih rekvizitov. Vse to je nezadostno in neprimerno za večji razvoj kluba, toda devinsko-nabrezinska občina nima v Sesslan- skem zalivu nobenega občinskega zemljišča, na katerem bi lahko postavili primernejši sedež. Zato je tako, kot pac je.«

Kakšno so možnosti, da bi se v bodočnosti stanje izboljšalo?
»Preveč optimizma nam pogled v bodočnost ne dopušta. Kako se je zapletlo z velikimi načrti za ureditev Sesslanskega zaliva, po katerih je bila logistična rešitev

za naš klub morda resljiva, je obče znano. Na zemljišču, kjer smo, smo pač le začasni gostje. Ves zaliv nekako propada. Edino življenje v njem predstavljata nase društvo in Pietas Julia.«

Imate sami kako vizijo rešitve tega vprašanja?

»Nobene, prav nobene.«

Omenili sta Pietas Julio. Kako sodelujete s tem italijanskim pomorskim društvom?

»Odlično. Pa tudi z ostalimi društvu iz Trsta in Tržica. Zlasti na mladinskem področju, kjer si tudi nudimo medsebojne usluge, zlasti v zimskih mesecih, ko je naš zaliv primernejši za jadrnanje, kot ostali del obale.«

Za hip se povrniva k članstvu. So to pretežno domačini?

»Teh je kakih 60. Enako število predstavljajo Goricani. Ostali pa prihajajo iz vseh krajev trzaskega zaledja.«

Letos boste slavili 20-letnice svojega obstoja...

»Da, toda te obletnice ne bomo posebej obeležili. V znamenju tega jubileja bo potekala le naša tradicionalna nočna regata (26. junija) Sesslan - Piran - Sesslan, 20. julija pa tudi društveni praznik.«

Tudi nabrezinsko-sesslansko-devinski konec ima stare pomorske slovenske korenine. Ali jih je mogoče v vašem društvu čutiti še danes?

»Ze ustanovitelji Cupe so izhajali iz starih ribiških družin, zato je naravno, da to izvorno sled čutimo v društvu se danes. Domačinom Cupa ni tujek. Čutijo jo kot svojo.«

Pa vendar: enega romantičnega obmorskega vzdusja, kakršno je ponekod drugod, ni več.

»Spremenilo se je marsikaj. Domačini so zemljo ob morju razprodali tujcem. Zdaj so tam priselci. Ribstvo ni več osnovni vir zaslužka. Staro obmorsko kulturo zdaj zamenjuje nova: morje postaja področje sporta, tekmovalja, rekreacije. Romantika je stvar preteklosti.«

Kot uspešnemu poslovnemu vam postavljamo nekoliko izzivalno vprašanje: zakaj se - v nasprotju z italijanskim svetom - slovenski poslovneži politiki, ljudje iz svobodnih poklicev, kot odvjetniki, profesorji, zdravniki in drugi, tako redko vključujejo v odbornisko delo pri naših društvih?

»Takole menim: v italijanski družbi ima mnogo več oseb iz kategorij, ki ste jih omenili, urejen ekonomski status in se zato lažje posvečajo delu v društvih, kot je to v slovenskih krogih. Vsekakor pa bi se to moralo spremeniti. Ra- st naših društev je v največji močni meri odvisna od ustvarjalnih in intelektualnih profilov odbornikov. Če teh ne bo, bomo nazadovali.«

Dovolite mi še osebno vprašanje: iz svojega stanovanja vidite - če lahko tako rečemo - pred seboj vseh Kras, ne vidite pa morja. Kljub temu pa ste predsednik pomorskega kluba...

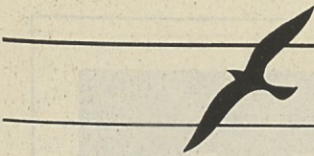
»To bo verjetno zaradi krvi, ki se mi pretaka v zilah. Moj nono, ki je bil iz Kriza, je bil namreč ribič.«

V vas je torej nekaj ribiča?

»Ne povsem. Danes sem že bolj jadralec, ki svojo nedeljsko spro- stitev izkoristi za kratko plovbo ob naši obali. Sem pa clovek, ki je povsem prevzel od morja. Cu- tim ga kot svoj obstojni element.«

Niste še povsem odgovorili na moje vprašanje. Je v vas tudi kaj Krasevca?

»Po svojem poreklu sem Krizan. In Krizani nismo nikoli bili Krasevci.«

PRVI DAN / KAOS ZARADI VREMENA

Zle slutnje

Odpovedali ženski kombinacijski smuk in trening moškega smuka - Bodo sploh izpeljali vse tekme?

IZ MORIOKE ANDREJ DEKLEVA

MORIOKA - SI-ZUKUI - »Letosnje svetovno prvenstvo v alpskem smučanju bo dramatično prav zaradi vremenskih razmer, ki bodo odločile o zmagovalcih,« ob vsakodnevnih zapletih z vremenom menijo stari trenerski in novinarski macki, ki so videli že nekoliko svetovnih prvenstev. »Če bo za to priložnost,« dodajo mlajši, s tovrstnimi izkusnjami noebremenjenji, ki vidijo le snežne vrtnice, ki se podijo po progah. Bodo prireditelji sploh lahko izpeljali celotno prvenstvo?

Sreda, prvi tekmovalni dan prvenstva, je bila prava osnova za zle slutnje. Zaradi močnega vetra je odpadlo prvo tekmovanje, ženski kombinacijski smuk, ki so ga najprej prestavili z 10. na 11. uro in na koncu odpovedali (na sliki AP prizorišče starta ženskega smuka v trenutku odpovedi), ter drugi trening moškega smuka.

V programu bo treba

delati prve spremembe, kar zaradi natrpanega programa, v dvanajstih dneh prvenstva ni niti enega prostega dne, ko bi lahko izpeljali predstavljeno tekmo, ne bo tako preprosto. Izpeljati dve tekmovalni v enem dnevu bi bila se najbolj elegantna rešitev, a ce imajo prav japonski vreme-narji, ki v naslednjih dneh napovedujejo okrepitev vetra in sneženja, pa tudi meglo, bo tudi to nemogoče. V takšnem vremenu je povsem nemogoče tekmovali v smuku, pa tudi v superveleslalomu, torej imajo prireditelji velike težave s polovico izmed dvanajstih tekmovalni, vstevsi kombinacijska. S štiritirimi slalommi in dvema veleslalomoma je le nekoliko laže.

Vreme na severu Honsuja je takšno kot je in za to ne gre kriviti nikogar. Razen morda tistih, ki so na to točko srečevanja sibirskih in tihomorskih zračnih tokov pripeljali svetovno

prvenstvo v alpskem smučanju.

In prav ti veleumozje mednarodne smučarske organizacije FIS ga vsakodnevno lomijo tudi na prvenstvu. Sele v torek se je vodjem ekip posvetilo, da prve petnajstere na prvenstvu ne bodo startale tako, kot so pričakovali. V njej ne bo prva petnajstera po točkah FIS, temveč tista po točkah svetovnega

pokala.

Tako kot v svetovnem pokalu bodo najboljši svoje startne številke tudi izbirali in ne žrebali, kot je bilo na prvenstvih doslej v navadi. Od številke 16 naprej bodo tekmovalci startali po točkah FIS.

V torek zvečer tudi niso znali odgovoriti na nekatera vprašanja vodij ekip glede točk za svetovni pokal, ki jih bodo

razdelili med kombinatorce. Po dokončni verziji bo dobila točke le najboljša trideseterica v končni kombinacijski razvrstitvi, v kateri pa ne bo tistih, ki bodo v kombinacijskem smuku za zmagovalcem časom zaostali za več kot 8 odstotkov.

KOLESARSTVO / ZA MIGUELA INDURAINA

Težje preizkušnje šele prihajajo

PARIZ - Majhen, plecat in odlicen pri vzponih. Podoba španskega kolesarja je v celoti spremenila visoka pojava Miguela Induraina, ta čas najboljšega poklicnega kolesarja na svetu.

Spanija ga razvaja, obcuduje in objema, tako da ga utegne zadušiti. Svojemu velikemu Miguelu s težavo odpušča, ko gre iskati slavo na ceste Francije in Italije in se odteguje svoji domovini. Zna pa mu biti tudi hvalezna, hvalez na njegovi obcudovanju vredni moči, zaradi katere je zmeraj pripravljen naskočiti svetovni rekord v vožnji na eno uro. Indurain je prava lokomotiva, ki vleče naprej celotno špansko kolesarstvo in mu neprestano dovaja kisik.

Televizija prenaša veliko etapnih dirk, veliko podjetij zeli prispevati sredstva najboljšim ekipam. Predvsem Banesto, mostvu, ki je vdano velikemu Miguelu in ima zelo sposobnega športnega direktorja Joséja Miguela Echavarrija; mostvu Once, ki svoje mreže razpreta tudi onstran meje (v ekipi sta med drugimi Nizozemec Erik Breukink in Švicar Laurent Dufaux), da bi nekoliko pozabili na karizmatični lik Marina Lejarreta. Mostvu Clas, ki znova začena sanjari o zmagah svojega celnega vodje Švicarja Tonyja Romingerja. Ta je znova dobil apetit po zmagi na zadnji Vuelti. Navsezadnje tudi Festini/Lotusu, čeprav je to odlično mostvo emigriralo v sosednjo Andoro.

Vse te ekipe sodijo v areno »velikih«. Sodelujejo na etapnih dirkah in v predkvalifikacijskih tekmovalnih na Iberškem polotoku.

Ali je podoba španskega kolesarstva res tako idilčna? Tega v Spaniji ne misli nihče. Po splošni sodbi je zdaj Indurain na vrhuncu svojega vzpona. Zdaj lahko pričakuje najbolj nepričakovane napade tekmecev, ki se zavedajo njegove premoci v etapah na kronometru. Predvsem pa mora pametno krmariti med ponudbami, ki jih je vse vec, in zadovoljiti svoje obcudovalce, ki nic kaj radi ne vidijo znamenj sibiosti.

Za Indurainom ta hip ni nobenega mladega tekmovalca, ki bi bil tako talentiran kot Miguel. Španska mostva niso hotela iskati v tujini, kjer bi se lahko ozrla po Stephanu Heulotu (Banesto), po mladem Francozu, ki ga Bernard Hinault zelo ceni, ali po Laurentu Dufauxu (Once).

Da bi Indurainu lažje prišli do zivega, športni direktorji drugih ekip ta hip stavijo predvsem na stetičnost. Pri tem velja omeniti adut Manola Saiza v ekipi Once, za katero tekmujeja Nizozemec Erik Breukink (tretji na Tour de France 1990) in Švicar Alex Zülle, ki je odkritje minulega leta in spada v klub prvih desetih na svetu.

In kako se je iztekla prva etapa prve letošnje kolesarske dirke poklicnih kolesarjev Ruta del sol v Andaluziji? Na 8 km dolgi etapi na krono-

meter v Chicalani je zmagal Spanec Juan Llaneras, veliki favorit Miguel Indurain, ki ze lep cas ni izgubil na kronometriki etapi, pa je za zmagovalcem zaostal za 35 sekund in zasedel 31. mesto. Nekoliko zaradi prehlada, v veliki meri pa zaradi dežja, ki se je ulil prav takrat, ko je moral Miguel na progo.

Rezultati: 1. etapa - kronometer: 1. Llaneras 11:06 (povprečna hitrost 48, 108 km/h); 2. Gorospe (oba Spa) +0:03, 3. Van Hooydonck (Niz) +0:04, 4. Stephens (Avstral) +0:04, 5. Garmendia (Spa) +0:06, 6. Cordes (Niz) +0:10, 7. Delfaux (Svi) +0:11, 8. Cabello +0:15, 9. Gonzalez +0:15, ..., 31. Indurain (vsi Spa) +0:35.

Manjša krize je zajela skoraj vse vodilne in doslej najboljše postavbe NBA lige. Chicago, Utah, Portland in New Jersey so v teku tedna zgubili dve tekmi, Seattle pa kar štiri. Bolje se piše le San Antonio (3 zmage in en poraz), najbolj v formi pa so trenutno Atlanta (3-0), Houston (3-0) ter LA Clippers, ki so zmagali vse štiri zadnje tekme.

TEAM OF THE WEEK: Dalj casa je pri Los Angeles Clippers vladalo razburkano ozračje, saj so bili soigralci skregani z zvezdo ekipe temnopoltim Manningom, ker je predvajalo solo igr s skromnimi rezultati. Neza-dovoljstvo nekaterih soigralcev (prvo peterko sestavljajo se Norman, Harper, Jackson in Williams,

NBA / VODILNIM EKIPAM TRDA PREDE

4 zaporedne zmage Clippers s »prerojenim« D.Manningom

»Številke« trdijo: Jordan, Barkley, Malone, Ewing, Petrovič...

VANJA JOGAN

prvi menjavi pa sta Grant ter Roberts) je sprožilo val protestov, v zadnjih tednih pa se je prislo do pomiritve in rezultati so ze otipljivi.

PETROVIC MED KANDIDATI ZA MVP LETA: Ob koncu vsake sezone je med podeljenimi priznanji tudi razglasitev najboljšega posameznika leta, ki je bila v zadnjih letih monopol Michaela Jordana. Po dosedanjih statistikah sodce je »Air« tudi letos glavni kandidat za prvo mesto (33 točk na tekmo - 51% pri metu in 7 skokov), konkurenca pa je v primerjavi s prejšnjimi leti mnogo bolj ostra: Barkley, K. Malone, D. Robinson, Ewing, O'Neal,

Olajuwon in Petrovič igrajo na izrednem nivoju, Drazen pa se iz tedna v teden bolj uveljavlja. O tem pričajo dosedanje številke: 23 točk na tekmo (50% pri metu, 52% izza crte treh točk in 91% pri prostih metih) ter 4 asistencije in 4 skoki.

SCHREMPF PROTAGONIST: Presenetljivo uspešno igr pri mostvu Indiana nemški reprezentant Detlef Schrempf. S skoraj 40 minutnim igranjem dosega pogostoma vidnejše izkupičke točke. Proti Philadelphi je dosegel 31 točk in je z dvema prostima metoma sami dve sekundi pred koncem tudi zagotovil zmago lastni ekipi.

VZHODNA KONFERENCA

Atlantic division: New York 26-15; New Jersey 25-20; Orlando 20-19; Boston 22-21; Philadelphia 17-24; Miami 13-27; Washington 12-30.

Central division: Chicago 29-15; Cleveland 26-18; Atlanta 22-21; Charlotte 20-20; Indiana 22-22; Detroit 19-23; Milwaukee 18-24.

ZAHODNA KONFERENCA

Midwest division: San Antonio 27-14; Utah 27-14; Houston 25-18; Denver 15-26; Minnesota 9-30; Dallas 3-37.

Pacific division: Phoenix 31-9; Portland 28-13; Seattle 28-14; LA Clippers 23-20; LA Lakers 22-21; Golden State 20-24; Sacramento 16-26.

NOGOMET / BENFICA KUPIL IGRALCA Z JAVNIMI SREDSTVI

Škandal »Futre Proibido« odmeva

DIMITRIJ KRIZMAN

Zelo vroče je bilo ta teden na Pirenejskem polotoku, se najbolj zaradi dogodkov, ki so z nogometom le posredno povezani. Iz Portugalske je prišla novica, da je Benfica dejansko z javnimi denarnimi sredstvi uspešno nakupiti Futreja od madridskega Atletica. Libonski klub je namreč preprodal državnim televiziji ekskluzivno oddajanje svojih tekem za naslednje tri sezone ter na tak neposten način premagal konkurenco Sportinga in Porta, ki sta si prav tako prizadevala za nakup najboljšega por-

tugalskega nogometaša. Vlada je bliskovito ukrepala, saj je kar nekaj velikih rib državne televizije izgubilo delovno mesto. Dnevnik »O indipendient« se je izkazal z zgovornim naslovom Futre Proibido, kar daje slutiti, da se škandal ne bo tako hitro polegel. V sosednji Spaniji je Real v Madridu premagal Barcelono in jo obenem prehitel na lestvici. Veliki spopad, ki ima tudi politični prizvok, je bil zelo živahen, beli pa so slavili z

2:1. Druge tekme so bile razumljivo v senci, čeprav bi si zlasti derbi Galicije med Celto in vodico La Coruno zaslužil večjo pozornost. Mostvi sta se po blede igri razšli pri 0:0. 18. februarja bo v prijateljski tekmi Athletic Bilbao gostil Milan. Se za tem zakriva Berlusconi-vo zanimanje za novo zvezdo španskega nogometa Guerterom?

Lestvica: La Coruna 31, Real 29, Barcelona 28 (tekma manj). V Angliji so odigrali

kolo tudi med tednom. Od vodilnih sta Manchester United in Aston Villa po enkrat zmagala in zgubila, tako da je Norwich z dvema uspehoma spet prevzel vodstvo. Najmanj poražena ekipa prvenstva Ipswich je poleg remijev začela nabirati tudi zmage in se povzpela na četrto mesto. Povratak Barnesa je blagodejno vplival na storilnost Liverpoola. Napadalec Redsov je po večmesečni odsotnosti v zadnjih treh tekmah dosegel dva odločilna gola,

predvsem pa spet prevzel mesto liderja v ekipi.

Lestvica: Norwich 48, Manchester United in Aston Villa 47, Ipswich 42, Blackburn 41.

Monacu, ki je tokrat na tujem remiziral sledi v francoskem prvenstvu trojica zasledovalcev. Tekmeci so se odrezali spremenljivo. Olympique in PSG sta zanesljivo zmagala. Prav tako prebrljivo pa je Nantes potegnil krajši konec. Boj za naslov je po zadnjih neuspelih Auxerra omejen na te štiri ekipe.

Lestvica: Monaco 33, O.M., PSG in Nantes 31.

NOVICE

V Nemčiji med treningom umrl nogometaš Klein

BONN - Nemška športna javnost je sokirana zaradi nenadne smrti nogometaša bundeslige med treningom v telovadnici. 33-letni Michael Klein, vezni igralec Bayerja iz Uerdingena, ki je bil dolgo let stember romunske državne reprezentance (81 nastopov), se je ob vstopu v telovadnico, po 5-kilometrskem teku s soigralci, nenadoma zgrudil na tla. Kljub vsej pomoči prisotnih je nesrečni Klein ostal v komi in pri prevozu v bližnjo bolnico je idihnil.

Disciplinski ukrepi: izključen tudi Mattei (Udinese)

MILAN - Disciplinska komisija italijanske nogometne zveze je v A ligi za eno kolo izključila: Pagliuco (Sampdoria), Apollonija (Parma), Bortolazija (Genoa), Carboneja (Napoli), Costacuro (Milan), Hagija (Brescia), Herrera (Cagliari), Kohlerja (Juventus), Landuccijs (Brescia), Matteia (Udinese), Nobileja (Pescara), Piolija (Fiorentina) in Rambaudija (Atalanta).

Brez sprememb v tekmovalni UEFA

BERLIN - Predstavnik UEFA za tisk Rudolf Rothenbühler je sporočil pomembno novico, da evropska nogometna zveza ne bo spremenila načina tekmovalni v evropskih pokalih. Predstavnik te organizacije so jeseni razmislljali, da bi v pokalu UEFA in v pokalu pokalnih zmagovalcev uvedli končnico tekmovalni. Za primer so izbrali pokal prvakov, kjer mostvi, ki so zmagala v 2. kolu tega tekmovalni, nastopajo v evropski ligi ali evropskem klubskem prvenstvu. Ker je s finančne plati tak način tekmovalni za klube najatraktivnejši, bodo po končani sezoni v UEFA najprej analizirali letosnje tekmovalni v pokalu prvakov.

treh milijonov natisnjenih vstopnic doma prodali približno 65 odstotkov, ostalih 35 odstotkov pa bodo ponudili svetu.

Vstopnice za SP v nogometu

WASHINGTON - Organizacijski komite svetovnega prvenstva v nogometu, ki bo prihodnje leto v ZDA, je sklenil, da bo vstopnice za nogometne tekme mogoče kupiti le v kompletu za štiri ali pet tekem. Cene so odvisne od posameznega prizorišča in sedeza na tribuni; paket v Chicagu stane od 150 do 400 dolarjev. Kupec si bo z vstopnico lahko ogledal štiri tekme prvega kola in eno tekmo drugega kola, kdor pa bo kupil dva kompleta, si bo lahko ogledal deset tekem in bo imel tudi prednost pri nakupu vstopnic za polfinalno in finalno tekmo. Američani računajo, da bodo od treh milijonov natisnjenih vstopnic doma prodali približno 65 odstotkov, ostalih 35 odstotkov pa bodo ponudili svetu.

Prvak bo branil naslov

NEW YORK - Profesionalni svetovni boksarski prvak v teški kategoriji Riddick Bowe bo v New Yorku 6. februarja prvič branil osvojeni naslov. Njegov nasprotnik v Madison Square Gardnu, kjer se bosta boksarja pomerila za naslov po verzijah WBC in IBF, bo 34-letni American Michael Dokes. Od skupno 18.841 prodanih vstopnic jih je samo Bowe kupil 1000 za otroke iz newyorskega geta. To je zanj vsekar zanemarljiv strošek, saj bo v primeru zmage dobil kar sedem milijonov dolarjev.

Privalova dvakrat izboljšala rekord

MOSKVA - Ruska sprinterka Irina Privalova je na mednarodnem atletskem mitingu v Moskvi dvakrat izboljšala 13 let star dvoranski svetovni rekord na 50 metrov. Štirindvajsetletna Rusinja je rekordno znamko Nemke Marite Koch (6, 11) izboljšala ze v polfinalu, ko je tekla 6, 05 sekunde. V finalnem teku, ki je bil zelo zanimiv predvsem zaradi tega, ker je tudi drugouvrščena Ukrajinka Tonopol-skaja s časom 6, 09 izboljšala stari rekord, pa je Privalova dosegla končno rekordno znamko 6, 00. Ostali pomembnejši rezultati - zenske: 60 ovire: Sokolova 7, 93; višina: 1, 95 m. Moski: skok s palico: Gataulin 6, 00 m; troskok: Protzenko (vsi Rus) 17, 03 m.

Šveda že izpadla

DUBAI - Na moškem mednarodnem teniskem turnirju z nagradnim skladom 1.000.000 dolarjev, v Združenih arabskih Emiratih, so bili v drugem kolu doseženi naslednji rezultati: Volkov (Rus) - Aynaoui (Mar) 6:2, 6:3, Muster (Avs) - Pereira (Ven) 6:4, 6:2, Santoro (Fra) - Montana (ZDA) 7:5, 6:0, Carbonell (Spa) - Gustaffson (Sve) 5:7, 6:4, 7:5, J. Sanchez (Spa) - Järryd (Sve) 7:6, 6:3, Gorriz (Spa) - Black (JAR) 7:6, 3:6, 7:5.

Judo: tudi Slovenke v Vidmu

VIDEM - V občinski telovadnici v Nimisu pri Vidmu bosta v nedeljo jutraj dve ženski judo tekmovalni za memorial Michele Fusillo. Poleg italijanskih bodo na memorialu nastopile se slovenske, hrvaske, francoske in avstrijske tekmovalke.

Tretji derbi Beljačanom!

BELJAK - V 12. kolu avstrijskega prvenstva v hokeju na ledu je beljaski VSV prekinil serijo hokejistov celovskega KAC, ki šest tekem zapored niso izgubili. V Tretjem koroskem derbiju so Beljanci po napeti tekmi zmagali s 6:4 (2:2, 2:0, 2:2).

Odlotice o zmagovalcu je padla v zadnjih 60 sekundah: najprej je KAC zmanjšal vodstvo domačinov na 4:5 in poleg tega se zadel stavivo, 16 sekund pred koncem pa je VSV dal odlotilni gol, ko so Celovčani napadali s šestimi napadalci, ker je vratar zapustil gol.

Derbi si je ogledalo nad 5000 gledalcev. Prvo srečanje ja KAC dobil s 4:1, drugo pa se je končalo neodločeno 2:2. V ostalih dveh tekmah 12. kola je Zell v gosteh iztržil točko proti ATSE Gradec (2:2), Felkirch pa je doma izgubil proti Innsbrucku 4:6 (I.L.).

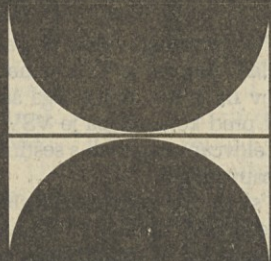
Lestvica po 12. kolu: 1. VSV/Beljak 18 točk; 2. Innsbruck 15; 3. ATSE Gradec 15; 4. KAC 13, 5. Zell am See 13; 6. Feldkirch 8.

VAŠ STIK S SVETOM TISKA

GRAFICENTER

DISTRIBUCIJA MEDNARODNEGA TISKA PO EVROPI
NAROČNINE NA MEDNARODNE DNEVNIKE, REVije, KNJIGE

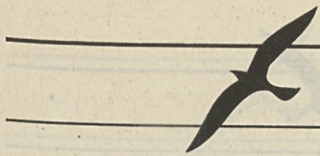

ZALOŽNIŠTVO TRŽAŠKEGA TISKA
DISTRIEST

NAROČILA SPREJEMAMO TUDI
PO TELEFONU IN FAKSU

TRST
TEL. 040/7796666
FAKS 040/7796402

SEŽANA
TEL. 067/73373
FAKS 067/31202

Gledališča

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

V PRIHODNIH DNEH: 6.2. ob 20. uri (Linhartova dvorana) E.Hrvat: Zenska, ki nenehno govori (Cas subjektivnega) : Poligon. Cena vstopnic je 500 SIT. 13.2. ob 20. uri in 14.2. ob 18. uri G.tabori: natanova smrt. Gostuje Bavarsko državno gledališče iz Münchna. predstava bo simultano prevajana. Vstopnina je 500 SIT, dijaki študentje in upokojenci 250 SIT. NAPOVEDUJEMO: 21.2. ob 18. uri, 22.2. ob 19. uri in 23.2. ob 11. uri (Gallusova dvorana) W. Shakespeare: Kralj Lear. Cena vstopnic 600, 500 in 400 SIT. Za predstavi 21.2. in 22.2. je na voljo le še nekaj vstopnic.

Informacije na tel. 061/222-815.

DRAMA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 19.30 uri J. B. P. Moliere: Svatba po sili (za abonma Četrtek in izven). JUTRI: ob 19.30 G.Strniša: Samorog. Za izven in kontu.

Ob 21. uri (Mala drama) Nicolaj: Prva klasa. Za izven in kontu. predstava z gostom iz Rima - gospodom Aldom Nicolajem osebno.

V PRIHODNIH DNEH: 6.2. ob 20. uri Nicolaj: Blagi pokojniki, dragi moške. Monodramski nastop Polone Vetrhi. Predstava z gostom iz Rima - gospodom Aldom Nicolajem osebno!

6.2. ob 20. uri (Mala drama) Nicolaj: Prva klasa. Za izven in kontu.

Informacije in rezervacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do zacetka predstave na tel. 061/221-511.

OPERA IN BALET

V PRIHODNIH DNEH: 6. in 20.2. ob 19. uri Strauss: Netopir.

8.2. ob 19. uri J.Golob: Krpanova kobila. 11.16. in 18.2. ob 19.00 uri G.Verdi: Don Carlos. 13. in 17.2. ob 19. uri J. Offenbach: Hoffmanove pripovedke (13. je nadomestna predstava za odpadli termin 22.decembra 1992)

26.2. ob 19. uri Carmen, balet - premiera. Blagajna je odprta med 11. in 13. uro ter med 17. in 19. uro. Rezervacije na tel. 331-950 samo med 9. in 11. uro.

MESTNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 19.30 uri (za abonma Red B in izven) E. Flisar: Kaj pa Leonardo?

JUTRI: ob 19. uri A.P.Cehov-T.Brasch: Platonov. Za abonma petek in izven.

V PRIHODNIH DNEH: 6.2. ob 19. uri A.P.Cehov-T.Brasch: Platonov. Za abonma Sobota in izven.

Informacije in rezervacije od 10. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/210-852.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 19.30 H.Achtembusch: Susan. Za izven.

JUTRI: ob 19.30 H.Achtembusch: Susn. Za izven. V PRIHODNIH DNEH: 6.2. ob 19.00 uri A.A.Rozman: Tartif. Za izven.

Prodaja in rezervacija vstopnic v Galeriji SMG na Trgu francoske revolucije 5, med 10. in 12. uro ter med 15.30 in 17.30, na dan predstave pa tudi uro pred predstavo pri blagajni SMG.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

DANES: ob 20. uri Gavran: Moz moje zene. NAPOVEDUJEMO: 11.2. ob 20. uri Roger Vitrac: Volkodlak, komedija. Gostovanje primorskega dramskega gledališča Nova Gorica. V glavni vlogi Rade Serbedžija.

Prodaja in rezervacija vstopnic vsak dan razen nedelje od 9. do 13. ure in od 16. do 19. ure v Jelovskovem salonu Kulturnega doma in uro pred predstavo pri blagajni. Tel. 061/448-922.

MARIBOR

SNG DRAMA

JUTRI IN POJUTRISNEM: ob 19.30 Carmen - popoldan na robu evropske zgodovine.

V PRIHODNIH DNEH: 8.2. Dan odprtih vrat SNG Maribor - ob slovenskem kulturnem prazniku: Ob 18. uri Ogleđ gledališča.

Ob 19.30. W.Shakespeare: Hamlet. Jubilejna, 50. predstava. Brezplačne vstopnice lahko obiskovalci dvignejo pri gledališki blagajni najkasneje do 4.2. Tel. 062/211-461.

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE

JUTRI: ob 10.15 in ob 20. uri (Gledališka dvorana Solkan) R.Vitrac: Volkodlak. V PRIHODNIH DNEH: 6.2. ob 20. uri (Gledališka dvorana Solkan) R.Vitrac: Volkodlak. Informacije na tel. 065/25-326.

KOPER

GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 18.2. ob 20. uri R.Vitrac. Volkodlak. Gostuje PDG Nova Gorica. Informacije na tel. 066/21-027.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALIŠČE ROSSETTI

DANES: ob 20.30 bo skupina Teatro d'Arte predstavila B. Brechtovo delo Madre coraggio. Igra Piera Degli Esposti, režija Antonio Calenda. V abonmaju odrezek št. 7. Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in pri blagajni gledališča Rossetti.

DVORANA TRIPCOVICH

DANES: ob 20. uri (red E) tretja predstava Poulencove »Le Voix Humaine« in Mascagnijeve »Cavalleria rusticana«. Dirigent Nikša Barez. Predprodaja vstopnic pri blagajni dvorane Tripovich. Urnik blagajne: od 9.00 do 12.00 in od 16.00 do 19.00, ob ponedeljkih zaprto. Četrta predstava bo v soboto, 6. t. m., ob 20. uri (red L).

GLEDALIŠČE CRISTALLO

DANES: ob 20.30 W. Shakespeare - Kakor vam drago - v izvedbi gledališke skupine Teatro dei Filodrammatici iz Milana. Režija Nanni Garella, scene in kostumi Antonio Fiorentino. V glavnih vlogah Marisa Della Pasqua, Paola Della Pasqua, Marco Balbi in Rosanna Bruzzo. Predstave bodo trajale do 7. februarja.

VIDEM

VIDEMSKI GRAD - DVORANA PARLAMENTA

DANES: ob 20.00 in ob 21.30 »Sinjebradec« (Barbabbu) v izvedbi gledališke skupine Compagnia del Centro Servizi e Spettacoli iz Vidma. Režija Cesare Lievi. Predstave bodo trajale do 9. t. m.

Koroška

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠČE

JUTRI: ob 19.30 Der Contrabass. Zadnja ponovitev v soboto, 6. t. m., ob 19.30.

BELJAK

KLETNI TEATER

DANES: ob 20. uri Uli Bree: Don Quichote - Der Jahrhundertmann.

Glasba

Slovenija

LJUBLJANA

PRESERNOV TRG

V PRIHODNIH DNEH: 8.2. ob 18. uri nastop MePZ Lipa zelenela je ... Osrednje obeležje slovenskega kulturnega praznika v orhanizaciji ZKO Ljubljana Center.

9.2. ob 18. uri nastop 12 mešanih pevskih zborov v združenju sestavi (APZ Tone Tomšič, Consortium Musicum, Anton Foerster, Glasbena matica, AVE, Gaudemus, Ljubljanski madrigalisti, Lipa zelenela je, Ti-ne Rozanc, KUD SCT, Metalka in dr. Bogdan Derc9.

WOLFOVA 6 — KNAFLJEV PREHOD

V PRIHODNIH DNEH: 8.2. ob 21. uri nastop vokalne skupine Vox medicorum.

AKADEMIJA ZA GLASBO

V PRIHODNIH DNEH: 11.2. ob 18.30 nastop MoPZ Grafika.

AVLA KLINICNEGA CENTRA

V PRIHODNIH DNEH: 8.2. ob 16. uri nastop MePZ dr.Bogdan Derc.

KLUB K4

V PRIHODNIH DNEH: 9.2. ob 21. uri (po zaključku gled. predstave Prometej brez skodelice) večer novorockerske scene iz Seattlea.

11.2. ob 20. uri Furclap. Nastop renomirane furlanske folk/rock skupine.

16.2. ob 21. uri koncert Tomoza Pengova, promocija novega CD Rimska cesta.

18.2. ob 22. uri Oldies Goldies noc z gosti Moonlight Cats. Informacije na tel. 061/113-282.

MARIBOR

UNIONSKA DVORANA

V PRIHODNIH DNEH: 8.2. ob 19.30 Rossini: Stabat Mater. V izvedbi Opere SNG. Koncert je v okviru Odprtih vrat SNG Maribor - ob slovenskem kulturnem prazniku. Obiskovalce vabijo, da brezplačne vstopnice

POSTOJNA

RESTAVRACIJA HOTELA JAMA

V PRIHODNIH DNEH: 6.2. ob 19. uri kulturni večer posvečen ljudskemu glasbenemu izročilu. Nastopajo: Duo Piscacci in Dario Marusić, Ljuba Jenče, Ana Braniselj. Vstopnice so naprodaj v poslovalnici Kompas v Postojni. Informacije in rezervacije na tel. 067/21-220.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 7.2. ob 19.30 uri koncert Ljubljanskih madrigalistov. Informacije na tel. 064/222-681.

KOPER

GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 24.2. ob 21. uri koncert Massimo & Elements.

27.2. ob 19. uri koncert KUD Bratstvo Koper. Informacije na tel. 066/21-027.

ŠEMPETER PRI GORICI

GALERIJA KLUBA CRMK

V PRIHODNIH DNEH: 6.2. ob 23. uri bo koncert skupine Res Nullius iz Ilirske Bistrice. Ob 2.00 zrebanje vstopnic.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALIŠČE MIELA

DANES: ob 20.30 abonmajski koncert Glasbene matice »Skladbe za dva klavirja od Clementija do Gelmettija. Nastopa duo Beatrice Zonta - Vesna Zuppin. Na programu: Clementi, Schumann, Kogoj (stiriročno), Martinu, Lutoslawski, V. Gelmetti. Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom koncerta v gledališču Miel.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 8. t. m., ob 20.30 koncert Trzaskega koncertnega društva. Nastopila bosta Mischka Maisky in Pavel Gillov. NAPOVEDUJEMO: 26. in 28. marca musical My fair lady s Sandrom Massiminijem; 29. in 30. aprila koncert Giorgia Gaberija.

SPORTNA PALAČA PRI CARBOLI

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 15. t. m., ob 21. uri celovečerni koncert italijanske rock skupine Litfiba z naslovom »Terremoto tour« .

NAPOVEDUJEMO: aprila bo v sportni palači nastopil kantavtor Marco Masini.

Koroška

VRBA OB VRBSKEM JEZERU

CASINEUM

DANES: ob 20. uri Johnny Griffin Quartet.

Razne prireditve

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 19. uri (Stihova dvorana) Literarni večer ob slovenskem kulturnem prazniku, v sodelovanju z Društvom slovenskih pisateljev. Vstop je prost. DANES IN V PRIHODNIH DNEH: do 6.2. ob 20. uri (Linhartova, Kosovelova dvorana) Noč na zemlji, film Jima Jarmuscha. Vstopnina je 300 SIT. Informacije na tel. 061/222-815.

KLUB K4

JUTRI: ob 22. uri Dance Machine in tetoviranje. Dance Machine predstavlja knjigo o tetoviranju Dimitrija Vremca. Spremnj projekciji ekskluzivnega videa in diasov.

V PRIHODNIH DNEH: 7.2. ob 22. uri nastop Salome, prve dame transevestitske scene in otvoritev foto razstave Primoža Dolničarja.

6.2. ob 21. uri Duhovnost južne Indije. Diapozitivni in poredavanje Roberta Kržišnika, glasba in ples. 14.2. ob 22. uri Roza valentinova. Nastop Elene, druge dame transevestitske scene in gostov.

15.2. ob 21. uri predstavitev Qi Gong metode Wang Ai Ping. Vodi Rudi Klaric. Informacije na tel. 061/113-282.

MARIBOR

KNJIZNICA STUDENCI

JUTRI: ob 17. uri pogovor z dr. Tilko Hren ob njeni novi knjigi Ideali maturantov.

DVORANA ROTOVZ

V PRIHODNIH DNEH: 18.2. ob 18. uri literarni večer s Francetom Frosteričem. V organizaciji Mariborske knjižnice.

KOPER

GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 8.2. ob 20. uri osrednja proslava ob slovenskem kulturnem prazniku. Informacije na tel. 066/21-027.

DOMZALE

PROSTORI NAD TRGOVINO KOVINAR

DANES: ob 17. uri srečanje s carovnikom Miranom canakom.

JUTRI: ob 17. uri Predavanje o astrologiji. V PRIHODNIH DNEH: 6.2. ob 17. uri - preseceenje.

Informacije in prijave: Društvo SMO, Domzale, Ljubljanska 71, prvo nadstropje. Tel 061/711-875.

SKOFJA LOKA

KNJIZNICA IVANA TAVCARJA

DANES: ob 17.30 Na lopi modri Donavi. Diapozitivi. JUTRI: Dan odprtih vrat knjižnice. Ob 19. uri Literarni večer poezije Haiku Slavka Kvasa.

V PRIHODNIH DNEH: 17.2. ob 18. uri Anapurna 1992 - večer z diapozitivi.

18.2. ob 17. uri Živalski svet, diapozitivi. Informacija na tel. 0664/620-200.

ŽALEC

DOM II. SLOVENSKEGA TABORA

V PRIHODNIH DNEH: 6.2. ob 18. uri osrednja proslava slovenskega kulturnega praznika v občini Žalec. Sodelujejo: slavnostni govornik pesnik Ervin Fritz ter glasbenika Mojca Zlobko in Franci Rizmal.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

SALA STURZO

Ul. Sturzo 2 DANES: ob 21. uri bo v dvorani Sturzo v zupnišcu Madonna del mare v Ul. Sturzo 2, projekcija afriškega filma »Badis« (Maroko 1989).

Projekcije bodo trajale do 12.2. s sledečim programom: 5.2. »Layla, ma raison« (Tunizija 1989); 8.2. - »Ken Bugul« (Senegal 1990); 10.2. »Ta donaa« (Mali 1991); 12.2. »Laada« (Burkina Faso 1991).

GLEDALIŠČE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: v četrtek, 11. t. m., ob 17.30 »Con la virtù d'un femminil sembiante« - ob 200-letnici smrti Carla Goldonija. Nastopale bodo Sara Alzetta, Stefania Barca, Monica Bucciantini, Riccardo Canali, Nicoletta Corradi, Giulia Del Monte, Francesca Gamba, Alvina Reale in Gianni De Lellis. Vstop prost.

V PRIHODNIH DNEH: od 12. februarja do 12. marca, se bodo v gledališču Rossetti vršila srečanja z gledališkimi umetniki z naslovom »Il mestiere dell'attore« .

V petek, 12. t. m., ob 18. uri srečanje z igralko Pietro Degli Esposti, ki nastopa v igri Madre coraggio.

Koroška

TINJE

DOM PROSVETE

DANES: ob 19.30 - Predavanje univ. prof. dr. Erike Weinzierl, Dunaj: Fasistične tendence v skupni Evropi. Uvod in vodja diskusije: univ. ass. dr. Valentin Sima, univerza Celovec.

CELOVEC

MODESTOV DOM

DANES: ob 19. uri Evropska skupnost in mladi. Predava dr. Wolf Burian (Trgovska zbornica).

Za najmlajše

Slovenija

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 5.2. ob 17. uri (Kulturnica) Z.Florian: Tobija. Za izven.

10.2. ob 16.30 in 18. uri (Lutkoteka) Jan Malik: Zogica Marogica. Vstopnice so že v prodaji. Informacije ob sredah, četrkih in petkih od 11. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/314-962.

KUD FRANCE PRESEREN

V PRIHODNIH DNEH: 6.2. ob 17. uri igrica Ciribica ciriba, v izvedbi Lutkovne skupine pri GM Jesenice. Informacije na tel. 061/332-288.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

V PRIHODNIH DNEH: 6.2. ob 16. uri Sobotno popoldne za otroke: Otroške pesmi z Romano Kranjčan. Prodaja vstopnic vsak dan od 9. do 13. ure in od 16. do 19. ure, ob sobotah od 9. do 13. v Jelovskovem salonu Kulturnega doma in uro pred predstavo pri blagajni.

KOPER

GLEDALIŠČE

DANES: ob 9.30 in 11.30 H. C. Andersen. Slavcek. Gostovanje PDG Nova Gorica.

V PRIHODNIH DNEH: 9.2. ob 9.30, 10.30 in 11.30 uri Z. Zupancič: Norcavi stricek Frak. Gostovanje Presernovega gledališča iz Kranja.

13.2. ob 10. uri Črvena zgodba. V izvedbi lutkovne skupine Us. Informacije na tel. 066/21-027.

KAMNIK

GALERIJA VERONIKA

Do jutri je na ogled Slikarska parada, razstava slik otrok VVZ Mojca.

SKOFJA LOKA

KNJIZNICA IVANA TAVCARJA

V PRIHODNIH DNEH: 9.2. ob 17. uri ura pravljic - Kraljična na zmu graha. 16.2. ob 17. uri ura pravljic. Informacije na tel. 064/620-200.

PORTOROŽ

JUTRI: ob 19. uri Zvezdica zaspanka v izvedbi KUD Karol Pahor iz Pirana. Priredba Mojka in Stasja Mehora.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALIŠČE CRISTALLO

V NASLEDNIH DNEH: v nedeljo, 7. t. m., ob 11. uri Andersenovi pravljici »Čudežni vzigalnik« in »Polz in vrtnica.«

VIDEM

GLEDALIŠČE LUIGI BON (Colugna)

V PRIHODNIH DNEH: v nedeljo, 7. t. m., ob 15.30 - »Le favole terribili«, v izvedbi Alessandra Giglija.

Koroška

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 10.30 in 15.00 - Die chinesische Mächte (Kitajski slavcek) - otroška igra.

Razstave

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: Ob 19. uri bo v Mali galeriji CD otvoritev razstave Roberta Allana Claytona Quiet Pride - fotografske razstave poti ljubezni in spominov po ameriskem zahodu, ki bo na ogled do 14. marca.

V PRIHODNIH

»Lucky country«

Avstralija je po drugi svetovni vojni iskala delovno silo med begunci opustošene Evrope — Politiko asimilacije je zamenjal koncept multikulturalizma

Povojna migracijska politika je postala prva naloga avstralske vlade. Od nje sta bila odvisna obnova in nadaljni razvoj gospodarstva. Na začetku je izbirala nove priseljenke temeljila na želji: na vsakega tujca deset Britancev. Vendar se tega pravila v praksi ni dalo spostovati, zato si je morala Avstralija poiskati delovno silo med begunci opustošene Evrope ter med ljudmi, ki so se želeli preseliti v daljino

dezelu.

Tako je podpisala vrsto pogodb z državami, ki so lahko ponudile cloveski potencial. Begunci so bili po taborišcih, največ jih je bilo v Nemčiji, Avstriji in Italiji. Tam so ostali do trenutka, ko jih je IRO (International Refugee Organization - Mednarodna organizacija za begunce) odpravila na pot - kot posrednica med njimi in Avstralijo.

Prevoze je v glavnem placala sama Avstralija,

zato pa si je pridržala pravico do izbire priseljencev. Mnogokrat so imeli ti pogodbo za dobo dveh let in so morali delati, kjer so jim v novi deželi določili. Prvi so prisli leta 1947 Latvijci, Litvanci in Estonci, sledili so Nizozemci, Poljaki, Nemci, Grki, Madžari, Romuni, Bolgari, Maltežani, Italijani, Jugoslovani, Slovenci. S tem se je začela podoba avstralske družbe dokončno spreminjati, saj je bilo do takrat kar 98

odstotkov celotnega avstralskega prebivalstva britanskega.

V prvi povojni dobi so za bivalisice priseljencev usposobili skladišča in vojna oporišča, graditi pa so začeli tudi nova središča, imenovana hostels. Med njimi sta bila najbolj znana Bonegilli v državi Victoria ter Bathurst v državi New South Wales. V glavnem so se priseljenci zaposlovali v tistih industrijskih in kmetijskih panogah, ki so bile odločilnega pomena za gospodarski razvoj Avstralije. Pomembno nalogo so imeli tudi državni gospodarski projekti, na primer gradnja hidrocentral na območju Snowy Mountains (Snežno gorovje) v letih 1949-1974.

Pri organizaciji priseljavanja je IRO nadomestil ICEM (Intergovernmental Committee for European Migration - Mednarodni odbor za evropske migracije). Avstralija je takoj ob ustanovitvi (1953) postala njegova članica.

V tistem obdobju (1953-1959) je zaznavno izseljevanje iz Trsta in okolice. Temu je botrovalo dejstvo, da je leta

Tako so Tržačani odhajali v Avstralijo (Foto: Mario Magajna)

1951 prenehalo obstojati Svobodno trzasko ozemlje ter je prislo do dokončne razmejitve med Italijo in Jugoslavijo. Zaostrila se je gospodarska kriza, negotovo je bilo življenje v novih okvirih po vojni. K temu lahko dodamo ugotovitve, da uradni Trst ni zadrževal odhoda izseljencev, pustil jih je oditi. Ne smemo pozabiti tudi na dejstvo, da je imel Trst poseben kontingent za izselitev v Avstralijo (2000 oseb na leto). Pri vsem tem velja izpostaviti resnico, da je bil odhod iz Trsta v Avstralijo resnično tragičen dogodek, saj so izseljenci odhajali z ladjami z glavnega pomola v pristanišču. Slo je za odhod najmanj tisoč lju-

di naenkrat, se več oseb pa je bilo nagnjenih na obrežju ter spremljalo odhod sorodnikov, svojcev, prijateljev, sosedov, znancev.

V šestdesetih letih se je povečalo število priseljencev iz južnega dela Evrope, Azije in Afrike.

Zaradi pritiska novih prebivalcev, ki so izhajali iz nekaj desetih različnih etničnih skupin, je avstralska vlada razširila dejavnost državnih institucij, ki imajo nalogo reševati težave priseljencev. Avstralski model asimiliranega novega Avstralca so v glavnem zavržali neangleško govoreči priseljenci. Državne institucije so sicer pomagale na vrsti področij, vendar ostaja

bistvo problema v tem, da priseljenci niso mogli postati takšni Avstralci, kot jih je želela avstralska država. Tako je politiko asimilacije zamenjal koncept multikulturalizma.

Avstralski sociologi opredeljujejo pojem kot "pluralistično, svobodno izražanje socialnih povezav med pripadniki avstralske družbe". Hkrati pomeni to enakopravnost v izražanju etničnih identitet različnih skupin, ki žive skupaj v okviru določenega geografskega prostora.

Spoznanje o tem, da so priseljenci ravno s svojimi različnimi kulturami obogatili avstralsko družbo, je dejansko privedlo do tega, da se

je začelo spoznavanje in priznavanje multikulturalizma. Od prelomnega leta 1973, ko je bil multikulturalizem uradno uveden, lahko priseljenci svobodno izražajo narodno, politično, socialno in versko pripadnost. Tako se je zelo povečalo število etničnih organizacij, društev, klubov in tiska, ki jim pripada tudi državna podpora. Tako je multikulturalizem vizija, katere cilj je zgraditi družbo, v kateri bodo imeli ljudje različnega etničnega izvora možnosti kot posamezniki ali skupina izbrati, ohranjati in razvijati svojo kulturo, svoj jezik, tradicijo in umetnost.

(Prihodnjice: Slovenci v Melbourneu)

JUTRI

5. februarja

Največji portugalski pesnik Luiz Vaz de Camoes naj bi se rodil na jutrišnji dan leta 1525. Tudi rojstni kraj je sporen: ali Lisboa ali Coimbra. Je pa zagotovo studiral v Coimbra, živel v revščini in med drugim služboval v Indiji, Mozambiku in v severni Afriki, kjer je izgubil oko.

Povsem nesporno pa je, da ni prav, ker tako malo vemo o portugalski kulturi in zgodovini. Ta zanimiva dežela tam neke na robu sploh ni tako nepomenbna in ljudi, ki govorijo portugalsko, je več milijonov. Ustvarili so zakladnico, ki jo kaže spoznati.

Zacetki portugalske literature segajo v prelom prvega in drugega tisočletja. Opazimo vpliv severne Francije. V šestnajstem stoletju je čutili italijanske vplive. Po drugi strani je portugalski imperij po svoje kulturno bogatil simi svet.

Prav Camoes je veliko zajemal iz svojih lastnih doživetij, saj je prepotoval veliko sveta. Je tipični renesančni pesnik. Najbolj znana je njegova epska pesnitev Luzitanci. Za nas, ki nam je Cankar vpil, da nam sodbe ne bo pisal ne frak in ne talar, je zanimivo, da na njegovem spomeniku piše: Ne frak in ne talar!

RECEPT

Divji zajec v vinski omaki

SESTAVINE:

divji zajec, lovorjev list, timijan, brinove jagode, poper v zrnu, šetraj, olje, belo vino, maslo, moka, rdeče vino, sol, poper, jurčki ali druge gobe, brusnice
CAS PRIPRAVE: 60 minut

Očiscenega divjega zajca narežemo na manjše kose, operemo, osušimo in naložimo v posodo. Dodamo lovor, brinove jagode, strit poper, šetraj, pokapamo z oljem in zalijemo s belim vinom. Meso postavimo za nekaj časa v hladilnik, da se marinira.

Tako marinirano meso nato na maslu opečemo, prilijemo vodo ali juho in dušimo. Medtem naredimo na maslu prežganje, ki ga prazimo le toliko časa, da zadisi in zalijemo s hladnim rdečim vinom. Prežganje z vinom prelijemo po zajcu, dodamo se jurčke ali druge gobe in zlico ali dve brusnici. Kuhamo toliko časa, da je meso mehko. K zajcu v vinski omaki ponudimo ocvrto polento.

(Slavko Adamlje)

ZELENI RECEPT

Solata iz surove pese

SESTAVINE:

2-3 pese, kreša ali peteršilj, koprovo seme, sol, 2 dcl kisle smetane ali jogurta

Neolupljeno peso s krtačko temeljito operemo pod tekočo vodo. Nato jo neolupljeno drobno nastrgamo na ribeznu.

Kreso drobno sesekljamo in jo primesamo k pesi.

Kreso lahko gojimo doma tudi pozimi, ker zelo hitro kali in raste. Če pripravljamo solato iz surove pese jeseni, njenih listov ne zavržemo. Z opranimi pesinimi listi obložimo solatno skledo in nanje naložimo pesino solato.

V terilniku drobno stremo koprovo seme in sol in z mešanico potresemo pesino solato.

Na koncu solato prelijemo s kislom smetano ali jogurtom in ponudimo.

(Neva Miklavcic Predan)

KOZMETIKA

S prsti po koži

VIDA PIPAN VOLAJ

O negi kože beremo veliko, a žal največkrat le o tistih nekaj kvadratnih decimetrih, ki pokrivajo obraz, vrat in roke. In kaj je z ostalimi kvadratnimi metrom kože?

Tudi to kožo negujemo, a pogosto le takrat, ko je na obeh, ostale mesece, ko je koža pokrita s tkanino, pa najojnejše pozabimo. Mascobnih blazin, ki se najraje pojavljajo na zunanji strani beder, zunanji strani rok, na bokih, pasu, na trebuhu in v zatilju, ni moč tako hitro odpraviti, kot bi si to želeli. Malo lažje odstranimo trdo kožo na stopalih, komolcih in kolenih. Se najhitreje odstranimo nadležne dlacice, ki nas pod tkanino ne motijo prav pretirano.

Seveda vse to drži le za tiste, ki svoje telo negujejo sezonsko, torej le takrat, ko je koža vidna. Vsi, ki mislijo, da za kožo, ki jo pokrivajo oblačila in obutevi, ni vredno izgubljati časa, so v hudi zmoti. Vseh poškodb in sprememb, ki nastajajo zaradi nase malomarnosti na koži, kot vemo, ni moč odpraviti v enem samem mesecu, zato je ne le pametneje, ampak tudi edino pravilno, da vsa koža, in s tem tudi celo telo, negujemo skozi vse leto.

Negovanje telesa pa zahtevajo tudi modne smernice, saj je telo v

modnih oblačilih »povito« skoraj v celoti. Ponovno se namreč modne oprijete obleke, ozke hlače, za tovrstne garderobe pa so pogosto odveč že dekagrami, ne le kilogrami. S salom obloženi boki ali noge v ozkih hlačah niso prav nič mikavne, zato jih lahko le prekrijemo z dolgim puloverjem ali tuniko, a kaj ko potem hlače skoraj ni videti.

Shujševalne diete in jedilnega lista vam ta teden sicer ne bom napisala, spomnila pa bi vas rada le na to, da cloveska koža ni elastična, ki bi se po mili volji širila in krčila, kot bi si želeli, zato jo moramo ob vsaki dieti skrbno negovati. Koža drugače postane ohlapna, ker mišični tonus popusti. Če mišicam ohranjamo napetost, se nam na koži ne bodo pojavile gube. Kožne mišice so v kozmetiki zelo važne, saj kožo napenja. Napetost kože pa dosežemo le s pravilno masazjo, ki jo pričnemo isti dan kot dieto.

Mascobnih blazin se bomo torej znebili, če bomo pazili na prehrano in priceli redno telovaditi in se masirati. Ker je pogosto boljše, da se masiramo sami, saj pri tem aktiviramo določene mišice, pospešimo krvni obtok in se obenem se razgibamo, si oglejmo nekaj osnovnih pravil samo-

masaze.

Vsi giba roke, s katero masiramo, tečejo v smeri venoznega krvnega obtoka. Masazo pričnemo in končamo z gladijenjem kože. Gibi so ravni, le v sklepih gladimo krožno. Sledi otiranje, pri katerem uporabljamo palec in jagodice prstov, delamo pa krožne in spiralne gibe. Gnetenje je prijem, pri katerem odločno stiskamo mišično tkivo in nanj pritiskamo s pal-

cem, prsti pa tvorijo nekaksne klesce. Mišice najprej objamemo, dvignemo in sele nato pritiskamo. Stresemo in trkljamo lahko tudi cele ude. Svaljkanje uporabljamo pred koncem masaze, za popolno omehtanje, saj si s tem prijemom hitro prekrvavimo kožo.

Vse te masazne gibe lahko izvajamo v kadi, pod prho ali pa takrat, ko si v kožo vtiramo kreme ali mleko za telo.

MODA VČERAJ

Coco in Elsa

NADA VODUSEK

V tridesetih letih, ko je Elsa Schiaparelli zabavala sebe in javnost s svojimi ekscentričnimi in sofisticiranimi modnimi domisleki, je bil modni prestol v Parizu pravzaprav že zaseden.

Gabrielle Bonheur Chanel se je zapisala v zgodovino s številnimi konkretnimi stvarmi. In z besedami. Z izjavo, da je najtežje oblikovati preprosto črno obleko, je gotovo zadelo v črno. Ta dama je leta 1912 odvrgla steznike med staro saro, leta 1916 kreirala ženske obleke iz poceni džersija, namenjenega samo za perilo, leta 1920 lansirala široke ženske hlače... in takrat se ji je sele odprlo. Če sledimo kronologiji njenih modnih zamisli, vidimo, da jih je ravno v dvajsetih letih nizala drugo za drugo.

Coco se je rodila leta 1883, Elsa je bila sedem let mlajša. Če je prva blestela v dvajsetih letih, jo je druga dohitela v tridesetih. Obe sta pozirali Man Rayu. Se pulili za risbe Jeana Cocteauja. In se seveda nista marali: »tista Italijanka, ki dela obleke« in »tista pusta mala burzujka«... Proti koncu tridesetih let se je slednja menda pocutila zelo ogroženo. Kot navaja Palmer White v knjigi o Elsi Schiaparelli, je na neki zabavi v hrast preoble-

ceno Elso med plesom zanalasc porinila v blizino svec, kjer so se veje njenega kostuma vzgale in so jih komaj pogasili, preden se je vzgala se uboga Elsa.

Tekmici do zadnjega diha pa sta obe »pogoreli« v petdesetih. Elsa se je po svoji zadnji modni reviji leta 1954 za mesec dni zaprla v stanovanje. In morda ji je bilo v tolažbo, da je bila Coco, ki je prav takrat po petnajstih letih spet odprla svoj salon,

deležna poraznih kritik.

Zdi se, da je na koncu vendarle zmagala »mala burzujka«. Njena znamka se se zmeraj drago prodaja in Chanelov kostim z obveznim nizom ogrlic je neizgledljiv.

Mene pa vseeno bolj zabava pozabljenka Elsi-na obleka s predali. In zelo rada bi kdaj povohala njen Shocking. Stavim, da je čisto drugačen kot Chanel 19.

Man Ray: Coco Chanel

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

08.35	Video strani
08.45	Zimski počitniški program
10.30	Zgodbe iz skoljke
11.20	Film 'edna: Prestopnik, francoski film, ponovitev
13.00	Poročila
13.55	Filmsko popoldne
13.55	Bunt z Beverly Hillsa, 6/13 del ameriške nanizanke, ponovitev, VPS 1355
14.20	Iskanje resnice, 2/4 del angleske nadaljevanke, ponovitev, VPS 1420
15.10	Kjer duh živi, kanadski film, VPS 1510
17.00	TV dnevnik 1 - slovenska kronika
17.15	Otroški program: Živ zav
18.00	Regionalni studio Maribor
18.50	Pari, tv-igrice
19.15	Risanke
19.30	TV dnevnik 2, vreme
19.55	Sport
20.00	Zarišce
20.40	F.Huby: Ljubezenska preizkušnja, 1/7 del nemške nadaljevanke, VPS 2040
21.30	Tednik, VPS2130
22.15	TV dnevnik 3, vreme, VPS 2215
22.38	Sport
22.43	Poslovna borza
22.55	Video strani

SLOVENIJA 2

10.05	Video strani
10.15	Svedska
10.30	Slovenija - umetnostni vodnik: Sladka Gora, ponovitev
10.45	Sportna sredi: Mednarodna prijateljska rokometna tekma (Z): Slovenija - Hrvaška, posnetek iz Litije
12.00	SP v alpskem smučanju, smuk (Z), posnetek iz Marioke
13.00	Poročila
16.25	Oci kritike, ponovitev
17.25	Svet poroka, ponovitev
18.00	Videoapon
18.45	Ze veste, svetovalno namenski program
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.00	Umetniški večer
20.00	Sodobna ameriška literatura: Norman Mailer, dokumentarni film
20.50	Goli in mrtvi, ameriški film
23.00	Sova
23.00	Dragi John, 41. del ameriške nanizanke
23.00	Iskanje resnice, 3/4 del angleske nadaljevanke
00.20	Video strani

KANAL A

10.30	Astroloska napoved
10.40	RIS, risanke in spoti
11.00	Drugacen svet, ponovitev 88. dela
18.05	Elizija - Rajski vrtovi, ponovitev 2. dela oddaje o duhovnosti
19.00	Ninja zelve, 44. del ameriške risanke
20.00	Risanke
20.15	Dnevnoinformativni program in vreme
20.30	Dance session, 16. oddaja o plesu
21.00	Ljudje proti, italijanska protivojna drama
22.40	Drugacen svet, 89. del ameriške nadaljevanke
23.30	Dnevnoinformativni program in vreme, ponovitev
23.45	Poročila v angleščini: Deutsche Welle
00.15	Astroloska napoved
00.25	MCM
01.00	Video strani

KOPER

18.00	Primorski forum
	Primorska poslovno
	Primorska kronika

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik
10.15	Film: I figli dei moschettieri (pust.), vmes (11.00) dnevnik
11.40	Dok.: En sam svet
12.00	Variete: Servizio a domicilio, vmes (12.30) dnevnik 1
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misfatti e ...
14.30	Aktualno: Primmissima
15.15	Variete: Buona fortuna
15.30	Otroska oddaja
16.00	Mladinski variete: Big
17.55	V Parlamentu in vesti
18.10	Aktualno: Italia, navodila za uporabo
18.45	Variete: Ci siamo?
19.50	Vreme in dnevnik
20.40	Variete: Partita doppia (vodi Pippo Baudo)
22.45	Variete: Caffè italiano, vmes (23.00) dnevnik
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Danes v Parlamentu
0.40	Rubrika opolnoci
1.15	Film: Acqua in bocca (kom., VB 1985)

RAI 2

7.00	Otroški variete
8.45	Vesti - Eurnews
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: Donne, amore e matrimoni (kom., '56)
11.00	Nan.: Lassie
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
11.55	Dezelnji programi
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, Nonsoloner
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.25	Kronika v živo
17.15	Vesti in iz Parlamenta
17.25	Aktualno: Il coraggio di vivere, nato sport
18.20	Nan.: Hunter, vreme
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Variete: Ventientanti
20.40	TV film: La scalata (dram., It. '92)
22.20	Aktualno: Rock caffè
23.15	TG 2 - Pegaz
23.45	Sport: EP v kosarki

RAI 3

6.45	Dok.: L'altrarete, vmes (6.50, 12.00) dnevnik
12.15	Chi è di scena
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Dezelnje vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
15.15	Dok.: Skrivnosti petja
15.45	Samo za sport
17.20	Sportna rubrika Derby
17.30	Neonews, nato pregled tujega tiska
18.00	Dok. oddaja: Geo
18.30	Nan.: Lassie
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Dezelnje vesti
19.45	Telegiornale Zero
20.05	Blob in Una cartolina
20.30	Aktualno: Il rosso e il nero (vodi M. Santoro)
23.15	Dnevnik in Omnibus
0.30	Dnevnik in vreme

RETE 4

6.30	Aktualno: Telesveglia, vmes od 7.30 dalje vsakih 30 min. vesti
8.00	Nad.: General Hospital, 9.00 Marilena, 10.00 Ines, 11.00 Amanda, 12.00 Celeste, vmes (10.30) vesti
12.50	Variete: A casa nostra
13.30	TG 4 vesti
14.00	Variete: Buon pomeriggio
14.05	Nad.: Sentieri, 15.10 Grecia, 16.10 Anche i ricchi piangono, 16.55 Febbre d'amore
17.30	TG 4 vesti
17.40	Aktualno: C'eravamo tanto amati
18.05	Nad.: La signora in rosa, vmes (18.55) vesti
19.35	Kviz: La cena è servita
20.30	Film: Grandi magazzini (kom., It. '86)
22.30	Film: Mio figlio professore (dram., It. '46), vmes (23.30) vesti
0.35	Nan.: Top Secret

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Variete: Maurizio Costanzo Show
10.30	Nan.: La casa nella prateria
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.30 Agenzia matrimoniale, 15.00 Ti amo parliamone, 15.30 Scene da un matrimonio
16.00	Otroški variete: Risanke in kviz
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Kviz: Tutti per uno (vodi M. Bongiorno)
22.45	Nan.: Casa dolce casa
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1

6.30	Otroški variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odpri studio
13.00	Otroški variete
13.45	Nan.: Agli ordini papà
14.15	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 Unomania
16.05	Nan.: Baywatch
17.05	Varieteja: Twin Clips, 17.35 Mitico
18.10	Nan.: MacGyver
19.10	Varieteja: Rock & Roll, 20.00 Karaoke, vmes (19.30) Studio sport
20.30	Nan.: Beverly Hills 90210
22.30	Film: Fuori di testa (kom., ZDA '85, i. Brian Genesio)
0.15	Odpri studio, pregled tiska in sport
1.00	Nan.: V - Visitors

TMC

7.00	Eurnews
9.00	Nad.: Doppio imbroglio, 9.45 Potere
10.15	Rubrika: Zenska TV
12.00	SP v smučanju: ženski smuk
13.00	TMC News - Sport
14.00	Film: Il fantasma ci sta (kom., ZDA '67)
15.50	Risanke: Snack
16.15	Nan.: Batman
16.45	Dok.: Prijateljska narava: Cape au Sud
17.15	Rubrika: Zenska TV, 19.10 Garderoba
19.25	Vremenska napoved
19.30	TMC News
20.00	Nan.: Magy
20.30	Film: Quando la coppia scoppia (kom., It. '81, i. E. Montesano, Dalila Di Lazzaro)
22.20	Snežni planet
23.10	TMC News in vrem
23.30	Film: La banda Blondini (pust., '81, i. Kelly Johnson)
1.25	SP v smučanju: ženski slalom, 1. tek, (4.10) 2. tek, vmes (2.30) CNN News

ITALIA 7

7.30	Risanke
12.00	Nad.: Cara a cara
13.55	News Line - Vesti
14.00	Nad.: Aspettando il domani, Il tempo della nostra vita
15.50	Dezelnji programi
17.30	Sette in allegria
19.15	News Line
19.30	Nan.: Buck Rogers
20.25	Il sasso nella scarpa
20.30	Film: Costretto ad uccidere (vestern, ZDA '68, i. Charlton Heston, J. Hackett)
22.30	Vesti: News Line
22.45	Colpo grosso story
23.45	Filmske novosti
24.00	Film: Nella stretta morsa del ragno (srh., It. '71, i. A. Franciosa)
2.00	News Line - Vesti

TELEFRIULI

16.30	Nan.: Barney Miller
16.55	Kratke vesti
17.00	Starlandia
18.00	Nan.: Villa Arzilla
18.30	Nad.: Destin
19.00	Vecerne vesti
19.30	Rubrika: Parliamone
20.25	Film: Effetto raggi gamma sui fiori di Matilda (dram., ZDA '72)
22.30	Nočne vesti

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
14.00 Kronika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Harry O., ameriška nanizanka
13.50	Pozdravi Firenze, it. komedija, 1956
15.15	Ponedeljkov sportni pregled, ponovitev
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka, otroški program
16.45	Tecaj italijanscine
17.00	Pustite jih živeti, dokumentarna serija
17.15	Oscar Junior: Sanjam ali bedim
17.05	Vohuna, am. nan.
18.00	Studio 2 magazin
18.50	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Harry O., am. nan.
20.15	Nočni sodnik, ameriška nanizanka
20.40	Nevarni prehod, angl. vojni film, 1979; igrajo A. Quinn, James Mason in drugi
22.10	TV Dnevnik
22.25	Mestne sanje, avstralska dok. reportaza
22.50	Out, 5. del nadaljev.
23.40	Nočni sodnik, am. nanizanka

Avstrija 1

09.00	Jutranji spored
10.30	Dama s kamelijami, ponovitev filma
13.35	Sinhla Moca, 88. del
14.00	Trojica s stiriimi pestmi, 2. del
15.05	Zabavne in poučne zgodbe
15.50	Kislo zelje, 4/13 del risane serije
16.15	Naravovarstveni dektivti
16.30	Igra
18.00	Cas v sliki
18.30	Hribovski zdravnik
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Sport
20.15	V kraljestvu ruskih medvedov, zadnji del
21.15	Smrti strah v stolpnici, ameriški tv film
22.45	Tatica, francoski film
00.35	Zakon v L.A.: Primer Stacey Gill
01.25	Poročila: Tisoc mojstrov

Avstrija 2

15.20	Tisoc mojstrov
15.30	Zivljenje na veliki nogi, ameriška komedija
17.00	Tecaj madžarskega jezika
18.00	Družinske vezi, 1. del
18.30	Da ali ne, vodi Joachim Fuchsberger
19.00	Regionalni programi
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Kultura
20.15	Moja najljubša pesem
21.15	Reportaze iz tujine
22.00	Cas v sliki
22.30	Naš šef je ženska, 4. del: Gabriella pocišti Poročila; 1000 mojstrov
01.50	SP v alpskem smučanju, smuk za kombinacijo, Z, iz Marioke

Hrvaška 1

08.00	Dobro jutro, Hrvaška
	Poročila
	Zgodbe in Monticella, 54. del
10.00	Poročila
10.05	TV sola
11.30	Mali svet
12.00	Poročila
	Svet se vrti naprej, 54. del nanizanke
13.25	Monofon
14.00	Poročila
14.05	Slika na sliko
14.50	Ike, ponovitev 5/6 dela
15.40	The Big Blue
16.00	Poročila
16.05	Učimo se o Hrvaški
16.35	Malavizija
17.30	Hrvaška država in ljudje
18.00	Poročila
18.05	Hrvaška kulturna disciplina
18.35	Santa Barbara, 316. del amer. nadaljev.
19.30	Dnevnik 1
20.15	Misijonarji, 2/6 del angleske dok. serije
21.10	V velikem planu
22.45	Dnevnik 2
23.20	Slika na sliko
00.05	Poročila v angleščini
00.10	Poročila
00.20	Sanje brez meja

Hrvaška 2

19.00	Volitve 93
19.02	Risanke
19.30	Dnevnik 1
20.05	Kosarka: Evropski pokal - Slobodna Dalmacija: Aris, prenos iz Splita
21.50	Ike, 6., zadnji del ameriške nadaljevanke
23.15	V senci vesal, 3/8 del am. nadaljevanke
00.05	Poezija: V. Popović: Čudezna ladja
00.30	Horoskop
00.35	Spored za sredo
	Video strani

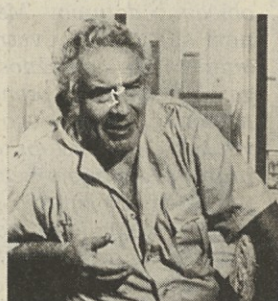
Madžarska

05.40	Dobro jutro
08.35	Cez dan
09.00	Pekleni raj, brazil-ska pustolovska serija
10.00	Zagotovo nepolitični show
11.20	Igra
12.00	Poročila
16.00	Popoldanski saldo
16.10	The Herald Tribune, kratki film
16.45	Telefonska igra
17.00	Kupil bom to žensko, 146. del
17.30	Cez dan
18.45	Vecerna pravljica
19.05	Kolo sreče, kviz
19.35	Katoliška kronika
20.00	Dnevnik
20.40	Govorica srca, angleska serija
22.05	Car sporta
23.45	Dnevnik

TV SLOVENIJA 2 / NOCOJ OB 20.05

Norman Mailer
Goli in mrtvi

Sodobna ameriška literatura
v Umetniškem večeru

je bil Goli in mrtvi, ki je izšel 1948. leta, in je eden najboljših svetovnih vojnih romanov o dogodkih druge svetovne vojne. Po njem je leta 1958 nastal celovečerni film v režiji Raoula Walsha.

Sicer zajeten roman je režiser Walsh s pomočjo scenaristov Denisa in Terrya Sandersa skrcil na precej shematično in stereotipno vojno zgodbo o vođu v pacifiškem peklju v drugi svetovni vojni. Kljub temu, da so filmski liki v primerjavi z junaki v romanu v marsicem osiromašeni, je film vendarle pretresljiva zgodba o ljudeh, ki v posebnih vojnih okoliščinah izgubijo orientacijo in osnovalo človeške dostojanstvo. Vojna pacirojeva zločina in v njej ni prostora za človeško dobroto in filozofiranje o smislu življenja. V njej se ubija, ce nočes biti sam zrtev. Film Goli in mrtvi so posneli v Panami, ki prepričljivo ponazarja pacifiške otoke.

Mailerjev prvi roman

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz; od 16.00 SV 918 kHz) 4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtice in obvestila; 13.45 iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Četrtek večer; 21.05 Literarni večer; 22.30 Stari gramofon; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz) 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Širokovrtnjak svetuje; 8.40 Kalendar prireditev; 10.35 Kompasovo turistično oko; 10.50 Primorski val; 11.15 Izjava tedna; 12.00 Opoldne; 12.40 Stajerski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobnotice; 15.10 Menjalniški tečaj; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba;

17.50 Šport; 19.30 Jazz; 21.00 V zbirate; 22.20 Rock.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz; od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; od 16.00 SV 918 kHz) 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Komedija; 11.05 Lahka glasba; 12.05 Pojemo in igramo; 13.05 Mladinski program; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Govorimo francosko; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Operni pevci; 16.45 Tretja stopnica; 17.00 Glasbena umetnost; 18.05 Svetovna reportaza; 18.25 Koncert; 19.35 Zborovska glasba; 20.00 iz arhiva simfonikov RTVS; 22.05 Večerni logos; 22.20 Zvočni zapisi; 23.00 Izbrali smo; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

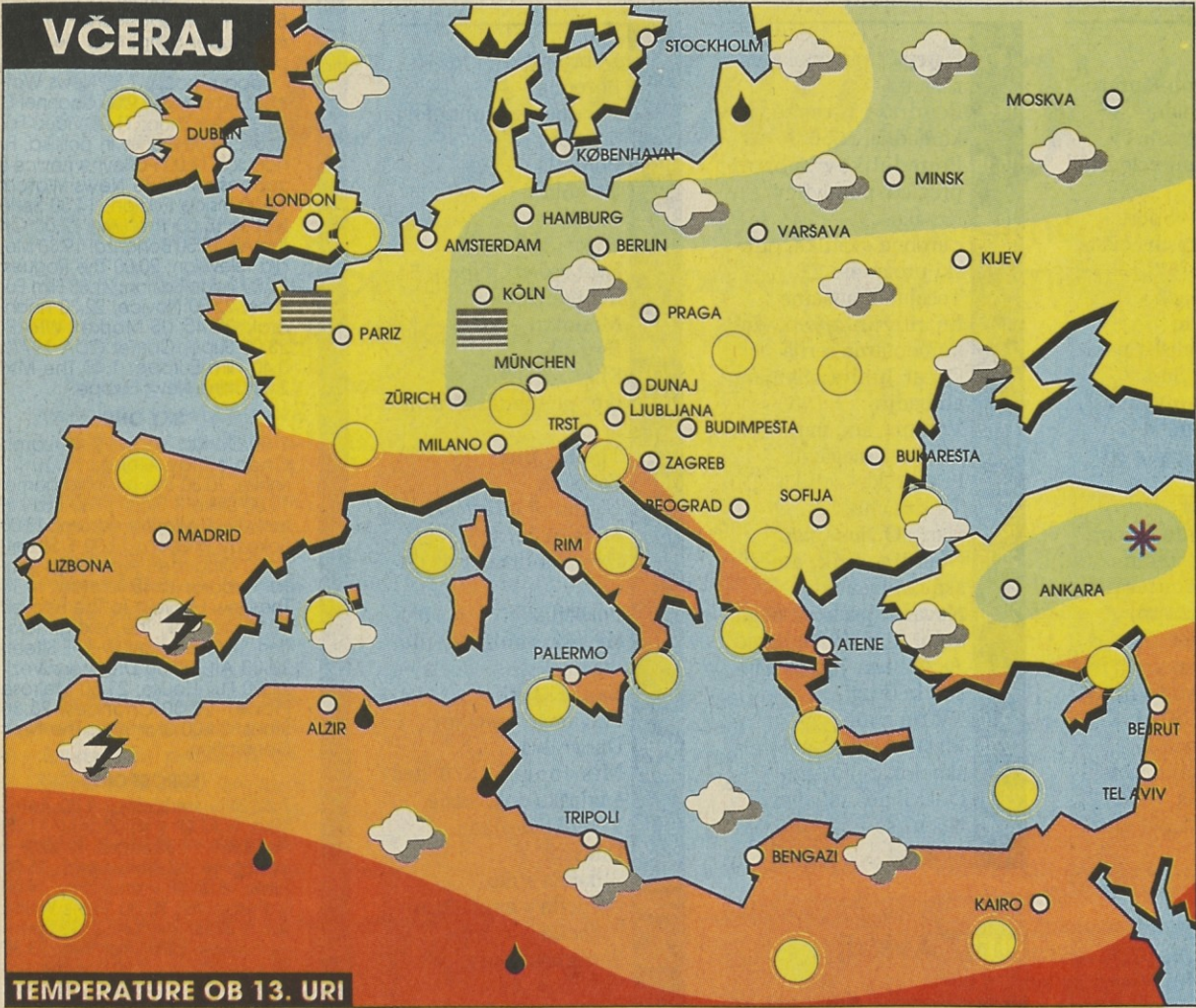
(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz) 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba in koledar; 6.30 Jutranja in osmrtnice; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45

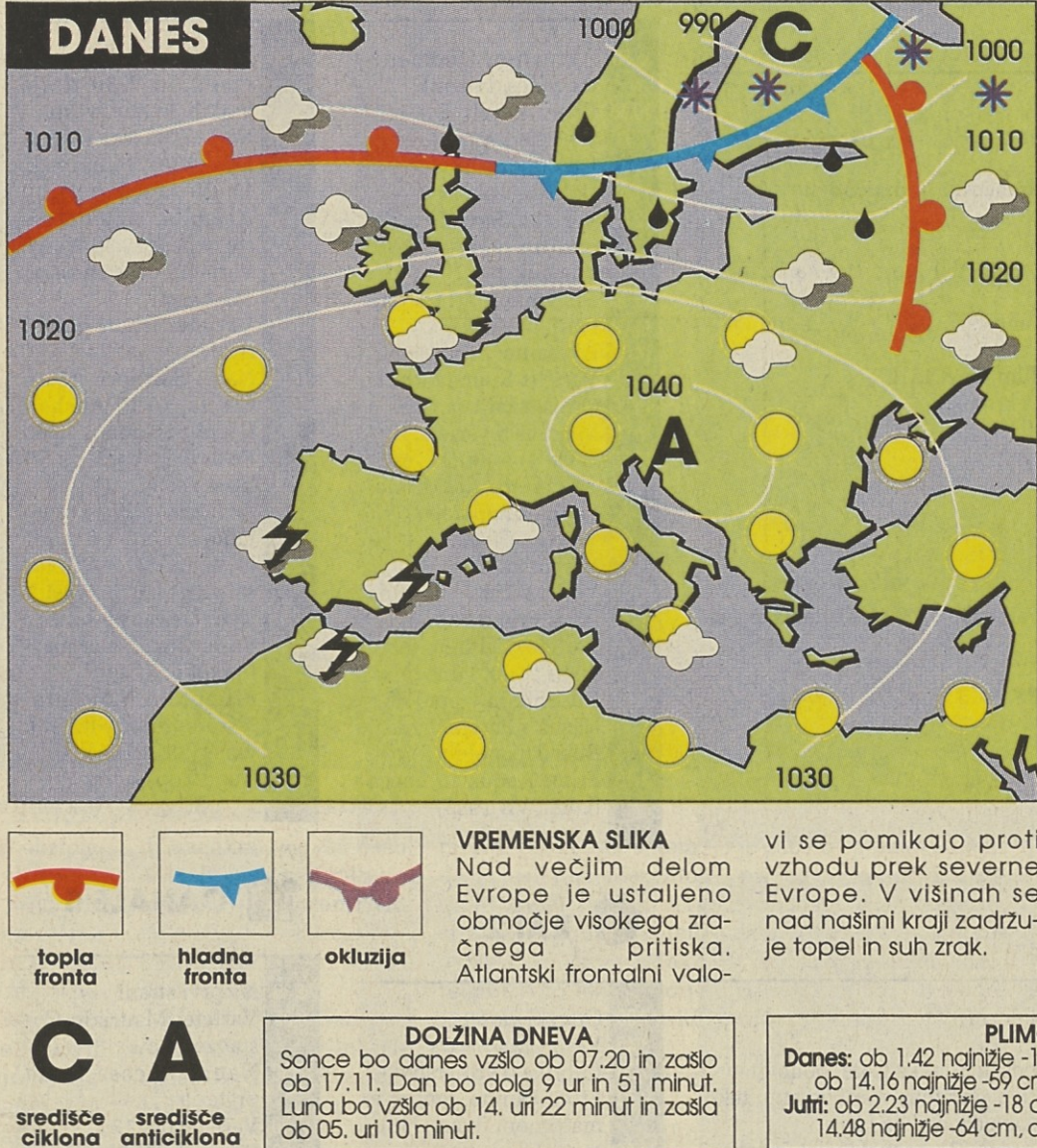
Servisne informacije; 9.00 Pesem tedna; 9.35 Amerika; 10.30 Primorski val; 11.00 Hladno-toplo-vroče; 13.00 Jagode in podoknice; 15.00 Hit Nova Gorica; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasbeni desert; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik, os

EVROPA NA SEVERU PADAVINE, PONEKOD ZJUTRAJ MEGLA

- Jasno
- poloblačno
- oblačno
- nevihta
- dež
- sneg
- megla

TEMPERATURE

PO SVETU

HELSINKI	-2/4
OSLO	-3/1
STOCKHOLM	0/3
KØBENHAVN	-3/2
MOSKVA	-5/3
BERLIN	-2/1
VARSAVA	-6/2
LONDON	3/11
AMSTERDAM	3/4
BRUSELJ	0/2
BONN	-2/7
FRANKFURT	-3/2
PARIZ	1/3
DUNAJ	-11/-1
MÜNCHEN	-5/-3
ZÜRICH	-2/2
ŽENEVA	-3/4
RIM	-1/13
MILAN	-4/11
BEOGRAD	-7/0
NICA	7/15
BARCELONA	3/13
BUKARESTA	-5/6
CARIGRAD	2/4
MADRID	0/13
LIZBONA	9/17
ATENE	3/6
LARNAKA	1/9
TUNIS	0/16
ALŽIR	6/18
MALTA	10/13
JERUZALEM	-1/1
KAIRO	7/10

PLIMOVANJE

Danes: ob 1.42 najnižje -10 cm, ob 7.24 najvišje 41 cm, ob 14.16 najnižje -59 cm, ob 20.55 najvišje 36 cm.

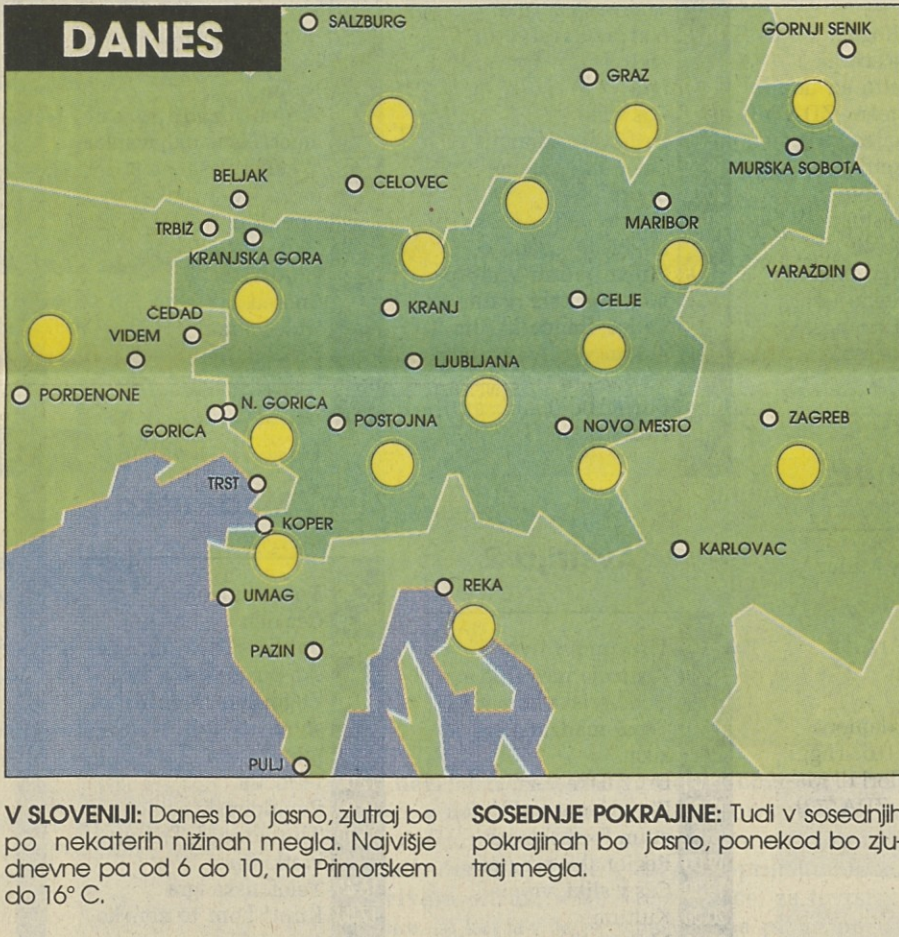
Jutri: ob 2.23 najnižje -18 cm, ob 8.07 najvišje 46 cm, ob 14.48 najnižje -64 cm, ob 21.22 najvišje 44 cm.

ALPE-JADRAN / SONČNO, TOPLO, PONEKOD ZJUTRAJ MEGLA

TEMPERATURE

VČERAJ OB 7. IN OB 13. URI

LJUBLJANA	-6/5
TRST	10/14
CELOVEC	-10/2
BRNIK	-7/7
MARIBOR	-4/9
CELJE	-8/7
NOVO MESTO	-6/6
NOVA GORICA	-4/16
MUR. SOBOTA	-6/5
PORTOROŽ	0/18
POSTOJNA	-1/11
IL. BISTRICA	-3/14
KOČEVJE	-9/9
CRNOMELJ	-9/8
SL. GRADEC	-8/6
BOVEC	-6/4
RATEČE	-7/7
VOGEL	5/9
KREDARICA	0/1
VIDEM	0/14
GRADEC	-8/7
MONOŠTER	-6/6
ZAGREB	-6/7
REKA	5/16

OBLAČNOST

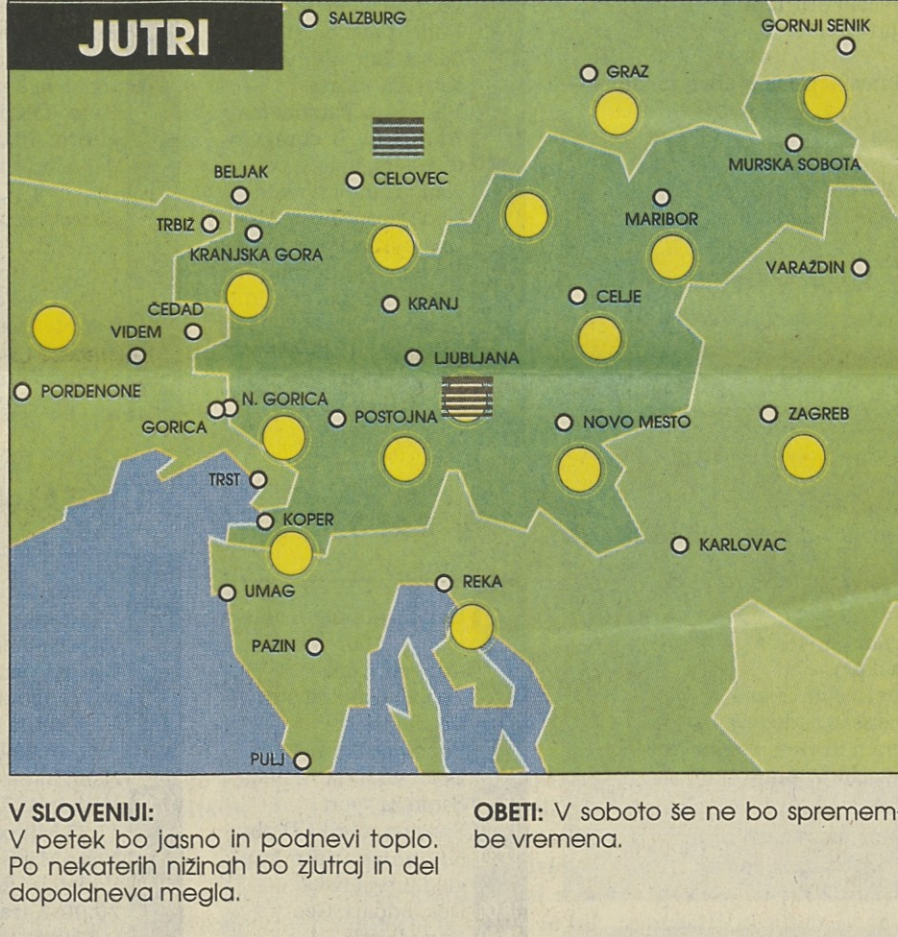
DEŽ/SNEG mm na dan

pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60

VETER

NEVIHTE

MEGLA

ONESNAŽENOST ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	228
Maribor	232
Celje	320
Trbovlje	236
Hrastnik	288
Zagorje	118

Kritična 24 ura koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri:

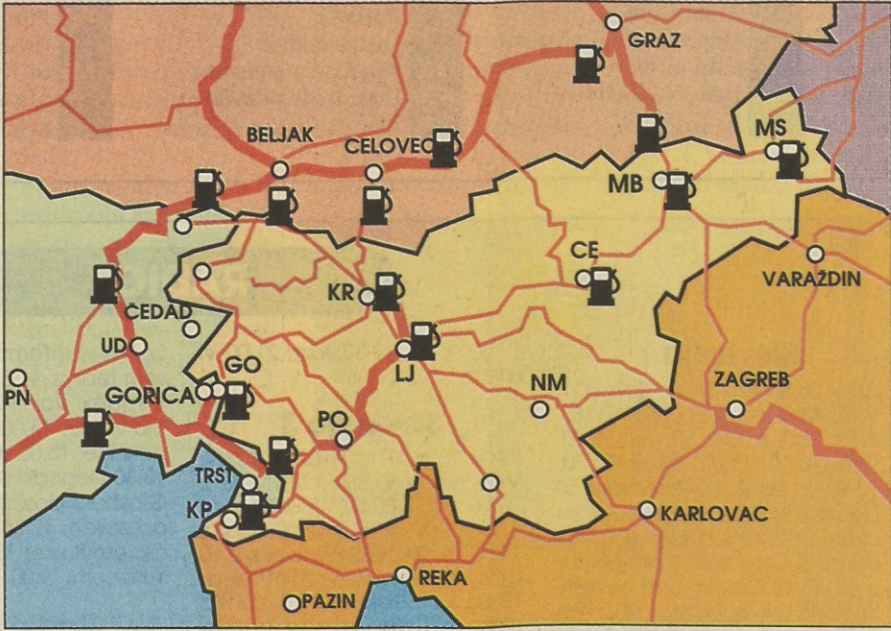
Mura, G. Radgona:	108
Drava HE Dravograd:	130
Sava Radovljica:	38
Sava Senta Jakob:	108
Sora Radeče:	108
Suha:	—
Ljubljana Moste:	55
Savinja Nazarje:	—
Laško:	93
Kolpa Podbočje:	80
Radenci:	80

HOROSKOP

Pisec: Aleksandra Zorc Berce

- OVEN 21-3/20-4**: Pred vami se odpira novo področje na družabni sceni. Odločili ste se, da ne boste več tako »besedno« grobi do tistih, ki z vami ne morejo tekmovali.
- BIK 21-4/20-5**: Polno idej imate glede svoje kariere. Navelicali ste se delati stvari, ki ste jih uspešno pripeljali do profitabilnega konca, zato si sedaj želite začeti na novo.
- DVOJČEK 21-5/21-6**: Uspešno boste predstavili svoje ideje bližnjim sodelavcem, ki tokrat ne bodo imeli bistvenih pripomb. Zavedajte se, da je do realizacije še daleč.
- RAK 22-6/22-7**: Ze nekaj časa ste pridno dajali na stran ves denarni »višek« in sedaj ste pripravljeni ta izkupicek kar najbolje porabiti.
- LEV 23-7/23-8**: Če je poroka tisto, kar si želite, se vam prav danes ponuja priložnost, da uresničite svoje namene. V vsakem primeru pa lahko okrepite svojo zvezo.
- DEVICA 24-8/22-9**: Ponuja se vam priložnost za novo službo, vendar v vas sedaj ni nič pustolovskega duha in to priložnost vztrajno odklanjate. Dobro premislite, preden odklonite!
- TEHTNICA 23-9/22-10**: Svež pristop je tisto, kar bi sedaj lahko prineslo rešitev, zato se za nasvet obrnite na partnerja ali pa na osebo, ki ji zaupate. Ukrepati bo treba na hitro.
- SKORPIJON 23-10/22-11**: Odločili ste se na novo organizirati svoje življenje doma, v katerem boste poskusili več časa posvetiti družini. Z malo več volje boste tudi uspešni.
- STRELEC 23-11/21-12**: Stevilne dobre novice bodo govorile v korist vaših službenih nactov. Z ekipo sodelavcev se boste zato »vrgli« v delo, saj sedaj jasno vidite tudi cilj.
- KOZOROG 22-12/20-1**: Na obzorju so nove dejavnosti in posli, ki prinašajo dobiček. To je pravi trenutek za prodajo ali nakup. Ker pa že nekaj časa o tem razmišljate, ne bo težko narediti odločilnega koraka.
- VODNAR 21-1/19-2**: Čeprav se svoji okolici zdite kot sam stolp stabilnosti, pa globoko v sebi čutite čustveno negotovost in neurejenost. Popoldanski incident vas bo dokončno razdrazil.
- RIBI 20-2/20-3**: Niste se dorasli situaciji, v katero so vas porinili, zato raje poslušajte in ne dajajte nobenih izjav. »Privosčiti« bi si morali dodatno izobraževanje.

CESTE / NORMALNO PREVOZNE

SLOVENIJA

Kope	30
Vrhe	30
Lontovž	30
Stari vrh	30
Rogla	30/40
Kanin	30
Cerkno	30
Soriška planina	30
Vogel	30
Kobla	30
Mariborsko Pohorje	25/40
Kranjska gora	30
Pokljuka	30
Rog - Crmošnjice	30
Privine	30
Jezersko	30
Uvovka	30
Krvavec	30
Črni vrh	30

FURLANIJA-JK

Cimolais	30
Claut	30
Plancavallo	30/60
Zabnice/Ovčja vas	30
Raibl	30
Forni Avoltri	30
Forni di Sopra	30/80
Paluzza-Timau	20/30
Paulara	30
Pontebba	50/50
Pradibosco	60/90
Prato Carnico	30
Zoncolan	10/40
Sauris	10/20
Sella Chianzutan	10/20
Nevejsko sedlo	20/80
Višarje	35/60

KOROŠKA

Podkloster	40
Bad Kleinkirchheim	20/70
Pilberk/Peca	30
Sloveniji Plajberk	30
Dobrač	30/80
Nassfeld/Mokrine	60/80
Spittal/Goldeck	10/60
Heiligenblut	20/140
Katschberg	60/110
Koralpe/Golica	30
Kötschach/Mauthen	30/40
Mallnitz	20/140

AVSTRIJA

Arlberg	60/250
Seefeld	35/90
Kitzbühel	10/30
Obertauern	140/260
Zell am See	20/80
Schladming/Planai	30/100

V VEDNOST

Vpliv vremena na ljudi

Ena izmed naravnih primesi v zraku, ki v pomladanskih in deloma poletnih mesecih zagreni življenje mnogim ljudem, je cvetni prah. Njihov imunski sistem se nenormalno in pretirano odzove na cvetnih prah, katerega proteine pomotoma spozna za sovražne.

Zacetek in trajanje cvetenja ter sirjenje cvetnega prahu po zraku so odvisni od meteoroloških razmer. Pričakovani datum začetka cvetenja posameznih vrst rastlin je odvisen od podnebni razmer. Dejanski potek vremena v posameznem letu lahko povzroči manjše odmiške od običajnih datumov. Med cvetenjem je intenzivnost sproščanja cvetnega prahu odvisna od temperature in vlažnosti zraka in moči sončnega obsevanja. Pri prenosu cvetnega prahu ima najpomembnejšo vlogo veter. Ob ugodnih vetrovih lahko mikroskopsko majhna zrnca cvetnega prahu prepotujejo več deset kilometrov dolgo pot. Padavine izpirajo cvetni prah iz zraka.

Poleg objavljenih koledarjev pričakovanega začetka in trajanja cvetenja tistih rastlinskih vrst, ki povzročajo največ alergij, v mnogih državah spomladi in poleti dnevno objavljajo napovedi koncentracij cvetnega prahu v zraku. Tudi podatek, za katero vrsto cvetnega prahu gre, je pomemben, saj je marsikdo alergičen le na eno vrsto. Občutljivost na cvetnih prah se poveča, če so v zraku še druge dražee snovi, kot so dim, prah, insekticidi ipd. Vse več ljudi je pretirano občutljivih na cvetni prah, ker je okolje zmeraj bolj onesnaženo. Prihodnjiki bomo zvedeli, kako vplivajo na naše počutje ioni v zraku.

Tanja Cegnar